

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 99

Dnr 2016-738

Synpunkter från Färgelanda kommun på förslag till ”Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossilberoende Västra Götaland 2030”

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter till Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götaland i enlighet med föreliggande förslag (2016-10-11) Kommunen vill särskilt prioritera att arbeta med Klimatsmart vardagsresande, accelererad omställning till fossila fordon, främja hållbart lantbruk och effektiv renovering av befintlig bebyggelse.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har 2016-06-16 lämnat rubricerat förslag på remiss för yttrande.

Strategiska vägval utgör ett gemensamt förslag för hur Västra Götaland ska nå målet om en fossiloberoende region 2030.

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen önskar veta vilka satsningar Färgelanda kommun kan bidra med inom de fyra fokusområdena (Hållbara transporter, Klimatsmart och hälsosam mat, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster samt Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler), och med vilket av de fyra arbetssätten föregångare, klimatplanering, innovationer och utveckla attraktiva samhällen.

Kommunens synpunkter önskas senast den 31 oktober 2016. Remissen besvaras digitalt i form av ett ”enkätyttrande”.

Förslaget är framtaget i samarbete mellan tjänsteman och presidium.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänstskrivelse med bilaga 1 daterad 2016-10-11.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnad
Samhällsbyggnadschef
Cecilia Trolin
0528-567525
cecilia.trolin@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Synpunkter från Färgelanda kommun på förslag till ”Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030”

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att lämna förslaget remissvar, bilaga 1 till Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har 2016-06-16 lämnat rubricerat förslag, i ett femtiosidigt dokument. Strategiska vägval utgör ett gemensamt förslag för hur Västra Götaland ska nå målet om en fossiloberoende region 2030. Förslaget har arbetats fram i en bred process, och ett stort antal intressenter inom det regionala utvecklingsarbetet har haft möjlighet att delta och lämna synpunkter under processen. För att öka tempot i arbetet med att nå klimatmålet behöver alla aktörer i Västra Götaland agera.

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen önskar veta med vilka satsningar Färgelanda kommun kan bidra med inom de fyra fokusområdena (Hållbara transporter, Klimatsmart och hälsosam mat, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster samt Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler), och med vilket av de fyra arbetssätten **föregångare, klimatplanering, innovationer och utveckla attraktiva samhällen.**

Kommunens synpunkter på förslaget till ”Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030” samt kommunens roll i genomförandet önskas senast den 31 oktober 2016. Remissen besvaras digitalt i form av ett ”enkätyttrande” enligt bifogat förslag, bilaga 1. Förslaget är framtaget i samarbete mellan tjänsteman och presidie.

Bilaga 1, Förslag till remissvar

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsens ordförande
Samhällsbyggnadschefen
Dalslands miljökontor

FÖRSLAG

Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030

Foto: Shutterstock

Produktion: Länsstyrelsen Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen

Redaktörer: Cecilia Lunder och Gerda Roupe

www.fossilberoendevg.se

Fossiloberoende

Västra Götaland

www.fossiloberoendevg.se

Innehåll

Fyra arbetssätt som bidrar till samhällsförändring	6
Fokusområden och satsningar som ger störst klimatnytta	7
Sammanfattning	8
Inledning	10
Förslag till strategiska vägval	13
Fokusområde 1 HÅLLBARA TRANSPORTER	20
Fokusområde 2. KLIMATSMART & HÄLSOSAM MAT	24
Fokusområde 3. FÖRNYBARA OCH RESURSEFFEKTIVA PRODUKTER OCH TJÄNSTER	27
Fokusområde 4. SUNDA OCH KLIMATSMARTA BOSTÄDER OCH LOKALER	30
BILAGA 1. PROCESS OCH ARBETSSÄTT – FRÅN FRAMTIDSVISION TILL KONKRETA INSATSER	32
BILAGA 2. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR OMSTÄLLNING I VÄSTRA GÖTALAND	35
BILAGA 3. EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDSFÖRSLAG	38

Fyra arbetssätt som bidrar till samhällsförändring

För att åstadkomma den breda samhällsomställning som är nödvändig för att nå vårt klimatmål behöver vi i större utsträckning se till helheten och skapa synergier mellan olika samhällssektorer. Därför föreslås omställningsarbetet utgå från fyra arbetssätt som på olika sätt stimulerar samhällsförändring och där ett regionalt ledarskap kan göra en tydlig skillnad.

FÖRE- GÅNGARE

Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

Västsvenska aktörer som kommuner, myndigheter, företag och organisationer kan alla utföra kraftfulla åtgärder inom sitt verksamhetsområde för att visa ansvar och ligga i framkant i omställningen. Genom medvetna inköp, investeringar och satsningar skapas efterfrågan på framtidens lösningar. Offentlig sektor har en extra viktig roll att spela och all offentlig verksamhet i Västra Götaland ska vara fossiloberoende före år 2030.

KLIMAT- PLANERING

Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

En fossiloberoende framtid förutsätter en planering som gör det möjligt. Med nytänkande samhälls- och klimatplanering kan vi minska utsläppen av växthusgaser, hantera effekterna av klimatförändringarna och samtidigt öka människors möjligheter till ett hälsosamt och gott liv. Regionala infrastruktursatsningar och kommunala byggprocesser ska genomsyras av omställningen till fossiloberoende och vi planerar för att förhindra skador av översvämningar och andra klimateffekter.

INNO- VATIONER

Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

Västra Götaland har förutsättningarna för att utmärka sig som växtplats för framtidens fossilfria lösningar. Nytänkande forskning, testbäddar för ny teknik, samverkan kring pilotprojekt, kreativa inkubatorer och riktat innovationsstöd är viktiga verktyg inom detta arbetssätt. Genom att våga testa nya angreppssätt kan vi utveckla produkter och samhällslösningar som underlättar omställningen både lokalt och globalt.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

De lokala förutsättningarna för att leva ett klimatsmart liv kan stärkas samtidigt som våra samhällen och stadsdelar blir mer levande och attraktiva. Här kan kreativitet, samarbete och resurseffektivitet vara i fokus och kommuner, lokala företag, föreningar och invånare kan samverka för att ta fram smarta lösningar. Initiativ kring exempelvis delningsekonomi och fler lokala mötesplatser som distansarbetsplatser, verkstäder och odlingar kan underlätta en fossiloberoende livsstil.

Fokusområden och satsningar som ger störst klimatnytta

Omställningen till fossiloberoende omfattar alla delar av samhället. Samtidigt är det viktigt att fokusera på de områden där kraftfulla insatser kan få störst effekt. Därför prioriteras ett antal satsningar inom viktiga fokusområden. Detta är satsningar där det finns en tydlig regional rådighet och där god klimatnytta kan förväntas.

FOKUSOMRÅDE 1 | Hållbara transporter

- Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande
- Accelererad omställning till fossilfria fordon
- Effektiva godstransporter
- Klimatsmarta möten och semestrar

FOKUSOMRÅDE 2 | Klimatsmart och hälsosam mat

- Främja hållbart lantbruk
- Mer vegetariskt på tallriken
- Minskat matsvinn

FOKUSOMRÅDE 3 | Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

- Större marknad för biobaserade material och drivmedel
- Tjänster och cirkulära varor
- Design för en hållbar livsstil

FOKUSOMRÅDE 4 | Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

- Flexibla, klimatsmarta mindre bostäder
- Effektiv renovering av befintlig bebyggelse

SATSNING
Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande

FÖRE-GÅNGARE

Ta fram gröna resplaner för större arbetsplatser och erbjud anställda förmåner om de åker kollektivt, går eller cyklar till jobbet.

KLIMAT-PLANERING

Upplåt mark för kollektivtrafikanläggningar och pendelparkeringar vid viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken.

INNO-VATIONER

Testa en interaktiv reseplanerare som låter alla trafikanter välja bästa vägen, med samtliga färdssätt.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Underlätta spridning av så kallade cykelkök som är socialt engagerade gör det själv-verkstäder för dem som behöver laga eller serva sin cykel.

SATSNINGARNA GENOMSYRAS AV ALLA ARBETSSÄTTEN

Varje satsning behöver genomföras av alla fyra arbetssätten för att vi på ett effektivt sätt ska lyckas nå klimatmålen och samtidigt bidra till regional utveckling och ett gott liv för invånarna.

Sammanfattning

I **VÄSTRA GÖTALAND** har vi ett ambitiöst klimatmål – att vara en fossiloberoende region till år 2030. Vi måste utveckla vårt samhälle bort från dagens beroende av olja och annan fossil energi. Detta innebär betydande utmaningar, men även många möjligheter. Vi behöver satsa på lösningar som inte bara ger minskade utsläpp av växthusgaser utan även bidrar till regional utveckling och den övergripande regionala visionen om ”det goda livet”. Omställningen till fossiloberoende kan ge många positiva effekter som ökad hälsa, nya arbetstillfällen och mer integration och delaktighet. Västra Götaland har goda förutsättningar att gå före och ta en ledande roll i omställningen till fossiloberoende. Vi bedriver redan ett omfattande klimatarbete, men för att vi ska nå vårt klimatmål krävs att vi höjer tempot och att ännu fler aktörer i Västra Götaland samverkar.

De strategiska vägvalen innebär förslag på regionala prioriteringar som ska underlätta ett intensifierat omställningsarbete i Västra Götaland och leda oss mot målet om en fossiloberoende region 2030. Förslaget är inriktat på områden där lokala och regionala aktörer har möjlighet att styra över planer och processer och möjlighet att agera. Stor betoning ligger även på att skapa genomförandekraft genom ett tydligt och koordinerat lokalt och regionalt ledarskap. Förslaget är resultatet av ett omfattande arbete. Regionala klimatutmaningar har kartlagts, dialogprocesser med bred uppslutning från näringsliv, universitet och högskolor samt offentliga aktörer har genomförts och slutligen har ett omfattande analysarbete gjorts. Allt detta utgör grunden för förslaget till strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030.

Förslaget är uppdelat i två delar. Den första delen består av tolv satsningar inom fyra fokusområden. Dessa definierar tematiska prioriteringar där ett intensifierat arbete kan leda till avgörande minskningar av klimatutsläppen med regional utveckling och ökad sysselsättning som följd. Den andra delen består av arbetssätten. Här finns verktygslådan för att åstadkomma en förändrad färdriktning – för ett fossiloberoende Västra Götaland. När fokusområden och satsningar kombineras med arbetssätten kan vi få kraften att genomföra den tydliga samhällsförändringen som behövs.

För att öka tempot i arbetet med att nå klimatmålet behöver alla aktörer i Västra Götaland agera – från offentlig sektor, universitet och högskolor samt näringsliv till organisationer och enskilda invånare. Omställningen sker i den egna organisationen men också i bred samverkan över organisationsgränserna. För att få kraft i arbetet med genomförandet av förslagen till strategiska vägval ska färdplaner formuleras där mål och åtgärder för arbetet beskrivs mer i detalj. Viktiga resurser i genomförandet är regionala och lokala utvecklingsmedel, samt statliga och europeiska utvecklingsresurser. Ett kraftfullt och samlande lokalt och regionalt ledarskap är avgörande för att nå målen. Ett led i det arbetet är att bilda ett regionalt miljö- och klimatråd med uppgiften att följa, driva på och lyfta goda exempel i Västra Götaland.

Detta förslag har tagits fram i samarbete mellan Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen.

FOKUSOMRÅDEN OCH SATSNINGAR

Hållbara transporter

1. Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande
2. Accelererad omställning till fossilfria fordon
3. Effektiva godstransporter
4. Klimatsmarta möten och semestrar

Klimatsmart och hälsosam mat

5. Främja hållbart lantbruk
6. Mer vegetariskt på tallriken
7. Minskat matsvinn

Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

8. Större marknad för biobaserade material och drivmedel
9. Tjänster och cirkulära varor
10. Design för en hållbar livsstil

Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

11. Flexibla, klimatsmarta mindre bostäder
12. Effektiv renovering av befintlig bebyggelse

ARBETSSÄTT

- Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid
- Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur
- Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb
- Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

Alla aktörer i Västra Götaland kan bidra med sin pusselbit i omställningen till fossiloberoende. Samverkan mellan olika aktörer – som offentliga organisationer, universitet och högskolor, näringsliv, ideella organisationer och enskilda invånare – är en förutsättning för att vi ska kunna nå vårt klimatmål. Tillsammans kan vi skapa förutsättningar för ett gott liv i en fossiloberoende region.

Inledning

På klimatmötet i Paris i slutet av 2015 enades världens länder om att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader, med en strävan att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader. Om denna ambition ska uppfyllas innebär det i praktiken att utsläppen, i alla fall i den rika delen av världen, ska vara noll år 2050. I och med klimatavtalet i Paris är det tydligt utpekade vad världens länder behöver göra.

Att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser och ställa om från vårt beroende av fossil energi kräver en omfattande samhällsomställning. Det innebär stora utmaningar, men också många möjligheter. I Västra Götaland har vi goda förutsättningar att gå före. Genom att söka gemensamma lösningar för flera samhällsutmaningar kan samhället utvecklas i en hållbar riktning ekologiskt såväl som ekonomiskt och socialt. Nya idéer, tekniker och affärsidéer skapar mer värden i vår region och ger ringar på vattnet globalt. Med ett samordnat och kraftfullt lokalt och regionalt ledarskap, tydliga prioriteringar gällande insatser samt samverkan mellan olika aktörer stärker Västra Götaland sin profil som föregångare.

Att utveckla ett mer koordinerat omställningsarbete är bakgrunden till processen med att ta fram strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030. Processen har genomförts i samarbete mellan Länsstyrelsen i Västra Götalands län, som har ett regeringsuppdrag, och Västra Götalandsregionen, som har ett uppdrag från regionfullmäktige. Arbetet har skett i nära samverkan med kommunalförbunden i regionen och är direkt kopplat till att målet om en fossiloberoende region är en prioriterad fråga i Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2020 (VG 2020).

FÖRUTSÄTTNINGAR – VI HAR STORA MÖJLIGHETER ATT GÅ FÖRE

Västsverige har stora förutsättningar för att bli föregångare i omställningen till fossiloberoende. Här finns en näringslivsstruktur med många viktiga företag inom branscher med stor betydelse för omställningsarbetet. Vi har även väl utvecklade samverkansplattformar där universitet och högskolor, institut, näringsliv, offentlig sektor och andra organisationer möts för att lösa samhällsutmaningar och bidra till innovation, utveckling och nya affärsmodeller. Precis som Sverige i övrigt har regionen rika naturtillgångar. Möjligheterna att ställa om till en helt förnybar energibas är goda. Dessutom finns offentliga resurser för att stödja omställnings- och utvecklingsarbete på regional, nationell och EU-nivå.

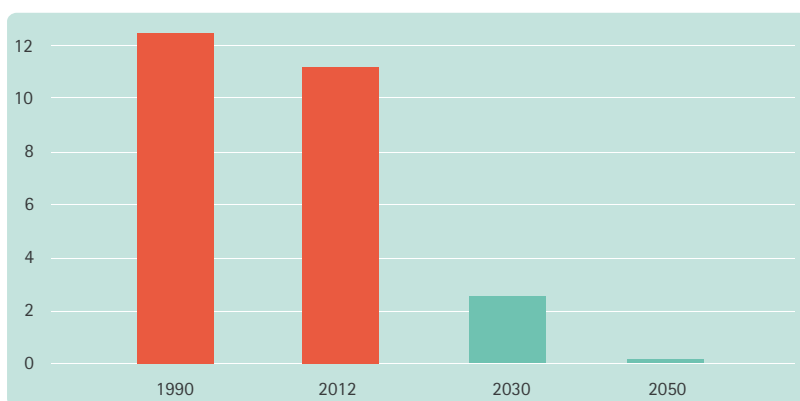
På nationell nivå pågår ett omfattande arbete för ett fossilfritt Sverige och våren 2016 föreslog Miljömålsberedningen att tidigarelägga målet om ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser från år 2050 till 2045. Utvecklingen på internationell nivå förstärker möjligheterna att agera kraftfullt för att skapa en fossi-

loberoende region. I och med Agenda 2030 med de 17 nya hållbarhetsmålen har FN tagit ett samlat grepp kring hållbarhetsfrågorna. Flera av hållbarhetsmålen speglar det breda anslag på hållbar utveckling som förslaget till strategiska vägval representerar.

KLIMATARBETET – VI ÄR PÅ GÅNG MEN BEHÖVER ÖKA TEMPOT

Klimatfrågan har länge haft hög prioritet i Västra Götaland. Sedan 2009 finns ett gemensamt klimatmål i Västra Götaland – att vara en fossiloberoende region år 2030¹. Detta mål finns definierat i den *Klimatstrategi för Västra Götaland* som över 70 aktörer undertecknat, däribland kommunerna, företag och organisationer. I *Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2020* har frågan högsta prioritet².

För att nå målet om ett fossiloberoende Västra Götaland pågår redan ett omfattande arbete inom regionen – i städer och kommuner, bland företag och frivilligorganisationer samt inom universitet och högskolor. *Klimatstrategi för Västra Götaland* är en viktig grund för det gemensamma klimatarbetet i regionen. Genom undertecknandet åtar sig aktörerna att arbeta för att minska sin organisations klimatpåverkan och bidra till målet om en fossiloberoende region.

Figur 1: Utsläpp av växthusgaser i Västra Götaland (miljoner ton CO2-ekvivalenter/år) jämfört med målet till 2030 och 2050.

Arbetet har lett till flera framgångar. Västra Götaland har idag mest vindkraft av landets regioner och ligger långt fram när det gäller övergången till lågenergihus. I flera kommunalförbund pågår ett intensivt arbete med affärsdriven miljöutveckling. Även inom utvecklingen av transportsektorn finns flera framgångsrika satsningar inom såväl mobilitet, förnybara drivmedel som innovativa elbussar. Inom transport- och industrisektorerna är det dock svårare att ställa om och här finns stora utmaningar. Årliga uppföljningar av klimatstrategin visar att kommunerna i regionen bedriver ett omfattande arbete med bland an-

¹ Fossiloberoende definieras som att utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland ska minska med 80 procent från 1990-års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från vår konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010. (Regionala klimatmål antagna av Länsstyrelsen i samverkan med Västra Götalandsregionen.)

² I kapitel 3, En region som tar ett globalt ansvar, finns målsättningarna ”3.1. Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan” och ”3.2 Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer”. Beredningen för hållbar utveckling har under 2016 rekommenderat ökade satsningar för fem av de 32 prioriterade frågorna i strategin och målet om en fossiloberoende region är en av dessa.

nat energieffektivisering och utfasning av olja för uppvärmning av fastigheter. Många kommuner arbetar även för att öka andelen vegetariskt mat samt genomför olika aktiviteter som minskar klimatpåverkan tillsammans med kommuninvånarna.

Uppföljningen av klimatstrategin visar även att flera insatser skulle kunna få bättre effekt genom ökad samordning mellan olika insatser och aktörer. Här har överenskommelser, där 80 procent av kommunerna i regionen medverkat, varit ett sätt att koordinera arbetet. Detta har gett goda resultat.

Utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland minskar samtidigt som utsläppen orsakade av vår konsumtion av svenska och utländska produkter inte har minskat sedan 1990-talets början. Nu behöver alla utsläppskurvor vändas brant neråt för att målet om en fossiloberoende region år 2030 ska kunna nås. Därför behövs ett mer kraftfullt och samordnat omställningsarbete lokalt och regionalt. Parallellt med det regionala omställningsarbetet behövs även styrmedel på nationell nivå, vilket Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen tillsammans kommer arbeta för.

GENOMFÖRANDE OCH SAMVERKAN – SÅ TAR VI DETTA VIDARE TILLSAMMANS

För att öka tempot i arbetet med att nå klimatmålet behöver alla aktörer i Västra Götaland agera - offentlig sektor, universitet och högskolor samt näringsliv, organisationer och enskilda invånare. Omställningen sker i den egna organisationen men också i bred samverkan.

För att få kraft i arbetet med genomförandet av förslagen till strategiska vägval ska det formuleras färdplaner där mål och åtgärder beskrivs mer i detalj. Färdplanerna kommer att ta avstamp i det arbete som redan pågår inom flera av satsningarna på lokal och regional nivå. De samverkansplattformar som byggs upp gemensamt i regionen av näringsliv, högskola och universitet, kommuner, region och länsstyrelse (t.ex. science parks, klustersamarbeten och strategiska samverkansgrupper) är exempel på aktörer som kan ta ansvar för att formulera och genomföra färdplanerna. Viktiga resurser i genomförandet är regionala och lokala utvecklingsmedel, samt statliga och europeiska utvecklingsresurser.

Ett kraftfullt och samlande lokalt och regionalt ledarskap är avgörande för att nå målen. Ett led i det arbetet är att bilda ett regionalt miljö- och klimatråd med uppgiften att följa, driva på och lyfta goda exempel i Västra Götaland. Ledare för organisationer som är centrala i genomförandet av vägvalen kommer att bjudas in i syfte att utgöra en plattform för samarbete, idé- och erfarenhetsutbyte. Avsikten är även att stärka kontaktytor samt skapa samsyn och kraft i arbetet med klimatutmaningarna. Företrädare för näringsliv, kommuner/kommunalförbund, intresseorganisationer samt universitet, högskolor och institut kommer bjudas in till miljö- och klimatrådet.

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har ett övergripande ansvar för att följa upp och utvärdera arbetet med de strategiska vägvalen samt koordinera arbetet med det regionala miljö- och klimatrådet. En plan för utvärdering och uppföljning kommer att tas fram. Strategiska vägval är en del av Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland (VG 2020), samt det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen. Genomförande, utvärdering och uppföljning kommer att integreras i dessa processer.

Förslag till strategiska vägval

Att nå det regionala målet om ett fossiloberoende samhälle senast år 2030 är inte enkelt. Det förutsätter ett samordnat lokalt och regionalt ledarskap och att arbetet inriktas på de områden där möjligheten att påverka utvecklingen är som starkast. För att nå målet krävs därför både en gemensam bild av vilka de viktigaste områdena är och gemensamma arbetssätt för att driva utvecklingen framåt inom dessa områden.

Historiskt har vi alltför ofta försökt ta oss an världen genom att dela upp den i delar och sedan fokusera på varje del för sig. För att lyckas med omställningen till fossiloberoende behöver vi nu istället se till helheten och utveckla vår förmåga att arbeta med fler än en fråga i taget. Eftersom ingen sektor eller organisation kan lösa de komplexa samhällsutmaningarna på egen hand är det nödvändigt att samarbeta över organisationsgränser. Detta gemensamma arbete kommer att vara en lärandeprocess där vi samlar erfarenheter och lär av varandras utveckling. Utifrån ett övergripande regionalt ledarskap som ser till helheten och fokuserar på samverkan mellan olika aktörer finns goda förutsättningar för att nå tydliga resultat och höja tempot i omställningen till fossiloberoende.

Förslaget till strategiska vägval är uppdelat i två delar – en del innehåller fokusområden med satsningar och en del innehåller arbetssätten. Det är först när de olika delarna kombineras som vi kan få den genomförandekraft vi behöver.

Fokusområdena visar inom vilka tematiska områden vi behöver växla upp tempot för att nå vårt klimatmål. De fyra arbetssätten inkluderar viktiga verktyg för hur vi på den regionala nivån kan samverka för att skapa samhällsförändring. I slutet av detta kapitel presenteras satsningar inom respektive fokusområde, totalt tolv satsningar fördelade på fyra fokusområden. Genom att låta alla satsningarna genomsyras av alla fyra arbetssätten säkerställer vi ett brett och kraftfullt angreppssätt för att nå vårt mål.

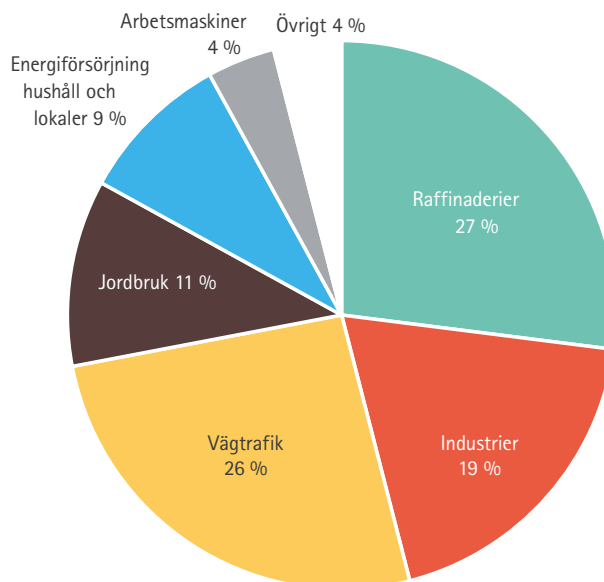
FOKUSOMRÅDEN – HÄR FÅR VI STÖRST KLIMATNYTTA

Omställningen till fossiloberoende omfattar alla delar av samhället. Samtidigt är det viktigt att fokusera på de områden där kraftfulla insatser kan få störst effekt. I processen med att ta fram strategiska vägval har därför följande fyra fokusområden prioriterats:

1. Hållbara transporter
2. Klimatsmart och hälsosam mat
3. Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster
4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

Dessa fokusområden är utvalda eftersom det framför allt är inom dem vi behöver växla upp tempot för att kraftigt minska våra utsläpp av växthusgaser. Detta är även områden där riktade insatser kan bidra till regional utveckling. De tidigare sex fokusområden³ som guidat det regionala klimatarbetet, och som finns formulerade i *Klimatstrategi för Västra Götaland*, kommer att revideras utifrån de strategiska vägvalen.

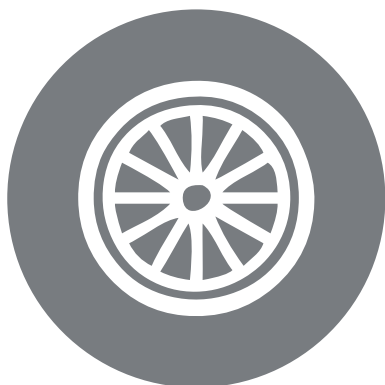

Figur 2. Olika sektors delar av de totala utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland år 2012. Här syns tydligt att industrin, transportsektorn och jordbruket står för de allra största klimatutsläppen i regionen.

Ett område som inte har prioriterats är förnybar energi. Inom detta område finns redan många väl fungerande regionala initiativ som ger tydliga resultat. Värmemarknaden är numera i princip helt fossiloberoende och elmarknaden regleras av nationella och europeiska styrmedel. Här är arbetet redan framgångsrikt. Arbetet för mer förnybar energi behöver givetvis fortsätta. Inte minst arbetet med solenergi. Prioriteringar måste dock göras för att få en tydlig kraft i omställningsarbete, och därför föreslås inte detta område som en del av de strategiska vägvalen.

FOKUSOMRÅDE 1

Hållbara transporter

Totalt sett står transporter för en fjärdedel av utsläppen i Västra Götaland. För att transportsektorn ska bidra till att nå målet om ett fossiloberoende Västra Götaland krävs nya och mer kraftfulla åtgärder. Det är viktigt med effektivare vägfordon, fartyg och flygplan samt ökad andel förnybar energi och elektrifiering – men det räcker inte. Det krävs också en förändrad stads- och infrastrukturplanering, så att den egna bilen får en minskad roll som transportmedel i och mellan städer och tätorter. Tillgängligheten behöver i större utsträckning lösas genom effektiv kollektivtrafik och förbättrade möjligheter att gå och cykla.

3 1) Effektivt energianvändning i bostäder och lokaler 2) Effektiva godstransporter – grön logistik 3) Effektiva persontransporter – mobilitet 4) Alternativa drivmedel och effektivare fordon samt sjöfart 5) Ökad produktion av energi från jord, skog, sol, vind och vågkraft 6) Livsstil, konsumentmakt och producentansvar.

Godstransporterna behöver bli effektivare och hållbarare. Trenden med ett ökat långväga resande med flyg för semester och tjänsteresor behöver brytas med klimatsmarta lösningar. Den starka fordonsindustrin i Västra Götaland samt den fordonsrelaterade forskningen ger unika förutsättningar för att regionen ska kunna ligga i frontlinjen för omställningen av transportsektorn. Att minska trafikens klimatbelastning bidrar även positivt till flera andra miljömål liksom till folkhälsomålen. Genom att främja möjligheter att gå och cykla samt öka möjligheten att åka kollektivt kan även tillgängligheten förbättras för många samhällsgrupper, exempelvis för ungdomar och äldre.

FOKUSOMRÅDE 2

Klimatsmart och hälsosam mat

Enbart matkonsumtionens klimatpåverkan år 2050 skulle bli så stor att det blir mycket svårt att klara klimatmålen på global nivå. Detta visar forskarnas klimatberäkningar av framtidsscenarier för konsumtion av livsmedel. Den mest verkningsfulla åtgärden för att minska matens klimatpåverkan är att minska köttkonsumtionen. I rapporten Klimatomställning Göteborg 2.0 finns beräkningar för ett klimatscenario som visar att det inte skulle räcka med tekniska förbättringar. Det krävs också att konsumtionen av nöt- och fläskkött återgår till 1990 års nivå. Minskning av köttkonsumtionen skulle även innebära hälsofördelar, då den sammanfaller med den maxnivå på 500 gram per vecka som finns för rött kött i de nordiska livsmedelsrekommendationerna. Det finns intresse hos befolkningen för förändrade matvanor med mer vegetarisk mat och veganska inslag. Samtidigt som det finns ett behov av en minskad köttkonsumtion är lantbruket en viktig aktör för att producera förnybar energi, utöver övriga värden som till exempel livsmedel och öppna landskap. Att minska det omfattande matsvinnet är en annan viktig del i arbetet för klimatsmart mat.

FOKUSOMRÅDE 3

Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

En allt större del av vår klimatpåverkan kommer från råvaror, material och produkter som vi producerar och konsumerar, både i Västra Götaland och genom import av varor. I Västra Götaland kommer knappt hälften av växthusutsläppen från oljeraffinaderier och industri, främst kemiindustrin. Det är mycket angeläget med en ökad omställning från fossila till förnybara råvaror i dessa industrier. För en förändrad produktion behövs såväl forskning och testbäddar som en stark efterfrågan på förnybara och resurseffektiva lösningar. Mer än hälften av det vi konsumerar ger upphov till utsläpp i andra länder där produktionen sker. För både offentlig och privat konsumtion är textilier, möbler och inredning samt elektronik och förbrukningsvaror exempel på resurskrävande varor. Västra Götaland är ett nav för utveckling av produkter inom textil- och möbelbranscherna. Affärsmodeller som säkerställer möjligheter till cirkulära flöden och uppdatering av varor för lång livslängd är avgörande. En övergång till en mindre materiell konsumtion där tjänster och upplevelser ger ökad livskvalitet är angeläget. Här finns stora möjligheter till västsvensk affärsutveckling, nytänkande entreprenörskap och nya arbetstillfällen.

FOKUSOMRÅDE 4

Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

Det finns ett mycket stort behov av att skapa sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler de kommande åren. Bedömningar visar att det behöver byggas 7 800 nya bostäder varje år i Västra Götaland den kommande tioårsperioden, vilket innebär att bostadsbyggandet måste öka med cirka 60 procent. Samtidigt står många av de så kallade ”miljonprogramsområdena” inför ett omfattande renoveringsbehov. Det är viktigt att lösningar för att möta såväl det kvantitativa som kvalitativa bostadsbehovet blir långsiktigt hållbart både ekologiskt och ekonomiskt men även socialt, hälsomässigt och kulturellt. Genom att välja förnybara material och bygga samt renovera energismart finns både möjligheter att hitta mer kostnadseffektiva lösningar och att gå före och bli exportör av flexibla och klimatsmarta teknislösningar. Det finns en stor potential för energieffektiviseringar. Här finns en möjlighet att frigöra förnybar energi som kan användas för att ersätta fossil energi i andra sektorer. Här behövs också ett arbete för en minskad klimatpåverkan från bygg- och renoveringsprocesser, där det hittills funnits få drivkrafter för åtgärder.

ARBETSSÄTT – VERKTYGSLÅDAN FÖR SAMHÄLLSFÖRÄNDRING

För att ställa om till fossiloberoende krävs en gemensam bild av vilka områden det är viktigt att vi koncentrerar oss på – fyra fokusområden. Det behövs också gemensamma metoder och strategier för att på ett kraftfullt sätt driva utvecklingen framåt inom dessa områden. Därför föreslås omställningsarbetet utgå från fyra arbetssätt som på olika sätt stimulerar samhällsförändring:

1. Vi är **föregångare** för ett gott liv i en fossilfri framtid
2. Vi **klimatplanerar** för framtidens samhällsstruktur
3. Vi investerar i **testarenor och innovationer** som bidrar till utveckling och jobb
4. Vi utvecklar **attraktiva samhällen** där det är lätt att göra rätt

Arbetsätten bidrar till olika delar av utvecklingen till fossiloberoende och speglar det breda angreppssätt som behövs för att vi ska klara klimatutmaningarna.

ARBETSSÄTT 1

Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

Att vara föregångare innebär att visa ansvar genom att ligga i framkant och fatta och genomföra modiga beslut. Västsvenska aktörer som kommuner, myndigheter, företag och organisationer kan alla identifiera och testa nya sätt att inom sitt verksamhetsområde gå före i omställningen. Genom medvetna inköp, investeringar och satsningar skapas efterfrågan på framtidens lösningar. Offentlig sektor har en extra viktig roll att spela och all offentlig verksamhet i Västra Götaland ska vara fossiloberoende före år 2030. Bara de direkt anställda i kommuner, region och stat i Västra Götaland uppgår till ca 200 000 i en verksamhet som omsätter minst 200 miljarder kronor årligen. Konkreta insatser i den offentliga verksamheten kan exempelvis vara att alla fordon ska drivas av förnybar energi, att tillaga vegetariskt kost eller bygga och underhålla fastigheter på ett hållbart sätt. Även offentlig upphandling och så kallad innovationsupphandling som syftar till att stimulera företag att ta fram nya och mer klimatsmarta produkter är viktiga verktyg. Andra exempel är hållbara investeringar och att divestera, dvs. att se till att pengar inte investeras i företag som exploaterar fossila tillgångar.

ARBETSSÄTT 2

Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

En fossiloberoende framtid förutsätter en planering som gör det möjligt. Med nytänkande samhälls- och klimatplanering kan vi minska utsläppen av växthusgaser, hantera effekterna av klimatförändringarna och samtidigt öka människors möjligheter till ett hälsosamt och gott liv. Tätare och mer funktionsblandade städer och orter bidrar till ett minskat resande. Genom att satsa på gång, cykel och kollektivtrafik kan vi frigöra ytor för klimatanpassning. Det innebär att vi kan planera för minskade utsläpp samtidigt som vi planerar för att förhindra skador av översvämningar och andra climateffekter. Dagens vatten- och avloppssystemen räcker inte till för att ta hand om mer regn och fler skyfall. Andelen hårdgjord yta behöver minska till förmån för grönytor, parker, bäckar och vattensamlingar. Planering för nybyggnation av bostäder behöver ske så att klimatpåverkan från såväl byggprocessen som driften blir minimala. Vid planering av nya bostadsområden och vid renovering finns särskilt goda möjligheter att samtidigt planera för översvämningsskydd och trevliga boendemiljöer. Sammantaget blir effekterna av att vi klimatplanerar att vi också skapar förutsättningarna för det goda livet med attraktiva stadskärnor och bostadskvarter, grönska och vattenområden, samt en blandning av olika funktioner som ger närhet till service och arbetsplatser.

INNO- VATIONER

ARBETSSÄTT 3

Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

Västra Götaland har förutsättningarna för att utmärka sig som växtplats för framtidens fossilfria och cirkulära lösningar. Att ta fram, demonstrera och kommersialisera ny teknik är en viktig del av detta men även att fokusera på människans interaktion med tekniken och samhället. Nyttiggörande forskning, att visa på möjligheter genom demonstrations- och pilotprojekt samt att utveckla inkubatorer där kreativa lösningar kan födas är viktiga verktyg inom detta arbetssätt. Att företag inom fordonsrelaterad industri samt stora delar av Sveriges kemi- och raffinaderiverksamhet är en del av det västsvenska näringslivet stärker betydelsen av ett aktivt utvecklingsarbete. I Västra Götaland finns redan ett utvecklat system för att driva innovationsarbete i samverkan i olika former – exempelvis vid science parks, genom utveckling av testbäddar och genom innovationsstöd. Dessa samverkansformer kommer att bli viktiga verktyg för att öka tempot i omställningen till fossiloberoende. Genom att våga testa nya angreppssätt kan vi utveckla framtidens produkter och samhällslösningar som underlättar omställningen både lokalt och globalt.

ARBETSSÄTT 4

Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

De lokala förutsättningarna för att leva ett klimatsmart liv kan stärkas samtidigt som våra samhällen och stadsdelar blir mer levande och attraktiva. Kommunerna har en viktig roll att spela för att tillsammans med lokala aktörer som företag, föreningar och invånare samverka och skapa pilotprojekt för att ta fram smarta lokala lösningar. Här är kreativitet, samarbete och resurseffektivitet i fokus. Lokala mötesplatser eller samhällshubbar kan underlätta en fossiloberoende livsstil för den enskilde invånaren. Dessa kan exempelvis innehålla gemensamma reparationsverkstäder och distansarbetsplatser som bidrar till minskat resande, odlingar eller utrymme för kulturverksamhet. Ett starkt föreningsliv där kultur och evenemang skapar en meningsfull tillvaro för invånarna och lockar besökare är en viktig del av ett attraktivt samhälle och kan bidra till lägre klimatutsläpp. För att invånarna på ett resurseffektivt sätt ska få tillgång till tjänster i sitt närsamhälle kan initiativ inom den växande kollaborativa delningsekonomin (att hyra, byta eller låna istället för att köpa nytt) stödjas. Även möjligheten att anpassa sitt arbete till en nivå som var och en anser som rimlig kan vara ett viktigt verktyg för att dela på arbetstillfällen, minska klimatpåverkande varukonsumtion samt frigöra mer tid för en klimatsmart livsstil.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

SATSNINGAR – HÄR KAN VI GÖRA EN TYDLIG SKILLNAD

Inom de fyra fokusområdena prioriteras tolv satsningar som ska bana väg för ett fossiloberoende Västra Götaland. Även dessa är prioriterade utifrån klimatnytta, regional utveckling samt regional möjlighet att påverka:

1. Hållbara transporter

- 1.1 Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande
- 1.2 Accelererad omställning till fossilfria fordon
- 1.3 Effektiva godstransporter
- 1.4 Klimatsmarta möten och semesterar

2. Hälsosam och klimatsmart mat

- 2.1 Främja hållbart lantbruk
- 2.2 Mer vegetariskt på tallriken
- 2.3 Minskat matsvinn

3. Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

- 3.1 Större marknad för biobaserade material och drivmedel
- 3.2 Tjänster och cirkulära varor
- 3.3 Design för en hållbar livsstil

4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

- 4.1 Flexibla, klimatsmarta mindre bostäder
- 4.2 Effektiv renovering av befintlig bebyggelse

För att åstadkomma den breda samhällsomställning som är nödvändig för att nå vårt regionala klimatmål behöver vi i större utsträckning se till helheten och skapa synergier mellan olika samhällssektorer. Därför ska alla de presenterade arbetssätten genomsyra respektive satsning. I varje satsning presenteras här ett exempel på åtgärder utifrån de fyra arbetssätten föregångare, klimatplanering, innovationer samt attraktiva samhällen. Fler exempel på åtgärder återfinns i bilaga 3.

Fokusområde 1 HÅLLBARA TRANSPORTER

SATSNING 1.1.

Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande

Vad denna satsning innebär

Att kombinera färdmedel behöver underlättas för att öka antalet människor som väljer gång, cykel och kollektivt resande. Satsningen innebär medvetna insatser och en tydlig samhällsplanering som uppmuntrar till ökat kollektivt resande och ökad cykelpendling på bekostnad av bilresor. Detta gäller såväl inom själva transportplaneringen som inom planering av befintliga och nya bostadsområden, arbetsplatser och handelsplatser. Att stötta utveckling av tjänster som underlättar en kombination av transportsätt som minskar behovet av att äga en bil är en viktig del i arbetet.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Med fler som cyklar, går och åker kollektivt så minskar utsläppen av växthusgaser.
- Det behövs bättre luftkvalitet i städer och tätorter, minskat buller, samt minskad trängsel på vägar och gator.
- Gång, cykel och kollektivtrafik är effektivare sätt att utnyttja markytan än biltrafik och lämnar plats för grönska och andra viktiga samhällsfunktioner.
- Ökad folkhälsa – vi blir friskare när vi går och cyklar mer.
- Med ett hållbart och jämlikt transportsystem ökar tillgängligheten för ungdomar, äldre och människor med funktionsnedsättning samt de som saknar tillgång till bil.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE- GÅNGARE

Ta fram gröna resplaner för större arbetsplatser och erbjud anställda förmåner om de åker kollektivt, går eller cyklar till jobbet.

KLIMAT- PLANERING

Upplåt mark för kollektivtrafik-
anläggningar och
pendelparkeringar vid
viktiga knutpunkter
för kollektivtrafiken.

INNO- VATIONER

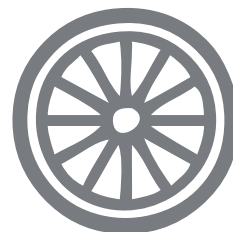
Testa en interaktiv
reseplanerare som
låter alla trafikanter
välja bästa vägen, med
samtliga färdstätt.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Underlätta spridning
av så kallade cykelkök
som är socialt
engagerande gör det
själv-verkstäder för
dem som behöver laga
eller serva sin cykel.

SATSNING 1.2**Accelererad omställning till fossilfria fordon****Vad denna satsning innebär**

En accelererad omställning innebär att vi påskyndar övergången från fossila drivmedel till fossilfria drivmedel, bioenergi eller fossilfri el. Detta behöver ske parallellt med en utveckling av attraktiva städer med god luftkvalitet och låga bullernivåer samt ett minskat bilberoende vid resor i och kring städer.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Med avancerade biodrivmedel kan utbudet av fossilfri energi ökas samtidigt som industrins konkurrenskraft stärks.
- Vi behöver utveckla energieffektivisering, elektrifiering och motorer för biodrivmedel.
- Den västsvenska fordonsindustrin har lösningar samtidigt som det kontinuerligt utvecklas nya.
- Förutsättningen för innovationer och möjligheter att skapa arbetstillfällen ökar, samtidigt som viktiga samhällsmål blir genomförbara.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

**FÖRE-
GÅNGARE**

Upphandla flexibla fordon för eltransporter.

**KLIMAT-
PLANERING**

Utveckla regionala strategier för utbyggnad av laddinfrastruktur.

**INNO-
VATIONER**

Utveckla Electricity för att demonstrera framtidens klimat-smarta transportkedjor.

**ATTRAKTIVA
SAMHÄLLEN**

Erbjud hyrpool med varierande elfordon.

SATSNING 1.3.

Effektivare godstransporter

Vad denna satsning innebär

Denna satsning innebär att Västra Götaland ska hantera både långväga och närtransporterat gods på ett högklassigt sätt som uppfyller klimatmålen. Västsverige och i synnerhet Göteborg är ett av Nordens logistiknav – ett nav som idag är starkt beroende av fossila drivmedel och transportlösningar.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Omställningen mot ett mer hållbart transportsystem måste gå fortare.
- Prognoserna pekar på en femtio procentig ökning av godstransporterna till 2030.
- Andelen hållbara transportalternativ måste öka.
- Det behövs bättre koppling mellan olika transportslag som till exempel byte av bränsle.
- För distributions- och budtransporter i städer och tätorter behövs en omställning till elbilar och ellastcyklar.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE- GÅNGARE

Skapa fossilfria miljöer i kommunernas citykärnor.

KLIMAT- PLANERING

Planera för uppställningsplatser för ambulerande citydistributionslager.

INNO- VATIONER

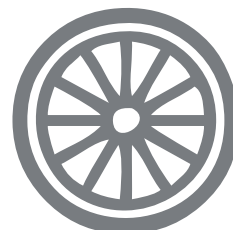
Kombinera effektivt citynära godsterminaler för lastbilar med fordon för citykärnor som ellastcyklar och mindre elfordon.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Erbjud hemdistribution med fossilfria elfordon.

SATSNING 1.4.**Klimatsmarta möten och semestrar****Vad denna satsning innebär**

Vi behöver uppmuntra och underlätta för de som bor i Västra Götaland att i större utsträckning välja flygfria semesteralternativ. Det kan till exempel ske genom att satsa på närturism. Det finns potential för både nya resmål och utveckling av deltagarevenemang inom regionen. Stads- och trafikplaneringen behöver också göra det möjligt att ha god tillgång till omgivande natur och landsbygd. Behovet av tjänsteresor kan minska med hjälp av digitala verktyg för resfria möten. De tjänsteresor som ändå behöver göras ska med fördel vara kollektiva och fossiloberoende, flyg används enbart om alternativen är tidsmässigt orimliga.

Varför är detta en prioriterad satsning?

- Långväga resande med flyg orsakar stor klimatpåverkan.
- Utsläppen från flygresor ökar och är idag ungefär lika stora som utsläppen från bilkörning.
- Det finns goda förutsättningar att utveckla turistnäringen genom att locka besökare till Västsverige med hjälp av hållbara transportsätt.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

**FÖRE-
GÅNGARE**

Satsa på närturism i samarbete med Turistrådet Västsverige.

**KLIMAT-
PLANERING**

Ta hänsyn vid översiktsplanering för möjligheter att utveckla besöksmål.

**INNO-
VATIONER**

Utveckla ny teknik och resor som gör utlandsresor med buss/ tåg bekvämare.

**ATTRAKTIVA
SAMHÄLLEN**

Marknadsför och utveckla västsvenska attraktioner, resmål och evenemang.

Fokusområde 2. KLIMATSMART & HÄLSOSAM MAT

SATSNING 2.1.

Främja hållbart lantbruk

Vad denna satsning innebär

Hälsosamma kostvanor ger ökad efterfrågan på vegetariska råvaror, vilket skapar affärsmöjligheter för lantbruks- och trädgårdsföretagen. Företag inom lantbrukssektorn har även kapacitet att producera energibärare som kan användas i den egna verksamheten. Dessutom kan de bidra till att ställa om till fossiloberoende lantbruk, och sälja förnybar energi till andra. Många gårdar har stora ytor som lämpar sig väl för elproduktion med solceller och möjligheter till odling av energigrödor. Produktion av biogas är en annan möjlighet som både minskar utsläppen av växthusgaser från lantbruket och ersätter fossila bränslen. Olika former av direktförsäljning och samarbete mellan konsumenter och lantbrukare skulle kunna bidra till ett ökat intresse för närproducerade livsmedel och bli en del av det goda livet.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Ett livskraftigt lantbruk är en förutsättning för ett rikt odlingslandskap.
- Det västsvenska lantbruket kan spela en viktig roll i omställningen för att uppnå klimatmålen
- De marker som brukas, och hur de brukas, avgör om kol lagras eller frigörs från marken.
- Produktionsmetoder och produktionsinriktning har stor betydelse för hur stor klimatpåverkan blir från olika jordbruksprodukter.
- En levande landsbygd innebär att det finns alternativa sysselsättningar, god service och attraktiva boendemiljöer.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE- GÅNGARE

Gå före med pilot-jordbruk som visar hur man kan bli en fossiloberoende gård.

KLIMAT- PLANERING

Gynna ett klimat-smart jordbruk genom att öka efterfrågan på förnybar energi.

INNO- VATIONER

Utveckla fossil-oberoende och resurs-effektiv maskinpark inom jordbruket.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Stöd till det regionala lantbruket genom ett tydligt miljömåls- och klimatperspektiv till exempel genom upphandlingar.

SATSNING 2.2.**Mer vegetariskt på tallriken****Vad denna satsning innebär**

Det behövs ett kunskapslyft om vegetarisk matlagning med restaurang och storkök som främsta målgrupper. Restauranger är ofta trendsättande föregångare. I och med att allt fler restauranger erbjuder vegetarisk kost förmodas allmänhetens kunskap och intresse för vegetariskt öka. Detta är viktigt då en omställning till mer vegetarisk kost kommer att vara beroende av förändrade värderingar och normer.

Varför detta är en prioriterad satsning

- En betydande del av växthusgaserna kommer från livsmedelsproduktion.
- Idisslande djur står för en stor del av lantbrukets utsläpp av växthusgaser.
- För att uppnå klimatmålen är det nödvändigt att på sikt minska köttkonsumtionen till 1990 års nivå.
- Lägre köttkonsumtion innebär hälsofördelar med bland annat minskad cancerrisk.
- Det behövs mer kunskap om hur vegetariska råvaror tillagas.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

**FÖRE-
GÅNGARE**

Servera flera varma, variationsrika vegetariska alternativ varje dag på personalrestauranger.

**KLIMAT-
PLANERING**

Undvik exploateringar av jordbruksmark för att till exempel kunna utöka volymen vegetariska livsmedel och biobränsle.

**INNO-
VATIONER**

Uppmuntra innovationer som underlättar hälsosamma matvanor.

**ATTRAKTIVA
SAMHÄLLEN**

Gör vegetarisk mat ännu mer attraktivt med spännande kockmenyer på restauranger och butiker tillsammans med stadsodling.

SATSNING 2.3.

Minskat matsvinn

Vad denna satsning innebär

Det finns flera åtgärder som kan hjälpa konsumenterna, till exempel att få kunskap om hur planering minskar risken för onödiga inköp. Företagen har också ett stort ansvar för att minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan. Trots ansträngningar att minska matsvinnet så kommer det alltid finnas kvar rester som behöver tas om hand. Därför behövs även effektiva insamlingsystem för biologiskt avfall som exempelvis kan rötas till biogas.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Matsvinnet uppstår längs hela livsmedelskedjan – från livsmedelsindustri och butiker till storkök och hushåll.
- Mindre matsvinn bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser från livsmedelsproduktion
- Minskat matsvinn minskar även annan miljöpåverkan från jordbruk, livsmedelsförädling, transporter och tillagning.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE- GÅNGARE

Minska matsvinnet från planering till servering genom att offentliga måltidsverksamheter går före i arbetet.

KLIMAT- PLANERING

Säkerställ möjligheter till biogasproduktion av matavfall som ändå uppstår.

INNO- VATIONER

Flexibel tillagning beroende på antal gäster samt förvaringsteknik för förlängd hållbarhetstid i storkök.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Kunskapslyft med matinspiration kring maträtter från rester, hälsa, bäst före datum, matsvinn med mera.

Fokusområde 3.

FÖRNYBARA OCH RESURSEFFEKTIVA PRODUKTER OCH TJÄNSTER

SATSNING 3.1.

Större marknad för biobaserade material och drivmedel

Vad denna satsning innebär

I en omställning från en fossil ekonomi till en biobaserad ekonomi är satsningen på förnybara material och drivmedel viktig. I Västra Götaland är denna fråga både ett hot och en möjlighet. Befintlig industristruktur är starkt fossilberoende. Det är viktigt att ta tillvara de bioresurser vi har inom områden där det finns förutsättningar för långsiktigt lönsamma lösningar. Samtidigt som det sker ett aktivt arbete med att förnya råvarubasen måste det också ske ett arbete med energieffektivisering.

När det gäller primärproduktion inom den biobaserade ekonomin sätts stor tilltro till skogsindustrin och även till produktion av biogrödor på jordbruksmark där man inte konkurrerar med livsmedel. Framtidens primärproduktion inom den biobaserade ekonomin måste även komma från havet. Västra Götaland har positionerat sig inom odling av både makro- och mikroalger med syfte att utveckla innovationer kopplade till att ersätta fossila råvaror med biomassa från vattenmiljön.

Varför detta är en prioriterad satsning

- I Västra Götaland pågår utveckling av biobaserade material och drivmedel.
- Vi har nationellt ledande forskning och innovation inom förnybara drivmedel, biomaterial för kemiindustrin samt teknisk anpassning av produktionen.
- Befintliga raffinaderier och kemiindustri är en stor källa till växthusgasutsläpp.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE- GÅNGARE

Ställ krav på upphandling av biobaserade plastprodukter.

KLIMAT- PLANERING

Säkerställ skogsmark i Västra Götaland.

INNO- VATIONER

Utveckla bioplaster av alger.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Öka utbud och efterfrågan på biobaserade plaster till jobbet.

SATSNING 3.2.

Tjänster och cirkulära varor

Vad denna satsning innebär

Konsumtionen av varor står för en stor resursförbrukning och därmed klimatpåverkan. Köp av tjänster istället för varor bidrar ofta till en lägre klimatpåverkan. Tjänster som kulturupplevelser, kafébesök med flera bör därför utökas och premieras. En utveckling av tjänstesektorn kan också bidra till att varor kan få en längre livslängd genom att de renoveras/uppdateras med nya tekniska möjligheter, ibland direkt i butiker. Design för re-design blir ledord för framtidens produktutveckling. Tillsammans med en ökad digitalisering kommer nya affärsmöjligheter att växa fram, inte minst inom delandekonomin. Det kan bidra till en ökad integration mellan människor, men också mellan olika branscher och företagsformer, samtidigt som klimatpåverkan minskar.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Vi har en omfattande varukonsumtion som bidrar till stor resursförbrukning.
- Framtidens produkter behöver utvecklas med återanvända material, låg energiförbrukning och längre livslängd.
- Genom funktionsförsäljning skapas incitament för resurseffektivisering och därmed minskad klimatpåverkan.
- Textil, bygg, möbler/inredning och elektronik är exempel produktgrupper där det finns stora möjligheter till minskad resursförbrukning.
- Mindre materiell ekonomi och mer fokus på upplevelser och tjänster kan bidra till kreativa lösningar och nya arbetstillfällen.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE- GÅNGARE

Innovationsupphandling av cirkulära varor av förnybara material tjänsftill jobbet.

KLIMAT- PLANERING

Förbättra logistik och sorteringsanläggningar för insamling av varor.

INNO- VATIONER

Produktutveckling av varor som uppdateras/återvinns med god kvalitet.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Stöd butiker och lokala företag som erbjuder tjänster för uppdatera/dela.

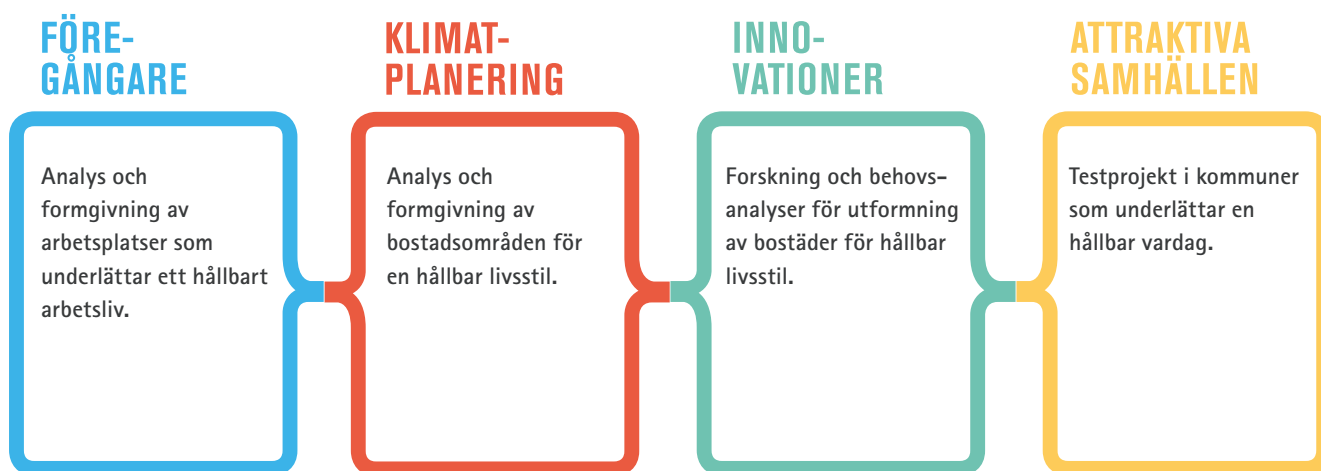
SATSNING 3.3.**Design för en hållbar livsstil****Vad denna satsning innebär**

Design för hållbar livsstil handlar om hur vi alla kan leva ett gott och hållbart liv i en fossiloberoende region. Det förenar såväl ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv utifrån ett invånarperspektiv. Med designmetodik som grund kan nya attraktiva lösningar utvecklas som underlättar klimatsmarta val. Samarbetsformer som kan förändra normer, attityder och stimulerar beteendeförändringar bör också uppmuntras. Om vi exempelvis vill underlätta för människor att välja cykeln framför andra transportsätt behöver vi kartlägga vad som hindrar människor från att välja cykeln idag, och att utveckla attraktiva lösningar som undanröjer dessa hinder. Detta skulle till exempel kunna vara separata höghastighetscykelbanor, cyklar med smidigt tak, eldrift som kan monteras på alla cyklar eller kläder som underlättar cykling i alla väder.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Klimatpåverkan från vår konsumtion behöver minska.
- Samhället måste underlätta klimatsmarta val och göra dem till det mest attraktiva valet.
- Omställningen till en fossiloberoende region kommer behöva många nya lösningar.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

Fokusområde 4. SUNDA OCH KLIMATSMARTA BOSTÄDER OCH LOKALER

4.1.

Flexibla, klimatsmarta mindre bostäder

Morgondagens bostäder och lokaler behöver göras mer flexibla. Samtidigt gör det stora behovet av nya bostäder att det även behöver läggas fokus på mindre bostäder. Framtidens byggnader ska vara energieffektiva och ha liten klimat- och miljöpåverkan från såväl byggprocessen som byggnadernas drift. När det gäller klimatpåverkan från drift har vi redan idag en stor del fjärrvärmeanslutna byggnader i tätorterna där olika former av spillvärme, avfallbaserade och förnybara bränslen används. Den direkta klimatpåverkan från värmeproduktionen är därför relativt låg. Det är viktigt att planering för nybyggnation görs integrerat med mål om attraktiva samhällen och planering. Kommunerna bör i större utsträckning uppmärksamma klimatfrågan i byggprocessen vid planering och markanvisningar.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Det finns ett stort och växande behov av fler, och mer flexibla, bostäder i regionen.
- I en snabbt föränderlig värld behöver nybyggnation av såväl bostäder som lokaler ske med flexibla komponenter för att effektivt kunna anpassas till förändrade behov.
- Att bygga energisnålt är önskvärt för en minskad värmenota och ökad försörjningstrygghet. Dessutom bidrar det till att förnybara bränslen kan nyttiggöras inom andra sektorer.
- Att minska utsläppen under byggprocessen är viktigt då dess andel av utsläppen ökat i takt med att utsläppen från driften av byggnader har minskat, även i absoluta tal står utsläpp från byggprocesser för en ansenlig del av de totala utsläppen.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE- GÅNGARE

Uppmuntra nya offentliga byggnader är energiproducenter med gröna tak eller solcellstak

KLIMAT- PLANERING

Ställ krav på klimatsmart byggande och energieffektiv drift vid försäljning av kommunal mark.

INNO- VATIONER

Främja andra byggmaterial än betong och stål för huskonstruktion.

ATTRAKTIVA SAMHÄLLEN

Underlätta för boende i alternativa boendeformer.

4.2.

Effektiv renovering av befintlig bebyggelse

Det finns ett stort behov av nyproduktion, samtidigt som det är ett faktum att de flesta byggnader som kommer att finnas år 2030 redan existerar. Många av dessa står inför ett mer eller mindre akut renoveringsbehov. Det är av yttersta vikt att renovering inte ger inlåsnings effekter i gårdagens lösningar. Energi frågan kan inte behandlas isolerat utan måste kombineras med förbättrade inre och yttre boendemiljöer. Detta skapar attraktiva samhällen. Erfarenheter från tidigare lyckade exempel bör tas till vara och utvecklas. Renoveringsprojekt bör också ha som mål att skapa flexibla planlösningar. Detta behövs för att målet om flexibla bostäder uppfylls både inom nyproduktion och inom renovering av befintligt byggnadsbestånd. Vi bör stimulera och bidra till att öka möjligheterna för flexibelt boende där så är möjligt.

Varför detta är en prioriterad satsning

- Vi behöver möta det omfattande renoveringsbehovet i miljonprogramsområdena med lösningar som är långsiktigt hållbara både ekologiskt, ekonomiskt, socialt samt hälsomässigt och kulturellt.
- I Västra Götaland finns kunskap om energieffektiv nybyggnation och renovering från forskning och hos branschaktörer och dessa erfarenheter behöver nå ut till en större krets.
- Genom ett målmedvetet arbete för att renovera energismart finns det stora möjligheter för regionen att gå före med goda exempel.
- Genom att skapa "testbäddar" för hållbar integrerad renovering kan arbetet ske mer kostnadseffektivt.
- En större satsning inom området har potential att bidra till att skapa nya arbetstillfällen, attraktiva boenden och samhällen.

Exempel på åtgärder för denna satsning
(Fler exempel på åtgärder finns i bilaga 3).

FÖRE-
GÅNGARE

Öka takten på genomförande av utbildningar och stöd till fastighetsägare.

KLIMAT-
PLANERING

Ta fram gemensamma riktlinjer för miljöanpassad renovering.

INNO-
VATIONER

Skapa demonstrationsprojekt för smart laststyrning i befintlig bebyggelse.

ATTRAKTIVA
SAMHÄLLEN

Underlätta för att samutnyttja befintliga allmänna lokaler för många olika aktiviteter.

BILAGA 1. PROCESS OCH ARBETSSÄTT – FRÅN FRAMTIDSVISION TILL KONKRETA INSATSER

Arbetet som föranlett förslaget till strategiska vägval har varit utformat utifrån backcasting – en transformativ metodik som tar sin utgångspunkt i framtiden. Kriterier för vad som ska uppnås tas fram, varpå dagens situation analyseras i relation till dessa.

Denna analys öppnar upp ett gap mellan en önskvärd framtid och dagens situation. Lösningar som ska fylla gapet identifieras och utvärderas i relation till kriterierna varpå strategier utvecklas. Processen och arbetssättet har i korta drag inneburit följande steg:

1. Målbild – kriterier för ett gott liv i en fossiloberoende region

Utgångspunkten är ekologiska, sociala och ekonomiska kriterier för ett gott liv i en fossiloberoende region. Det ekologiska perspektivet har fokus på minskade klimatutsläpp och ett fossiloberoende samhälle. De sociala och ekonomiska perspektiven handlar om ”det goda livet”, dvs. regional utveckling och invånarnas välbefinnande och handlar bland annat om sysselsättning och entreprenörskap, delaktighet, hälsa, integration och utveckling i alla delar av Västra Götaland. (Läs mer om kriterierna under punkt 4.)

Som en del i detta steg fokuserades särskilt på unga vuxna (i åldern 20-30 år) som är de som kommer att leva och verka i vårt samhälle i framtiden. För att ta ungas värderingar och önskemål i beaktande genomfördes under våren 2015 en enkätstudie bland unga vuxna i Västra Götaland och 80 personer deltog i workshops⁴.

2. Nulägesanalys – regionala klimatutmaningar

Nästa steg i processen var att beskriva nuläget gällande klimatfrågan i Västra Götaland. Detta arbete presenteras i rapporten ”Faktaunderlag med klimatutmaningar för Västra Götaland”⁵ som togs fram av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i samarbete med forskare vid Göteborgs

miljövetenskapliga centrum och andra sakkunniga experter. Faktaunderlaget presenterar 15 klimatutmaningar som behöver adresseras i regionen inom följande teman:

- Förnybar energi
- Energismarta och sunda bostäder och lokaler
- Hållbara transporter
- Fossilfri industri
- Klimatanpassade måltider
- Hållbar turism och resurseffektiv konsumtion

3. Förslag till lösningar – workshops med expertgrupper samt öppet webbformulär

Under hösten 2015 genomfördes en dialogprocess med syfte att identifiera förslag på insatsområden för att fylla gapet mellan vår målbild för ett gott liv i en fossiloberoende region och nuläget. Omkring 125 representanter från näringsliv, universitet och högskola samt offentlig och ideell sektor deltog i flera workshops i fem parallella temaspår. Utöver workshops erbjöds alla aktörer i Västra Götaland möjligheten att via ett webbformulär skicka in sina förslag till lösningar på klimatutmaningarna. Det kom in många konstruktiva förslag till lösningar som alla finns presenterade i rapporten ”80 förslag på insatsområden för ett fossiloberoende Västra Götaland 2030”⁶.

4 www.fossiloberoendevg.se/wp-content/uploads/2015/09/Workshops-med-unga-vuxna.pdf

5 www.fossiloberoendevg.se/wp-content/uploads/2015/09/Faktaunderlag-med-klimatutmaningar-uppdatering-feb-2016.pdf

6 www.fossiloberoendevg.se/wp-content/uploads/2016/02/80-forslag-pa-insatsomraden-for-ett-fossiloberoende-Vastra-Gotaland-2030.pdf

4. Analys och strategi – förslag till strategiska vägval

Allt material som kommit fram i processen har sedan analyserats av en arbetsgrupp bestående av representanter från Chalmers tekniska högskola, Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen. Analysen har utgått från de kriterier för ett gott liv i en fossiloberoende region som identifierats i steg ett och fokuserat på:

- A. Klimatrelaterade effekter
- B. Effekter på regional utveckling och invånarnas välbefinnande
- C. Genomförbarhet och regionala möjligheter att påverka

A. Klimatrelaterade effekter: klimatmål för Västra Götaland

Förslaget till strategiska vägval utgår från insatser som ger största möjliga reduktion av växthusgasutsläpp. Följande regionala klimatmål är gemensamt beslutade av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen till år 2030:

- En ekonomi oberoende av fossila bränslen.
- Utsläppen av växthusgaser i den icke-handlande sektorn (som inte inkluderas av EUs utsläppshandelssystem) ska minska med 80 procent jämfört med 1990 (80 procent minskning från vägtrafik och arbetsmaskiner, 20 procent från jordbruk, samt 80 procent från energitillförsel och industriprocesser).
- Andelen förnybar energi ska öka till minst 80 procent.
- Klimatutsläppen från konsumtionen ska minska med 30 procent jämfört med år 2010.

Dessutom är målet att utsläppen i mitten av detta sekel, sett ur ett konsumtionsperspektiv, ska ha minskat till en klimatomfattigt hållbar nivå, vilket beräknas till 1-3 ton koldioxidkvivalenter per person.

B. Effekter på regional utveckling och invånarnas välbefinnande

I arbetet med en omställning till en fossiloberoende region är det centralt att de ekonomiska och sociala förutsättningarna för att leva ett bra liv också förstärks. Till grund för dessa urvalskriterier ligger den politiska vision som kom-

munerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen enats om i ”Vision Västra Götaland – Det goda livet”. Här är det regionens invånare som uppger, enligt olika enkätundersökningar, vad de tycker är viktigt. Hänsyn är också tagen till lyckoforskningen som lyfter fram centrala faktorer för ett bra liv för människor.

När förslag till strategiska vägval har tagits fram och analyserats har hänsyn tagits till nedanstående fyra grupper av kriterier:

- **Sysselsättning för alla i en ekonomi med hög effektivitet**
Omställningen behöver ske på ett sätt som bidrar till fler jobb och till en mer innovativ och högeffektiv ekonomi. De åtgärder som genomförs behöver vara kostnadseffektiva.
- **Delaktighet och entreprenörskap**
Omställningen behöver ske på ett sätt som engagerar invånarna och skapar delaktighet. Det handlar om dialog, medverkan, kommunikation och att skapa möjligheter till engagemang, entreprenörskap och företagande i olika former och bland en bred uppsättning aktörer.
- **Utveckling i alla delar av, och för alla i, Västra Götaland**
Omställningen behöver ske på ett sätt som tar tillvara de resurser som finns i hela regionen och som stärker banden inom och mellan olika delar av regionen. Den får inte äventyra invånarnas tillgång till regionens samlade resurser när det gäller privat och offentlig service, högre utbildning, kvalificerad vård, fritid och kultur osv. Det handlar om effekterna på regional balans, jämlikhet och allas möjligheter att utvecklas.
- **Hälsa, jämställdhet och integration**
Omställningen behöver ske på ett sätt som bidrar till bättre hälsa och som utnyttjar den kraft som finns i stärkt jämställdhet och ett mer integrerat samhälle. Hälsa är den enskilt viktigaste faktorn för hur nöjda invånarna är med sina liv i Västra Götaland. Frågan om integration är sedan länge en av våra största gemensamma samhällsutmaningar.

C. Genomförbarhet och regional möjlighet att påverka

Även regionala möjligheter att påverka och vilka områden som lämpar sig för regional samverkan har varit ett viktigt urvalskriterium. Detta innebär att en aktör i Västra Götaland måste ha möjlighet att påverka och mandat att agera i frågan. Förslag där aktörer på den regionala nivån kan underlätta för lokala aktörer i regionen har premierats. Vis-

sa förslag till insatser som framkommit under processens gång har valts bort utifrån brist på möjligheterna att påverka på regional nivå.

Under analyskedet genomfördes i mars 2016 ett halvdagsseminarium med 140 deltagare där arbetet så långt presenterades och diskuterades med stort engagemang och med mycket positivt gensvar. Resultatet från analysarbetet är förslaget till strategiska vägval som tar ett helhetsgrepp genom att kombinera tematiska fokusområden med arbetsätt för att få kraft i omställningsarbetet.

BILAGA 2. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR OMSTÄLLNING I VÄSTRA GÖTALAND

Att ställa om till en fossiloberoende region innebär en mycket stor utmaning, men också stora möjligheter att skapa ett samhälle som är kostnadseffektivt, hållbart i ett brett perspektiv och med hög försörjningstrygghet. Det är allmänt känt att kostnaderna för att uppfylla klimatmålen är betydligt lägre än de kostnader som förväntas uppkomma på grund av klimatförändringar om inget görs. Det är möjligt att nå de långsiktiga klimatmålen men detta kräver att ett kraftfullt och koordinerat omställningsarbete påbörjas snarast.

På klimatmötet i Paris enades världens länder om att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader, med en strävan att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader. Detta kan ge en mycket stor internationell efterfrågan på produkter och tjänster som ger låga eller inga utsläpp av växthusgaser. Eller med andra ord: Endast i händelse av att världen misslyckas med att nå klimatmålet kommer denna efterfrågan utebli. Ambitionen måste därför vara att Västra Götaland ska vara världsledande i omställning så att industrier och näringsliv kan vara med och konkurrera på de nya marknaderna för klimatsnåla produkter och tjänster.

Våren 2016 föreslog Miljömålsberedningen att tidigarelägga målet om ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser från år 2050 till 2045. Precis som för Sverige i stort ligger de största utmaningarna i Västra Götaland inom transport- och industrisektorerna. Dessa kan bara mötas genom investeringar i infrastruktur för vilka det endast är en eller ett fåtal investeringscykler kvar till år 2045.

Detta kräver långsiktighet och tydlighet i planeringen och ett starkt ledarskap. Men även livsstilsfrågor är på sikt avgörande för hur samhället kan röra sig mot nära nollutsläpp, där såväl ökad andel vegetarisk mat, ändrat resande och tjänstekonsumtion framför materiell konsumtion är viktiga förutsättningar. Här kan aktörer i Västra Götaland bidra med att underlätta klimatsmarta val samt gå före där det offentliga har möjlighet att påverka.

Transportsektorn

Transportsektorn är beroende av den globala utvecklingen inom fordonsindustrin samt nationella infrastruktursatsningar. Här finns stora möjligheter för oss i Västra Götaland att vara föregångare där det finns möjlighet att påverka, till exempel genom att accelerera införandet av fossilfria fordon och effektiva godstransporter genom offentlig upphandling. Den starka fordonsindustrin samt fordonsrelaterad forskning ger unika förutsättningar för att Västra Götaland ska kunna ligga i frontlinjen för omställningen av transportsektorn. En aktiv klimatplanering kan underlätta för minskad klimatpåverkan från resande i form av ökat kollektivt resande samt större andel resor på cykel. Det växande internationella flygandet utgör en betydande utmaning, där regional turism måste uppmontras och infrastruktur planeras som främjar tågresor istället för flyg. Sammantaget kan transportsektorn nå nollutsläpp till år 2045 men detta kräver kraftfulla åtgärder på såväl regional som nationell och internationell nivå.

Industrisektorn

En betydande del av koldioxidutsläppen från industrin i Västra Götaland kommer från raffinaderier och den petrokemiska industrin. Att ställa om raffinaderierna till bioraffinaderier skulle, givet samma aktivitetsnivå, kräva mycket stora mängder biomassa samt omfattande teknikutveckling och investeringar. Ett alternativ är att göra detta i kombination med elektrifiering av transportsektorn. Möjligt även i kombination med att tillämpa avskiljning och lagring av koldioxid (CCS) på raffinaderiernas större punktutsläpp. Möjligheterna till utveckling av raffinaderisektorn torde dock till stor del vara avhängig den internationella utvecklingen av fordonsteknik samt Sveriges nationella åtgärder för att uppnå netto-nollutsläpp år 2045.

Kemiklustret i Stenungsund är också till stor del beroende av fossil råvara för sina produktionsprocesser. Här krävs att dessa industrier successivt kan ställa om till biobaserad produktion. Det pågår ett arbete för att möjliggöra detta, men i vilken grad detta låter sig göras kommer även detta att bero på den internationella efterfrågan på biobaserade produkter. Sammantaget är industrisektorn en del i en internationell utveckling där aktörer i Västra Götaland kan vara föregångare genom att stimulera efterfrågan på biobaserade material och drivmedel genom upphandling samt att etablera testarenor och skapa goda förutsättningar för innovationer. Viktigt är också att främja hållbar produktion inom andra industrigrenar som verkstads- och tillverkningsindustri, fordonsindustrin och inom detaljhandeln. Här finns stora möjligheter för industri, forskningsinstitut och universitet att gemensamt utveckla design för en hållbar livsstil där Västra Götaland kan underlätta för innovationer och erbjuda testarenor.

Energisektorn

En tidigare studie⁷ har visat att stora mängder landbaserad vindkraft kan installeras inom Västra Götaland till konkurrenskraftig kostnad, men hela denna kapacitet är inte möjlig att använda eftersom det uppstår konflikter med andra intressen. Det finns dock ytterligare möjligheter för expansion av vindkraft här och även havsbaserad vindkraft är intressant på grund av gynnsamma vindlägen. Solelens roll i Västra Götaland är idag marginell och behöver växa. När det gäller expansion av vindkraft och solenergi är det viktigt att ta i beaktande att detta kommer ske inom ramen för utvecklingen av den avreglerade nordiska elmarknaden, vars klimatpåverkan regleras av EUs handelssystem med utsläppsrätter samt det svensk-norska systemet med gröna certifikat. De lokala utsläppen av fossil koldioxid från el- och värmeproduktion härrör framförallt från naturgasanvändning i kraftvärmeverk. Storskalig expansion av variabel förnybar elproduktion i kombination med utfasning av kärnkraften och fossilbaserad elproduktion kommer leda till ökat importbehov av el till Västra Götaland och ge betydande utmaningar både för elnätet i Västra Götaland och för balansering av elproduktionssystemet. Detta kommer troligtvis också leda till ökat behov

7 Transforming the energy system in Västra Götaland and Halland – linking short term actions to long term goals. Chalmers, 2015, ISBN 978-91-980974-6-7.

av variationshantering som bio-baserad kraftproduktion (i t.ex. kraftvärmeverk), lagring av energi och åtgärder på användarsidan i form av efterfrågefleksibilitet ("Demand Side Management").

För värmeproduktion förväntas effektiviseringar i bostadssektorn att minska underlaget för fjärrvärme, vilket till viss del kan komma att kompenseras av ökat bostadsbyggande. En betydande del av fjärrvärmens förses av spillvärme (i avfallseldade kraftvärmeverk, avloppsvärme samt industriell spillvärme), en energitillförsel som kommer att bero på utvecklingen av industrisektorn samt hushållens och industrins avfallsmängder. Inom energiområdet finns betydande möjligheter för oss i Västra Götaland att stimulera utveckling och innovationer genom att tex erbjuda testbäddar och utnyttja att högskolor och institut ligger långt framme inom svensk och internationell energiforskning.

Bostäder och lokaler

Studier visar på en betydande potential för att minska slutanvändning av energi i byggnadssektorn genom olika energieffektiviseringsåtgärder. Det har uppskattats att det finns en teknisk potential för att minska denna energianvändning till hälften samt att ungefär hälften av denna potential kan uppnås med redan idag lönsamma åtgärder. Detta är viktigt då det finns ett betydande renoveringsbehov av bostäder i Västra Götaland, inte minst av det som brukar benämnas miljonprogrammet. Det kan också konstateras att de flesta byggnader som kommer att finnas år 2030 redan är byggda, det vill säga att den största utmaningen ligger i den befintliga byggnadsstocken. Även om den direkta klimatpåverkan från minskad energianvändning i byggnadssektorn är ganska liten, så är det viktiga att minska energianvändningen då detta ger lägre uppvärmningskostnader samt indirekta klimateffekter eftersom biobränsle som idag används för uppvärmning kan frigöras till andra sektorer.

Det finns också möjligheter till innovationer och testbäddar för smarta hem där till exempel last (elförbrukning) kan flyttas i tid med hjälp av energilager för att på så sätt kompensera för förväntat ökade mängder variabel elproduktion, framför allt vindkraft. Viktigast i denna sektor är kanske ändå att genomföra renoveringar som tar ett helhetsgrepp för att skapa attraktiva miljöer tillsammans med varsamma förtätningar och där flexibilitet i boendet efter-

strävas – inte minst gäller detta nybyggnation där det finns ett uppenbart behov av mindre och flexibla bostäder. Energieffektiv och hållbar nybyggnation sker till stor del redan idag, men kan uppmuntras ytterligare så att vi i Västra Götaland kan bli föregångare – inte minst genom att bidra till att byggandet kan accelerera. Även själva byggprocessens klimatpåverkan är viktig där Västra Götaland kan bidra till test av nya tekniker och klimatsmarta material. Det är även angeläget att bygga socialt hållbart genom t.ex. att skapa en inkluderande miljö med fungerande mötesplatser. Detta förutsätter en samordnad planering som säkerställer tillräckligt med grönområden och avrinning av dagvatten så att översvämningar undviks vid framtida klimatförändringar med ökad nederbörd.

Livsstil

En betydande del av dagens klimatpåverkan kommer från konsumtion, inklusive mat. Här måste samhället röra sig mot minskad materiell konsumtion till förmån för ökad tjänstekonsumtion samt ökad andel vegetarisk mat. Den materiella konsumtionen är intimt förknippad med tillväxtekonomin, även om tillväxt inte nödvändigtvis måste betyda ökad materiell konsumtion. Textil, möbler/inredning och elektronik är varugrupper med stor resursförbrukning samt även ofta tillsatser av giftiga ämnen. Klimatpåverkan från nyproducerade textilier är betydande och Västra Götaland är ett nav för textil avseende design, import och forskning. Här finns inredningsföretag för offentlig miljö och många möbelproducenter. Det finns därför goda förutsättningar för att utveckla såväl resurseffektiv produktion som konsumtion. Speciellt viktigt är designfasen som naturligtvis styr varans utformning. Här finns redan flera pågående projekt kring cirkulära flöden för textilier och möbler.

Det finns ett växande intresse av att köpa tjänster för att uppdatera/renovera varor – eller att byta/låna med varandra – vilket om det utvecklas på ett attraktivt sätt ger goda förutsättningar för en mer hållbar konsumtion. Köttkonsumtion är för många mycket viktig och har stadigt ökat sedan sextioalet. Även utrikesresande med flyg ökar kraftigt, inte minst på grund av sjunkande priser på flygtransporter (lågprisflyg). Att flyget långsamt blir mer effektivt per personkilometer och på längre sikt kan börja använda viss del förnybart bränsle kommer knappast uppväga trenden med ökande utsläpp om inte detta kombineras med

minskat flygande. Det är därför viktigt att identifiera åtgärder som främjar klimatsmarta semesterstrar inte minst genom att främja lokal turism. Offentliga aktörer i Västra Götaland kan bidra till positiv normbildning genom att öka andelen vegetarisk mat och minska matsvinnet exempelvis inom exempelvis skolor.

Att ändra trender i konsumtion och semesterresande är en process som kräver förskjutning i värderingar och normer och det är politiskt svårt att på kort sikt åstadkomma betydande påverkan med direkta styrmedel. Här är det istället viktigt att fånga upp trender som går åt rätt håll samt att göra det lätt att välja rätt. I framtiden är det rimligt att stadsplanering har minskat fokus på etablering av handelsplatser som storskaliga köpcentra och istället ett ökat fokus på hållbart företagande, socialt umgänge och kultur samt underlättande av kollektiva transporter. Program som främjar ett hållbart lantbruk i Västra Götaland är viktigt då detta redan idag är ett område där det sker förändringar kopplat till ökad efterfrågan på ekologiska livsmedel, närproducerat och ökad andel vegetarisk mat.

BILAGA 3. EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDSFÖRSLAG

I denna bilaga presenteras exempel på möjliga åtgärder inom respektive satsning. Inom alla satsningar listas åtgärder utifrån de fyra arbetsätten. Förslag som kommer från workshops som hölls under dialogprocessen 2015⁸ relateras till aktuellt namn/nummer (ex BJR 2) i rapporten "80 förslag på insatsområden för ett fossiloberoende Västra Götaland 2030".⁹ Dessa förslag kan också passa in på ytterligare åtgärder än de angivna.

Exempel på viktiga aktörer inom respektive satsning presenteras också. (Observera att detta är exempel på åtgärder och aktörer.)

8 Läs mer om dialogprocessen i Bilaga 1.

9 <http://www.fossiloberoendevg.se/wp-content/uploads/2016/02/80-förslag-på-insatsområden-för-ett-fossiloberoende-Västra-Götaland-2030.pdf>

FOKUSOMRÅDE 1.

HÅLLBARA TRANSPORTER

SATSNING 1.1.

Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Ta fram rutiner och initiativ för arbetsplatser som styr mot klimatsmart resande. Till exempel klimatväxling, gröna resplaner och förmåner för anställda som åker kollektivt, går eller cyklar till sitt arbete. (BJR 8, I 6b, Ö 6)
- Uppmuntra införandet av resepolicyer på arbetsplatser som även innefattar lokala resor, t.ex. korta avstånd: gång, medellängd/bra väder: elcykel, medellängd/dåligt väder: kollektivt alternativt elbil, längre avstånd (annan stad): tåg och buss.
- Ge anställda ökade möjligheter att arbeta hemma någon dag i veckan.
- Förstärka den pågående utvecklingen av närtrafik på landsbygden, dels genom att göra den mer känd och dels genom en succesiv utbyggnad.
- Planera framåtriktat på områdesnivå (t.ex. genom tematiska tillägg till översiktsplaner), så även ekosystemtjänster, gångtrafik och behovet av grönytor liksom sociala

kvaliteter vägs in i planprocessen.

- Forma enhetliga beställarkrav som tar hänsyn till behovet av mångfunktionella ytor – för att möta effekterna av ett förändrat klimat – vid utveckling av nya bostads- och verksamhetsområden.

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Regionplanera i samarbete med kommuner inom frågor som är av regional karaktär med fossiloberoende som viktig målsättning. (BJR 1, Ö 10+15+25)
- Utveckla en arbetsmodell med verktyglåda för hur kommuner kan ställa hållbarhetskrav inom översikts- och detaljplaner. (BJR 2+3)
- Planera för ett jämställt transportsystem både lokalt och regionalt som motiverar och inspirerar till att välja hållbara transportslag nära bostäder, skolor och arbetsplatser. (BJR 1)
- Bidra till att inspirera och sprida kunskap kring gångtrafikens möjligheter, t.ex. genom seminarier, workshops eller genom att ta fram en regional strategi för ökad gångtrafik.
- Ta fram särskilda fotgängarprogram på lokal nivå som samlar mål och strategier för arbetet med en ökad gångtrafik, som en del i planeringen för hållbara transporter.
- Skapa förutsättningar för cykling som enklaste resesätt (Cycle Rapid Transit) i Västra Götaland med ett hela resanperspektiv. Skapa bättre förutsättningar för säker cykelparkering vid bostaden, arbetsplatsen och knutpunkter för kollektivtrafiken samt möjligheter att ta cykel ombord på kollektivtrafiken. (BJR 8, Ö 25+26+27)
- Ha miljömålen i fokus i den kommande länstranportplaneringen för åren 2018-2029, t.ex. genom att utöver det ordinarie planförslaget även beskriva ett klimatalterna-

tiv. (I 3)

- Upplåta mark för kollektivtrafikanläggningar och pendelparkeringar vid viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken.
- Skyndsamt åtgärda de kartlagda behov och brister som finns i cykelvägnätet beskrivna i underlagen till Strategi för ökad cykling i Västra Götaland (2016). (BJR 8)
- Utforma gaturummen främst för cykel och gång med hjälp av låghastighetsområden samt skapa orienterbara stråk för gående till kollektivtrafiken. (BJR 8)

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Utveckla mobilitetstjänster som ger attraktiva alternativ till bilen. Exempelvis en interaktiv reseplanerare som låter alla trafikanter välja bästa vägen – med samtliga färd-sätt – för effektivare och miljövänligare stadstrafik. Modell finns att hämta från Trafikverkets uppdrag till KTH och Centre for Sustainable Communications¹⁰. (BJR 9)
- Utveckla cykelinnovationer som ger förutsättningar för ökad cykling. (BJR 8)
- Utveckla metoder för att få fram grunddata kring gång som transportmedel, att kunna mäta flöden behövs för att kunna planera och prioritera för en ökad gångtrafik.
- Forskning, innovation och testarenor för utveckling av konstruktioner, användningsområden samt kompetens för mångfunktionella ytor.
- Utveckla och testa nya koncept för sociala ytor som t.ex. parker på tak.

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Underlätta för ökad cykelpendling genom att satsa på god standard och säkrare och attraktivare cykelvägnät med åtgärder mot dålig beläggning, rullgrus och för snabbare snöröjning och halkbekämpning. (BJR 8)
- Planera för goda driftsförhållanden på gångnätet för att underlätta för gångtrafiken, särskilt vinterväglaget behöver bli bättre så halkolyckorna kan minskas.
- Hitta modeller för underlätta spridning av s.k. cykelkök som är socialt engagerande mötesplatser för cykelintresserade i alla åldrar – med gör-det-själv-verkstad för dem som behöver laga eller serva sin cykel.
- Ge barn och ungdomar ökade möjligheter att cykla genom utbildning i säker cykling.

¹⁰ ”Här finns den lediga kapaciteten i storstadstrafiken” (2015). www.cesc.kth.se/se/news/news-archive/har-finns-den-lediga-kapaciteten-i-storstadstrafiken-1.559966 Infofilm: www.youtube.com/watch?v=m28ARCuL7iY.

- Ge möjlighet för cykelutbildning för vuxna, särskilt för kvinnor från andra kulturer där det inte är självklart att kunna cykla. Låt cykling bli en del av integrationen.
- Utöka områden i städer och tätorter där barn kan röra sig på utan föräldrar genom ökad trafiksäkerhet, bl.a. sänkt hastighet, fler cykelvägar och stora lektytor (big play-grounds) i bostadsområden, så att mellanrummen mellan husen blir utrymmen för lek och rörelse samt även rekreation. (I 9)
- Planera för rymliga gångytor, som inte delas med cyklisterna, för ökad gångtrivsel (s.k. walkability).
- Underlätta för invånare att delta i planeringen av sin närmiljö för att skapa grönstruktur (gräs, träd, buskar) som ger svalka och solskydd, tar hand om regnvatten och samtidigt skapar trevliga gårdsmiljöer. En utformning med kulor och diken skapar en mer naturlig miljö som också ökar viljan att använda närmiljön som uterum.
- Underlätta för att på mindre orter använda befintliga, allmänna lokaler som t.ex. bibliotek, kulturhus och föreningslokaler till distansarbetsplatser och möjlighet att ladda elfordon samt för andra funktioner som till exempel föreningsmöten och uthämtning av matvaror. (BJR 7)

Exempel på viktiga aktörer: arbetsgivare, bostadsbolag, fastighetsägare, ideella organisationer, kommunalförbunden, kommuner, Länsstyrelsen, skolor, studieförbundet, Trafikverket Väst, universitet och högskolor, Västtrafik, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 1.2.

Accelererad omställning till fossilfria fordon

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Ställ klimatkrav vid all upphandling/inköp av fordon och transporter, för budtransporter undersöks även möjligheten att handla upp bud med el-lastcykel. (FE 8)
- Samarbeta mellankommunalt för en gemensam upphandling av fossilfria tjänstefordon.
- Utöka antalet bilpooler med fossilfria bilar på arbetsplatser.
- Påskynda kollektivtrafikens fortsatta övergång till förny-

bara drivmedel och el med minimala koldioxidutsläpp. (FE 8)

- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Stötta delregionala strategier för utbyggnad av laddinfrastruktur och främjande av användning av förnybara bränslen samt produktion av biogas och gasfordon. (FE 8, Ö 5+17+28)
- Samordna utbyggnaden av snabbladdning, semi-snabbladdning och standardladdning, både på nationell och på regional nivå. Starta utbyggnaden av infrastruktur för snabbladdning av elbilar längs med riksväg 40. I förlängningen kan utbyggnad ske till Jönköping och sedan vidare till Stockholm. (Ö 22)

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Utveckla större teknikneutrala system för förnybara fordon och drivmedel i samverkan mellan många kommuner. (Ö 3+23+24)
- Använda bilpooler som testbädd för ny fordonsteknik och laddningsinfrastruktur.
- Utveckla Electricity¹¹ för att demonstrera framtidens klimatsmarta transportkedjor.
- Utveckla biogasens möjligheter och användningsområden.

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Underlätta för invånare att använda fossilfria fordon, elcyklar i olika varianter via hyrsystem, pooler och delande plattformar. (Ö 18+19)
- Skapa tysta stadsdelar och transportkorridorer för att demonstrera framtidens Electricity.
- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1+5+6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: bilkooperativ, fordonsindustrin, ideella organisationer, kommersiella bilpoolsföretag,

.....
¹¹ www.goteborgelectricity.se

kommunerna, Länsstyrelsen, Trafikverket Väst, universitet och högskolor, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 1.3.

Effektiva godstransporter

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Satsa på att Västra Götaland blir en högklassig hållbar transport- och logistikregion, både vad det gäller långväga transporter med också närtransporter i tätorterna.
- Upprätta en godsstrategi med stor förankring i kommunerna och näringslivet som bidrar till att minska och effektivisera godstrafiken.
- Skapa en miljölogistisk delegation med statsstöd.
- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Planera för uppställningsytor för lastbilar och trailers utanför Göteborgs stad. Detta för ökad samlastning, ökade laddmöjligheter, minskad trängsel och minskade utsläpp samt säkerhet och trygghet för chaufförerna. (I 8)
- Utveckla goda möjligheter för när- och kustsjöfart samt inlandssjöfart.
- Öka kapaciteten på järnvägen genom elektrifiering av viktiga godsstråk och noder. (Ö 15)

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Skapa pilotprojekt för citynära godsterminaler med målet att effektivt kombinera lastbilar med fossilfria fordon som är anpassade för stadskärnor. Innovationer behövs främst inom lokalisering av terminaler och affärsmodeller.
- Testa och utvärdera nya fartyg och terminaler för citylogistik på vattenvägar.
- Initiera logistikforskning med fokus på hållbara godstransporter.
- Utveckla och demonstrera första elvägen (för godstrafik) genom Västra Götaland – t.ex. mellan Göteborg och Borås. (Ö 22)

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Minska behovet av transporter när efterfrågan på färre produkter men med högre kvalitet ökar.
- Stödja utvecklingen av enklare godstransporter i städer med hjälp av exempelvis lastcykel.
- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1+5+6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: hamnarna, handeln, kommunerna, Länsstyrelsen, transportföretag, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 1.4.

Klimatsmarta möten och semestrar

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Ta fram strategier som uppmuntrar till tjänsteresor utan flyg.
- Skapa förutsättningar att delta digitalt vid arrangemang av möten och seminarier.
- Locka turister till Västsverige från platser varifrån det är lätt att ta sig hit på ett klimatsmart sätt (t.ex. Stockholm-Oslo-Malmö-Köpenhamn). Satsa på marknadsföring och utveckling av nya attraktioner, resmål och deltagarevenemang så att en resa till Västra Götaland kan ersätta en utlandssemester med flyg. (VOT 9)
- Inspirera anställda att semestra i Västsverige, t.ex. genom att erbjuda dem ett gratis Västtrafik regionen-runt kort.
- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Investera i nya och förbättrade järnvägsförbindelser som leder till bättre möjligheter att nå olika europeiska resmål via tåg.

- Skapa attraktivare tätorter med god tillgång till natur, kultur och evenemang för att minska behovet av att resa långt bort på semestrar, samt för att attrahera besökare. (VOT 9)

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Utveckla nya affärsmodeller och tekniska lösningar som gör utlandsresor med tåg, buss, elbil och cykel mer attraktiva i framtiden.
- Initiera forskning om semestrande, t.ex. avseende hinder och drivkrafter för klimatsmarta semesteralternativ samt ekonomiska konsekvenser av att svenskar i större utsträckning skulle välja att semestra i Sverige.
- Undersöka hur behovet av omväxling, naturupplevelser, kulturella möten och möten med nya människor kan tillfredsställas utan att behöva flyga långt bort, t.ex. genom nya aktiviteter eller genom virtuell verklighet.

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Underlätta för fler att välja att semestra på hemmaplan genom att informera om och marknadsföra nya västsvenska aktiviteter, attraktioner, resmål och deltagarevenemang. Detta ökar också möjligheterna för dem som inte har råd med kostsamma utlandssemestrar. (VOT 10)
- Utveckla ett system för klimatinformation om olika semesteralternativ som bland annat visar klimatfördelarna med närturism eller längre resor med buss och tåg.
- Utveckla aktiva och attraktiva lokalsamhällen där människor upplever det meningsfullt att bo och leva och därmed är i mindre behov av att resa långt bort på semestern.
- Stödja att människors arbete kan vara anpassat till en nivå var och en anser som rimlig. Detta gör människor mindre utarbetade och att de har mindre behov av att åka långt bort för att vila upp sig. Det gör också att människor kan ha möjlighet att vara bortresta under en längre period när långresor väl görs, istället för flera kortare resor.
- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1 + 5 + 6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: arbetsplatser, besöksnäringen, kommunerna, Länsstyrelsen, Turistrådet Västsverige, universitet och högskolor, Västra Götalandsregionen, m fl.

FOKUSOMRÅDE 2.

KLIMATSMART OCH HÄLSOSAM MAT

SATSNING 2.1.

Främja hållbart lantbruk

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Kraftsamla gemensamt kring strategiska frågor som gäller hållbart västsvenskt lantbruk samt det västsvenska vatten- och fiskebruket. Detta dels via fördelning av åtgärdsmedel, dels i ordinarie verksamhet. Vidare även i påverkansarbete gentemot centrala myndigheter, departement och politiska aktörer.
- Använda utvecklingsresurser för innovation, entreprenörskap mm. för att stödja organisationer och företag som vill driva omställningen till fossiloberoende livsmedelsproduktion. Kunskapsleverantörer och stödstrukturer finns uppbyggda så förutsättningarna är goda.
- Främja företag och initiativ som vill utveckla produktion och förädling av vegetariska eller hållbara marina livsmedel.
- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Säkerställa att jordbruksmark i första hand används för livsmedelsproduktion. (BJR 5)
- Sätta aktiviteter inom Landsbygdsprogrammet i ett större klimatsammanhang för att undvika suboptimering och målkonflikter.
- Prioritera markvårdsinsatser för att möjliggöra minskade utsläpp och samtidigt skapa klimatanpassningsnytta, detta optimeras genom samtidiga insatser för minskade utsläpp och klimatanpassning.
- Behålla en rimlig produktionsnivå för att säkerställa livsmedelstillgång vid eventuella kriser.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Hitta incitament och finansieringslösningar för de investeringar som är nödvändiga för omställningen till fossilfritt jordbruk och ökad andel vegetarisk produktion. De tekniska lösningar som behövs för att göra livsmedelsproduktionen oberoende av fossil energi finns redan men behöver introduceras i praktiken. (BJR 5)
- Stödja innovationer för ökad kolinlagring och minskade förluster från organogena jordar. Det gäller minskade utsläpp från kvävehantering (generellt ökad kväveeffektivitet) och minskade utsläpp av lustgas. Här finns teknikutveckling att bejaka – dels i analysmetodik, dels i precisionsodling.
- Främja forskning och innovationer för ett långsiktigt hållbart och klimatanpassat lantbruk, både anpassning och utsläppsminskning. Det finns innovationer i den lilla skalan men det krävs en systemansats. Det finns även utvecklingsmöjligheter att pröva i ökat samarbete mellan olika lantbrukare och/eller mellan lantbrukare-förädling-för-säljning-konsument.
- Främja forskning och utveckling av skonsamma fiskeredskap. Det hållbara fisket längs både kust och i utsjön bygger på att endast fånga målarten i rätt storlek och mängd. Samverkan med näringen, trälbinderier samt redskapsforskare kan ge snabba och konkreta resultat.
- Främja forskning och utveckling för hållbart vattenbruk. Både Bohuskusten och Vänern har förutsättningar för hållbart vattenbruk. Det pågår en utveckling av nya metoder som blir effektivare och mer skonsamma. Odling av musslor och andra blötdjur ger dessutom miljövinster redan i produktionen.

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Öka möjligheterna för att kunna bo på landsbygden genom att vidmakthålla och utveckla basala samhällsfunktioner i mindre tätorter.
- Underlätta så att outnyttjade ytor i städerna, exempelvis på tak och ödetomter, nyttjas som odlingsytor.
- Utöka samarbetet mellan konsumenter och lantbrukare i stadens närhet genom att underlätta olika former av direktförsäljning och samarbete. Det kan vara att främja andelsodling, vilket innebär att privata småodlare hyr mark för egen odling på en gård, så kallad "land sharing". Andra exempel är att främja gårdsförsäljning och andelsjordbruk, som innebär att konsumenten i förväg köper en del av produktionen.
- Stödja lokala initiativ, exempelvis föreningar, som vill utveckla småskaliga odlingsmetoder som kräver mindre energi och arbetsinsats, såsom skogsträdgårdar, odling ut-

ifrån principer för permakultur och odling av perenna grönsaker.

- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1+5+6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: Agroväst, ideella organisationer, kommuner, lantbruksföretag, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Länsstyrelsen, universitet, högskolor och forskningsinstitut, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 2.2.

Mer vegetariskt på tallriken

Exempel på åtgärder:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Offentlig sektor agerar som föregångare för en fossiloberoende region. Både i upphandling/inköp, rutiner i den egna organisationen samt genom att underlätta klimatsmarta val för de anställda. Offentlig sektor tar också ansvar för att utveckla/förändra de styrmedel man har rådighet över så att de stimulerar klimatsmarta val. (FE 2+4, BJR 2+6, VOT 5, I 7)
- Förändra normer och skapa efterfrågan genom att beställa vegetariskt på möten och evenemang.
- Begränsa mängden animaliskt protein genom att komplettera med vegetariskt protein för att uppfylla näringsbehovet i egna restauranger.
- Säkerställa att skolan ger barn och ungdomar kunskap om klimatsmarta matvanor. Integrerat program längs hela skoltiden kan vara en del i arbetet.
- Inspirera kommuninvånarna till klimatsmarta matvanor.
- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Uppmuntra till att klimatberäkningar av måltider införs på bred front inom såväl offentliga som privata restauranger. (Ö 20)
- Säkerställa att jordbruksmark avsätts för odling för att

tillgodose ökad efterfrågan på vegetariskt mat.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Göra satsningar tillsammans med privata restauranger för att väcka intresse för vegetariska måltider och miljö- och klimatanpassning av menyer. (VOT 6)
- Öka satsningarna på produktutveckling som svarar upp mot det ökande intresset för vegetarisk mat, exempelvis vegofärs från gamla spannmålsorter och företag som använder bönor som råvara.

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Initiera projekt som ökar andelen vegetarisk mat i restaurangbranschen.
- Gynna vegetariska restauranger och food-trucks där det är möjligt.
- Stötta ett kunskapslyft inom vegetarisk matlagning och inspirationsmenyer för gäster. (VOT 6)
- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1+5+6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: ideella organisationer, kommunerna, Länsstyrelsen, restaurangsektorn, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 2.3.

Minskat matsvinn

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Offentlig sektor agerar som föregångare för en fossiloberoende region. Både i upphandling/inköp, rutiner i den egna organisationen samt genom att underlätta klimatsmarta val för de anställda. Offentlig sektor tar också ansvar för att utveckla/förändra de styrmedel man har rådighet över så att de stimulerar klimatsmarta val. (FE 2+4, BJR 2+6, VOT 5, I 7)
- Minska matsvinnet i egna organisationer. Hela kedjan be-

rörs, från en god planering till servering samt svinn hos matgäster är angeläget. (VOT 8)

- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Säkerställa att matrester som ändå uppstår kan nyttiggöras genom exempelvis biogasproduktion. Rötresterna innehåller växtnäring som kan användas i jordbruket. Den kommunala avfallsplaneringen spelar en avgörande roll för om detta ska lyckas eller inte.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Utveckla ett långsiktigt och kontinuerligt arbete för att minska matsvinnet. Alla livsmedelsaktörer längs hela livsmedelskedjan behöver involveras för att hålla nere mängden matsvinn.
- Främja innovativt tänkande och utveckling hos livsmedelsaktörer som innebär att mängderna matsvinn minskas.
- Säkerställa en god livsmedelshantering så att matrester kan tas om hand och serveras vid ett annat tillfälle eller bli ingrediens i nya rätter.
- Ta tillvara och förädla restprodukter inom livsmedelsindustrin som kan bli bra ingredienser i andra produkter.

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Uppmuntra invånarnas matintresse genom att lyfta fram matens värde från jord till bord så att människor värnar om råvarorna och minskar matsvinnet. Ett sätt att göra detta är att fler människor får en egen upplevelse av hur mat produceras, t.ex. genom att odla.
- Se till att restauranger erbjuder olika storlekar på portioner och erbjuder "doggy bag" för den som inte orkar äta upp.
- Beställa maten på restauranger en dag i förväg för bättre planering av råvaror.
- Stötta olika former av ideella initiativ och företag som utvecklar system för att ta hand om matsvinn.
- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1 + 5 + 6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: ideella organisationer, kommunerna, livsmedelsföretag, Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen m.fl.

FOKUSOMRÅDE 3.

FÖRNYBARA OCH RESURSEFFEKTIVA PRODUKTER OCH TJÄNSTER

SATSNING 3.1.

Större marknad för biobaserade material och drivmedel

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Inkludera klimatkostnad i upphandling/inköp av varor och tjänster. (VOT 1)
- Ställa klimatkrav på all upphandling/inköp av fordon och transporter och bränslen.
- Uppmuntra innovationsupphandling som stimulerar utveckling av biodrivmedel och förnybara material. (BI 10, Ö 15)
- Samverka längs varukedjan från råvara och framåt som leder till att plastföretagen utvecklar och tillverkar varor av förnybar plast.
- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en stark och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Planera för en infrastruktur för olika förnybara drivmedel.
- Skapa förutsättningar för logistik och anläggningar för materialåtervinning av plaster.
- Utveckla industriell symbios där ett företags avfall kan bli en annans råvara.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Samverka med etablerat näringsliv, start-ups samt forsknings- och utvecklingssektorn om testarenor för energi-

effektivitet samt förnybara råvaror, drivmedel och färdiga produkter.

- Utveckla förnybara material och drivmedel, i och utanför Västra Götaland, som ger lönsamma affärer. (BI 1+3+9)
- Verka för ökad primärproduktion från den akvatiska miljön inom den biobaserade ekonomin. (BI 2, Ö 4)
- Verka för mer byggnation av flerfamiljshus och kommersiella lokaler i trä samt byggnadsmaterial i trä.
- Utveckla textilier baserade på biomaterial.
- Utveckla och efterfråga förnybar plast.
- Etablera ett returaffineri för plastavfall för ny råvara. (BI 5)
- Nya former för affärsutveckling underlättar kapitalintensiv omställning till förnybara material. (BI 6+7+11)
- Infrastruktur för cirkulär ekonomi i Västsverige som innefattar kartläggning, rådgivning, handelssystem mm så företags restprodukter kan bli råvara hos någon annan. (BI 8)

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Verka för ökad användning av förnybara drivmedel samt förnybara material inom exempelvis byggnation och fastighetsunderhåll.
- Sortera ut plastprodukter med giftiga kemikalier för barn och efterfråga förnybara giftfria alternativ.
- Anpassa affärernas utbud så det är lätt att göra rätt val och välja biobaserade produkter.
- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossilberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av ex styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1+5+6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: kommunerna, näringslivet, universitet och högskolor, science parks, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 3.2.

Tjänster och cirkulära varor

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Offentlig sektor agerar som föregångare för en fossil-

beroende region. Både i upphandling/inköp, rutiner i den egna organisationen samt genom att underlätta klimatsmarta val för de anställda. Offentlig sektor tar också ansvar för att utveckla/förändra de styrmedel man har rådighet över så att de stimulerar klimatsmarta val. (FE 2+4, BJR 2+6, VOT 5, I 7)

- Öka efterfrågan på att hyra produkter istället för att köpa. Funktionsupphandling, där tillverkaren behåller ägandet av produkter som hyrs ut, ger goda förutsättningar för uppdatering och materialbesparingar. Alternativt hyresavtal från en förmedlare.
- Initiera innovationsupphandlingar för att skapa efterfrågan på nya sätt att lösa behov av produkter eller utveckla en tjänst som inte finns idag.
- Ge tillgång till resurser som finns i organisationen/samhället till andra aktörer när de inte används inom den ordinarie verksamheten (exempelvis lokaler, bilar, varor mm.) (VOT 2)
- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Stimulera tjänster och upplevelser som ger levande näringslivet istället för externa köpcentra vid etableringar och näringslivsutveckling.
- Utforma avfallsplaner så att satsningar som förebygger avfall inom textilier, möbler och elektronik initieras.
- Stimulera kulturplaner som bidrar till arrangemang, föreningsliv m.m.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Skapa en plattform och utveckla arbetet för en delande ekonomi. (VOT 2)
- Utveckla ett stimulanskort – Green Card – som ger morötter vid hållbar konsumtion. Ett exempel finns från Stuttgart där familjer som inte hade bil fick gratis kollektivtrafikkort. Flera tjänster/produkter kan adderas. (VOT 3)
- Ge företags- och projektstöd för produktutveckling till företag som tydligt kan visa en produkt- och affärsutveckling som bidrar till resurseffektivisering.
- Prioritera design för re-design, där produktutveckling och affärssystem sker på ett resurseffektivt sätt för att lätt kunna uppdateras, tillsammans med tjänsteutveckling som minskar varukonsumtion. Textil, bygg, inredning och elektronik är prioriterade sektorer.
- Utveckla Västsverige till ett nationellt/internationellt nav

för hållbara textilier utmed hela värdekedjan. Från designprocess till uppdatering i flera led, effektiv insamling som ger förutsättningar för ny produktutveckling. Nya affärsmodeller utvecklas och medvetenheten höjs bland såväl invånare som företag. (VOT 10)

- Utveckla samhällssystem och företagsutveckling som underlättar för konsumenter att få tillgång till tjänster istället för att köpa produkter. En "saluhall för hållbar konsumtion" etableras där såväl spillmaterial som återvunna produkter kan byta kunder. (Regeringen har tillsatt utredningar kring såväl delningsekonomin och REP-avdrag under vintern 2015/2016.) (VOT 5+11)

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Öka satsningar på evenemang, möten mm som skapar attraktivitet och lockar invånare och besökare.
- Utveckla "samhällshubbar" med digitala och fysiska plattformar som en arena där människor kan dela, uppdatera och cirkulera varor och tjänster, samt utveckla nya förslag som underlättar hållbar konsumtion på ett smidigt och attraktivt sätt. (BJR 7)
- Stödja butiker och andra arenor som säljer resurssnåla tjänster istället för fler produkter. Till exempel stylisttjänster i vintagebutiker, skomakare i skoaffären, mötesplatser där hantverkare hjälper till att uppdatera med REP-avdrag. (VOT 5)
- Utveckla investeringar och nya affärer där alla kan bli investerare eller "procumers" genom olika finansieringsformer som gröna obligationer, crowdfunding mm. (Ö 2)
- Arbeta aktivt för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1+5+6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: handeln, hantverksyrken, institut, kollaborativa initiativ, science parks, secondhandbutiker, universitet och högskolor, tjänstesektorn, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 3.3.

Design för en hållbar livsstil

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Offentlig sektor agerar som föregångare för en fossiloberoende region. Både i upphandling/inköp, rutiner i den egna organisationen samt genom att underlätta klimatsmarta val för de anställda. Offentlig sektor tar också ansvar för att utveckla/förändra de styrmedel man har rådighet över så att de stimulerar klimatsmarta val. (FE 2+4, BJR 2+6, VOT 5, I 7)
- Skapa förutsättningar inom offentlig sektor som underlättar en hållbar livsstil genom olika styrmedel, exempelvis taxor eller planering. (BJR 6)
- Utforma offentliga miljöer, ute och inne, på ett hållbart sätt som skapar efterfrågan på hållbara val och utvecklar marknaden mot hållbara produkter och tjänster.
- Aktivt utveckla företagsamverkan mellan olika företag/branscher som tillsammans kan attrahera människor inom samma målgrupp till hållbara val.
- Skapa förutsättningar för anställda som vill gå ner i arbetstid eller bidra till volontärarbete. (VOT 4)
- Bidra med anställdas kompetens i relevanta satsningar för samhällets omställning för att få en starkt och tvärvetenskaplig kunskapsutveckling där vi delar kunskap med varandra i Västra Götaland. (FE 1)

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Utveckla en samhällsplanering som syftar till att människor på ett enkelt och attraktivt sätt kan leva ett klimatsmart liv. Nyttja ytor (lokaler och mark) i samhällen mer flexibelt vilket kan ge utrymme för gemensamma aktiviteter som distansarbetsplatser, odling, evenemang mm. (BJR 6+7)
- Utveckla "decentraliserad förtätning" på landsbygden för att öka förutsättningar för service, samåkning mm. på samma sätt som i staden, så det blir enklare att bo på landet.
- Stimulera näringslivsutveckling som attraherar företag/tjänster som bidrar till klimatsmarta lösningar för lokal utveckling.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Initiera en kraftfull satsning på att utveckla insatser som

bidrar till att underlätta en hållbar livsstil. Det behövs en gemensam plattform med ökad forskning och fler testarenor som speglar regionens olika förutsättningar. En sådan bör utgå från ett tvärsektorielt perspektiv som också belyser normer, beteenden och värderingar för en hållbar livsstil tillsammans med praktiska demoprojekt i samhället.

- Starta nya innovationer/testbäddar som utgår från frågeställningar som syftar till att stimulera och underlätta hållbara beteenden, samt synliggöra och förbättra dessa utifrån hela värdekedjan. Till exempel för cyklister underlättas bra cykelförutsättningar i samhället i kombination med cykelförmåner på jobbet, samt ny produktutveckling av såväl cyklar som tillbehör som underlättar cykling.
- Stimulera produkt- och tjänsteutveckling som gynnar en hållbar livsstil. Likaså system för att sälja och köpa begagnade produkter.
- Utveckla "innovationshubbar" – öppna mötesplatser/verkstäder med professionell handledning där visioner omsätts i idéer men även praktiskt utförande av framtidens produkter och tjänster. Detta är platsen där till exempel modets motsvarighet till Tesla har möjlighet att kultiveras. (VOT 12)
- Inrätta en omställningskommitté med forskare/ideella aktörer som är rådgivande för en innovationsfond med stöd till idéutveckling och projekt som kan gå lite utanför konventionella ramar och bli framgångsrika i omställningen till fossiloberoende. (BJR 4)

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Stimulera pilotprojekt i kommuner och lokalsamhällen kring initiativ som delandekonomi, att fixa livspusslet på ett klimatsmart sätt, flexibla bostäder, samhällshubbar för lokala "co-working space" med mera. Samhällen och stadsdelar i hela regionen är den centrala testarenan där vi kan förena ökad attraktivitet med design för en hållbar livsstil. (BJR 7)
- Aktivt arbete för att utveckla och förstärka en värdegrund för ett gott liv i en fossiloberoende region. Med en gemensam grund som ger tillit och gemenskap skapas incitament för beteendeförändringar som i sin tur underlättar förändring av exempelvis styrmedel, affärsmodeller, människors val mm. (I 1+5+6, BJR 6+7, FE 1)

Exempel på viktiga aktörer: arkitekter, designer, institut, produktutvecklare, science parks, universitet och högskolor, Västra Götalandsregionen m.fl.

FOKUSOMRÅDE 4.

SUNDA OCH KLIMATSMARTA BOSTÄDER OCH LOKALER

SATSNING 4.1.

Flexibla, klimatsmarta mindre bostäder

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Genomföra en överenskommelse mellan kommuner, fastighetsföretag och byggbolag i Västra Götaland om att tillsammans gå längre än Boverkets riktlinjer och bygga energismarta, mindre och prisvärda bostäder, t.ex. med plushusteknik och solelproduktion. (Ö 7)
- Samla aktörer från alla delar av kedjan inom solenergi – från policymakares/beställare till driftsansvariga – och anta en strategi för solenergi i både befintlig och ny bebyggelse. (Ö 12)
- Se till att alla nya offentliga byggnader ska kunna vara energiproducenter genom att de förses med gröna tak eller solcellstak. (FE 6)
- Skapa en solenergiplattform för att stötta introduktionen av solenergi i Västra Götaland både för befintlig bebyggelse och för nyproduktion. (Ö 12)
- Initiera en regional kunskapsatsning i syfte att radikalt minska byggprocessens klimatpåverkan i samverkan med beställare, byggbolag, projektutvecklare samt kommuner.

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Integrera kommunala klimatstrategier i planprocessen för att säkerställa minimal klimatpåverkan från den nybyggda miljön. (BJR 3)
- Utforma detaljplaner för att medge ett mer hållbart byggande.
- Utnyttja möjligheten att ställa krav på klimatsmart byggande och energieffektiv drift vid försäljning av kommunalt ägd mark.
- Låta en kommande regionplanering stödja kommunerna i hållbar planering för bl.a. boende. (BJR 1)
- Främja fler installationer av solenergi i bebyggd miljö, i synnerhet åtgärder som främjar byggnadsintegrerade sys-

tem som smälter in i bebyggelsen. Stödja insatser för optimal resursanvändning med koppling till byggande och bebyggd miljö.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Stödja demonstrationsprojekt inom hållbart byggande, t.ex. en uppskalning av HSB s.k. Living Lab-projekt.
- Initiera och stödja projekt kring smarta hem och byggnader med koppling till variationshantering för storskalig integration av variabel elproduktion ("Demand Response"-åtgärder). Detta kan kopplas till ett expanderat Electricity där smarta laddningsstrategier för fordon används för variationshantering.
- Skapa en testarena för morgondagens multifunktionella byggnader med gröna tak och fasader.
- Främja innovationer och testarenor för andra byggmaterial än betong och stål för husbyggnation.
- Utveckla metoder för smart byggnadsanvändning. Användningen av befintliga byggnader förändras, såväl genom mer flexibel användning över dygnet och genom smartare användning av utrymme. (Ö 14)

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Säkerställa att energibesparingsfrågan inte ses i ett isolerat perspektiv utan i en helhet där klimatsmart renovering och nybyggnation sker integrerat med att förbättra den inre och yttre boendemiljön – se bland annat "Gårdstensprojektet v2.0".
- Underlätta för boende i nya bostadsområden med miljöprofil som t.ex. plusenergihus och passivhus genom olika former av ekonomiska styrmedel som tomtrabatter, bonusar och bidrag.
- Underlätta för människor som är intresserade av att bo i alternativa boendeformer, tex. gemenskapsboenden som kollektivhus, ekobyar eller sk. "tiny houses" (flexibla små hus, ofta på hjul).

Exempel på viktiga aktörer: Boverket, byggbolag och bostadsbolag, Energimyndigheten, Hållbar utveckling Väst, kommuner och kommunalförbund, Länsstyrelsen, universitet och högskolor, Västra Götalandsregionen m.fl.

SATSNING 4.2.

Effektiv renovering av befintlig bebyggelse

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER:

1. Vi är föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid

- Ta fram möjligheter för de kommunala bostadsbolagen att vara föregångare när det gäller att skapa integrerade renoveringar där såväl energieffektivisering som förbättrad inne- och utemiljö inkluderas.
- Synliggöra spjutspetsteknik och goda exempel inom energieffektiv renovering av miljonprogramsområden i kombination med informations spridning om stödmöjligheter.
- Öka takten när det gäller att utbilda och stötta fastighetsägare i energieffektiviseringsåtgärder.
- Undersöka möjligheterna att låta kommunen subventionera energieffektiviseringsåtgärder vid renoveringsprojekt inom det kommunala bostadsbeståndet. Detta skulle kunna ske genom att i ägardirektiv till de kommunala bostadsbolagen ge ett samhällsuppdrag inom området.

2. Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

- Ta fram gemensamma riktlinjer för miljöanpassad renovering.
- Undvika suboptimering i förhållande till andra mål vid renovering, t.ex. att behålla och värna kvartersbutiker i botenplanet på flerfamiljshus vid renovering, istället för att göra om dem till bostäder. Detta eftersom det bl.a. ökar behovet av vardagliga resor och minskar trivseln i bostadskvarteren.

3. Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

- Skapa testbäddar för effektiv renovering som görs i ett helhetsperspektiv för att både åstadkomma flexibilitet, god bebyggd miljö och energieffektiviseringar som en del i en hållbar stadsplanering. Ett gott exempel är bland annat Brogården i Alingsås.
- Skapa demonstrationsprojekt för smart laststyrning i befintlig bebyggelse.

4. Vi utvecklar attraktiva samhällen där det är lätt att göra rätt

- Underlätta för att kunna samutnyttja befintliga allmänna lokaler som bibliotek, kulturhus, skolor, föreningslokaler mm. för många olika aktiviteter. (BJR 7)

- Sträva efter att renoveringar även bidrar till att skapa lokala mötesplatser som verkar stödjande för en hållbar livsstil och ett gott liv. Ett exempel kan vara att bygga växthus i anslutning till äldreboenden och sjukhus vilket kan skapa varma rum för gemenskap och där även viss mat kan odlas.
- Underlätta för invånare som vill renovera på ett klimatsmart sätt och med hållbara metoder, som exempelvis med material som halm och lera.

Exempel på viktiga aktörer: Boverket, byggbolag och bostadsbolag, Energimyndigheten, Hållbar utveckling Väst, kommuner och kommunalförbund, Länsstyrelsen, universitet och högskolor, Västra Götalandsregionen m.fl.

Fossiloberoende

Västra Götaland

www.fossiloberoendevg.se

Strategiska vägval utgör ett gemensamt förslag för hur Västra Götaland ska nå målet om en fossiloberoende region 2030. Förslaget har arbetats fram i en bred process, och ett stort antal intressenter inom det regionala utvecklingsarbetet har haft möjlighet att delta och lämna synpunkter under processen.

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har gemensamt ansvarat för samordning av arbetet.

Vi ber nu om era synpunkter på arbetet och hur ni kommer att vara en del av genomförandet.

Remissen har skickats ut den 16 juni med bifogat förslag. Information om arbetet samt material finns även på fossiloberoendevg.se.

Remissen besvaras senast den 31 oktober.

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

#mitt2030

Organisation:

Färgelanda kommun

Namn på kontaktperson:

Cecilia Trolin

Titel/funktion:

Samhällsbyggnadschef

Telefonnummer:

0528567525

E-postadress:

cecilia.trolin@fargelanda.se

Vad är ert samlade omdöme om förslaget?

Mycket bra

Bra

- Mindre bra
- Har svårt att bedöma

Kommentarer:

Förslaget kommer innebära att vår kommuns förutsättningar behöver anpassas till de åtgärder som är möjliga för oss.

Er roll i genomförandet

På de följande fyra sidorna har vi lagt in samtliga satsningar inom de fyra fokusområdena. Vi ber er att markera inom vilka satsningar ni kan bidra, och med vilket eller vilka av de fyra arbetssätten.

HÅLLBARA TRANSPORTER**Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande**

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Accelererad omställning till fossilfria fordon

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Effektiva godstransporter

- Föregångare

- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Klimatsmarta möten och semesterar

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Kommentarer:**KLIMATSMART OCH HÄLSOSAM MAT****Främja hållbart lantbruk**

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Mer vegetariskt på tallriken

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Minskat matsvinn

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Kommentarer:

FÖRNYBARA OCH RESURSEFFEKTIVA PRODUKTER OCH TJÄNSTER

Större marknad för biobaserade material och drivmedel

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Tjänster och cirkulära varor

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Design för en hållbar livsstil

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Kommentarer:

SUNDA OCH KLIMATSMARTA BOSTÄDER OCH LOKALER

Flexibla, klimatsmarta mindre bostäder

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

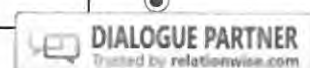
Effektiv renovering av befintlig bebyggelse

- Föregångare
- Klimatplanering
- Innovationer
- Attraktiva samhällen

Kommentarer:

Vilka satsningar vill ni särskilt prioritera att arbeta med?

	Vill prioritera
Klimatsmart vardagsresande där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande	☒
Accelererad omställning till fossilfria fordon	☒
Effektiva godstransporter	☐
Klimatsmarta möten och semestrar	☐
Främja hållbart lantbruk	☒
Mer vegetariskt på tallriken	☐

Minskat matsvinn	☐
Större marknad för biobaserade material och drivmedel	☐
Tjänster och cirkulära varor	☐
Design för en hållbar livsstil	☐
Flexibla, klimatsmarta mindre bostäder	☐
Effektiv renovering av befintlig bebyggelse	☒

Kommentarer:**Övriga synpunkter som inte framkommit ovan?**

Tack för er medverkan!

För en utskrift av svaren, tryck på "Skriv ut ert svar" nedan. Gör detta innan enkäten skickas iväg!

Glöm därefter inte att klicka på "Skicka!"

#mitt2030

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Missiv
Juni 2016

Enligt sändlista

Remiss av strategiska vägval för ett gott liv i en fossiloberoende region 2030

Strategiska vägval utgör ett gemensamt förslag för hur Västra Götaland ska nå målet om en fossiloberoende region 2030. Förslaget har arbetats fram i en bred process, och ett stort antal intressenter inom det regionala utvecklingsarbetet har haft möjlighet att delta och lämna synpunkter under processen. Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har gemensamt ansvarat för samordning av arbetet.

För att öka tempot i arbetet med att nå klimatmålet behöver alla aktörer i Västra Götaland agera – från offentlig sektor, universitet och högskolor samt näringsliv till organisationer och enskilda invånare. I syfte att skapa genomförandekraft tillsammans med er aktörer i Västra Götaland önskar vi genom denna remiss få era synpunkter på förslaget till strategiska vägval samt er roll i genomförandet.

Kommunernas och Västra Götalandsregionens gemensamma beredningsorgan för strategiska utvecklingsfrågor, Beredningen för hållbar utveckling (BHU), godkände den 31 maj 2016 remissunderlag till ”Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030”. Efter remissbehandling kommer ett slutligt förslag att behandlas på BHU och av Länsstyrelsen. De strategiska vägvalen kommer att utgöra underlag för en reviderad klimatstrategi för Västra Götaland.

Ni lämnar era synpunkter digitalt [via denna länk](#).

Mer information och underlagsmaterial finns på www.fossiloberoendevg.se/material/

Synpunkter önskas senast 2016-10-31.

Frågor kan ställas via e-post till vastragotaland@lansstyrelsen.se och miljo@vgregion.se

Lars Bäckström
Landshövding
Länsstyrelsen Västra Götalands län

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande
Västra Götalandsregionen

Bilaga: Förslag Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030

#mitt2030

Missiv
Juni 2016

Sändlista

Remissen skickas ut till undertecknare av klimatstrategin samt övriga aktörer från akademi, näringsliv, offentlig sektor som kommer att ha en aktiv roll i genomförandet.

De 49 kommunerna i länet	Science Park Borås
Astra Zeneca	Skara stift
Borealis Group	Skogsindustrierna
Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund	Skogsstyrelsen
Business Region Göteborg	SLU Skara
Chalmers tekniska högskola	SP Sveriges tekniska forskningsinstitut
DB Schenker AB	Svensk Handel
Fastighetsägarna	Svenska kyrkan Karlstads stift
Fyrbodals kommunalförbund	Swerea IVF
Gothia Science Park	Sveriges åkeriföretag
Göteborg Energi	TEKO
Göteborgs försvarsgarnison	Tillväxtverket, Västsverige
Göteborgs Hamn	Trafikverket
Göteborgs miljövetenskapliga centrum	Volvo cars
Göteborgs stift	Volvo group
Göteborgs Universitet	WWF
Göteborgsregionens kommunalförbund	Västra Götalandsregionen
Hushållningssällskapet Skaraborg	Västsvenska Handelskammaren
Hushållningssällskapet Väst	Västsvenska turistrådet
Hållbar utveckling Väst	Västtrafik
Högskolan i Borås	
Högskolan i Skövde	
Högskolan Väst	<i>För kännedom och ev. synpunkter:</i>
Innovatum	Boverket
IVL Svenska Miljöinstitutet	Energimyndigheten
Johanneberg Science Park AB	Jordbruksverket
Kemiföretagen i Stenungsund	Naturvårdsverket
Kommunalförbundet Skaraborg	Sveriges Kommuner och landsting
Lindholmen Science Park	Vinnova
LRF Västra Götaland	
Maersk	
Naturskyddsföreningens regionkansli	
NCC	
Näringslivets Miljöchefer	
Passivhuscentrum Västra Götaland	
Preem	
Renova	
Rådgivarna och Hushållningssällskapet Sjuhärad	

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 100

Dnr 2016-743

Färgelanda kommuns syn på åtgärder inför kommande Infrastrukturplan

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter enligt skrivelse daterad 2016-09-30 avseende åtgärder i kommande Infrastrukturplan 2018.

Inspelen och synpunkterna gäller bland annat:

- *Väg 172 - Vänstersvängfält och gång- och cykelpassage i fyrvägs korsningen väg 172/väg 2081.*
- *Väg 172- pendelparkering, ITS-lösning och gång- och cykelpassage i Ödeborg.*
- *Väg 172 vid Härsängen, 4 km norr om Högsäter.*
- *Väg 173 – allmän standardförbättring på hela sträckan mellan Färgelanda och Frändefors*
- *Väg 172 - Hastighetsdämpande åtgärd längs väg 172 vid korsningen till Ödeborg*
- *Väg 172 – Åtgärda svackor vid Stora Bön med mycket dålig sik och trafikfarliga utfarter.*
- *Väg 173 - Gång- och cykelväg mellan Färgelanda-Stigen.*
- *Väg 172 – Gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Högsäter.*

Ärendebeskrivning

Den 10 november har Fyrbodals tjänstemannaberedning för infrastruktur en workshop angående ett gemensamt inspel inför kommande prioriteringar av åtgärder i Infrastrukturplan 2018. Till detta möte ska tjänstemännen ta med respektive kommuns syn på vilka åtgärder som bör vara med i kommande infrastrukturplan. Mötet ska resultera i ett gemensamt förslag som Fyrbodals direktions tar ställning till den 15 december. Under hösten fortlöper sedan Västra Götalandsregionens arbete med åtgärdsplaneringen som kommer komma ut på remiss sommaren 2017.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse med bilaga daterad 2016-10-10.

Plan- och byggchefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Sektor Samhällsbyggnad
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Färgelanda kommuns syn på åtgärder inför kommande Infrastukturplan 2018

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att lämna synpunkter enligt skrivelse daterad 2016-09-30 avseende åtgärder i kommande infrastrukturplan 2018.

Ärendebeskrivning

Den 10 november har tjänstemännen i Fyrbodals tjänstemannaberedning för infrastruktur en workshop angående ett gemensamt inspel inför kommande prioriteringar av åtgärder i Infrastrukturplan 2018. Till detta möte ska tjänstemännen ta med respektive kommuns syn på vilka åtgärder som bör vara med i kommande infrastrukturplan.

Mötet ska resultera i ett gemensamt förslag som Fyrbodals direktion tar ställning till den 15 december. Under hösten fortlöper sedan Västra Götalandsregionens arbete med åtgärdsplaneringen som kommer komma ut på remiss sommar 2017.

Bilagor

Skrivelse daterad 2016-09-30

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Sektor Samhällsbyggnad
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjärm
0528-56 71 66
Beatrice.hjarm@fargelanda.se

Färgelanda kommuns inspel till Infrastrukturplan

Bakgrund

Den 10 november har tjänstemännen i Fyrbodals tjänstemannaberedning för infrastruktur en workshop angående ett gemensamt inspel inför kommande prioriteringar av åtgärder i Infrastrukturplan 2018. Till detta möte ska tjänstemännen ta med respektive kommuns syn på vilka åtgärder som bör vara med i kommande infrastrukturplan.

Mötet ska resultera i ett gemensamt förslag som Fyrbodals direktion tar ställning till den 15 december. Under hösten fortlöper sedan Västra Götalandsregionens arbete med åtgärdsplaneringen som kommer komma ut på remiss sommar 2017.

Färgelanda kommuns ställningstagande till de frågeställningar som kommer hanteras under seminariet den 10 november;

Synpunkter på fördelningen mellan åtgärdsområdena i nuvarande plan

Den procentuella fördelningen mellan olika åtgärdsområden är bra. Staten behöver dock avsätta mer medel för infrastrukturåtgärder.

Tabell 2. Fördelning av medel mellan åtgärdsområden och år

Åtgärds-områden	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2014-2025	%
Regionala vägåtgärder	181	294	345	372	340	360	291	279	225	210	217	254	3367	53
Kollektivtrafik	166	113	132	112	93	94	147	112	83	83	83	83	1298	20
Samfinansiering av järnväg i nationell plan	105	80	65	60	44	25	25	10	35	87	73	64	673	11
Cykel	30	20	15	20	17	18	28	31	70	69	69	67	454	7
Bidrag till kommuner (trafiksakerhet och miljö)	21	21	9	12	15	12	18	27	41	55	62	35	328	5
Övrigt	9	13	11	10	10	10	10	10	12	12	12	12	131	2
Samfinansiering av väg i nationell plan	0	0	0	0	0	0	0	50	50	0	0	0	100	2
Summa	512	540	577	586	519	519	519	519	515	515	515	515	6351	100

Tabell från regional infrastrukturplan 2014-2025, s 12.

Synpunkter på fördelningen inom vägåtgärder

Den procentuella fördelningen är bra. Staten behöver dock avsätta mer medel för infrastrukturåtgärder för att i rimlig takt kunna utöka standarden på de befintliga vägarna så de lever upp till de nationella målen avseende säkerhet och tillgänglighet.

Tabell 3. Översiktlig fördelning av medel inom åtgärdsområdet regionala vägåtgärder 2014-2025

Fördelning inom regionala vägåtgärder 2014-2025	Mnkr	%
Namn-givna objekt	2189	65 %
Stråkpotter	417	12 %
Brister, åtgärder över 25 mnkr	272	8 %
Mindre vägnätet, åtgärder upp till 25 mnkr	253	8 %
Smarreåtgärder	236	7 %
Totalt	3367	100 %

Tabell från regional infrastrukturplan 2014-2025, s 13.

Synpunkter på prioriteringen i nuvarande regional plan

Generellt så ser Färgelanda kommun det som problematiskt att vi inte får gehör för vår problematik kring osäkra övergångar för gående och cyklister som ska passera länsvägarna i kommunens tätorter. Det behövs åtgärder för säkrare övergångar i tätorterna, framförallt där det rör sig många barn.

Nedan följer Färgelanda kommuns inspel med åtgärder.

- *Väg 172 - Vänstersvingfält och gång- och cykelpassage i fyrvägs korsningen väg 172/väg 2081.* Syftet är att förbättra framkomligheten på väg 172 och att öka trafiksäkerheten i korsningen. Gång- och cykelpassagen ska underlätta för gång- och cykeltrafikanter att korsa väg 172. Trafikverket arbetar för närvarande med att ta fram ett förfrågningsunderlag som planeras vara klart hösten 2016. Byggstart planeras till våren 2017. Färgelanda kommun ska medfinansiera projektet med 50 % och har avsatt dessa medel i budget. Åtgärden finns med i nuvarande infrastrukturplan.

- *Väg 172- pendelparkering, ITS-lösning och gång- och cykelpassage i Ödeborg.* Pendelparkering ska ligga intill korsningen av väg 172/väg 2067/väg 2077 i nordvästra hörnet av korsningen. Syftet är att förbättra förutsättningarna för människor att resa kollektivt och öka trafiksäkerheten för gång- och cykeltrafikanter. Arbete med att ta fram en bygghandling och förfrågningsunderlag pågår. Åtgärden finns med i nuvarande infrastrukturplan.
- *Väg 172 vid Härsängen, 4 km norr om Högsäter.* En större vägombyggnad påbörjades i början av 2000-talet där en sträcka om 1 km inte färdigstälts. På denna sträcka är vägstandarden inte tillfredställande. Vägsträckan består av en smalare vägbana med kombination av backkrön, kurva och vägkorsning. Vid sidan av kurvan finns en stor grop som en kvarleva från tidigare påbörjad vägombyggnad samt en stor hög med bergskross.
- *Väg 173 – allmän standardförbättring på hela sträckan mellan Färgelanda och Frändefors är starkt angelägen.*
- *Väg 172 - Hastighetsdämpande åtgärd längs väg 172 vid korsningen till Ödeborg*
Hastigheten vid korsningen är 60 km/h men det är 80km/h före och efter korsningen. Det är få som sänker hastigheten till 60 km/h och det förekommer omkörningar längs väg 172 genom korsningen. Det har förekommit ett antal olyckor på platsen. Någon hastighetsdämpande åtgärd behöver utföras på vägen för att öka trafiksäkerheten på platsen.

Åtgärder över 25 miljoner.

- *Väg 172 – Åtgärda svackor vid Stora Bön med mycket dålig sik och trafikfarliga utfarter.* Västra Götalandsregionen hade avsatt 10 miljoner kronor för projektet i nuvarande plan, men under Trafikverkets planering av projektet framkom det att åtgärden istället skulle kosta 26 miljoner kronor.

Cykelåtgärder

- *Väg 173 - Gång- och cykelväg mellan Färgelanda-Stigen.* I vägplanen föreslås att gång- och cykelvägen blir 2,5 meter bred och att den anläggs i huvudsak på den norra sidan av väg 173. En utbyggd cykelväg skulle kunna möjliggöra pendling med cykel för såväl skolelever som vuxna mellan Färgelanda-Stigen. Syftet är att skapa ett tillgängligt och trafiksäkert stråk för oskyddade trafikanter. Projektet kräver 50 % medfinansiering av kommunen och 50 % av regional plan. Färgelanda kommun har avsatt investeringsmedel för projektet i budget och har ansökt om medfinansiering.

- *Väg 172 – Gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Högsäter.*
Efter att gång- och cykelvägen mellan Färgelanda och Stigen är färdigställd har Färgelanda kommun för avsikt att ansöka om medfinansiering för en gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Högsäter för att få till ett sammanhängande cykelnät i kommunen.

.....
Beatrice Hjörn
Plan- och byggkontoret

Systemanalys

- inom ramen för infrastrukturplaneringen

Georgia Larsson och Max Falk

Inriktnings- och åtgärdsplaneringen 2018-2029

Inriktnings- planering ~ 2016

- Trafikverkets inriktningsunderlag
- Regional systemanalys
- Proposition

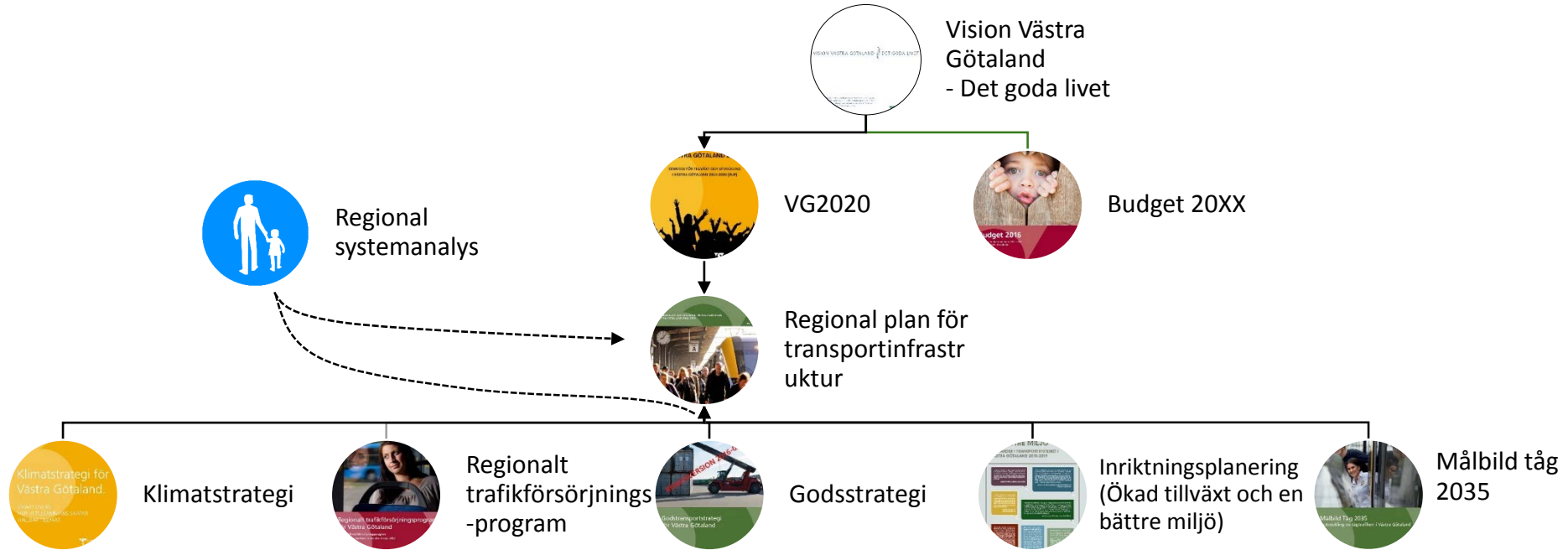
Åtgärds- planering ~ 2017

- Direktiv
- Nationell plan
- Regional plan

Politisk hantering :

- Vår 2016: workshop kommunalförbund
- 13 september: workshop prioriterade funktioner i systemanalysen
- 22 september information, Kollektivtrafiknämnden
- 29 september information Regionutvecklingsnämnden
- 30 september information/diskussion, gruppledare Regionutvecklingsnämnden
- 18 oktober: status i gällande plan, ställningstagande systemanalys, struktur i kommande plan, hantering av utpekade brister
- 6 december: *ungefärlig* procentuell fördelning mellan insats-/åtgärdsområden, avgränsning miljöbedömning

Måldokument Västra Götalandsregionen

NATIONELLA MÅL

- Funktionsmål: Tillgänglighet, kapacitet
- Hänsynsmål: Trafiksäkerhet, trygghet
- Klimatmål: Fossilfritt och klimatneutralt

TRANSPORTSYSTEM

Ett fossiloberoende transportsystem med möjlighet till boende i stad och på landsbygd – ökad tillgänglighet för alla

GODSTRANSPORTER

Att vara en internationellt och nationellt ledande hållbar logistikregion med utvecklad intermodalitet för alla trafikslag

PERSONTRANSPORTER

En effektiv kollektivtrafik för hållbar pendling och ökat kollektivt resande, att stärka regionens kärnor

TRANSPORTSYSTEM

En tillförlitlig och stark infrastruktur som möjliggör hållbara transporter, arbete och boende i hela regionen

Funktioner

Ett robust och tillförlitligt transportsystem för alla transportslag

Effektiv rörlighet genom att varje transportslag nyttjas på bästa sätt både för stad och landsbygd

GODSTRANSPORTER

Effektiva, hållbara och välfungerande transportkedjor med fortsatt utvecklad sjöfart och hamnverksamhet

Funktioner

Hög kapacitet och tillförlitlighet för effektiv godshantering med huvudsaklig inritning på järnväg

Hög tillgänglighet till Göteborgs hamn från både hav och land

God tillgänglighet för Vänersjöfarten

PERSONTRANSPORTER

Attraktivt och hållbart resande i starka stråk mellan regionala och interregionala knutpunkter

Funktion

Välfungerande och tillgänglig arbets- och studiependling

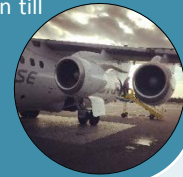

Storregional/nationell arbetsmarknad med närhet till internationella affärer

Funktioner

Förbättrad tillgänglighet till noder för näringsliv och turism för alla transportslag

Säkra tillgängligheten till Landvetter flygplats

En tillförlitlig och stark infrastruktur som möjliggör hållbara transporter, arbete och boende i hela regionen

Strategier

Riktade anslag i nationell och regional plan för att säkra robustheten i befintlig infrastruktur

Fortsätta utveckla och implementera fyrstegsprincipen så att rätt åtgärd prioriteras

GODSTRANSPORTER

Effektiva, hållbara och välfungerande transportkedjor med fortsatt utvecklad sjöfart och hamnverksamhet

Strategier

Tydliggöra godstransporternas behov i den regionala och nationella planeringen

Definiera behov, alternativa lösningar, ekonomiska förutsättningar/alternativkostnader

Utveckla strategier för att stärka Vänersjöfartens kontakt med omvärlden

PERSONTRANSPORTER

Attraktivt och hållbart resande i starka stråk mellan regionala och interregionala knutpunkter

Strategier

Tillhandahålla goda kollektiva resandemöjligheter i de starka stråken, med tillförlitliga och attraktiva färdmedel

Förbättrad samverkan och samordnad infrastruktur, bebyggelse och kollektivtrafikplanering

Tillgängliga och välfungerande bytespunkter för alla trafikslag

Storregional/nationell arbetsmarknad med närhet till internationella affärer

Strategi

Identifiera och utveckla befintliga och framtida stråk och noder med utgångspunkt i fyrstegsprincipen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 102

Dnr 2016/763

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige antar förvaltningens förslag till riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Den 24 juni 2014 beslutade riksdagen om en ny lag om kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) och om ändrade regler i Plan- och bygglagen avseende upprättande av exploateringsavtal (SFS 2014:900).

De ändrade reglerna gäller bland annat bestämmelser om kommunens skyldighet att anta riktlinjer avseende kommunala markanvisningar och riktlinjer för exploateringsavtal. Syftet med riktlinjer för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal är bland annat att skapa tydlig och lättillgänglig information om exploateringsprocessen i kommunen. Syftet är också att ge en exploatör möjlighet att i god tid sätta sig in i vilka förutsättningar och förväntningar han eller hon kan komma att möta i samband med förhandlingar med kommunen. Detta ger i sin tur förutsättningar att effektivisera kommunens arbete.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsbyggnads tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Samhällsbyggnadschefen och plan- och byggchefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Sektor Samhällsbyggnad
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom förvaltningens förslag till riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Den 24 juni 2014 beslutade riksdagen om en ny lag om kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) och om ändrade regler i plan- och bygglagen avseende upprättande av exploateringsavtal (SFS 2014:900). De ändrade reglerna trädde i kraft den 1 januari 2015 och gäller bland annat bestämmelser om kommunens skyldighet att anta riktlinjer avseende kommunala markanvisningar och riktlinjer för exploateringsavtal.

Syftet med riktlinjer för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal är bland annat att skapa tydlig och lättillgänglig information om exploateringsprocessen i kommunen. Syftet är också att ge en exploatör möjlighet att i god tid sätta sig in i vilka förutsättningar och förväntningar han eller hon kan komma att möta i samband med förhandlingar med kommunen. Detta ger i sin tur förutsättningar att effektivisera kommunens arbete.

Bilagor

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

RIKTLINJER FÖR MARKANVISNINGS- OCH EXPLOATERINGSAVTAL I FÄRGELANDA KOMMUN

Antagen av Kommunfullmäktige 201x-xx-xx

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun

Inledning

Samhällsbyggnadssektorn har fått i uppdrag att ta fram riktlinjer för markanvisning och riktlinjer för exploateringsavtal för Färgelanda kommun. Anledningen till uppdraget är den nya lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 2015.

Bakgrund

Den 24 juni 2014 beslutade riksdagen om en ny lag om kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) och om ändrade regler i plan- och bygglagen (nedan PBL) avseende upprättande av exploateringsavtal (SFS 2014:900). De ändrade reglerna trädde i kraft den 1 januari 2015 och gäller bland annat bestämmelser om kommunens skyldighet att anta riktlinjer avseende kommunala markanvisningar och riktlinjer för exploateringsavtal.

Syfte och mål

Syftet med riktlinjer för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal är bland annat att skapa tydlig och lättillgänglig information om exploateringsprocessen i kommunen. Syftet är också att ge en exploatör möjlighet att i god tid sätta sig in i vilka förutsättningar och förväntningar han eller hon kan komma att möta i samband med förhandlingar med kommunen, både i ett inledande skede av processen och under hela exploateringsprocessens gång.

Regeringens mål med de nya reglerna är att skapa tydliga förhållningsregler avseende en exploateringsprocess och att öka förutsägbarheten av markanvisningsavtalets och exploateringsavtalets innehåll samt formerna för dess upprättande. Detta ger i sin tur förutsättningar att effektivisera kommunens arbete.

Samverkan mellan strategiska styrdokument

Riktlinjer för markanvisning och riktlinjer för exploateringsavtal i Färgelanda kommun upprättas med utgångspunkt i en övergripande helhetssyn avseende övriga strategiska styrdokument så som Översiktsplan, Riktlinjer för utarrendering av mark, Markstrategi, Bostadsstrategi och Bostadsförsörjningsprogram.

Antagande och revidering av riktlinjer för markanvisning och riktlinjer för exploateringsavtal

I Färgelanda kommun ligger uppdraget på Kommunfullmäktige (KF) att anta riktlinjer för markanvisning och riktlinjer för exploateringsavtal. Sektor samhällsbyggnad ansvarar för att aktualisera riktlinjer för markanvisning och riktlinjer för exploateringsavtal vid varje ny mandatperiod.

Riktlinjer för markanvisningsavtal i Färgelanda kommun

Vad är ett markanvisningsavtal

Som framgår ovan trädde en ny lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar i kraft den 1 januari 2015 och enligt 1 § Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar förklaras markanvisning i denna lag som:

”En överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggelse.”

Markanvisning förutsätter att marken inledningsvis ägs av kommunen. Mark som ägs av ett kommunalt bolag omfattas inte av denna definition. Ett markanvisningsavtal är ett civilrättsligt avtal och för att fullborda ett köp krävs alltid ett köpebrev på vilket byggherren sedan kan söka lagfart.

I de fall en markanvisning upprättas i ett tidigt skede har aktören möjlighet att ha en aktiv roll och påverka planeringsarbetet. Om markanvisningen istället upprättas efter det att detaljplanen är upprättad har inte aktören samma möjlighet att påverka det fortsatta exploateringsarbetet.

Markanvisningsförfaranden i Färgelanda kommun

Information om ledig mark eller aktuella markanvisningar finns på kommunens hemsida. Det går också att få information om ledig mark via kontakt med kommunens Plan- och byggkontor eller Näringslivssamordnare.

En intresseanmälan avseende markanvisning ska vara skriftlig och inskickas till Plan- och byggkontoret. Intresseanmälan ska innehålla information om vilket område som avses samt en översiktlig redogörelse för projektet. Intresseanmälan skall dessutom innehålla principskisser och beskrivning av vilken byggnation som planeras samt byggnadens/byggnadernas utformning och ändamål.

Intresseanmälan handläggs av Plan- och byggkontoret i samråd med Mark- och exploateringsenheten. Byggherren får normalt ett besked inom tre månader, men vid mer komplexa projekt kan handläggningstiden vara längre.

Färgelanda kommun har valt att använda sig av direktanvisning och anbuds förfarande. Vilket av de två markanvisningsmetoderna som används beror på förhållanden i det specifika projektet. Vid varje enskild markanvisning presenterar kommunen vilken typ av markanvisning kommunen avser att använda sig av. Hur inkomna intresseanmälningar utvärderas beror på vilken markanvisningstyp som används.

Markanvisning genom direktanvisning

Vid en direktanvisning väljs en eller flera byggherrar ut som därmed får markanvisningen. Marken bjuds då aldrig ut på den öppna marknaden. Priset för marken bestäms av kommunen. Prissättningen grundar sig på marknadsvärdet vilket bedöms genom oberoende värdering eller erfarenhetsbedömning.

Direktanvisning kan till exempel användas i de fall marken anses vara lämplig för en viss intressent, när en viss byggherres förutsättningar inte bedöms återfinnas hos en annan byggherre eller då en byggherre presenterat ett projekt som kommunen vill möjliggöra. Direktanvisning kan också användas för att snabbt få igång ett för kommunen angeläget projekt.

I ett beslut avseende markanvisning som tillkommit genom ett direktanvisningsförfarande ska motivet till förfarandet redovisas. Finns det intresse hos flera byggherrar, och intresset är känt hos kommunen, ska markanvisningen istället avgöras genom ett anbudsförfarande.

I de fall en intresseanmälan om en direktanvisning inte bedöms lämplig att avgöras genom direktanvisning sparas byggherrens förslag i två år. Om det aktuella området läggs ut för markanvisning genom ett öppet anbudsförfarande, inom den tiden, bjuds byggherren in för att delta.

Markanvisning genom anbud

Markanvisning genom anbud innebär ett öppet förfarande där alla byggherrar har möjlighet att lämna förslag på hur de vill bebygga ett område. Kommunen publicerar då ett förfrågningsunderlag på kommunens hemsida. Av förfrågningsunderlaget framgår vilket område som avses och dess förutsättningar. Det framgår också ett lägsta accepterat pris för marken samt vilka kriterier som används för val av byggherre. De uppställda kriterierna kan exempelvis vara pris, utformning, bebyggelsestruktur, miljökrav, byggtid och ändamål.

Kommunen utvärderar alla inkomna anbud och antar det som bäst uppfyller kriterierna. Kommunen tar även hänsyn till byggherrens ekonomiska stabilitet samt hur väl eventuella tidigare markanvisade projekt genomförts. Ett bindande markanvisningsavtal tecknas med den byggherre som kommunen valt.

Handläggningsrutiner inom kommunen

I Färgelanda kommun är det kommunfullmäktige (KF) som beslutar om att anta riktlinjer för markanvisning. Beslut avseende markanvisningar och markanvisningsavtal beslutas av kommunstyrelsen (KS) eller enligt gällande delegationsordning.

Köpekontrakt/Avtalstid

En markanvisning är alltid tidsbegränsad, detta för att säkra genomförandet av ett visst exploateringsprojekt. Färgelanda kommun avser som regel tidsbegränsa en markanvisning på 2 år från det att markanvisningsavtalet är upprättat och godkänt. Inom tidsfristen ska ett bindande marköverlåtelseavtal träffats, vilket görs först efter att grundplattan till byggnationen enligt markanvisningsavtalet har färdigställts.

Om ett bindande marköverlåtelseavtal inte har träffats inom denna tidsram står det kommunen fritt att göra en ny markanvisning. Förlängning av en markanvisning kan medges vid försening som inte beror på omständigheter som byggintressenten råder över. Det är först när det slutliga marköverlåtelseavtalet är tecknat, som byggherren betalar hela köpeskillingen (minus erlagd reservationsavgift).

Principer för markprissättning

Grunden för kommunens markprissättning är att priset ska motsvara marknadsvärdet. Detta kan slås fast genom värdering, erfarenhetsbedömningar eller genom anbudsförfarande. Utöver själva markvärdet kan det tillkomma andra kostnader som är nödvändiga för att genomföra exploateringen, exempelvis kostnader för utbyggnad av vägar och allmän plats.

Vid markförsäljning gäller EU:s statsstödsregler vilka innebär att det inte är tillåtet med ekonomiskt stöd från stat, landsting eller kommun till verksamheter som bedrivs på en marknad. Mot bakgrund av detta är det otillåtet att sälja kommunägd mark till ett pris som understiger marknadsvärdet. Dock kan marknadsvärdet påverkas av vilka krav kommunen ställt för försäljningen, till exempel upplåtelseform samt huvudmannaskap. Markanvisning faller inte inom ramen för lag om offentlig upphandling (LOU 2007:1091), varför kommunen har rätt att anvisa marken för den användning som bäst bidrar till kommunens utveckling.

Byggherren bekostar alltid:

- Åtgärder inom kvartersmark
- Infart från allmän väg till kvartersmark
- Fastighetsbildning eller annan lantmäteriförrättning
- Anslutningsavgifter till vatten och avlopp, el, tele och bredband
- Övriga avgifter för tillstånd (t.ex. bygglov).

Byggherren kan också komma att bekosta:

- Flytt eller rivning av ledningar och byggnader som står i konflikt med den planerade byggnationen
- Extra kostnader som kan uppkomma p.g.a. exempelvis bullersituationen i området
- Kostnader för upprättande av detaljplan (regleras via planavtal)
- Eventuellt nödvändiga utredningar som exempelvis arkeologi och geoteknik.
- Eventuell övrig infrastruktur som krävs för att exploateringen ska kunna genomföras (s.k. generalplankostnader)
- Markterrassering
- Sanering av eventuellt förorenad mark

Säkerställande av avtal

Kommunen kan kräva ekonomisk säkerhet för byggherrens förpliktelser. Typ av säkerhet beslutas av kommunen, men kan exempelvis vara inbetalning på förhand, pantbrev, bankgaranti eller borgen, ex moderbolagsborgen.

Avsteg från riktlinjer

Kommunstyrelsen får frångå riktlinjerna för markanvisningsavtal i enskilda fall när det krävs för att ändamålsenligt kunna genomföra en detaljplan.

Småhustomter till försäljning

Lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar är inte gällande i samband med att Färgelanda kommun överlåter en tomt för villabebyggelse. Skälet till detta är att en marköverlåtelse som sker direkt till privatperson inte föregås av att byggherren har *"ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse"*. Lediga småhustomter säljs till privatpersoner till ett fast pris, utan markanvisningsprocess. Anslutningsavgifter för t ex vatten och avlopp kan tillkomma. Om ett helt område med småhustomter ska säljas till en byggherre sker detta enligt förfarande för markanvisning som beskrivs ovan.

Riktlinjer för Exploateringsavtal i Färgelanda kommun

Vad är ett exploateringsavtal

Exploateringsavtal är ett avtal som upprättas mellan kommun och exploatör avseende exploatering av mark som ägs av annan än kommunen. Enligt den nya bestämmelsen i 1 kap 4 § PBL förklaras exploateringsavtal som ett avtal vilket rör genomförande av en detaljplan avseende mark som *inte* ägs av kommunen. Om kommunen däremot äger den mark som regleras i ett avtal om genomförande av detaljplan är detta avtal per definition inte ett exploateringsavtal. När det gäller utbyggnad av statlig transportinfrastruktur avseende mark som ägs av staten behöver inte dessa avtal upprättas med stöd av bestämmelserna om exploateringsavtal i PBL och avtalet är därmed inte heller per definition ett exploateringsavtal.

Som framgår ovan gäller en ny bestämmelse i plan- och bygglagen från och med den 1 januari 2015, och i 6 kap 39 § framgår:

”Om kommunen avser att ingå exploateringsavtal, ska kommunen anta riktlinjer som anger utgångspunkter och mål för sådana avtal. Riktlinjerna ska ange grundläggande principer för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av detaljplaner samt andra förhållanden som har betydelse för bedömningen av konsekvenserna av att ingå exploateringsavtal.” Lag (2014:900).

Riktlinjer för exploateringsavtal i Färgelanda kommun kan därmed ses som ett verktyg för att hantera kostnads- och ansvarsfördelningen mellan kommun och exploatör i samband med ett områdes exploatering.

Observera att de ändrade reglerna gäller detaljplanearbete som har påbörjats efter den 1 januari 2015.

Förhållanden där kommunen avser att upprätta exploateringsavtal

Färgelanda kommun avser att ingå exploateringsavtal inom hela kommunens geografiska område i de fall det krävs för att säkerställa genomförandet av en detaljplan. Detta medför i praktiken att ett exploateringsavtal som regel alltid tecknas när en detaljplan skall genomföras avseende mark som kommunen inte äger.

Exploateringsavtalets kostnads- och åtgärdskonsekvenser

Nedan följer en genomgång avseende de åtgärder och kostnader Färgelanda kommun vill få täckning för i samband med att exploateringsavtal tecknas. Kommunens rätt att fördela kostnader avseende en byggherres eller en fastighetsägares åtaganden framgår i 6 kap 40 § PBL.

Samtliga kostnader för planläggning finansieras som regel av den fastighetsägare, byggherre eller exploatör som har nytta av planen. Vid behov kan dessutom separata plankostnadsavtal komma att upprättas.

Byggherren skall som regel bekosta och/eller vidta åtgärder för anläggande av gator, vägar och andra allmänna platser med enskilt huvudmannaskap. Byggherren kan även komma att bekosta iordningställandet av allmän plats vid kommunalt huvudmannaskap. Kommunen kan även ställa krav på iordningsställande av anläggningar utanför exploateringsområdet under förutsättning att de krävs för att tillmötesgå ett områdes behov.

I förekommande fall skall byggherren bekosta de åtgärder som krävs för att kunna bygga ut ett område i enlighet med detaljplan. Exempel på dessa åtgärder är sanering, bullerdämpande åtgärder och arkeologiska eller kulturhistoriska utredningar.

I samband med upprättande av detaljplaner kan kommunen begära att byggherren utarbetar gestaltungsprinciper. Gestaltungsprinciperna kan i förekommande fall kopplas till plangenomförandet i ett exploateringsavtal.

Säkerhet och säkerställande av avtal

I förekommande fall kan Färgelanda kommun ställa krav på säkerhet i form av pant, bankgaranti eller borgen för att garantera exploatörens åtaganden i exploateringsavtalet.

Exploateringsavtalets genomförandetid kan överenskommas i avtalet. Dessutom kan det överenskommas hur en eventuell överlåtelse av avtalet till annan exploatör skall ske.

I syfte att hantera eventuella fall där någon part inte följer överenskomna åtaganden skrivs vitesföreskrifter in i exploateringsavtalet.

Tidsmässig och formell beredning

För att säkerställa genomförandet av en detaljplan, avser Färgelanda kommun att inleda förhandlingar avseende exploateringsavtal så snart ett detaljplanearbete har påbörjats för mark som inte ägs av kommunen.

Ett exploateringsavtal får även innehålla överenskommelser om ersättning för åtgärder som vidtagits före avtalets ingående, om den aktuella detaljplanen avser ett steg i en etappvis utbyggnad av ett område.

Avtalets giltighet är beroende av godkännande av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens rätt att frångå riktlinjerna

I Färgelanda kommun är det kommunstyrelsen som ansvarar för att ingå exploateringsavtal och det är också kommunstyrelsen som har rätt att frångå Färgelanda kommuns riktlinjer för exploateringsavtal om det krävs för att genomföra en detaljplan på ett ändamålsenligt sätt och om det föreligger skäl i det enskilda fallet. Riktlinjerna är därmed inte juridiskt bindande för någon part utan skall ses som vägledande i kommunens planeringsarbete.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 104

Dnr 2016-283

Samrådsredogörelse för planförslag avseende flerfamiljshus på fastigheten Färgelanda Prästgård 1:77 med flera

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen godkänner samrådsredogörelse avseende planförslag för flerfamiljshus på Färgelanda Prästgård 1:77 med flera, daterad 2016-08-29.

Kommunstyrelsen beslutar vidare att planprocessen ändras från enkelt planförfarande till normalt planförfarande enligt äldre Plan- och bygglagen (1987:10).

Ärendebeskrivning

Samrådshandling för planförslaget har under tiden 2016-05-09 till 2016-06-07 varit föremål för samråd och remiss enligt Plan- och bygglagen 5 kap 11 §.

Vid samrådstidens slut har elva yttranden inkommit. En sammanfattning av inkomna yttranden återges i samrådsredogörelsen med kommentarer. Med anledning av inkomna synpunkter under samrådsskedet behöver planförslaget, efter revidering, ut på granskning innan planen kan antas. De inkomna synpunkterna avser behov av fördjupad geoteknisk utredning, dagvattenbedömning, strandskydd samt behov av bullerutredning baserad på trafikflödesanalys med prognosår 2035. Planprocessen behöver därmed ändras från enkelt planförfarande till normalt planförfarande.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Samhällsbyggnadschefen och plan- och byggchefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Sektor Samhällsbyggnad
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Samrådsredogörelse för planförslag avseende flerfamiljshus på Färgelanda Prästgård 1:77 m.fl.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna samrådsredogörelse avseende planförslag för flerfamiljshus på Färgelanda Prästgård 1:77 m.fl. daterad 2016-08-29.

Kommunstyrelsen beslutar vidare att planprocessen ändras från enkelt planförfarande till normalt planförfarande enligt äldre plan- och bygglagen (1987:10).

Ärendebeskrivning

Samrådshandling för planförslaget har under tiden 2016-05-09 till 2016-06-07 varit föremål för samråd och remiss enligt Plan- och bygglagen 5 kap 11 §. Förslaget har skickats via post till berörda sakägare och myndigheter samt varit tillgängligt på kommunens hemsida och på Medborgarkontoret.

Vid samrådstidens slut har 11 yttranden inkommit. En sammanfattning av inkomna yttranden återges i samrådsredogörelsen med kommentarer.

Med anledning av inkomna synpunkter under samrådsskedet behöver planförslaget, efter revidering, ut på granskning innan planen kan antas. De inkomna synpunkterna avser behov av fördjupad geoteknisk utredning, dagvattenbedömning, strandskydd samt behov av bullerutredning baserad på trafikflödesanalys med prognosår 2035. Planprocessen behöver därmed ändras från enkelt planförfarande till normalt planförfarande.

Bilagor

Samrådsredogörelse daterad 2016-08-29

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Samrådsredogörelse

Detaljplan för flerfamiljshus på Färgelanda Prästgård 1:77 m.fl. Färgelanda tätort

Förfarande

Samrådshandling för rubricerad plan har under tiden 2016-05-09 till 2016-06-07 varit föremål för samråd och remiss enligt Plan- och bygglagen 5 kap 11 §. Förslaget har skickats via post till berörda sakägare och myndigheter samt varit tillgängligt på kommunens hemsida och på Medborgarkontoret.

Vid samråd tidens slut har 11 yttranden inkommit. En sammanfattning av inkomna yttranden återges nedan följt av Plan- och byggkontorets kommentarer. Yttrandena i sin helhet finns tillgängliga på kommunens plan- och byggkontor.

Sammanfattning av inkomna yttranden

Länsstyrelsen, 2016-05-31

Länsstyrelsen ser mycket positivt på möjligheterna att skapa förutsättningar för bostadsbyggande i ett centralt och strategiskt läge i Färgelanda tätort.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att ett antagande av en detaljplan enligt förslaget inte kommer att prövas, under förutsättning att de geotekniska frågorna klarläggs på ett tillfredsställande sätt

Geoteknik

Länsstyrelsen instämmer i SGI:s bedömning att den fördjupade utredning som krävs i anslutning till Lillån behöver göras i samband med den pågående planläggningen. Länsstyrelsen förutsätter att stabilitets- och erosionsfrågorna värderas och klarläggs tydligt i en kommande granskning av detaljplanen.

Kommentar:

En fördjupad utredning för att klarlägga stabilitets- och erosionsfrågorna i anslutning till Lillån kommer att utföras innan planen antas. Planbeskrivningen kompletteras med resultatet.

Strandskydd

När en ny detaljplan tas fram inträder strandskydd från Lillån automatiskt inom planområdet eftersom planområdet ligger inom 100 meter från stranden. Detta innebär att planbeskrivningen behöver kompletteras med en redovisning av de särskilda skäl som åberopas för upphävande av strandskydd enligt miljöbalken 7 kap. 18 c §. På plankartan behöver, genom en administrativ bestämmelse, anges att strandskyddet är upphävt inom kvartersmark.

Kommentar:

Planbeskrivningen kompletteras med en motivering gällande upphävande av strandskyddet samt hänvisning till vilken paragraf i miljöbalken som ger stöd för åtgärden. Plankartan kompletteras med en administrativ bestämmelse gällande att strandskyddet upphävs inom kvartersmark.

Trafikverket, 2016-06-07

Trafikverket ser positivt till detaljplanens ambition att tillskapa bostäder och servicefunktioner i centrumnära läge med närhet till allmänna kommunikationer.

Trafikverket anser dock att trafiksituationen på väg 2081 ska redovisas med prognosår 2035, vilket kan ligga till grund för bedömning av buller och vibrationer. Trafikverket rekommenderar också att trafikflöden på Centrumvägen säkerställs på motsvarande sätt.

Trafikverket anser att såväl buller som vibrationer ska redovisas för de aktuella fastigheterna och förutsätter att detta inarbetas i detaljplanen.

Trafikverket har inget övrigt att erinra i detta ärende.

Kommentar:

Planbeskrivningen kompletteras med en redovisning av buller och vibrationer för de aktuella fastigheterna baserat på trafikflödesmätningar med prognosår 2035.

Lantmäteriet, 2016-05-17

Gemensamhetsanläggning

Fastigheterna inom planområdet är idag anslutna till gemensamhetsanläggningen Färgelanda GA:7. Den nya fastigheten som bildas till följd av planens genomförande behöver delta i gemensamhetsanläggningen vilket medför att andelstalen behöver justeras. Planbeskrivningen måste därför kompletteras med hur detaljplanen påverkar gemensamhetsanläggningen.

Kommentar:

Planbeskrivningen kompletteras med hur detaljplanen påverkar gemensamhetsanläggningen.

Planbestämmelse

Om intentionen är att parkering endast får anläggas inom område betecknat med "n" så måste formuleringen till prickmark skrivas om.

Nuvarande formulering hindrar inte att parkering kan anordnas inom övriga prickade områden.

Kommentar:

Möjlighet till att anordna parkering bör finnas även inom andra delar av planområdet. Planbestämmelsen "n" tas bort.

Illustration i plankartan

Illustrationer i plankartan bör undvikas. Illustrationslinjen döljer till viss del egenskapsgränsen.

Kommentar:

Planhandlingen kompletteras med en särskild illustrationskarta och illustrationslinjerna i plankartan tas bort.

Utnyttjandegrad komplementbyggnader

Lantmäteriet noterar att byggrätten för komplementbyggnader i planbeskrivningen inte överensstämmer med bestämmelse om största byggyta för komplementbyggnader i plankartan.

Kommentar:

Planbeskrivningen ändras så byggrätten för komplementbyggnader överensstämmer med bestämmelserna i plankartan.

Övriga frågor

Som ett förtydligande så kan planbestämmelserna kompletteras med till vilken Plan- och bygglag som laghänvisningarna hänvisar till.

Slutligen bör det framgå av planbeskrivningen vem som ansvarar för ansökan om lantmäteriförrättning.

Kommentar:

Planbestämmelserna kompletteras med vilken Plan- och bygglag som laghänvisningarna hänvisar till.

Planbeskrivningen kompletteras med information om vem som ansvarar för ansökan om lantmäteriförrättning.

SIG, 2016-05-18

SIG vill uppmärksamma på att planförslaget har olika benämningar i planbeskrivningen och på plankartan.

Det framgår inte ur Bohusgeos beräkningar av stabiliteten efter ett skred om hänsyn tagits till att det då finns störd jord med lägre hållfasthet än den ursprungliga. Översyn av beräkningarna rekommenderas.

SIG anser att erosionsfrågorna måste värderas i ett tidsperspektiv som svarar minst mot bebyggelsens förväntade livslängd och hänsyn bör tas till effekter av klimatförändringar. En fördjupad utredning avseende att klarlägga såväl stabilitet mer i detalj som de långsiktiga erosionsförloppen samt slutligt ställningstagande till om förstärkningsåtgärder krävs bör utföras i planskedet och inte i samband med byggnation.

Avslutningsvis vill vi framhäva att föreslagen utredning är angelägen, även om planförslaget inte genomförs.

Kommentar:

Benämningen i plankartan ändras så den överensstämmer med benämningen i planbeskrivningen.

En översyn kommer utföras över Bohusgeos beräkningar av stabiliteten och arbetas in i planbeskrivningen.

En fördjupad utredning för att klarlägga stabilitets- och erosionsfrågorna i anslutning till Lillån kommer att utföras innan planen antas. Planbeskrivningen kompletteras med resultatet.

Skanova, 2016-05-02

I nordöstra delen av planområdet har Skanova ett större kabel-/kanalisationsstråk, vilket är av mycket stor betydelse för Telias tele-, data- och bredbandstrafik. Skanova önskar att detta stråk kan kvarligga i nuvarande läge och att ett tre meter brett u-område läggs in i planen för att säkra dess åtkomst.

Skanova har för övrigt inget att invända mot planförslaget.

Kommentar:

Plankartan kompletteras med ett tre meter brett u-område i den nordöstra delen.

Dalslands miljökontor, 2016-06-22

Buller

För att klara nominerade bullervärden vid fasad kan "Förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggande" (SFS 2015:216) tillämpas, så att minst hälften av bostadsrummen (företrädesvis sovrummen) vetter åt Sägverksvägen. Det är mindre lämpligt och troligen inte i överensstämmelse med intentionerna i förordningen, att placera dem bakom inglasade altaner eller balkonger som vetter som Centrumvägen. Uteplatser bör inte ordnas mot Centrumvägen.

Kommentar:

Planbeskrivningen kompletteras med en redovisning av buller och vibrationer för de aktuella fastigheterna baserat på trafikflödesmätningar med prognosår 2035. Om bullerkraven inte uppnås tillämpas "förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggande" (SFS 2015:216), så att minst hälften av bostadsrummen vetter åt Sägverksvägen.

Stradskydd

Strandskyddet är upphävt inom Färgelanda samhälle och därmed för planområdet. Vid ny plan inträder strandskyddet åter och måste därför upphävas igen.

Kommentar:

Planbeskrivningen kompletteras med en motivering gällande upphävande av strandskyddet samt hänvisning till vilken paragraf i miljöbalken som ger stöd för åtgärden. Plankartan kompletteras med en administrativbestämmelse gällande att strandskyddet upphävs inom kvartersmark.

Dagvatten

Det bör göras möjligt för lokalt omhändertagande av dagvatten om detta inte ökar risken för skred i området.

Kommentar:

Planhandlingarna kompletteras med en beskrivning avseende dagvattenhanteringen.

Färgelanda vatten AB, 2016-08-18

Ändra text om vatten, avlopp och dagvatten, sid 10, till:

"Planområdet är redan anslutet till det kommunala vatten- och avloppsnetet. Dagvattnet skall anslutas till en separat dagvattenledning."

Ändra text om ledningar, sid 15, till:

"Planområdet ingår i ett planerat verksamhetsområde för vatten, spillvatten

och dagvatten. Färgelanda Vatten AB svarar för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen.”

Utredning om dagvattenmängder och dagvattenhantering behöver utredas av planförfattaren. Den föreslagna markanvändningen kan medföra en större andel hårdgjord yta än i dagsläget. Fördröjning och infiltration av dagvatten inom planområdet bör ordnas för att reducera flödestoppar och minska risken för översvämning.

Beroende på antalet våningar i fastigheten kan det krävas en lokal tryckstegring för dricksvatten för att uppnå erforderligt vattentryck.

Kommentar:

Plantexten ändras enligt förslagen.

Planbeskrivningen kompletteras med en bedömning av dagvattenflöde före och efter förändring enligt planförslaget samt en beskrivning avseende dagvattenhantering.

Behovet av en tryckstegring utreds och planhandlingarna kompletteras om sådan anordning krävs.

Färgelanda vägförening, 2016-06-07

Vägföreningen ser inte några hinder för genomförande av detaljplanen, då de anser att trafikförhållanden, miljö m.m, är tillgodosedda.

Vattenfall, 2016-08-24

Vattenfall Eldistribution har inget att erinra mot planförslaget. Befintlig transformatorstation i anslutning till planområdet har tillräcklig kapacitet för att försörja tilltänkt byggnation.

Fastighetsägare till Färgelanda Prästgård 1:139 och 1:40, 2016-05-30

Kullen med fastigheter som ligger mellan Hedekasvägen och Sågverksvägen har en egen särart vad det gäller ålder på husen, byggnadssätt och arkitektur. Det bör därför inte vara en lång byggnad som uppförs, utan delas upp i 2 huskroppar. Dessa 2 huskroppar bör inte vara hopbyggt med trapphus eller hisschakt. Det blir då en luftigare gata med solen som rör sig på gatan och inte lever i ständig skugga främst under vinterhalvåret.

Placeringen bör ligga mer åt öster, då kan man få in en eventuellt ytterligare byggnad mellan de som illustreras och 1:166.

En garagelänga motstrider omgivande bebyggelse och förhindrar framtida förtätning. Området nordost om byggnaden bör endast förses med parkeringsplaster.

Ekonomibyggnader såsom cykelgarage, tvättstuga, förråd, soptum etc. bör inte tillåtas i detaljplanen då de förhindrar framtida förtätning och hör inte hemma i den säregna omkringliggande bebyggelsen.

Sågverksvägen föreslås som tillfartsväg i planförslaget, vilket bör undvikas. Risk för att bullret för intilliggande fastigheter kommer öka markant. Det är en smal väg bana utan trottoar.

Möjligheter till butiker i bottenplan känns logiskt och positivt. Dock kommer de eventuella butikernas kunder inte kunna nå lokalerna på ett naturligt sätt om trafiken ska gå på Sågverksvägen. Kunderna bör kunna köra till butikerna direkt från Centrumvägen.

Kommentar:

Planhandlingarna kompletteras med en bestämmelse om att komplementbyggnadernas fasad och utformning ska anpassas efter befintlig byggnadstradition.

Syftet med att den idag gällande detaljplanen ändras är att möjliggöra byggnation av flerfamiljshus där de båda fastigheterna sammanbyggs för att skapa fler bostäder i centrum. Möjlighet till två mindre hyreshus finns redan i den befintliga detaljplanen och är inte aktuellt i det nya förslaget.

Intentionen är att Sågverksvägen kommer att förses med en lokal trafikföreskrift gällande att vägen ska vara enkelriktad. Detta bidrar till att Sågverksvägen blir säkrare då det därefter inte kommer finnas mötande trafik. Den lokala trafikföreskriften avses att tas fram efter att planen har antagits. Infarten till hyreslägenheterna planeras dock fortsatt ske via Sågverksvägen.

Eventuella butiker kommer att placeras i souterrängplanet mot Centrumvägen. Entréerna till dessa kommer därmed även vara mot Centrumvägen medan entréerna till de två plan som vetter mot Sågverksvägen kommer utformas mot Sågverksvägen.

Planbeskrivningen kompletteras med en redovisning av buller och vibrationer för de aktuella fastigheterna baserat på trafikflödesmätningar med prognosår 2035

Södra Valbo hembygdsförening, 2016-06-01

Det är mycket viktigt att de i planen angivna byggnadsytorna och angiven byggnadshöjd inte överskrids och att samtliga nybyggnader uppförs med sadeltak. Vi utgår från att angiven maximal byggnadshöjd avser fasad mot Centrumvägen.

Hela miljön runt detaljplanområdet har kulturhistoriskt värde och anpassningen till befintlig byggnadstradition bör gälla hela byggnaden – inte bara fasader mot Sågverksvägen. Samma anpassning bör även gälla nybyggnader för uthus och garage inom planområdet.

Vi anser att en byggnad med två byggnadskroppar ger bättre anpassning till den befintliga miljön med sin småskaliga bebyggelse.

Förutom byggnadsvolymernas skala bör även fasaders utformning med val av fasadmaterial, fönsterutformning, balkongutformning, fasadfärg etc samt takfall på sadeltak, takkupor, takmaterial och tegelröd kulör på detta anpassas till befintlig bebyggelse.

Byggnaderna bör ges en utformning anpassad till platsen och byggnadstraditionen i Färgelanda samhälle men samtidigt ges en modern utformning anpassad till vår tid. Arkitekturen bör alltså vara platsbunden och inte utformad i den "dussinarkitektur" som idag så ofta upprepas i nybyggandet av samhälle efter samhälle.

Kommentar:

Planhandlingarna kompletteras med att hela byggnaden och komplementbyggnader ska utformas enligt befintlig byggnadstradition. Val av material och färg prövas dock i den framtida bygglovsprövningen där det tas ställning till vad som anses uppfylla kravet på anpassning till befintlig byggnadstradition. Detta för att inte styra för mycket i detaljer i planen.

Medverkande tjänstemän

Samrådsredogörelsen är sammanställd på Plan- och byggkontoret i Färgelanda kommun 2016-08-29.

Beatrice Hjörn
Plan- och byggchef

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 105 Dnr 2015-774
Antagande av Färgelanda kommuns VA-strategi

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige antar Färgelanda kommuns VA-strategi daterad 2016-10-17.

Finansiering

Kostnaderna för upprättande av VA-strategin är knutna i sin helhet till förvaltningens arbetstid. Kommunala kostnader för åtgärder med anledning av strategin kan inte beräknas för närvarande. De kommer att bli föremål för beräkningar och övervägande i kommande års budgetarbete.

Ärendebeskrivning

VA-strategin har tagits fram med utgångspunkt i den tidigare utformade VA-översikten för Färgelanda kommun och är ett politiskt beslutat dokument som är styrande för resterade delar VA-planarbetet. VA-strategin har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från Färgelanda kommun, Västvatten AB och Dalslands Miljökontor. Aktualisering av strategin bör utföras vart fjärde år i samband med att översiktsplanen aktualiseras. När VA-strategin är antagen påbörjas arbetet med att ta fram en VA-plan för kommunen där det framgår hur VA-försörjningen inom kommunen ska utvecklas för att kunna uppfylla framtida krav.

Förslaget har remitterats till Färgelanda Vatten AB, Dalslands miljökontor och de politiska partierna i Färgelanda kommun samt tillgängliggjorts på kommunens hemsida där allmänheten beretts möjlighet att inkomma med synpunkter. Samtliga synpunkter har beaktats och övervägts hos kommunstyrelsens presidium inför framtagandet av detta förslag.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse med bilaga daterad 2016-10-10.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnad
Samhällsbyggnadschef
Cecilia Trolin
0528-567525
cecilia.trolin@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Antagande av Färgelanda kommuns VA-strategi

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta Färgelanda kommuns VA-strategi daterad 2016-10-17.

Finansiering

Kostnaderna för upprättande av denna VA-strategi är knutna i sin helhet till förvaltningens arbetstid. Kommunala kostnader för åtgärder med anledning av strategin kan inte beräknas för närvarande. De kommer att bli föremål för beräkningar och övervägande i kommande års budgetarbete.

Ärendebeskrivning

VA-strategin har tagits fram med utgångspunkt i den tidigare utformade VA-översikten för Färgelanda kommun och är ett politiskt beslutat dokument som är styrande för resterade delar VA-planarbetet. VA-strategin har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från Färgelanda kommun, Västvatten AB och Dalslands Miljökontor. Aktualisering av VA-strategin bör utföras vart fjärde år i samband med att översiktsplanen aktualiseras. När VA-strategin är antagen påbörjas arbetet med att ta fram en VA-plan för kommunen där det framgår hur VA-försörjningen inom kommunen ska utvecklas för att kunna uppfylla framtida krav.

Förslaget har remitterats till Färgelanda Vatten AB, Dalslands miljökontor och de politiska partierna i Färgelanda kommun samt tillgängliggjorts på kommunens hemsida där allmänheten beretts möjlighet att inkomma med synpunkter. Samtliga synpunkter har beaktats och övervägts hos kommunstyrelsens presidie inför framtagandet av detta förslag.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:

Dalslands miljökontor
Västvatten
Samhällsbyggnadschefen

VA-strategi

Inledning

Detta dokument är en strategi för försörjning av vatten och avlopp i Färgelanda kommun. Dokumentet kallas VA-strategi och här anges hur man i Färgelanda kommun ska agera för att på bästa sätt, givet de förutsättningar som finns i kommunen, uppnå målet om en försörjning av vatten och avlopp som är hållbar i framtiden ur ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv. Beslut som kommunen fattar framöver och som gäller försörjning av vatten och avlopp i Färgelanda kommun ska grundas på de ställningstaganden som finns i VA-strategin.

En ordlista som förklarar begrepp i VA-strategin återfinns i Bilaga 1. VA-strategin redogör för Färgelandas kommuns generella ställningstaganden samt ett antal riktlinjer för hur arbetet med VA-försörjningen skall bedrivas i kommunen.

VA-strategin har tagits fram med utgångspunkt i den tidigare utformade VA-översikten för Färgelanda kommun och är ett politiskt beslutat dokument som är styrande för resterade delar VA-planarbetet. VA-strategin har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från Färgelanda kommun, Västvatten AB och Dalslands Miljökontor. Aktualisering av VA-strategin bör utföras vart fjärde år i samband med att översiktsplanen aktualiseras. När VA-strategin är antagen påbörjas arbetet med att ta fram en VA-plan för kommunen där det framgår hur VA-försörjningen inom kommunen ska utvecklas för att kunna uppfylla framtida krav.

Bakgrund och motiv

Kommunen har ett ansvar att planera för alla medborgares behov av vatten och avlopp. Syftet med VA-planeringen är att upprätthålla en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen och att bidra till god vattenstatus i kommunens yt- och grundvatten.

Historiskt har planeringen ofta skett inom förvaltningsavgränsande ansvarsområden. Av flera anledningar, bland annat EU:s ramdirektiv för vatten, de nationella miljömålen och lagen om allmänna vattentjänster, har behovet av en samlad vattenplanering ökat de senaste åren. Färgelanda kommun ingår i avrinningsområdet för känsliga recipienter som t.ex. Örekilsälven och Gullmarsfjorden, vilket är lokala incitament för en samlad VA-planering som omfattar hela kommunen.

VA-planeringen i Färgelanda kommun följer Hav och Vattenmyndighetens vägledning för kommunal VA planering vilken i sin tur är en vidareutveckling av den s.k. Stockholmsmodellen.

Enligt manualen ingår 5 steg i VA planering:

1. Initiering, politiskt uppdrag
2. VA-översikt
3. VA-strategi
4. VA-plan
5. Uppföljning, implementering

Steg 4 utgörs av olika handlingsplaner som skall presentera hur ställningstagandena i VA-strategin skall uppfyllas.

- 4a. Vattenförsörjningsplan för hela kommunen
- 4b. Förnyelseplan för allmänt VA (åtgärder inom den befintliga VA-anläggningen)
- 4c. Utbyggnadsplan för allmänt VA
- 4d. Handlingsplan för enskilda avlopp
- 4e.Handledning för dagvattenhantering

Tidshorisonten i samtliga handlingsplaner skall vara minst 12 år

Generella ställningstaganden för en långsiktigt hållbar VA-försörjning

1. VA-försörjningen ska kännetecknas av långsiktig hållbarhet ur ekologisk, ekonomisk och social aspekt.
2. För att trygga en långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling skall VA-planen integreras med översiktsplaneringen.
3. Fastigheter i kommunen med behov av vatten- och avloppsförsörjning skall ha tillgång till ett dricksvatten av god kvalitet och en avloppsanläggning som uppfyller gällande krav.
4. Kommunen skall ta hänsyn till möjligheterna att ordna en hållbar VA-försörjning vid hantering av förhandsbesked och beslut om bygglov.
5. VA-försörjningen ska ske med resurshushållning i fokus där användande av vatten och energi ska minska.
6. VA-försörjningen ska planeras med hänsyn till översvämningsrisker, förhöjda vattennivåer, risk för ras och sked, ökad risk för mikrobiell smitta samt andra faktorer som kan påverkas av ett förändrat klimat.
7. Växtnäringsämnen från avlopp ses som en resurs och ingår i kretsloppet.
8. Renhållningstaxan och andra styrmedel ska vara utformade för att gynna avloppssystem med god kretsloppspotential med återvinning i nära anslutning till det egna hushållet.
9. VA-taxan ska tydligt spegla kostnaderna för varje nyttighet.

10. Utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen som bidrar till ökad möjlighet för samhällsutveckling skall kunna delfinansieras med skattebidrag.
11. Kommunen ska vara tydlig i sin kommunikation och bidra till kunskapshöjning hos allmänheten kring VA-försörjningens roll och betydelse för samhället.
12. Dagvatten skall ses som en estetisk, ekologisk och hydrologisk resurs och kommunen skall vara en god förebild genom att arbeta för en hållbar dagvattenhantering.

Riktlinjer

Dricksvatten och spillvatten inom kommunalt verksamhetsområde

13. Åtgärder i den allmänna VA-verksamheten skall genomföras kostnadseffektivt.
14. Driften av de allmänna anläggningarna inom Västvatten ska präglas av samverkan mellan kommunerna för att optimera användningen av resurser.
15. Kommunen skall skydda potentiella dricksvattenresurser som är prioriterade för allmän vattenförsörjning.
16. VA-taxan och andra styrmedel ska vara utformade för att gynna avloppssystem med god kretsloppspotential.
17. VA-taxan skall tydligt spegla kostnaderna för varje nyttighet samt förändras med god framförhållning.
18. Alla allmänna grundvatten- och ytvattentäkters vattenskyddsföreskrifter skall vara aktuella och skall ses över och revideras vid behov.
19. Risker vid framtida klimatförändringar skall utredas i samband med åtgärder i den allmänna VA-anläggningen.
20. Det skall eftersträvas att varje allmän vattentäkt skall kunna ersättas med reservvattentäkt eller annat reservvatten.
21. Västvatten skall ha en krisberedskapsplan för vattenförsörjning. En nödvattenplan skall finnas för varje vattentäkt och dess distributionsområde.
22. För att förbättra möjligheten för slam från de kommunala avloppsreningsverken att ingå i ett kretslopp ska ett aktivt uppströmsarbete bedrivas.
23. Vid utbyggnad av allmänt VA skall alternativa tekniklösningar för spillvattenhantering värderas för att uppnå största möjliga nytta i förhållande till investeringskostnaden.
24. Ovidkommande vatten till den allmänna va-anläggningen ska minskas genom ett systematiskt saneringsarbete.
25. VA-huvudmannen skall delta i åtgärdsarbetet för att uppnå god ekologisk och kemisk status i kommunens vattenförekomster.
26. Nyckeltal som beskriver VA-verksamheten ska årligen redovisas.
27. Beredskap i form av resurser och personal skall finnas tillgängliga för att lösa krissituationer dygnet runt.

Enskilt vatten och avlopp

28. Genom tillsyn och prövning skall de enskilda avloppens status vara känd för både kommunen och miljökontoret samt skall kommuniceras till berörda fastighetsägare. Tillsynen syftar till att de enskilda avloppen ska uppfylla miljöbalkens krav på hälsoskydd, miljöskydd och kretslopp.
29. Vid nybyggnation samt vid ändring av befintliga enskilda avloppsanordningar bör anläggningarna möjliggöra att en hög andel av näringsämnen kan återvinnas och ingå i kretsloppet, i första hand i nära anslutning till det egna hushållet.
30. Vid nybyggnation skall separerat toalettavlopp hanteras avskilt från övrigt avlopp för att toalettavloppets slam inte ska riskera att bli förorenat.
31. Vid förhandsbesked och beslut om flera bygglov i samma område skall möjligheten för en gemensamhetsanläggning för avlopp utredas.
32. Kommunen ska tillhandahålla rådgivning avseende enskilt VA samt olika drift- och upplåtelseformer för detta som exempelvis bildande av gemensamhetsanläggningar.

Dagvatten

33. Kommunen skall i sin översiktsplanering ta hänsyn till möjligheterna att ordna en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i alla delar av kommunen.
34. Vid varje ny detaljplan, förhandsbesked samt i övriga områden där allmänt VA byggs ut skall ställning tas om dagvattenhantering behöver utredas.
35. Vid beslut om förhandsbesked och bygglov skall dagvattenhantering på fastigheten eller avledning till omgivningen kunna ske utan risk för översvämning eller annan olägenhet. Vid startbesked eller vid byggnation skall frågan om dagvattenhantering säkerställas så att översvämning eller annan olägenhet för omgivningen och recipient inte sker.
36. Dagvatten skall tas omhand på ett miljö- och hälsomässigt godtagbart sätt vilket innebär att utsläppen inte skall påverka människors hälsa eller miljön negativt.
37. Dagvatten skall fördröjas så nära källan som möjligt för att minska belastningen på ledningssystem och recipienter.
38. Föroreningar i dagvattnet ska avskiljas innan dessa når recipienten, om möjligt redan vid föroreningskällan.
39. Naturens sätt att omhänderta vatten genom avdunstning, fördröjning och infiltration ska eftersträvas vid hantering av dagvatten.
40. Kommunen skall aktivt arbeta för att koppla bort dag- och dräneringsvatten från allmänna spillvattenledningar.

Riktlinjer för utökande av kommunalt verksamhetsområde

Bebyggelsen i Färgelanda kommun utanför befintliga verksamhetsområden skall delas in i fyra olika VA-områden; enskilt VA-område, bevakningsområde, utredningsområde och utbyggnadsområde.

Med enskilt VA-område avses områden som bedöms få ha kvar enskilda VA-lösningar oavsett drift- och upplåtelseform. Med bevakningsområde avses områden som idag har en fungerande VA-försörjning men som bedöms kunna få ändrade förutsättningar som exempelvis vid fler bostäder. Utredningsområden är områden med behov av en förändrad VA-försörjning där behovet behöver utredas och utbyggnadsområde är områden med behov av allmän VA-försörjning.

Behovet av en förändrad VA-struktur inom de identifierade områdena varierar beroende på ett antal faktorer som exempelvis bebyggelsestruktur, miljö- och hälsospekter, kvalitet på och tillgång till dricksvatten samt påverkan på närliggande recipient.

Dessa faktorer utgår från kommunens skyldighet enligt 6 § Lagen om allmänna vattentjänster att ordna med en allmän VA-försörjning. Lagen säger att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse ska kommunen se till att behovet tillgodoses genom en allmän VA-anläggning. Huvudregeln skall vara att va-huvudmannen svarar för dricksvatten, spillvatten och dagvatten inom allmänna verksamhetsområden.

Ett områdes behov av en förändrad VA-struktur värderas efter följande kriterier;

Bebyggelsestruktur

- a. Antal fastigheter
- b. Andel permanentboende
- c. Naturgivna förutsättningar för enskild VA-försörjning

Miljö- och hälsospekter

- d. Recipientens betydelse (nationell, regional, lokal)
- e. Recipientens status (enligt EU:s ramdirektiv för vatten)
- f. Skyddsnivå för enskilt avlopp
- g. Risk för förorening av kommunal vattentäkt eller enskild vattentäkt
- h. Risk för påverkan av kommunal badplats
- i. Andel ej godkända avlopp

1. Medborgarna ska ha tillgång till information om vilka områden som utgör utbyggnadsområde, utredningsområde, bevakningsområde och enskilt VA-område. Det ska även framgå vilka bedömningskriterier som ligger till grund för respektive område.
2. Fastigheter i närheten av kommunalt vatten och avlopp ska utredas för eventuell påkoppling.

Bilaga 1 – Ordlista

Spillvatten är vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, biltvättar och dyligt)

Avlopp är samlingsnamn för spillvatten, dagvatten samt dränvatten

Dagvatten är tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan eller på en konstruktion. Dagvatten är exempelvis avrinnande regnvatten och smältvatten samt framträngande grundvatten

Dräneringsvatten (dränvatten) är markvatten och grundvatten som samlas upp och tas omhand i en dräneringsledning.

VA-huvudman är den som äger en VA-anläggning

Allmän VA-anläggning är en anläggning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är huvudman, benämns ”Den allmänna VA-anläggningen”

Allmänt VA-område är ett område som idag har tillgång till allmän VA-försörjning, antingen inom ett verksamhetsområde eller via en avtalsanslutning (föreningar, samfälligheter, enskilda fastigheter)

Verksamhetsområde är ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt definierat område, inom vilket kommunen är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning. Inom verksamhetsområdet gäller kommunal VA-taxa

Enskild VA-anläggning är en anläggning eller annan anordning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen inte äger. Enskilda anläggningar kan finnas för en enskild fastighet, för flera fastigheter tillsammans eller för samfälligheter och föreningar. En enskild VA-anläggning kan avse såväl ledningar som en lokal lösning för produktion av dricksvatten eller rening av avloppsvatten

Gemensamhetsanläggning är en enskild VA-anläggning (se ovan) som inrättats för två eller flera fastigheter gemensamt

Nödvatten är vatten för dryck, matlagning och personlig hygien som för en begränsad tid ersätter den ordinarie dricksvattenförsörjningen. Mängden vatten som finns tillgängligt är begränsad och anses vara 3 -5 liter per person under första dygnet och därefter ca 10-15 liter per person och dygn. Vid med långvariga störningar bedöms ca 100 liter per person krävas. Nödvatten distribueras utan att nyttja det ordinarie ledningsnätet genom användande av ex. tankar eller tankbilar

Reservvatten är dricksvatten som distribueras via det ordinarie ledningsnätet men från annan produktionsanläggning än den ordinarie. Reservvatten får vanligen användas i samma omfattning som vid ordinarie vattenförsörjning

Ovidkommande vatten är det vatten som utöver spillvatten finns i spillvattenledningar. Ovidkommande vatten kan bestå av anslutet dagvatten, anslutet dräneringsvatten, samt inläckage från marken om ledningarna inte är täta. Andelen ovidkommande vatten kan i extrema fall flera gånger större än volymen spillvatten

Enskilt VA-område Områden som bedöms ha kvar enskilda VA-lösningar oavsett drift- och upplåtelseform.

Bevakningsområde Områden som idag har en fungerande VA-försörjning men som bedöms kunna få ändrade förutsättningar som exempelvis vid fler bostäder.

Utredningsområde Områden med behov av en förändrad VA-försörjning där behovet behöver utredas.

Utbyggnadsområde Område med behov av allmän VA-försörjning.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 106

Dnr 2016-666

Fastställande av den Allmän VA-anläggningens verksamhetsområden i Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa Färgelanda kommuns Allmänna VA-anläggnings verksamhetsområden och dess gränser avseende
Ellenö (dnr VVAB 2016/118)
Rådanefors (dnr VVAB 2016/118)
Högsäter (dnr VVAB 2016/118)
Färgelanda (dnr VVAB 2016/118)
Skällsäter-Järbo (dnr VVAB 2016/118)
Stigen (dnr VVAB 2016/118)
Ödeborg (dnr VVAB 2016/118).

Närmare beskrivning av den Allmänna VA-anläggningens områdesavgränsningar, vilka VA-tjänster som ingår i respektive geografiska område och vilka fastigheter som omfattas framgår av bilagorna 4-10 till Färgelanda Vattens AB:s styrelseprotokoll nr 4, 2016-09-16.

Ärendebeskrivning

Kommunen ska fastställa en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde och dess gränser. Beslutet ska visa vilka fastigheter som ingår i området.

Ett verksamhetsområde definieras av lagen om allmänna vattentjänster som det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning. Verksamhetsområdet består av ett antal utpekade fastigheter inom ett område. VA-huvudmannen skall därefter upprätta förbindelsepunkt vid fastigheterna där fastighetsägaren kan koppla in sig på det allmänna VA-nätet. Inom ett verksamhetsområde har fastighetsägaren en avgiftsskyldighet.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse daterad 2016-10-17.
Protokoll från Färgelanda Vatten AB:s styrelsemöte 2016-09-16 samt följande bilagor avseende:
Bilaga 4: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Ellenö (dnr VVAB 2016/118)
Bilaga 5: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Rådanefors (dnr VVAB 2016/118)
Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 106

Bilaga 6: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Högsäter (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 7: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Färgelanda (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 8: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Skällsäter-Järbo (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 9: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Stigen (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 10: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Ödeborg (dnr VVAB 2016/118).

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnad
Samhällsbyggnadschef
Cecilia Trolin
0528-567525
cecilia.trolin@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Antagande av verksamhetsområden i Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta föreslagna verksamhetsområden enligt Färgelanda Vattens protokoll nr 4 för styrelsemöte 2016-09-16 med tillhörande kartbilagor numrerade 4-10.

Ärendebeskrivning

Kommunen ska fastställa en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde och dess gränser. Beslutet ska visa vilka fastigheter som ingår i området. Ett verksamhetsområde definieras av lagen om allmänna vattentjänster som det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning. Verksamhetsområdet består av ett antal utpekade fastigheter inom ett område. VA-huvudmannen skall därefter upprätta förbindelsepunkt vid fastigheterna där fastighetsägaren kan koppla in sig på det allmänna VA-nätet. Inom ett verksamhetsområde har fastighetsägaren en avgiftsskyldighet.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:

Dalslands miljökontor
Västvatten
Samhällsbyggnadschefen

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-assistent

TELEFON 0522-63 88 45

liselotte.coleman@vastvatten.se

Ellenö

**Verksamhetsområde för ¹Vatten, ²Spillvatten och ³Dagvatten.(VoVSD)
Vatten och Spillvatten. (VoVS)
⁴Dagvatten gata (Dg)**

Sammanfattning

Det aktuella området är beläget ca 3 km söder om Ödeborg.

Området består av 42 st fastigheter.

Området är till viss del detaljplanelagt.

Hur förslaget är framtaget

- Förslaget är baserat på redan anslutna fastigheter.
- Fastigheter där anslutning kan göras utan större ingrepp.
- Obebyggda fastigheter som när de bebyggs kommer att få behov av VA.
- Följt naturlig avgränsning.
- När det gäller stora fastigheter till exempel jordbruksfastigheter, har ytan begränsats till den del av fastigheten som är ansluten.

Beslutsunderlag

- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Karta över verksamhetsområde.
- Översiktskarta

Förslag till beslut

Västvatten AB föreslår Färgelanda Vatten AB att hemställa hos kommunfullmäktige om antagande av allmänt verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten. Detta område är grönmärkat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Detta område är blåmärkat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för dagvatten gata. Detta område är gulmärkat i kartan.

Ärendebeskrivning

Antagande av verksamhetsområde för Färgelanda Kommun.

Antagande av verksamhetsområdet krävs för att berörda fastigheter eller därmed jämställda, ska bli avgiftsskyldiga enligt *Lagen om Allmänna vattentjänster (2006:412)*.

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

Med vänlig hälsning

VÄSTVATTEN AB

Mikael Svensson
Projekt & Utredning**Bilagor**

Bilaga 1. Förteckning över ingående fastigheter i verksamhetsområden.

Bilaga 2. Karta över verksamhetsområdet.

Bilaga 3. Översigtskarta över områdets lokalisering

¹ Vatten=Dricksvatten för hushållsändamål.² Spillvatten=Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande.³ Dagvatten=Vatten som avleds från ytor såsom tak, gårdar, dränering, gator eller parkeringar.⁴ Dagvatten gata= Vatten som leds bort från gator och allmänna platser i ett område via dagvattenledning, rännstensbrunnar eller diken.

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-Assistent

TELEFON 0522-63 88 45

liselotte.coleman@vastvatten.se

Ellenö Verksamhetsområde VoVS och VoVSD

I Verksamhetsområdet VS ingår 8 fastigheter.

I Verksamhetsområdet VSD ingår 34 fastigheter.

Tabell nedan presenterar de ingående fastigheterna.

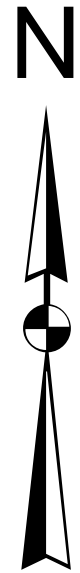
Fastighet

Vatten och spillvatten (VoVS)	
Dagsholm 1:31	Ellenö 4:4
Dagsholm 1:32	Ellenö 4:5
Dagsholm 2:1	Ellenö 4:6
Dagsholm 2:9	Ellenö 4:7
Dagsholm 2:14	Ellenö4:8
Dagsholm 3:3	Ellenö 4:9
Dagsholm 2:16	Ellenö 4:10
Ellenö 3:7	Ellenö 3:9
Vatten, Spillvatten och Dagvatten (VoVSD)	Ellenö 3:10
Dagsholm 1:19	Ellenö 3:16
Dagsholm 1:18	Ellenö 5:1
Dagsholm 1:17	Ellenö 3:6
Dagsholm 1:16	Ellenö 3:18
Dagsholm 1:15	Ellenö 3:11
Dagsholm 1:14	Ellenö 3:19
Dagsholm 1:10	Ellenö 3:19
Dagsholm 1:8	Ellenö 3:21
Dagsholm 1:7	Ellenö 3:22
Dagsholm 1:9	Ellenö3:20
Dagsholm 1:6	Ellenö 3:23
Dagsholm1:34	Ellenö3:24
Ellenö 4:3	

Verksamhetsområde Ellenö

Teckenförklaring

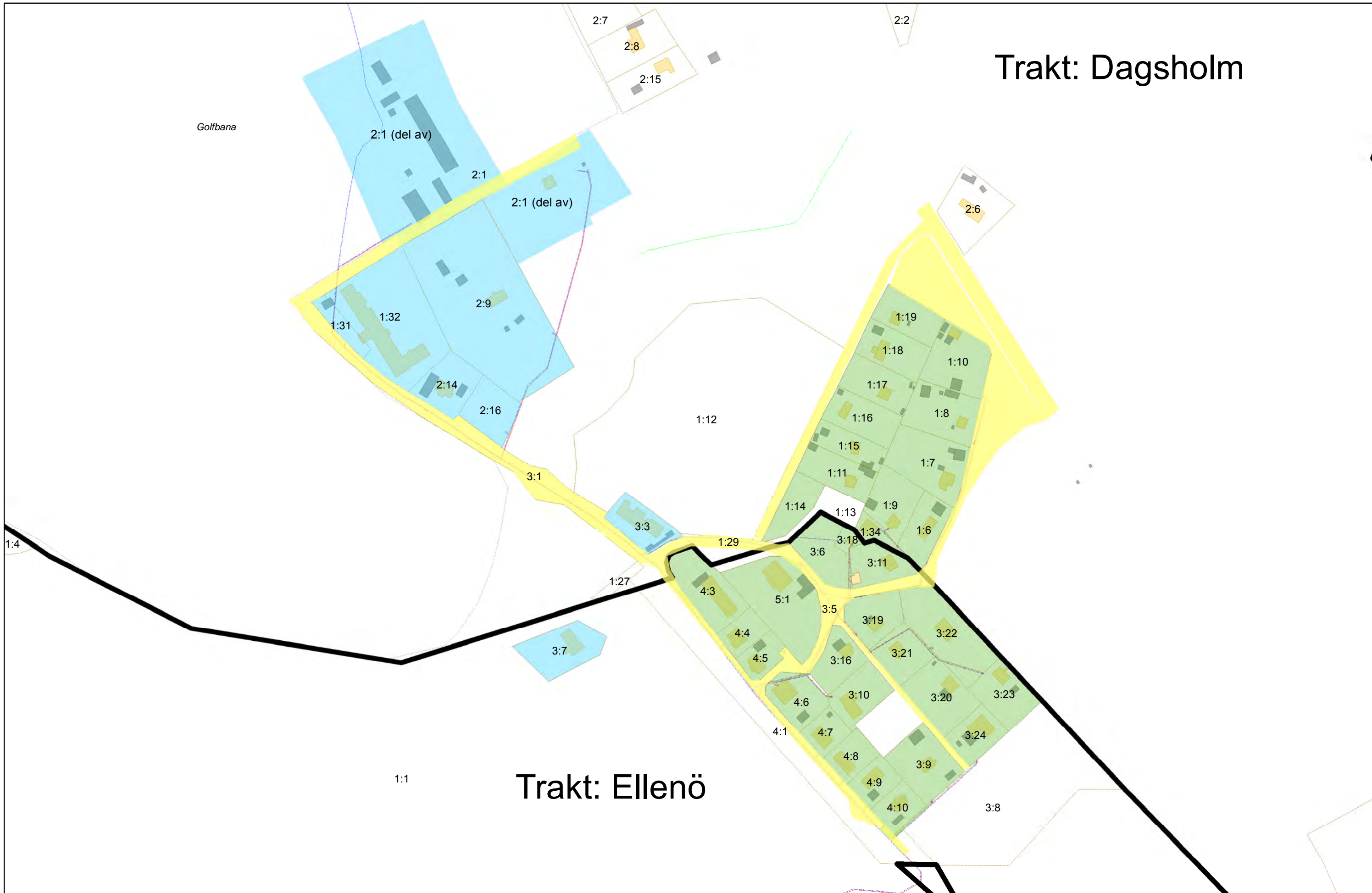
- Vatten, spillvatten
- Dagvatten gata
- Vatten, spillvatten och dagvatten

Golfbana

Trakt: Dagsholm

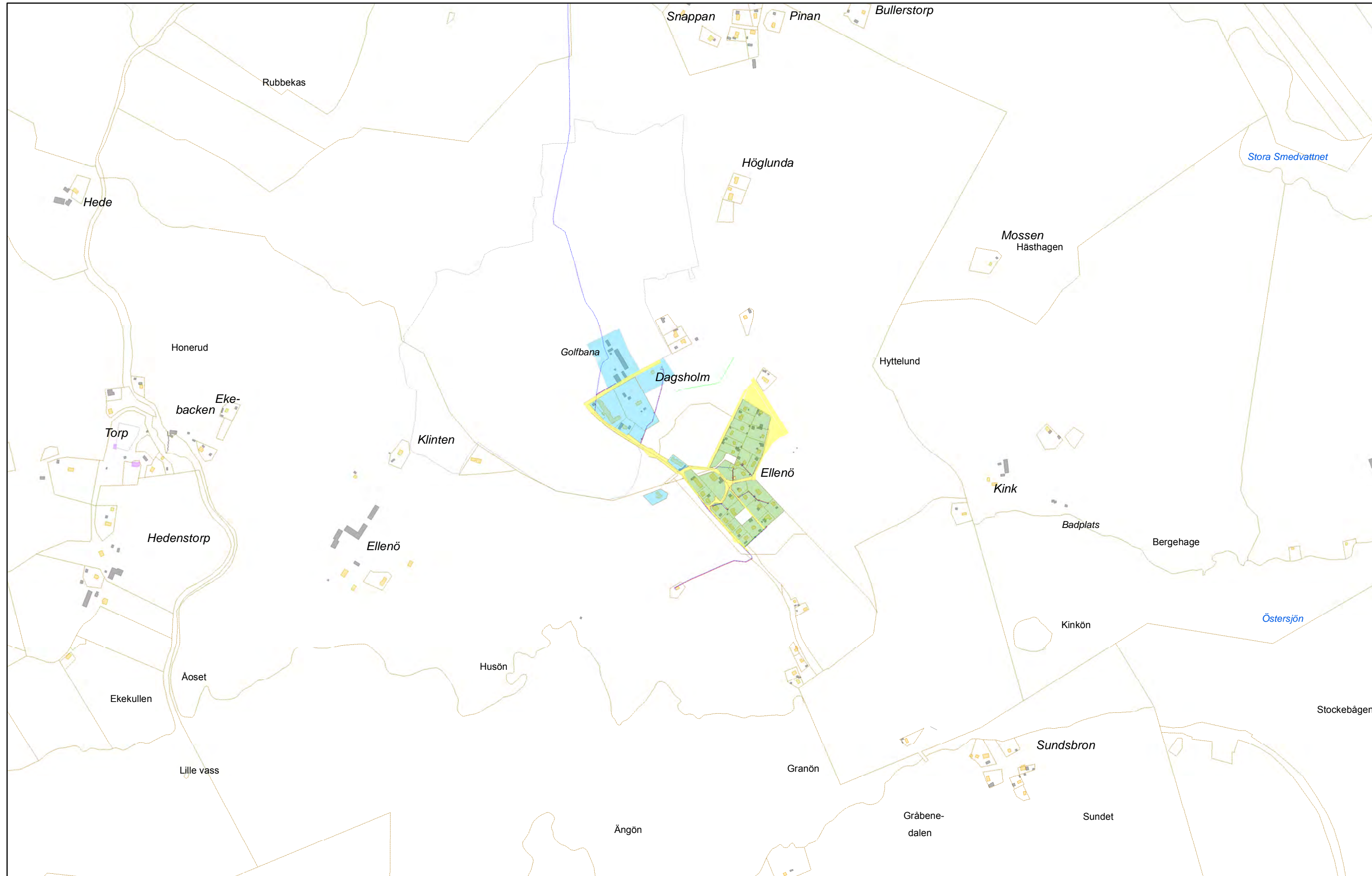
Trakt: Ellenö

Översiktskarta Ellenö

Teckenförklaring

- Vatten, spillvatten
- Dagvatten gata
- Vatten, spillvatten och dagvatten

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-assistent

TELEFON 0522-63 88 45liselotte.coleman@vastvatten.se**Rådanfors****Verksamhetsområde för ¹Vatten och ²Spillvatten (VoVS)****Sammanfattning**

Det aktuella området är beläget 6 kilometer söder om Stigen.
Området består av 18 st fastigheter.
Området är till viss del detaljplanelagt.

Hur förslaget är framtaget

- Förslaget är baserat på redan anslutna fastigheter.
- Fastigheter där anslutning kan göras utan större ingrepp.
- Obebyggda fastigheter som när de bebyggs kommer att få behov av VA.
- Följt naturlig avgränsning.
- När det gäller stora fastigheter till exempel jordbruksfastigheter, har ytan begränsats till den del av fastigheten som är ansluten.

Beslutsunderlag

- Förteckning över fastigheter i förslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten.
- Karta över verksamhetsområde.
- Översiktskarta

Förslag till beslut

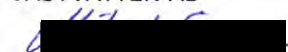
Västvatten AB föreslår Färgelanda Vatten AB
att hemställa hos kommunfullmäktige om antagande av allmänt verksamhetsområde
för vatten och spillvatten.
Detta område är blåmarkerat i kartan.

Ärendebeskrivning

Antagande av verksamhetsområde för Färgelanda Kommun.
Antagande av verksamhetsområdet krävs för att berörda fastigheter eller därmed jämställda,
ska bli avgiftsskyldiga enligt *Lagen om Allmänna vattentjänster (2006:412)*.

Med vänlig hälsning

VÄSTVATTEN AB

Mikael Svensson
Projekt & Utredning

Bilagor

Bilaga 1. Förteckning över ingående fastigheter i verksamhetsområdet VoVS
Bilaga 2. Karta över verksamhetsområdet, daterad
Bilaga 3. Översiktskarta över områdets lokalisering

¹ Vatten=Dricksvatten för hushållsändamål.

² Spillvatten=Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande.

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-Assistent

TELEFON 0522-63 88 45

liselotte.coleman@vastvatten.se

Rådanefors Verksamhetsområde VoVS

I Verksamhetsområdet ingår 18 fastigheter.

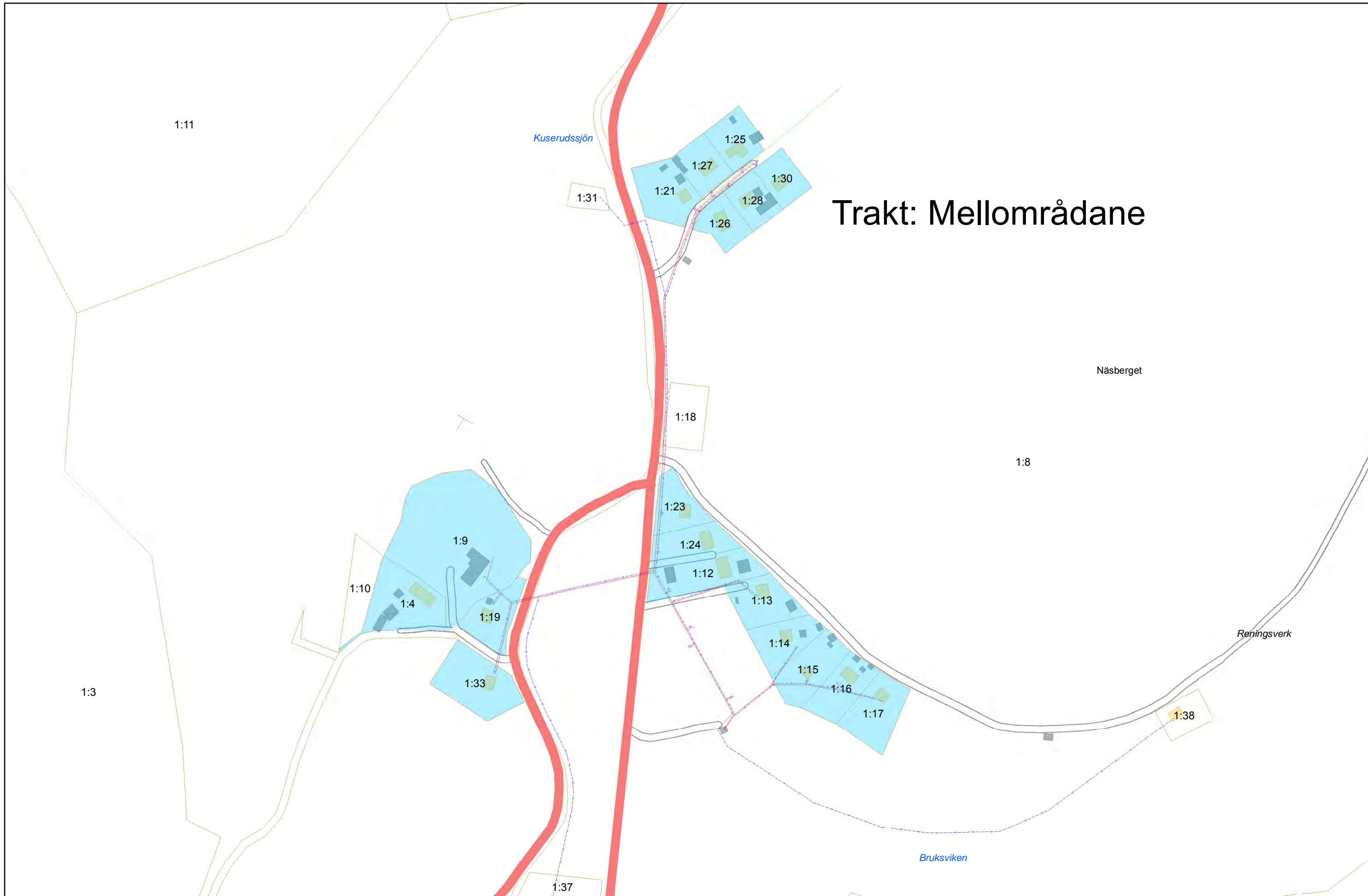
Tabell nedan presenterar de ingående fastigheterna.

Fastighetsförteckning
Mellområdene 1:21
Mellområdene 1:27
Mellområdene 1:25
Mellområdene 1:30
Mellområdene 1:28
Mellområdene 1:26
Mellområdene 1:4
Mellområdene 1:9
Mellområdene 1:33
Mellområdene 1:23
Mellområdene 1:24
Mellområdene 1:12
Mellområdene 1:13
Mellområdene 1:14
Mellområdene 1:15
Mellområdene 1:16
Mellområdene 1:17
Mellområdene 1:19

Verksamhetsområde Rådanefors

Teckenförklaring

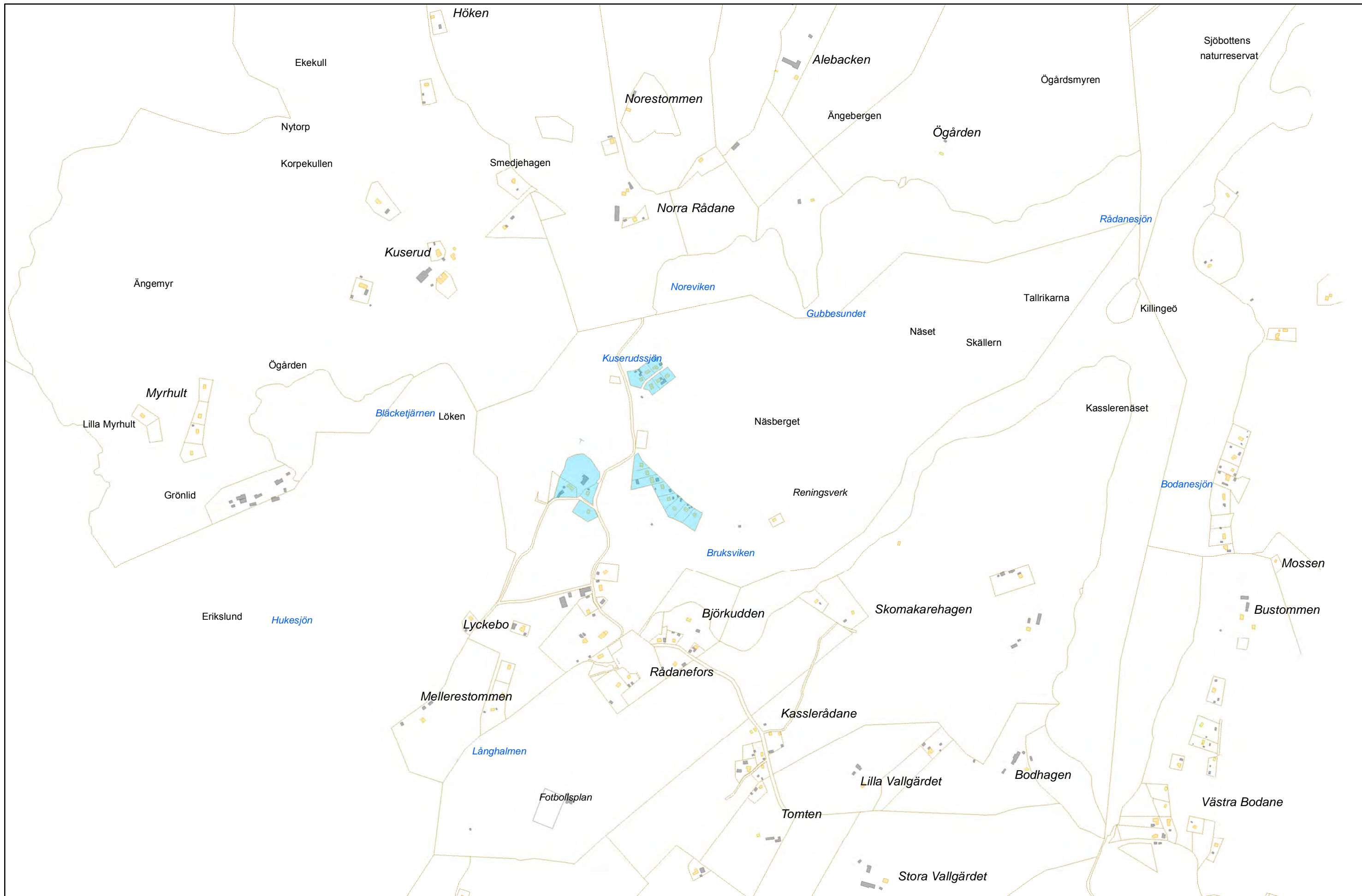
 Vatten och spillvatten

Översiktskarta Rådanefors

Teckenförklaring

 Vatten och spillvatten

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-assistent

TELEFON 0522-63 88 45liselotte.coleman@vastvatten.se**Högsäter****Verksamhetsområde för ¹Vatten, ²Spillvatten och ³Dagvatten.(VoVSD)****Vatten och Spillvatten. (VoVS)****Vatten, Spillvatten och ⁴dagvatten gata (VoVSDg)****Dagvatten gata (Dg)****Sammanfattning**

Området består av 281 st fastigheter.
Området är till viss del detaljplanelagt.

Hur förslaget är framtaget

- Förslaget är baserat på redan anslutna fastigheter.
- Fastigheter där anslutning kan göras utan större ingrepp.
- Obebyggda fastigheter som när de bebyggs kommer att få behov av VA.
- Följt naturlig avgränsning.
- När det gäller stora fastigheter till exempel jordbruksfastigheter, har ytan begränsats till den del av fastigheten som är ansluten.

Beslutsunderlag

- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten och dagvatten gata
- Karta över verksamhetsområde.
- Översigtskarta

Förslag till beslut

Västvatten AB föreslår Färgelanda Vatten AB att hemställa hos kommunfullmäktige om antagande av allmänt verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten. Detta område är grönmärkat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Detta område är blåmärkat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten gata. Detta område är rödmärkat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för dagvatten gata. Detta område är gulmärkat i kartan.

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

Ärendebeskrivning

Antagande av verksamhetsområde för Färgelanda Kommun.

Antagande av verksamhetsområdet krävs för att berörda fastigheterna eller därmed jämställda, ska bli avgiftsskyldiga enligt *Lagen om Allmänna vattentjänster (2006:412)*.

Med vänlig hälsning

VÄSTVATTEN AB

Mikael Svensson
Projekt och utredning

Bilagor

Bilaga 1. Förteckning över ingående fastigheter i verksamhetsområden.

Bilaga 2. Kartor över verksamhetsområden.

Bilaga 3. Översiktskarta över områdets lokalisering

¹ Vatten=Dricksvatten för hushållsändamål.

² Spillvatten=Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande.

³ Dagvatten=Vatten som avleds från ytor såsom tak, gårdar, dränering, gator eller parkeringar.

⁴ Dagvatten gata= Vatten som leds bort från gator och allmänna platser i ett område via dagvattenledningar, rännstensbrunnar eller diken.

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-Assistent

TELEFON 0522-63 88 45

liselotte.coleman@vastvatten.se

Högsäter Verksamhetsområde VoVSDg och VoVSD

I Verksamhetsområdet VS ingår 25 fastigheter

I Verksamhetsområdet VSDg ingår 32 fastigheter.

I Verksamhetsområdet VSD ingår 229 fastigheter.

Tabell nedan presenterar de ingående fastigheterna.

Vatten och Spillvatten (VoVS)	Vatten, Spill och Dagvatten gata
Högsäters Prästgård 1:104	Högsäters Prästgård 1:100
Högsäters Prästgård 1:105	Högsäters Prästgård 1:102
Högsäters Prästgård 1:107	Högsäters Prästgård 1:103
Högsäters Prästgård 1:109	Högsäters Prästgård 1:121
Högsäters Prästgård 1:110	Högsäters Prästgård 1:122
Högsäters Prästgård 1:114	Högsäters Prästgård 1:123
Högsäters Prästgård 1:31	Högsäters Prästgård 1:124
Högsäters Prästgård 1:36	Högsäters Prästgård 1:2
Högsäters Prästgård 1:4	Högsäters Prästgård 1:21
Högsäters Prästgård 1:45	Högsäters Prästgård 1:34
Högsäters Prästgård 1:47	Högsäters Prästgård 1:40
Högsäters Prästgård 1:58	Högsäters Prästgård 1:41
Högsäters Prästgård 1:68	Högsäters Prästgård 1:57
Högsäters Prästgård 1:132	Högsäters Prästgård 1:6
Högsäters Prästgård 1:71	Högsäters Prästgård 1:60
Högsäters Prästgård 1:88	Högsäters Prästgård 1:77
Rösäter 1:15	Högsäters Prästgård 1:78
Rösäter 1:24	Högsäters Prästgård 1:84
Rösäter 1:26	Högsäters Prästgård 1:86
Rösäter 1:27	Högsäters Prästgård 1:93
Rösäter 1:31	Högsäters Prästgård 1:97
Solberg 1:171	Solberg 1:127
Solberg 1:65	Solberg 1:157
Solberg 1:67	Solberg 1:20
Solberg 1:71	Solberg 1:203
	Solberg 1:38
	Solberg 1:45
	Solberg 1:46
	Solberg 1:47
	Solberg 1:49
	Solberg 1:50
	Solberg 1:63

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

Vatten, Spillvatten och Dagvatten (VoVSD)	Högsäters Prästgård 1:54
Högsäters Prästgård 1:106	Högsäters Prästgård 1:56
Högsäters Prästgård 1:112	Högsäters Prästgård 1:59
Högsäters Prästgård 1:116	Högsäters Prästgård 1:61
Högsäters Prästgård 1:117	Högsäters Prästgård 1:62
Högsäters Prästgård 1:118	Högsäters Prästgård 1:64
Högsäters Prästgård 1:119	Högsäters Prästgård 1:65
Högsäters Prästgård 1:12	Högsäters Prästgård 1:66
Högsäters Prästgård 1:120	Högsäters Prästgård 1:7
Högsäters Prästgård 1:13	Högsäters Prästgård 1:70
Högsäters Prästgård 1:131	Högsäters Prästgård 1:73
Högsäters Prästgård 1:133	Högsäters Prästgård 1:74
Högsäters Prästgård 1:14	Högsäters Prästgård 1:75
Högsäters Prästgård 1:15	Högsäters Prästgård 1:76
Högsäters Prästgård 1:16	Högsäters Prästgård 1:79
Högsäters Prästgård 1:17	Högsäters Prästgård 1:8
Högsäters Prästgård 1:18	Högsäters Prästgård 1:80
Högsäters Prästgård 1:19	Högsäters Prästgård 1:81
Högsäters Prästgård 1:20	Högsäters Prästgård 1:82
Högsäters Prästgård 1:22	Högsäters Prästgård 1:83
Högsäters Prästgård 1:23	Högsäters Prästgård 1:85
Högsäters Prästgård 1:24	Högsäters Prästgård 1:87
Högsäters Prästgård 1:25	Högsäters Prästgård 1:89
Högsäters Prästgård 1:3	Högsäters Prästgård 1:90
Högsäters Prästgård 1:30	Högsäters Prästgård 1:91
Högsäters Prästgård 1:32	Högsäters Prästgård 1:92
Högsäters Prästgård 1:33	Högsäters Prästgård 1:94
Högsäters Prästgård 1:37	Högsäters Prästgård 1:95
Högsäters Prästgård 1:38	Högsäters Prästgård 1:98
Högsäters Prästgård 1:39	Högsäters Prästgård 1:99
Högsäters Prästgård 1:42	Solberg 1:100
Högsäters Prästgård 1:43	Solberg 1:101
Högsäters Prästgård 1:44	Solberg 1:102
Högsäters Prästgård 1:46	Solberg 1:104
Högsäters Prästgård 1:48	Solberg 1:105
Högsäters Prästgård 1:49	Solberg 1:106
Högsäters Prästgård 1:5	Solberg 1:107
Högsäters Prästgård 1:50	Solberg 1:108
Högsäters Prästgård 1:51	Solberg 1:109
Högsäters Prästgård 1:52	Solberg 1:111
Högsäters Prästgård 1:53	Solberg 1:112

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

Solberg 1:113	Solberg 1:162
Solberg 1:114	Solberg 1:163
Solberg 1:115	Solberg 1:164
Solberg 1:116	Solberg 1:165
Solberg 1:117	Solberg 1:166
Solberg 1:118	Solberg 1:167
Solberg 1:119	Solberg 1:168
Solberg 1:120	Solberg 1:169
Solberg 1:121	Solberg 1:17
Solberg 1:122	Solberg 1:170
Solberg 1:123	Solberg 1:172
Solberg 1:124	Solberg 1:173
Solberg 1:125	Solberg 1:174
Solberg 1:126	Solberg 1:175
Solberg 1:128	Solberg 1:176
Solberg 1:129	Solberg 1:177
Solberg 1:130	Solberg 1:178
Solberg 1:131	Solberg 1:179
Solberg 1:132	Solberg 1:180
Solberg 1:133	Solberg 1:181
Solberg 1:134	Solberg 1:182
Solberg 1:135	Solberg 1:183
Solberg 1:136	Solberg 1:184
Solberg 1:137	Solberg 1:185
Solberg 1:138	Solberg 1:186
Solberg 1:139	Solberg 1:187
Solberg 1:140	Solberg 1:188
Solberg 1:141	Solberg 1:189
Solberg 1:142	Solberg 1:19
Solberg 1:143	Solberg 1:190
Solberg 1:144	Solberg 1:191
Solberg 1:145	Solberg 1:192
Solberg 1:146	Solberg 1:193
Solberg 1:147	Solberg 1:194
Solberg 1:148	Solberg 1:195
Solberg 1:149	Solberg 1:196
Solberg 1:150	Solberg 1:197
Solberg 1:151	Solberg 1:198
Solberg 1:153	Solberg 1:199
Solberg 1:158	Solberg 1:201
Solberg 1:159	Solberg 1:202
Solberg 1:160	Solberg 1:206

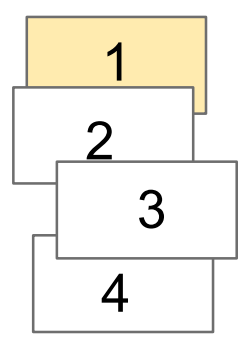
Bilaga 1 Fastighetsförteckning

Solberg 1:161	Solberg 1:60
Solberg 1:207	Solberg 1:61
Solberg 1:208	Solberg 1:62
Solberg 1:209	Solberg 1:64
Solberg 1:21	Solberg 1:67
Solberg 1:210	Solberg 1:69
Solberg 1:211	Solberg 1:72
Solberg 1:212	Solberg 1:77
Solberg 1:213	Solberg 1:78
Solberg 1:214	Solberg 1:79
Solberg 1:215	Solberg 1:80
Solberg 1:216	Solberg 1:81
Solberg 1:218	Solberg 1:82
Solberg 1:219	Solberg 1:83
Solberg 1:26	Solberg 1:85
Solberg 1:27	Solberg 1:86
Solberg 1:28	Solberg 1:87
Solberg 1:29	Solberg 1:87
Solberg 1:31	Solberg 1:88
Solberg 1:32	Solberg 1:89
Solberg 1:33	Solberg 1:90
Solberg 1:34	Solberg 1:91
Solberg 1:41	Solberg 1:92
Solberg 1:42	Solberg 1:93
Solberg 1:44	Solberg 1:94
Solberg 1:48	Solberg 1:95
Solberg 1:51	Solberg 1:96
Solberg 1:52	Solberg 1:97
Solberg 1:54	Solberg 1:98
Solberg 1:57	Solberg 1:99
Solberg 1:59	

Verksamhetsområde Högsäter 1

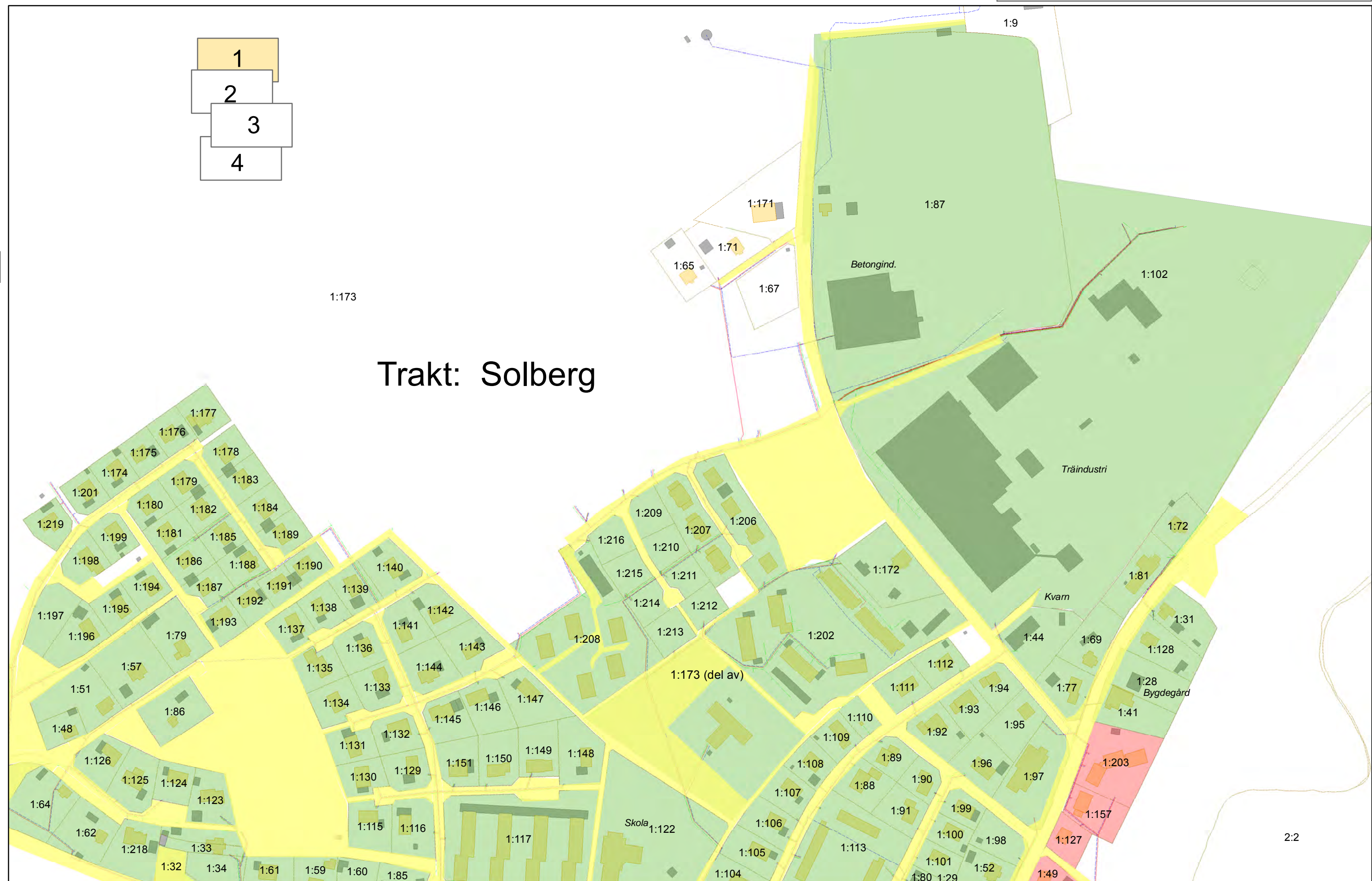
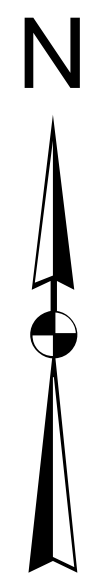
Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

1:173

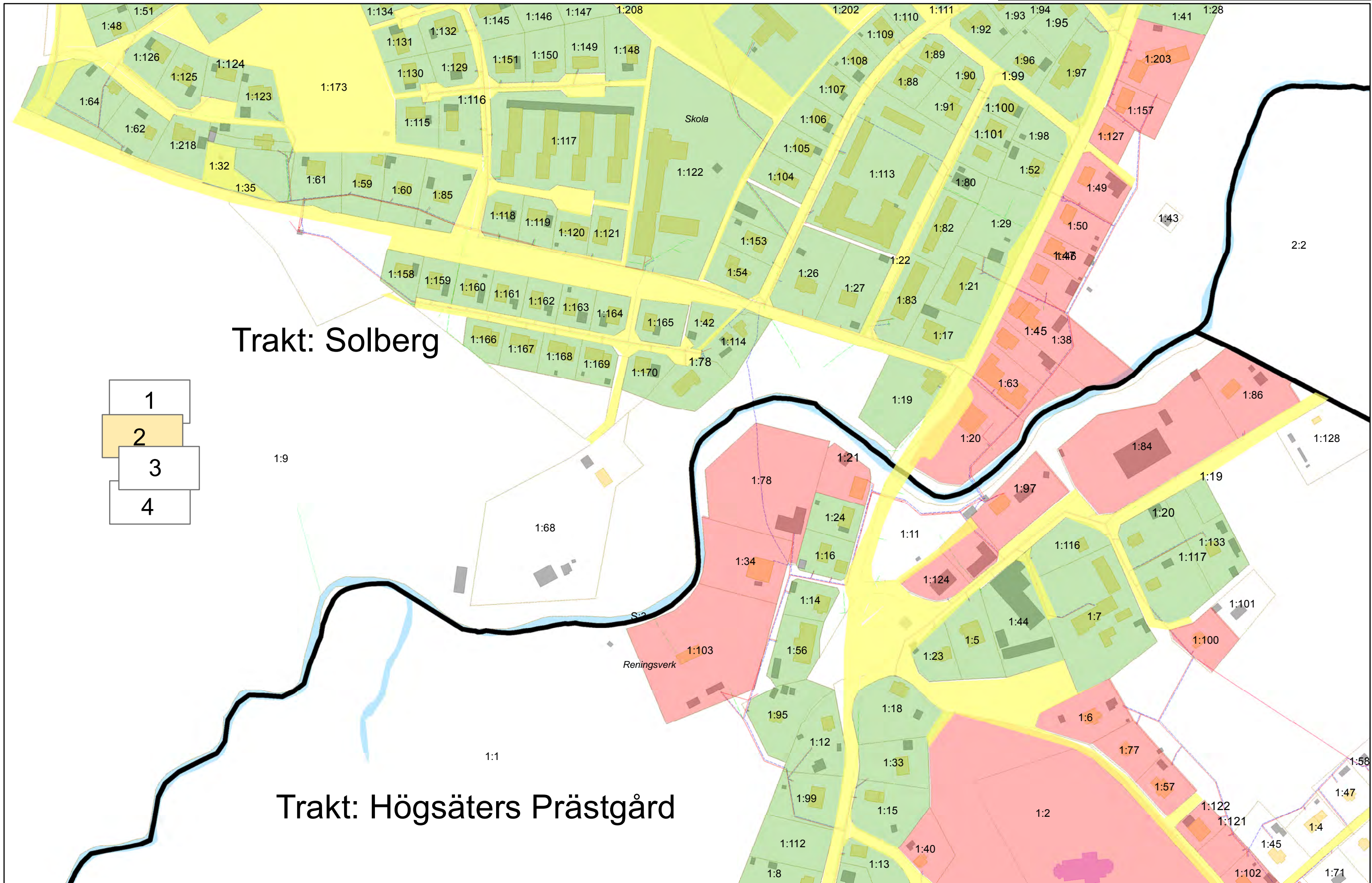
Trakt: Solberg

2:2

Verksamhetsområde Högsäter 2

	Vatten och spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

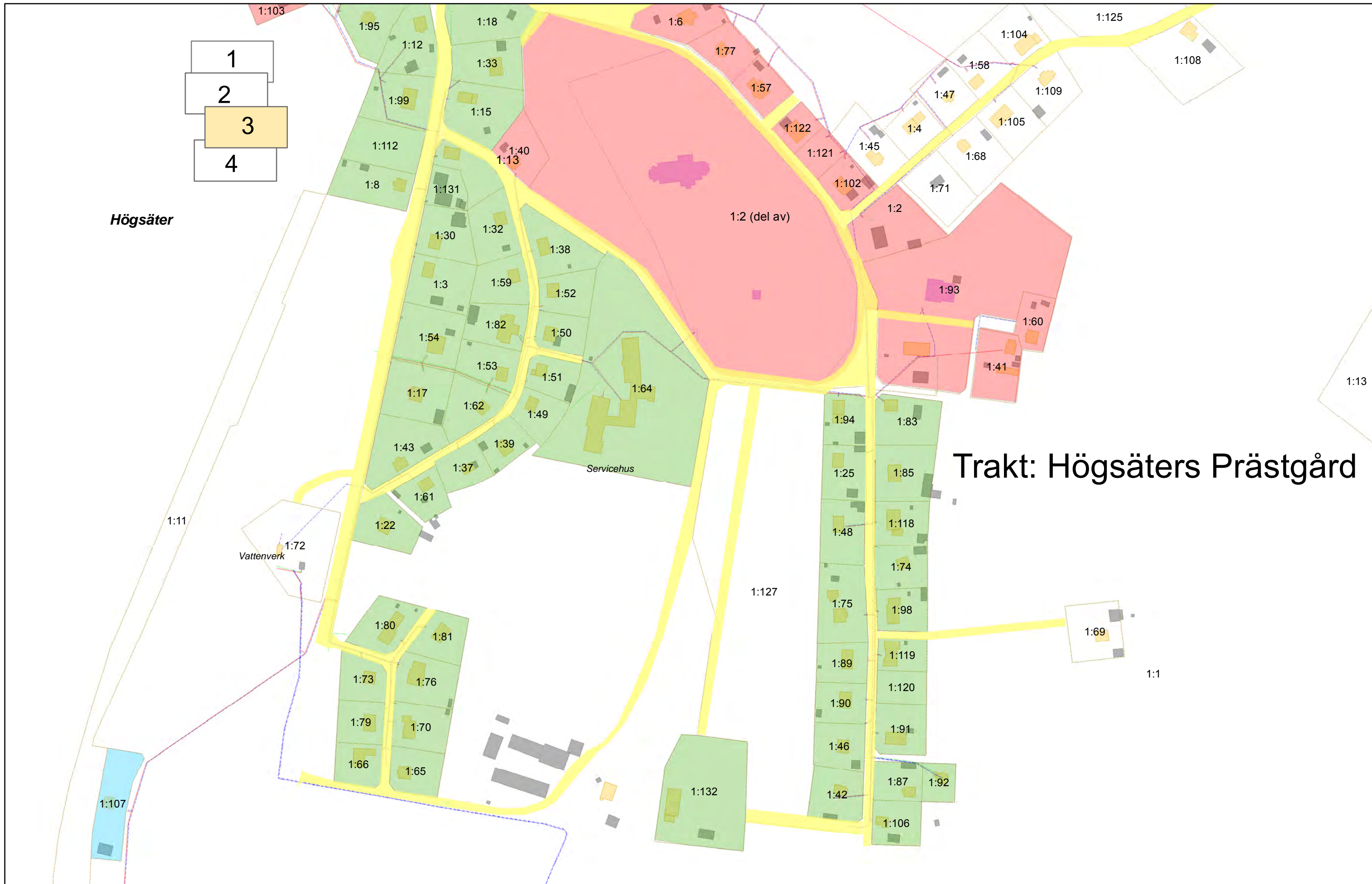
Trakt: Solberg

Trakt: Högsäters Prästgård

- 1
- 2
- 3
- 4

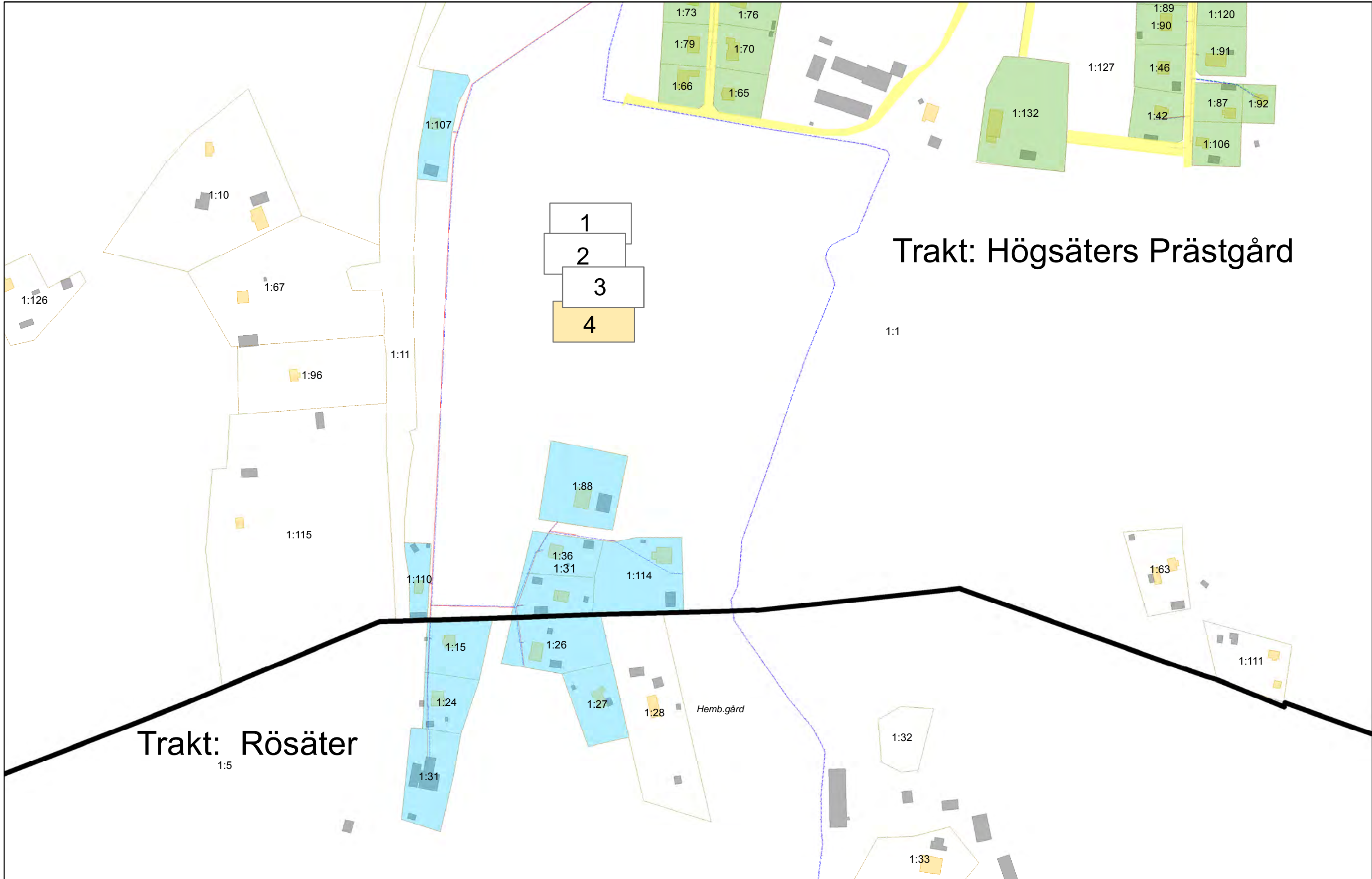
Verksamhetsområde Högsäter 3

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

Verksamhetsområde Högsäter 4

Teckenförklaring			
	Vatten och spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

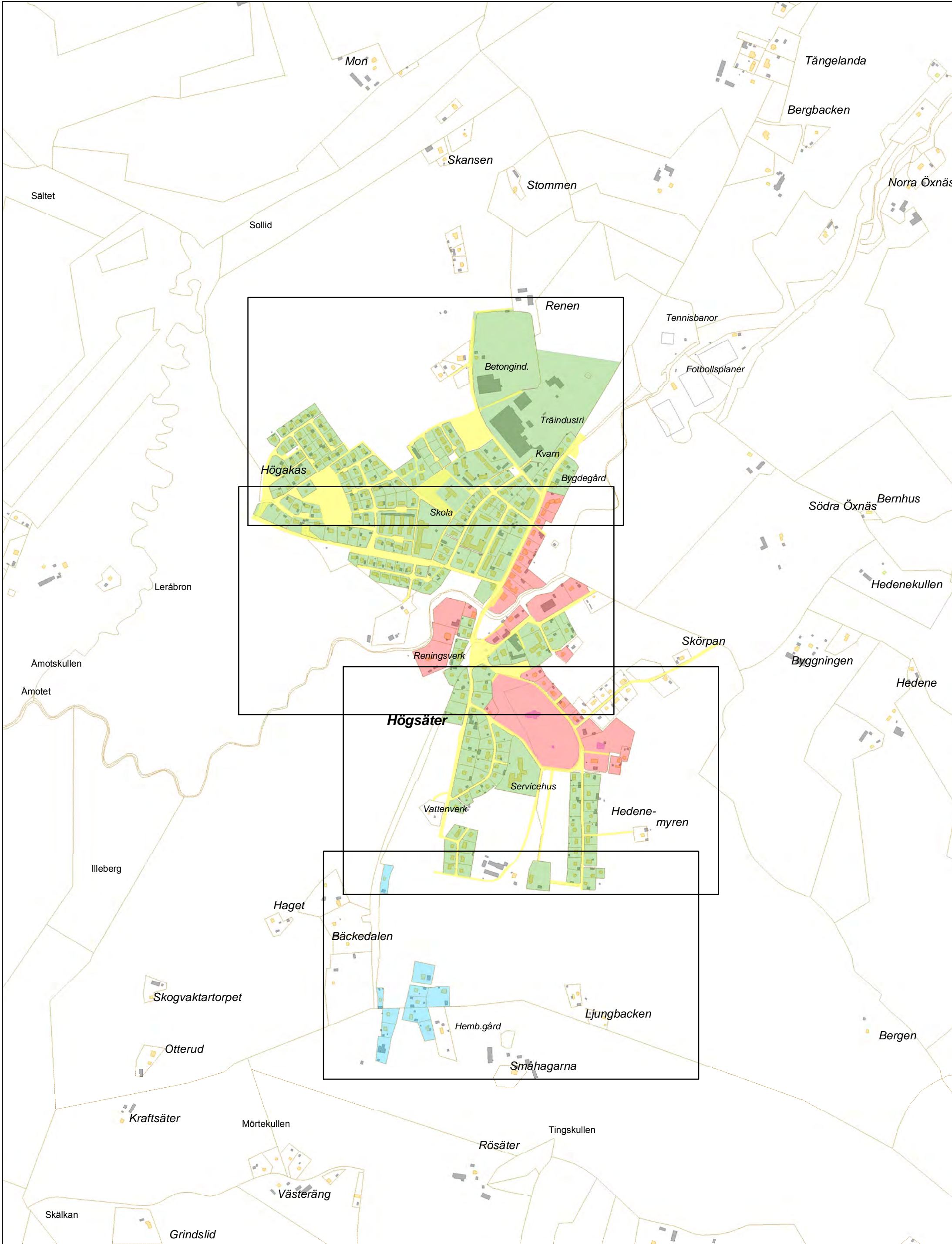
Trakt: Högsäters Prästgård

Trakt: Rösäter

Högsäter Översikt

Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-assistent

TELEFON 0522-63 88 45liselotte.coleman@vastvatten.se**Färgelanda****Verksamhetsområde för ¹Vatten, ²Spillvatten och ³Dagvatten.(VoVSD)****Vatten och Spillvatten. (VoVS)****Vatten, Spillvatten och ⁴dagvatten gata (VoVSDg)****Dagvatten gata (Dg)****Sammanfattning**

Området består av 578 st fastigheter.
Området är till viss del detaljplanelagt.

Hur förslaget är framtaget

- Förslaget är baserat på redan anslutna fastigheter.
- Fastigheter där anslutning kan göras utan större ingrepp.
- Obebyggda fastigheter som när de bebyggs kommer att få behov av VA.
- Följt naturlig avgränsning.
- När det gäller stora fastigheter till exempel jordbruksfastigheter, har ytan begränsats till den del av fastigheten som är ansluten.

Beslutsunderlag

- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten och dagvatten gata
- Karta över verksamhetsområde.
- Översiktskarta

Förslag till beslut

Västvatten AB föreslår Färgelanda Vatten AB att hemställa hos kommunfullmäktige om antagande av allmänt verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten. Detta område är grönmarkerat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Detta område är blåmarkerat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten gata. Detta område är rödmarkerat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för dagvatten gata. Detta område är gulmarkerat i kartan.

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

Ärendebeskrivning

Antagande av verksamhetsområde för Färgelanda Kommun.
Antagande av verksamhetsområdet krävs för att berörda fastigheter eller därmed jämställda, ska bli avgiftsskyldiga enligt *Lagen om Allmänna vattentjänster (2006:412)*.

Med vänlig hälsning

VÄSTVATTEN AB

Mikael Svensson
Projekt och utredning

Bilagor

- Bilaga 1. Förteckning över ingående fastigheter i verksamhetsområden.
- Bilaga 2. Kartor över verksamhetsområden.
- Bilaga 3. Översiktskarta över områdets lokalisering

¹ Vatten=Dricksvatten för hushållsändamål.

² Spillvatten=Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande.

³ Dagvatten=Vatten som avleds från ytor såsom tak, gårdar, dränering, gator eller parkeringar.

⁴ Dagvatten gata= Vatten som leds bort från gator och allmänna platser i ett område via dagvattenledning, rännstensbrunnar eller diken.

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-Assistent

TELEFON 0522-63 88 45liselotte.coleman@vastvatten.se

Färgelanda Verksamhetsområde VoVSDg, VoVS och VoVSD

I Verksamhetsområdet VSDg ingår 6 fastigheter.
I Verksamhetsområdet VS ingår 1 fastighet.
I Verksamhetsområdet VSD ingår 571 fastigheter.
Tabell nedan presenterar de ingående fastigheterna.

Vatten, Spillvatten och Dagvatten gata (VoVSDg)	Dyrtorp 1:115
Färgelanda Prästgård 1:1	Dyrtorp 1:116
Färgelanda Prästgård 1:2	Dyrtorp 1:117
Färgelanda Prästgård 1:311	Dyrtorp 1:118
Färgelanda Prästgård 1:312	Dyrtorp 1:119
Gatersbyn 1:118	Dyrtorp 1:12
Gatersbyn 1:125	Dyrtorp 1:120
Vatten och Spillvatten (VoVS)	Dyrtorp 1:121
Gatersbyn 1:35	Dyrtorp 1:122
Vatten, Spillvatten och Dagvatten(VoVSD)	Dyrtorp 1:123
Assarbyn 1:15	Dyrtorp 1:124
Dyrtorp 1:10	Dyrtorp 1:125
Dyrtorp 1:100	Dyrtorp 1:126
Dyrtorp 1:101	Dyrtorp 1:127
Dyrtorp 1:102	Dyrtorp 1:128
Dyrtorp 1:103	Dyrtorp 1:129
Dyrtorp 1:104	Dyrtorp 1:13
Dyrtorp 1:105	Dyrtorp 1:14
Dyrtorp 1:106	Dyrtorp 1:17
Dyrtorp 1:107	Dyrtorp 1:21
Dyrtorp 1:108	Dyrtorp 1:22
Dyrtorp 1:109	Dyrtorp 1:25
Dyrtorp 1:11	Dyrtorp 1:26
Dyrtorp 1:110	Dyrtorp 1:3
Dyrtorp 1:111	Dyrtorp 1:32
Dyrtorp 1:112	Dyrtorp 1:33
Dyrtorp 1:113	Dyrtorp 1:35
Dyrtorp 1:114	Dyrtorp 1:36

**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

Dyrtorp 1:37	Dyrtorp 1:87
Dyrtorp 1:38	Dyrtorp 1:88
Dyrtorp 1:40	Dyrtorp 1:89
Dyrtorp 1:42	Dyrtorp 1:9
Dyrtorp 1:44	Dyrtorp 1:90
Dyrtorp 1:45	Dyrtorp 1:91
Dyrtorp 1:46	Dyrtorp 1:92
Dyrtorp 1:5	Dyrtorp 1:93
Dyrtorp 1:53	Dyrtorp 1:94
Dyrtorp 1:54	Dyrtorp 1:95
Dyrtorp 1:55	Dyrtorp 1:96
Dyrtorp 1:56	Dyrtorp 1:98
Dyrtorp 1:57	Dyrtorp 1:99
Dyrtorp 1:58	Färgelanda Prästgård 1:10
Dyrtorp 1:59	Färgelanda Prästgård 1:100
Dyrtorp 1:61	Färgelanda Prästgård 1:101
Dyrtorp 1:62	Färgelanda Prästgård 1:102
Dyrtorp 1:63	Färgelanda Prästgård 1:103
Dyrtorp 1:64	Färgelanda Prästgård 1:104
Dyrtorp 1:65	Färgelanda Prästgård 1:105
Dyrtorp 1:66	Färgelanda Prästgård 1:106
Dyrtorp 1:67	Färgelanda Prästgård 1:109
Dyrtorp 1:68	Färgelanda Prästgård 1:11
Dyrtorp 1:69	Färgelanda Prästgård 1:110
Dyrtorp 1:71	Färgelanda Prästgård 1:111
Dyrtorp 1:72	Färgelanda Prästgård 1:112
Dyrtorp 1:73	Färgelanda Prästgård 1:113
Dyrtorp 1:74	Färgelanda Prästgård 1:114
Dyrtorp 1:75	Färgelanda Prästgård 1:115
Dyrtorp 1:76	Färgelanda Prästgård 1:117
Dyrtorp 1:78	Färgelanda Prästgård 1:118
Dyrtorp 1:79	Färgelanda Prästgård 1:119
Dyrtorp 1:8	Färgelanda Prästgård 1:12
Dyrtorp 1:80	Färgelanda Prästgård 1:120
Dyrtorp 1:81	Färgelanda Prästgård 1:121
Dyrtorp 1:82	Färgelanda Prästgård 1:122
Dyrtorp 1:83	Färgelanda Prästgård 1:123
Dyrtorp 1:84	Färgelanda Prästgård 1:124
Dyrtorp 1:85	Färgelanda Prästgård 1:125
Dyrtorp 1:86	Färgelanda Prästgård 1:126

**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

Färgelanda Prästgård 1:127	Färgelanda Prästgård 1:172
Färgelanda Prästgård 1:128	Färgelanda Prästgård 1:173
Färgelanda Prästgård 1:129	Färgelanda Prästgård 1:175
Färgelanda Prästgård 1:130	Färgelanda Prästgård 1:176
Färgelanda Prästgård 1:131	Färgelanda Prästgård 1:177
Färgelanda Prästgård 1:132	Färgelanda Prästgård 1:178
Färgelanda Prästgård 1:133	Färgelanda Prästgård 1:179
Färgelanda Prästgård 1:134	Färgelanda Prästgård 1:18
Färgelanda Prästgård 1:136	Färgelanda Prästgård 1:180
Färgelanda Prästgård 1:137	Färgelanda Prästgård 1:181
Färgelanda Prästgård 1:138	Färgelanda Prästgård 1:182
Färgelanda Prästgård 1:139	Färgelanda Prästgård 1:183
Färgelanda Prästgård 1:14	Färgelanda Prästgård 1:184
Färgelanda Prästgård 1:140	Färgelanda Prästgård 1:185
Färgelanda Prästgård 1:142	Färgelanda Prästgård 1:186
Färgelanda Prästgård 1:143	Färgelanda Prästgård 1:187
Färgelanda Prästgård 1:146	Färgelanda Prästgård 1:188
Färgelanda Prästgård 1:147	Färgelanda Prästgård 1:189
Färgelanda Prästgård 1:148	Färgelanda Prästgård 1:19
Färgelanda Prästgård 1:149	Färgelanda Prästgård 1:190
Färgelanda Prästgård 1:15	Färgelanda Prästgård 1:191
Färgelanda Prästgård 1:150	Färgelanda Prästgård 1:192
Färgelanda Prästgård 1:151	Färgelanda Prästgård 1:193
Färgelanda Prästgård 1:152	Färgelanda Prästgård 1:194
Färgelanda Prästgård 1:154	Färgelanda Prästgård 1:195
Färgelanda Prästgård 1:155	Färgelanda Prästgård 1:196
Färgelanda Prästgård 1:156	Färgelanda Prästgård 1:197
Färgelanda Prästgård 1:157	Färgelanda Prästgård 1:198
Färgelanda Prästgård 1:158	Färgelanda Prästgård 1:199
Färgelanda Prästgård 1:16	Färgelanda Prästgård 1:20
Färgelanda Prästgård 1:160	Färgelanda Prästgård 1:200
Färgelanda Prästgård 1:161	Färgelanda Prästgård 1:202
Färgelanda Prästgård 1:162	Färgelanda Prästgård 1:203
Färgelanda Prästgård 1:163	Färgelanda Prästgård 1:204
Färgelanda Prästgård 1:164	Färgelanda Prästgård 1:205
Färgelanda Prästgård 1:165	Färgelanda Prästgård 1:206
Färgelanda Prästgård 1:166	Färgelanda Prästgård 1:207
Färgelanda Prästgård 1:167	Färgelanda Prästgård 1:208
Färgelanda Prästgård 1:168	Färgelanda Prästgård 1:209
Färgelanda Prästgård 1:169	Färgelanda Prästgård 1:210
Färgelanda Prästgård 1:170	Färgelanda Prästgård 1:211

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

Färgelanda Prästgård 1: 171	Färgelanda Prästgård 1: 212
Färgelanda Prästgård 1: 213	Färgelanda Prästgård 1: 254
Färgelanda Prästgård 1: 214	Färgelanda Prästgård 1: 255
Färgelanda Prästgård 1: 215	Färgelanda Prästgård 1: 256
Färgelanda Prästgård 1: 216	Färgelanda Prästgård 1: 257
Färgelanda Prästgård 1: 217	Färgelanda Prästgård 1: 258
Färgelanda Prästgård 1: 218	Färgelanda Prästgård 1: 259
Färgelanda Prästgård 1: 219	Färgelanda Prästgård 1: 26
Färgelanda Prästgård 1: 22	Färgelanda Prästgård 1: 260
Färgelanda Prästgård 1: 220	Färgelanda Prästgård 1: 261
Färgelanda Prästgård 1: 221	Färgelanda Prästgård 1: 262
Färgelanda Prästgård 1: 222	Färgelanda Prästgård 1: 263
Färgelanda Prästgård 1: 223	Färgelanda Prästgård 1: 264
Färgelanda Prästgård 1: 224	Färgelanda Prästgård 1: 265
Färgelanda Prästgård 1: 225	Färgelanda Prästgård 1: 266
Färgelanda Prästgård 1: 226	Färgelanda Prästgård 1: 267
Färgelanda Prästgård 1: 227	Färgelanda Prästgård 1: 268
Färgelanda Prästgård 1: 228	Färgelanda Prästgård 1: 269
Färgelanda Prästgård 1: 229	Färgelanda Prästgård 1: 27
Färgelanda Prästgård 1: 230	Färgelanda Prästgård 1: 270
Färgelanda Prästgård 1: 231	Färgelanda Prästgård 1: 271
Färgelanda Prästgård 1: 232	Färgelanda Prästgård 1: 272
Färgelanda Prästgård 1: 233	Färgelanda Prästgård 1: 273
Färgelanda Prästgård 1: 234	Färgelanda Prästgård 1: 274
Färgelanda Prästgård 1: 235	Färgelanda Prästgård 1: 275
Färgelanda Prästgård 1: 236	Färgelanda Prästgård 1: 276
Färgelanda Prästgård 1: 237	Färgelanda Prästgård 1: 277
Färgelanda Prästgård 1: 238	Färgelanda Prästgård 1: 278
Färgelanda Prästgård 1: 24	Färgelanda Prästgård 1: 279
Färgelanda Prästgård 1: 240	Färgelanda Prästgård 1: 280
Färgelanda Prästgård 1: 241	Färgelanda Prästgård 1: 281
Färgelanda Prästgård 1: 242	Färgelanda Prästgård 1: 282
Färgelanda Prästgård 1: 243	Färgelanda Prästgård 1: 283
Färgelanda Prästgård 1: 244	Färgelanda Prästgård 1: 284
Färgelanda Prästgård 1: 245	Färgelanda Prästgård 1: 285
Färgelanda Prästgård 1: 246	Färgelanda Prästgård 1: 286
Färgelanda Prästgård 1: 247	Färgelanda Prästgård 1: 287
Färgelanda Prästgård 1: 248	Färgelanda Prästgård 1: 288
Färgelanda Prästgård 1: 249	Färgelanda Prästgård 1: 289
Färgelanda Prästgård 1: 250	Färgelanda Prästgård 1: 29
Färgelanda Prästgård 1: 251	Färgelanda Prästgård 1: 290
Färgelanda Prästgård 1: 252	Färgelanda Prästgård 1: 291

**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

Färgelanda Prästgård 1: 253	Färgelanda Prästgård 1: 292
Färgelanda Prästgård 1: 293	Färgelanda Prästgård 1: 334
Färgelanda Prästgård 1: 294	Färgelanda Prästgård 1: 335
Färgelanda Prästgård 1: 295	Färgelanda Prästgård 1: 336
Färgelanda Prästgård 1: 296	Färgelanda Prästgård 1: 337
Färgelanda Prästgård 1: 297	Färgelanda Prästgård 1: 338
Färgelanda Prästgård 1: 298	Färgelanda Prästgård 1: 339
Färgelanda Prästgård 1: 299	Färgelanda Prästgård 1: 340
Färgelanda Prästgård 1: 300	Färgelanda Prästgård 1: 341
Färgelanda Prästgård 1: 301	Färgelanda Prästgård 1: 342
Färgelanda Prästgård 1: 302	Färgelanda Prästgård 1: 343
Färgelanda Prästgård 1: 303	Färgelanda Prästgård 1: 344
Färgelanda Prästgård 1: 304	Färgelanda Prästgård 1: 345
Färgelanda Prästgård 1: 305	Färgelanda Prästgård 1: 346
Färgelanda Prästgård 1: 306	Färgelanda Prästgård 1: 347
Färgelanda Prästgård 1: 307	Färgelanda Prästgård 1: 348
Färgelanda Prästgård 1: 308	Färgelanda Prästgård 1: 349
Färgelanda Prästgård 1: 309	Färgelanda Prästgård 1: 350
Färgelanda Prästgård 1: 31	Färgelanda Prästgård 1: 351
Färgelanda Prästgård 1: 310	Färgelanda Prästgård 1: 352
Färgelanda Prästgård 1: 313	Färgelanda Prästgård 1: 353
Färgelanda Prästgård 1: 314	Färgelanda Prästgård 1: 354
Färgelanda Prästgård 1: 315	Färgelanda Prästgård 1: 355
Färgelanda Prästgård 1: 316	Färgelanda Prästgård 1: 356
Färgelanda Prästgård 1: 317	Färgelanda Prästgård 1: 357
Färgelanda Prästgård 1: 318	Färgelanda Prästgård 1: 358
Färgelanda Prästgård 1: 319	Färgelanda Prästgård 1: 359
Färgelanda Prästgård 1: 32	Färgelanda Prästgård 1: 36
Färgelanda Prästgård 1: 320	Färgelanda Prästgård 1: 360
Färgelanda Prästgård 1: 321	Färgelanda Prästgård 1: 361
Färgelanda Prästgård 1: 322	Färgelanda Prästgård 1: 362
Färgelanda Prästgård 1: 323	Färgelanda Prästgård 1: 363
Färgelanda Prästgård 1: 324	Färgelanda Prästgård 1: 364
Färgelanda Prästgård 1: 325	Färgelanda Prästgård 1: 365
Färgelanda Prästgård 1: 326	Färgelanda Prästgård 1: 366
Färgelanda Prästgård 1: 327	Färgelanda Prästgård 1: 367
Färgelanda Prästgård 1: 328	Färgelanda Prästgård 1: 368
Färgelanda Prästgård 1: 329	Färgelanda Prästgård 1: 369
Färgelanda Prästgård 1: 33	Färgelanda Prästgård 1: 37
Färgelanda Prästgård 1: 330	Färgelanda Prästgård 1: 370
Färgelanda Prästgård 1: 331	Färgelanda Prästgård 1: 372
Färgelanda Prästgård 1: 332	Färgelanda Prästgård 1: 373

**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

Färgelanda Prästgård 1: 333	Färgelanda Prästgård 1: 374
Färgelanda Prästgård 1: 375	Färgelanda Prästgård 1: 417
Färgelanda Prästgård 1: 376	Färgelanda Prästgård 1: 418
Färgelanda Prästgård 1: 377	Färgelanda Prästgård 1: 419
Färgelanda Prästgård 1: 378	Färgelanda Prästgård 1: 42
Färgelanda Prästgård 1: 379	Färgelanda Prästgård 1: 420
Färgelanda Prästgård 1: 38	Färgelanda Prästgård 1: 421
Färgelanda Prästgård 1: 380	Färgelanda Prästgård 1: 422
Färgelanda Prästgård 1: 381	Färgelanda Prästgård 1: 423
Färgelanda Prästgård 1: 382	Färgelanda Prästgård 1: 424
Färgelanda Prästgård 1: 383	Färgelanda Prästgård 1: 425
Färgelanda Prästgård 1: 384	Färgelanda Prästgård 1: 426
Färgelanda Prästgård 1: 385	Färgelanda Prästgård 1: 427
Färgelanda Prästgård 1: 386	Färgelanda Prästgård 1: 428
Färgelanda Prästgård 1: 387	Färgelanda Prästgård 1: 429
Färgelanda Prästgård 1: 388	Färgelanda Prästgård 1: 43
Färgelanda Prästgård 1: 389	Färgelanda Prästgård 1: 430
Färgelanda Prästgård 1: 39	Färgelanda Prästgård 1: 431
Färgelanda Prästgård 1: 39	Färgelanda Prästgård 1: 432
Färgelanda Prästgård 1: 390	Färgelanda Prästgård 1: 433
Färgelanda Prästgård 1: 391	Färgelanda Prästgård 1: 434
Färgelanda Prästgård 1: 392	Färgelanda Prästgård 1: 435
Färgelanda Prästgård 1: 396	Färgelanda Prästgård 1: 436
Färgelanda Prästgård 1: 397	Färgelanda Prästgård 1: 438
Färgelanda Prästgård 1: 398	Färgelanda Prästgård 1: 439
Färgelanda Prästgård 1: 399	Färgelanda Prästgård 1: 44
Färgelanda Prästgård 1: 40	Färgelanda Prästgård 1: 440
Färgelanda Prästgård 1: 400	Färgelanda Prästgård 1: 441
Färgelanda Prästgård 1: 401	Färgelanda Prästgård 1: 442
Färgelanda Prästgård 1: 402	Färgelanda Prästgård 1: 443
Färgelanda Prästgård 1: 404	Färgelanda Prästgård 1: 445
Färgelanda Prästgård 1: 405	Färgelanda Prästgård 1: 45
Färgelanda Prästgård 1: 406	Färgelanda Prästgård 1: 46
Färgelanda Prästgård 1: 407	Färgelanda Prästgård 1: 47
Färgelanda Prästgård 1: 408	Färgelanda Prästgård 1: 48
Färgelanda Prästgård 1: 409	Färgelanda Prästgård 1: 49
Färgelanda Prästgård 1: 410	Färgelanda Prästgård 1: 49
Färgelanda Prästgård 1: 411	Färgelanda Prästgård 1: 50
Färgelanda Prästgård 1: 412	Färgelanda Prästgård 1: 51
Färgelanda Prästgård 1: 413	Färgelanda Prästgård 1: 52
Färgelanda Prästgård 1: 414	Färgelanda Prästgård 1: 58
Färgelanda Prästgård 1: 415	Färgelanda Prästgård 1: 59

**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

Färgelanda Prästgård 1: 416	Färgelanda Prästgård 1: 60
Färgelanda Prästgård 1: 62	Gatersbyn 1: 110
Färgelanda Prästgård 1: 63	Gatersbyn 1: 111
Färgelanda Prästgård 1: 64	Gatersbyn 1: 112
Färgelanda Prästgård 1: 65	Gatersbyn 1: 113
Färgelanda Prästgård 1: 66	Gatersbyn 1: 114
Färgelanda Prästgård 1: 67	Gatersbyn 1: 115
Färgelanda Prästgård 1: 68	Gatersbyn 1: 116
Färgelanda Prästgård 1: 69	Gatersbyn 1: 117
Färgelanda Prästgård 1: 71	Gatersbyn 1: 120
Färgelanda Prästgård 1: 72	Gatersbyn 1: 121
Färgelanda Prästgård 1: 73	Gatersbyn 1: 123
Färgelanda Prästgård 1: 74	Gatersbyn 1: 21
Färgelanda Prästgård 1: 75	Gatersbyn 1: 22
Färgelanda Prästgård 1: 76	Gatersbyn 1: 23
Färgelanda Prästgård 1: 77	Gatersbyn 1: 26
Färgelanda Prästgård 1: 79	Gatersbyn 1: 27
Färgelanda Prästgård 1: 80	Gatersbyn 1: 30
Färgelanda Prästgård 1: 84	Gatersbyn 1: 31
Färgelanda Prästgård 1: 85	Gatersbyn 1: 35
Färgelanda Prästgård 1: 86	Gatersbyn 1: 37
Färgelanda Prästgård 1: 87	Gatersbyn 1: 39
Färgelanda Prästgård 1: 88	Gatersbyn 1: 40
Färgelanda Prästgård 1: 89	Gatersbyn 1: 41
Färgelanda Prästgård 1: 90	Gatersbyn 1: 44
Färgelanda Prästgård 1: 91	Gatersbyn 1: 45
Färgelanda Prästgård 1: 92	Gatersbyn 1: 46
Färgelanda Prästgård 1: 93	Gatersbyn 1: 47
Färgelanda Prästgård 1: 94	Gatersbyn 1: 48
Färgelanda Prästgård 1: 95	Gatersbyn 1: 49
Färgelanda Prästgård 1: 96	Gatersbyn 1: 50
Färgelanda Prästgård 1: 97	Gatersbyn 1: 51
Färgelanda Prästgård 116	Gatersbyn 1: 52
Gatersbyn 1: 100	Gatersbyn 1: 53
Gatersbyn 1: 101	Gatersbyn 1: 59
Gatersbyn 1: 102	Gatersbyn 1: 60
Gatersbyn 1: 103	Gatersbyn 1: 62
Gatersbyn 1: 104	Gatersbyn 1: 63
Gatersbyn 1: 105	Gatersbyn 1: 65
Gatersbyn 1: 106	Gatersbyn 1: 66
Gatersbyn 1: 107	Gatersbyn 1: 67
Gatersbyn 1: 108	Gatersbyn 1: 69

**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

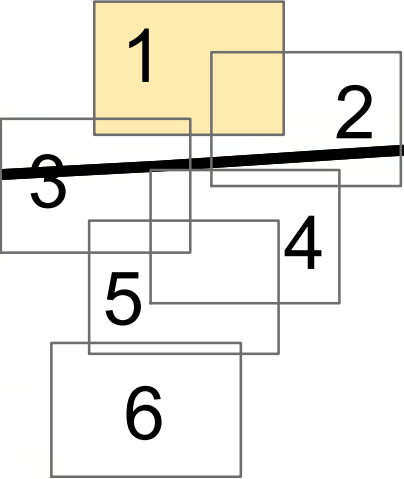
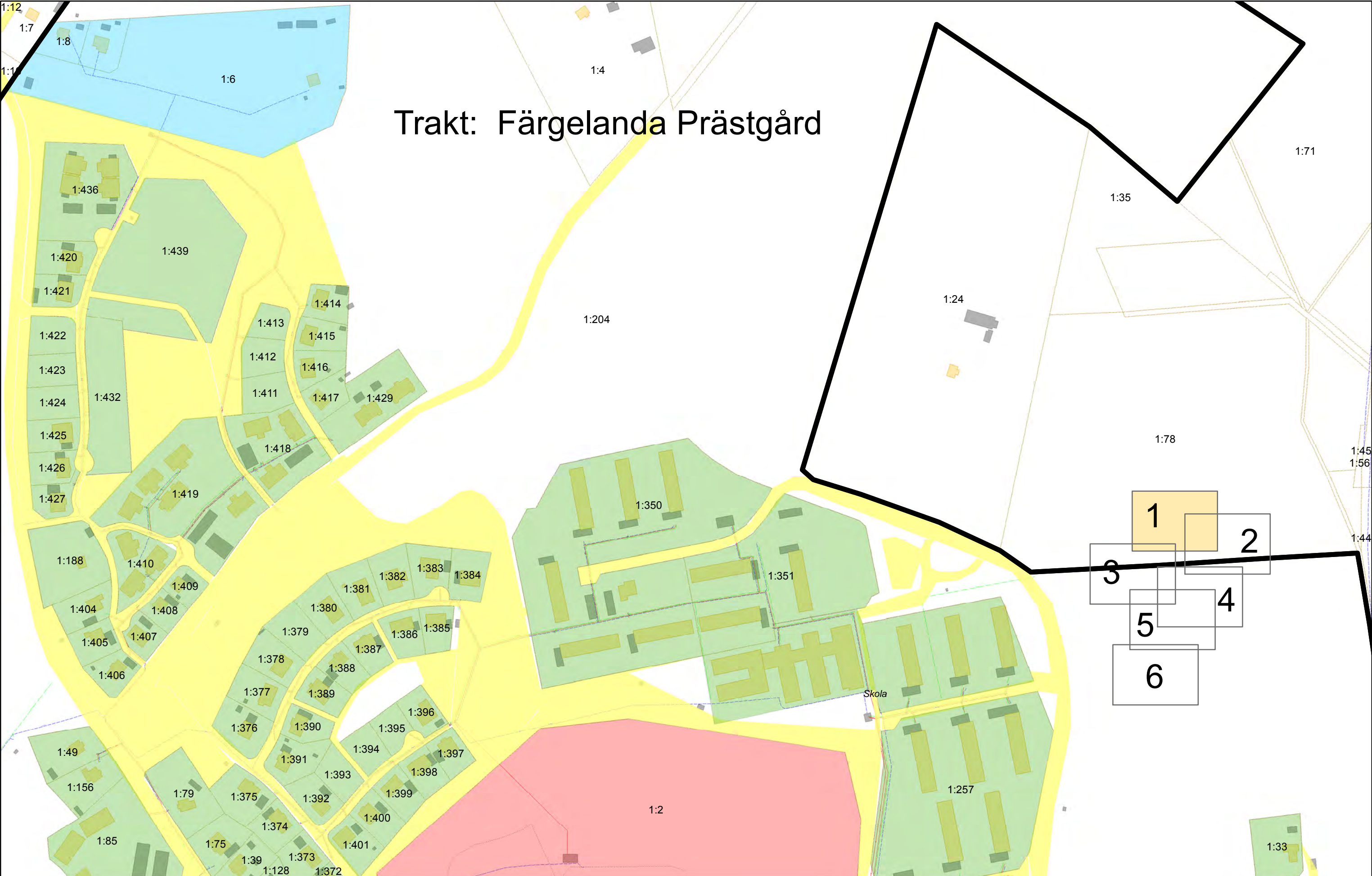
Gatersbyn 1:109	Gatersbyn 1:70
Gatersbyn 1:71	
Gatersbyn 1:72	
Gatersbyn 1:73	
Gatersbyn 1:74	
Gatersbyn 1:75	
Gatersbyn 1:76	
Gatersbyn 1:78	
Gatersbyn 1:82	
Gatersbyn 1:83	
Gatersbyn 1:84	
Gatersbyn 1:85	
Gatersbyn 1:86	
Gatersbyn 1:87	
Gatersbyn 1:88	
Gatersbyn 1:89	
Gatersbyn 1:90	
Gatersbyn 1:91	
Gatersbyn 1:92	
Gatersbyn 1:93	
Gatersbyn 1:97	
Gatersbyn 1:98	
Gatersbyn 1:99	
Håvesten 2:18	
Håvesten 2:22	
Håvesten 2:25	
Håvesten 2:26	

Verksamhetsområde Färgelanda 1

Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

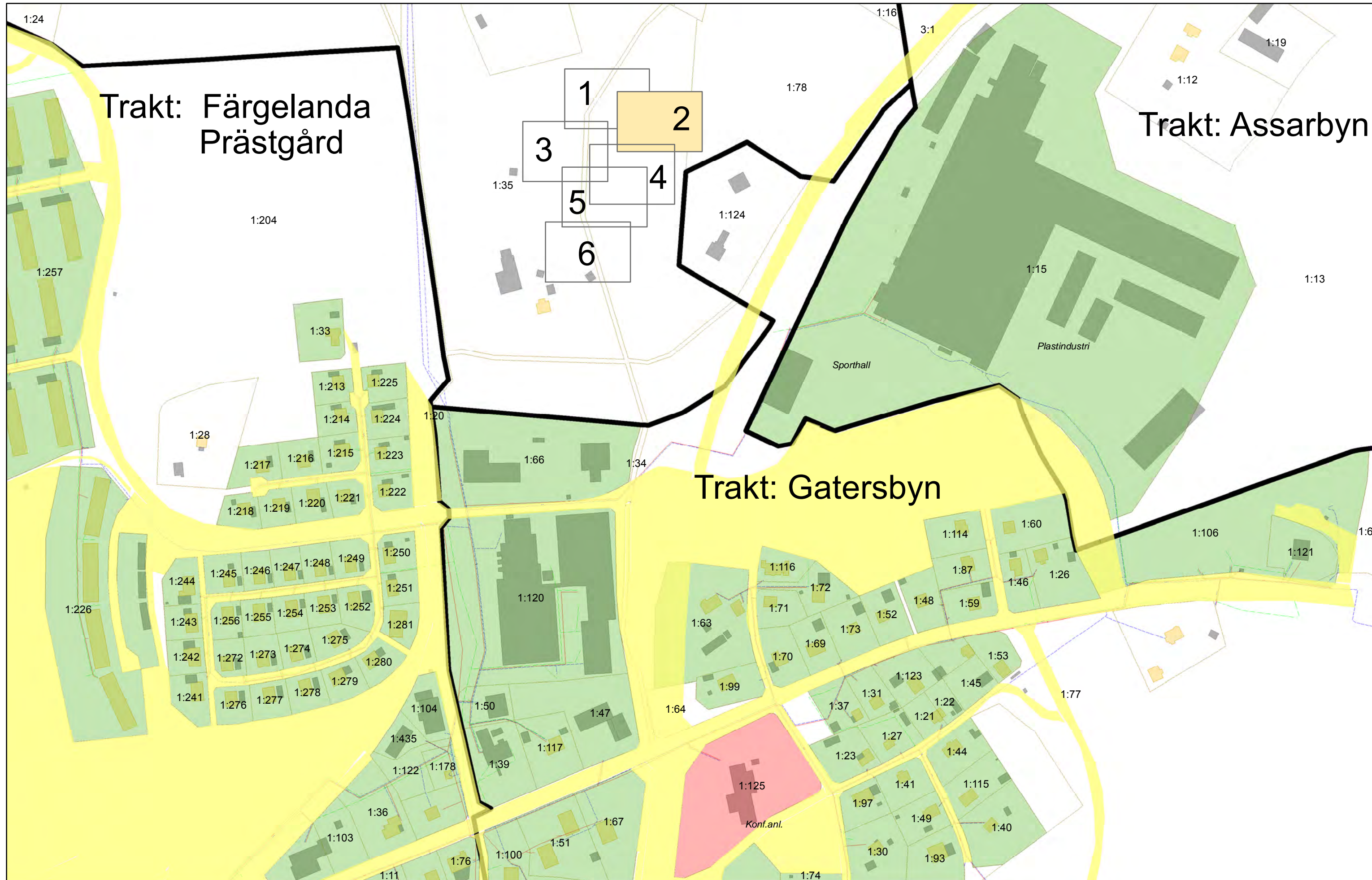
Trakt: Färgelanda Prästgård

Verksamhetsområde Färgelanda 2

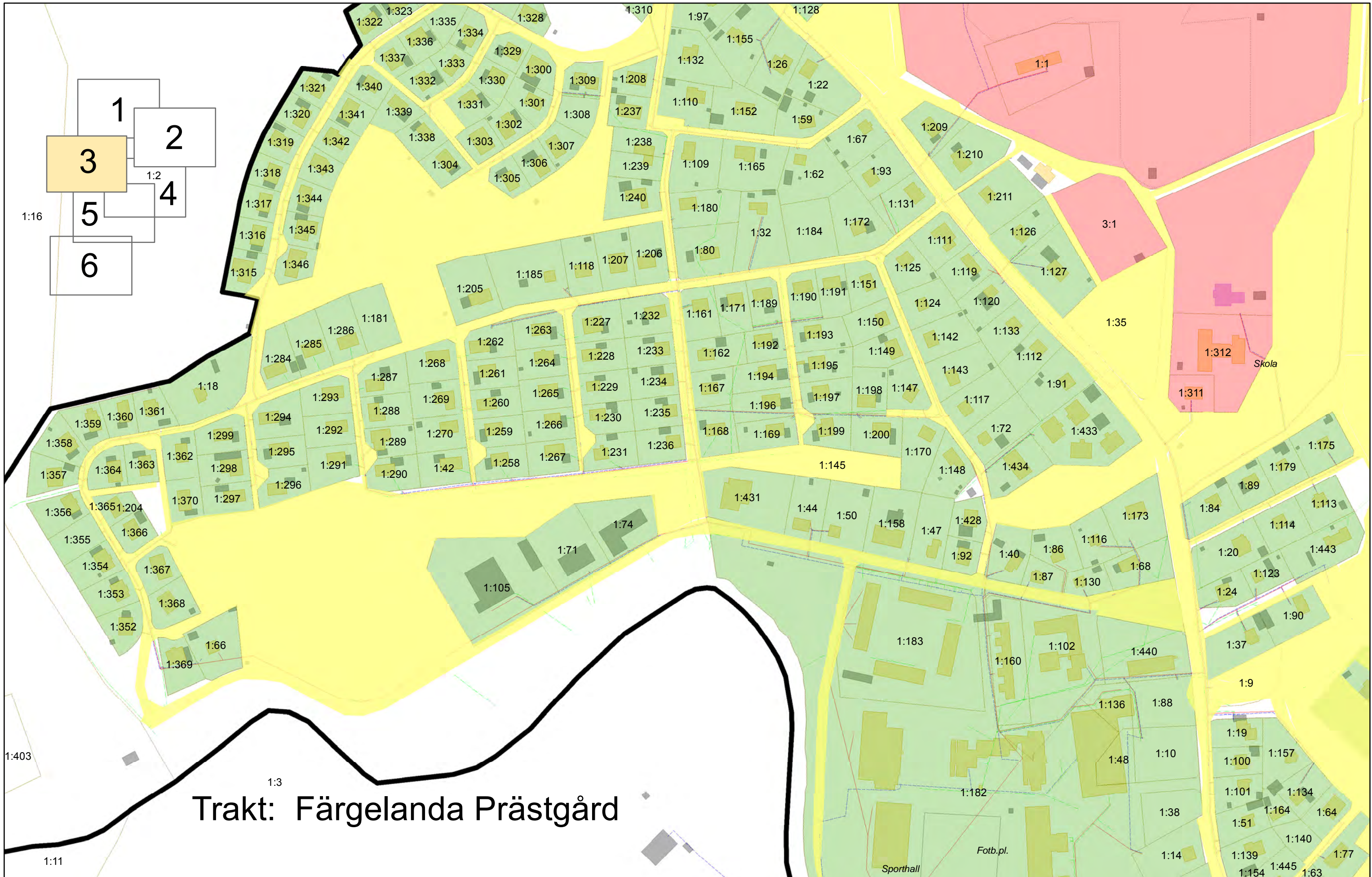
Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

Verksamhetsområde Färgelanda 3

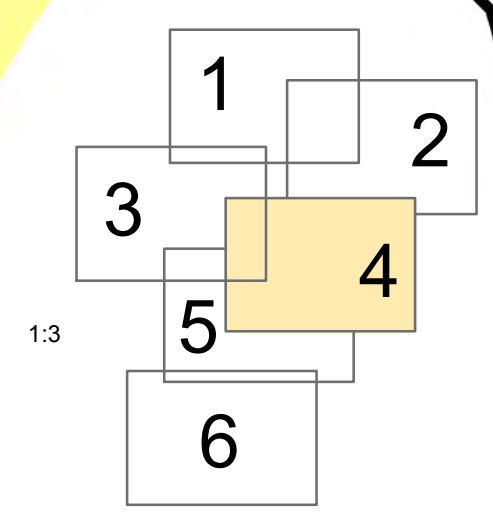
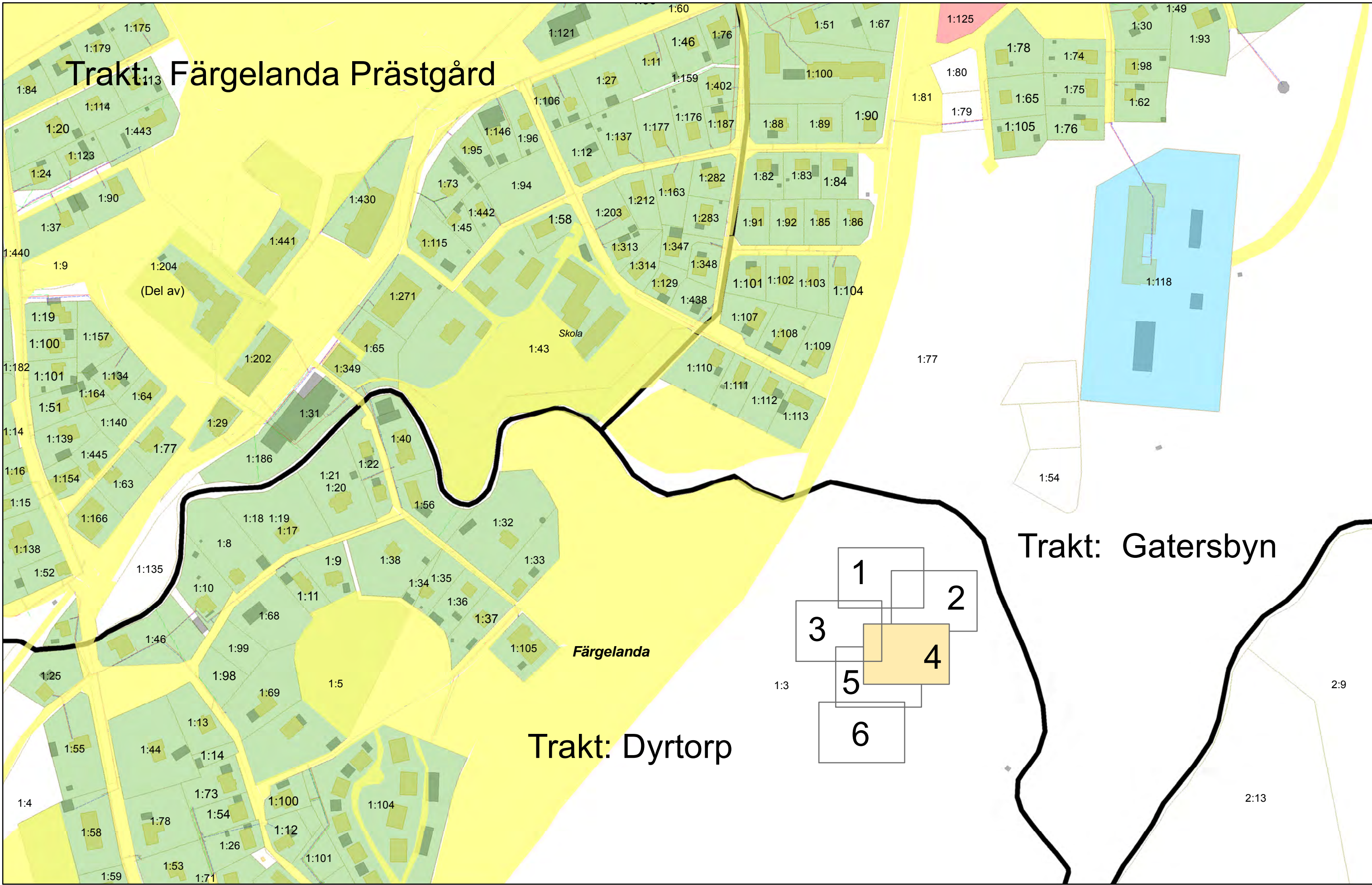
Teckenförklaring			
	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

Trakt: Färgelanda Prästgård

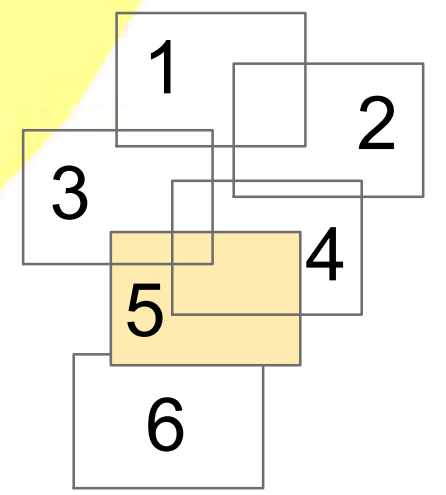
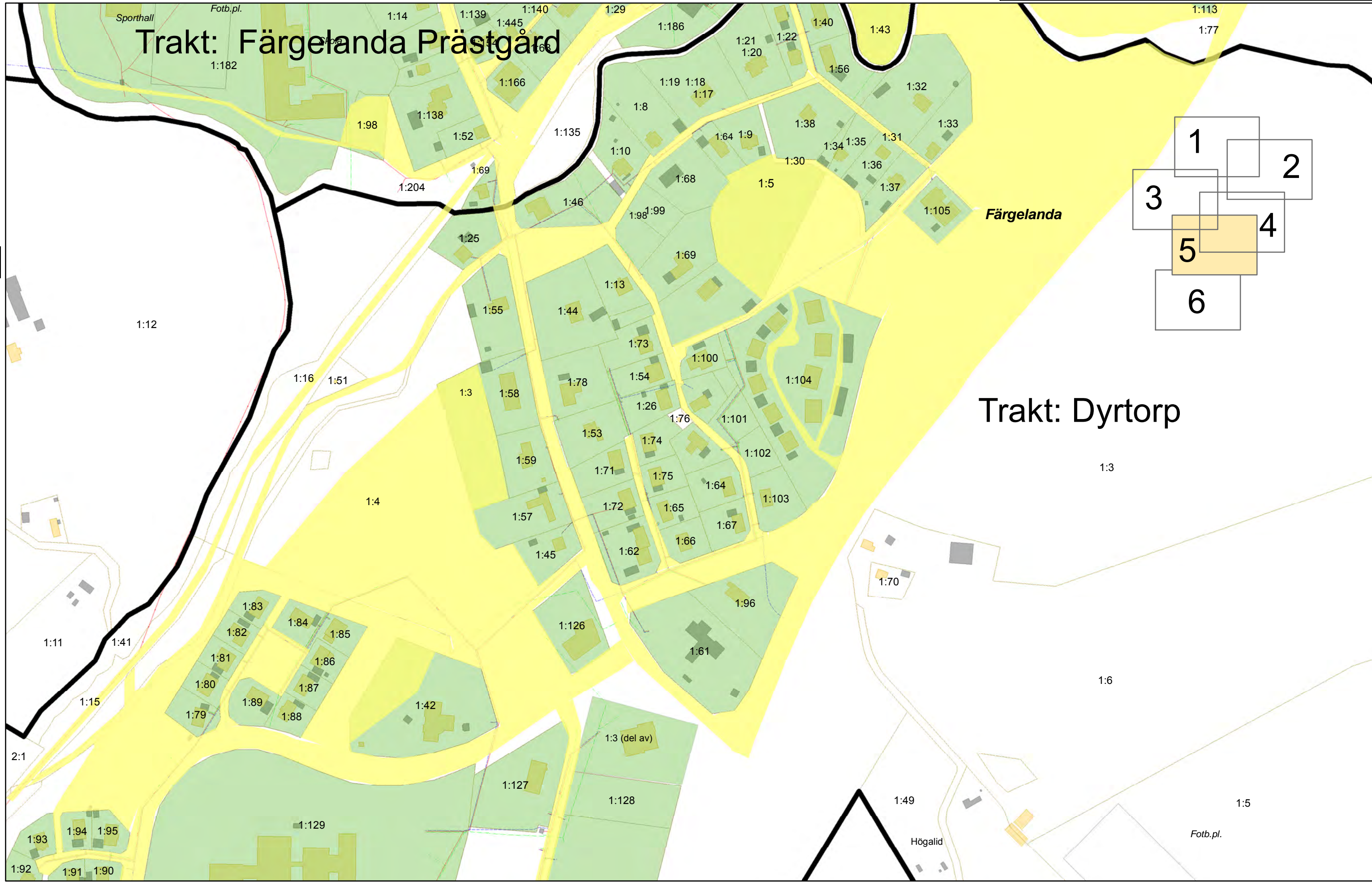
Verksamhetsområde Färgelanda 4

Teckenförklaring			
	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

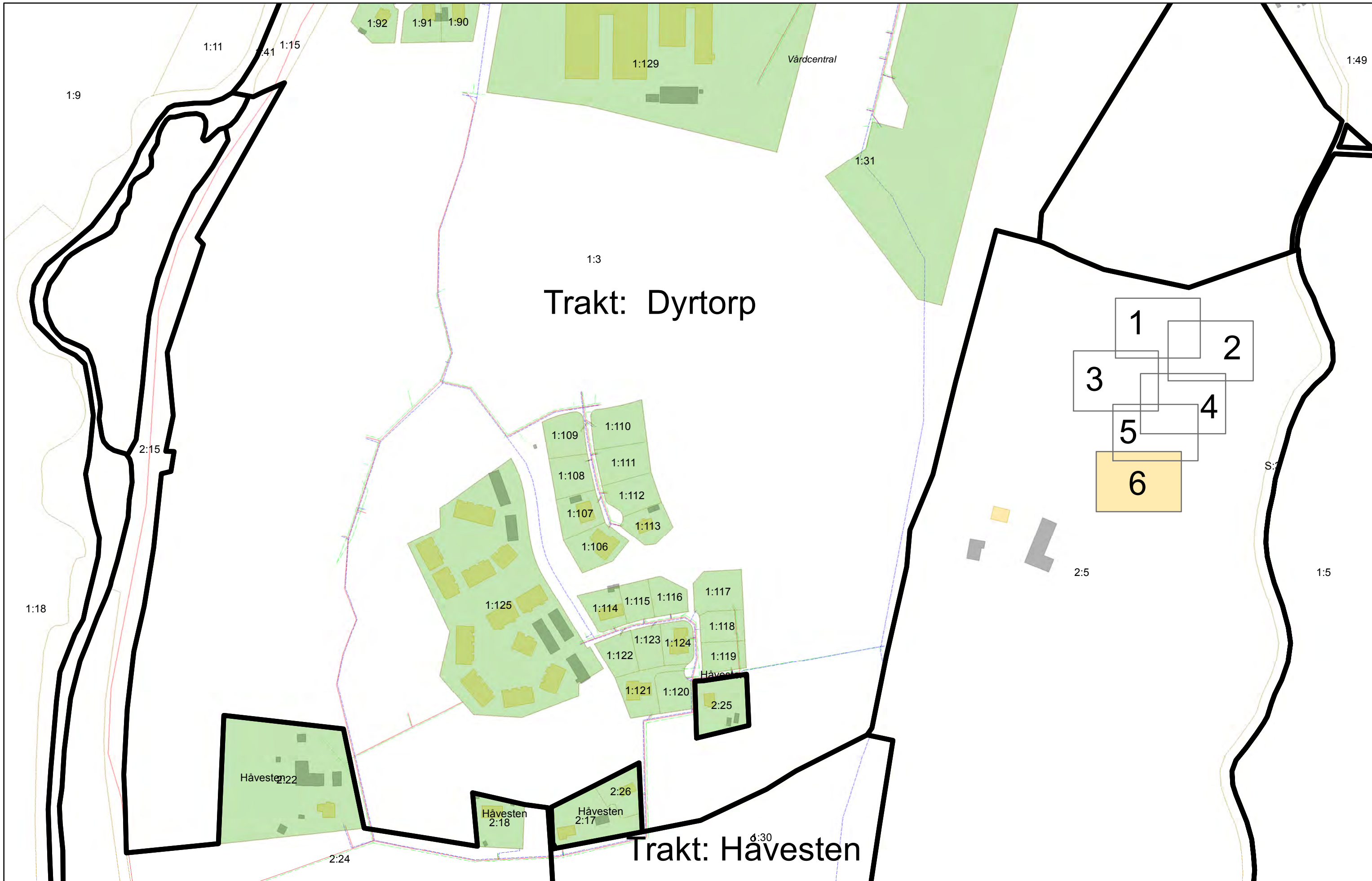
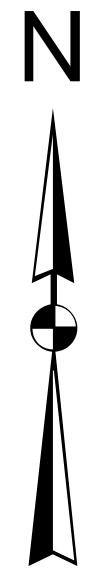
Verksamhetsområde Färgelanda 5

Teckenförklaring			
	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

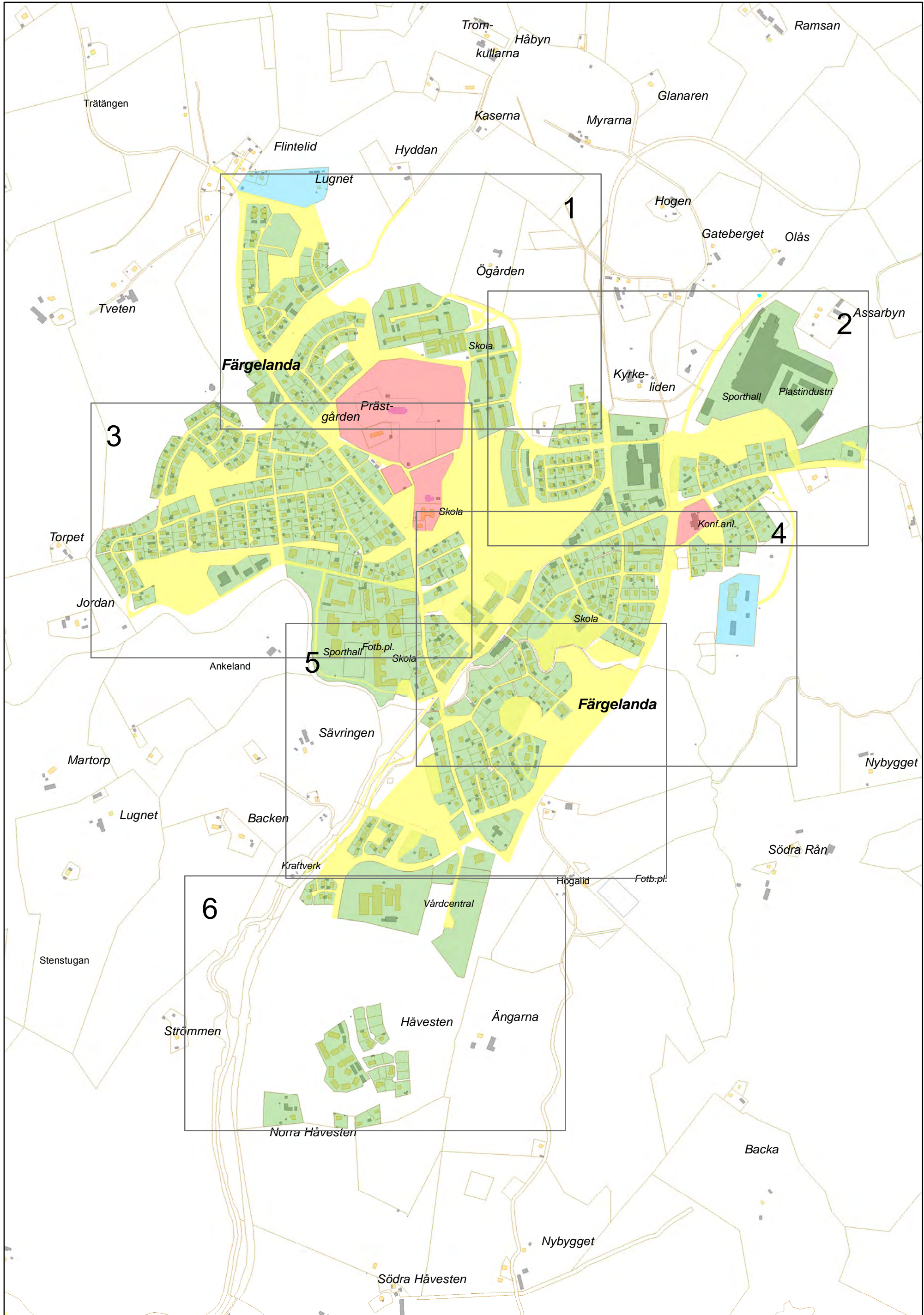
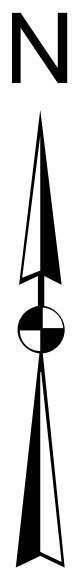
Verksamhetsområde Färgelanda 6

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

Översiktskarta Färgelanda

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-assistent

TELEFON 0522-63 88 45liselotte.coleman@vastvatten.se**Skällsäter-Järbo****Verksamhetsområde för ¹Spillvatten****Sammanfattning**

Området består av 32 st fastigheter.
Området är till viss del detaljplanelagt.

Hur förslaget är framtaget

- Förslaget är baserat på redan anslutna fastigheter.
- Fastigheter där anslutning kan göras utan större ingrepp.
- Obebyggda fastigheter som när de bebyggs kommer att få behov av VA.
- Följt naturlig avgränsning.
- När det gäller stora fastigheter till exempel jordbruksfastigheter, har ytan begränsats till den del av fastigheten som är ansluten.

Beslutsunderlag

- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för spillvatten.
- Karta över verksamhetsområde.
- Översiktskarta

Förslag till beslut

Västvatten AB föreslår Färgelanda Vatten AB att hemställa hos kommunfullmäktige om antagande av allmänt verksamhetsområde för spillvatten.
Detta område är rödmarkerat i kartan.

Ärendebeskrivning

Antagande av verksamhetsområde för Färgelanda Kommun.
Antagande av verksamhetsområdet krävs för att berörda fastigheter eller därmed jämställda, ska bli avgiftsskyldiga enligt *Lagen om Allmänna vattentjänster (2006:412)*.

Med vänlig hälsning

VÄSTVATTEN AB

Mikael Svensson
Projekt & Utredning**Bilagor**

Bilaga 1. Förteckning över ingående fastigheter i verksamhetsområden.
Bilaga 2. Karta över verksamhetsområdet.
Bilaga 3. Översiktskarta över områdets lokalisering

¹Spillvatten=Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande.

HEMSIDA	E-POST ORG NR	POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON
www.vastvatten.se	info@vastvatten.se 556901-9622	Kanslibacken 9 451 81 Uddevalla	Kanslibacken 9 Uddevalla	0522-63 88 00 (kundservice)

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

HANDLÄGGARE:

Namn Efternamn

Titel

TELEFON 0522-69 xx xx

namn.efternamn@vastvatten.se

Skällsäter-Järbo Verksamhetsområde VoS

I Verksamhetsområdet ingår 32 fastigheter.

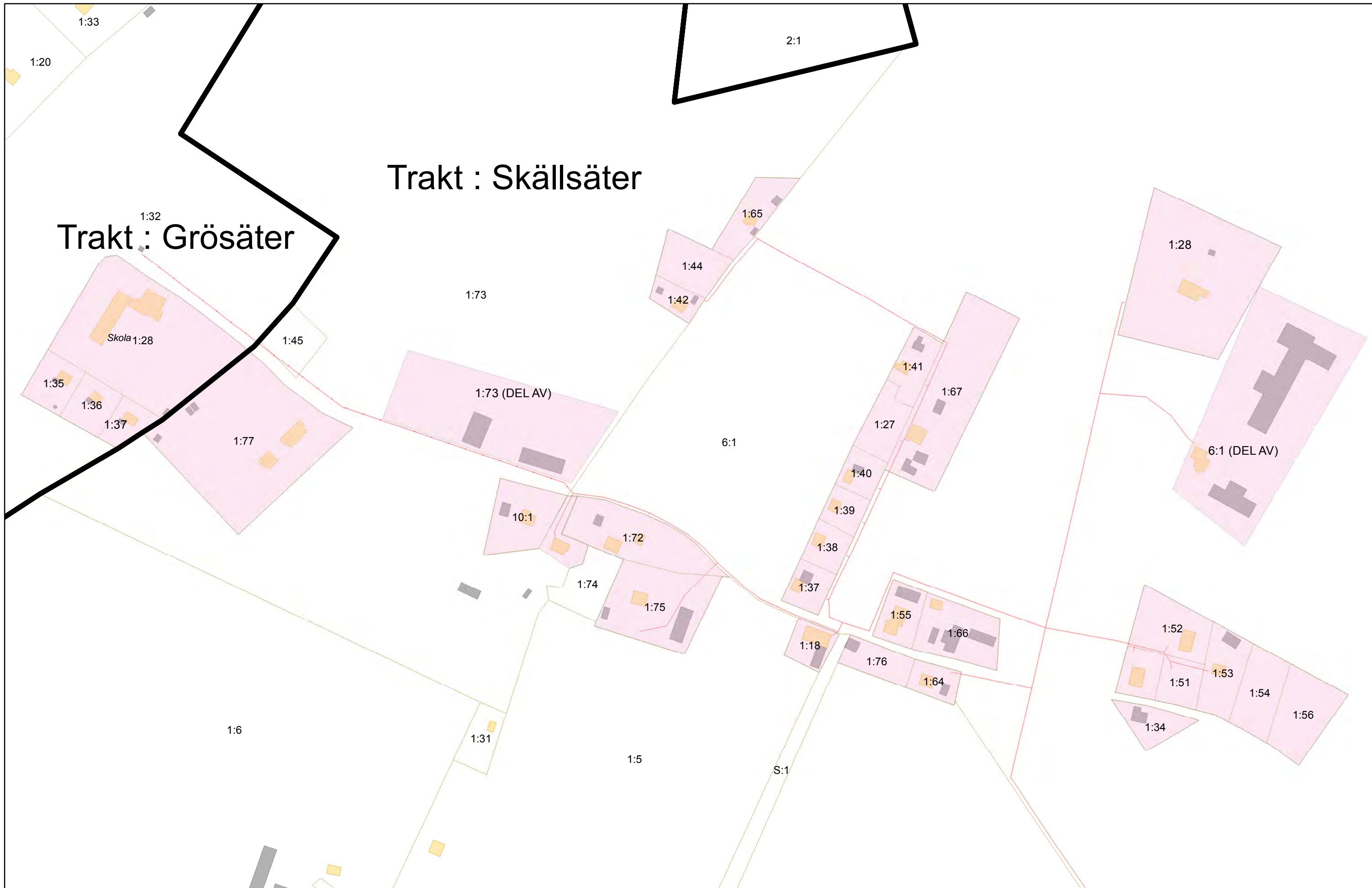
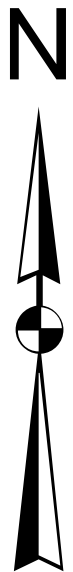
Tabell nedan presenterar de ingående fastigheterna.

Spillvatten (VoS)	
Grösäter 1:28	
Grösäter 1:35	
Grösäter 1:36	
Grösäter 1:37	
Skällsäter 1:18	
Skällsäter 1:27	
Skällsäter 1:28	
Skällsäter 1:34	
Skällsäter 1:37	
Skällsäter 1:38	
Skällsäter 1:39	
Skällsäter 1:40	
Skällsäter 1:41	
Skällsäter 1:42	
Skällsäter 1:44	
Skällsäter 1:51	
Skällsäter 1:52	
Skällsäter 1:53	
Skällsäter 1:54	
Skällsäter 1:55	
Skällsäter 1:56	
Skällsäter 1:64	
Skällsäter 1:65	
Skällsäter 1:66	
Skällsäter 1:67	
Skällsäter 1:72	
Skällsäter 1:73	
Skällsäter 1:75	
Skällsäter 1:76	
Skällsäter 6:1	
Skällsäter 10:1	
Skällsäter 1:77	

Verksamhetsområde Skällsäter-Järbo

Teckenförklaring

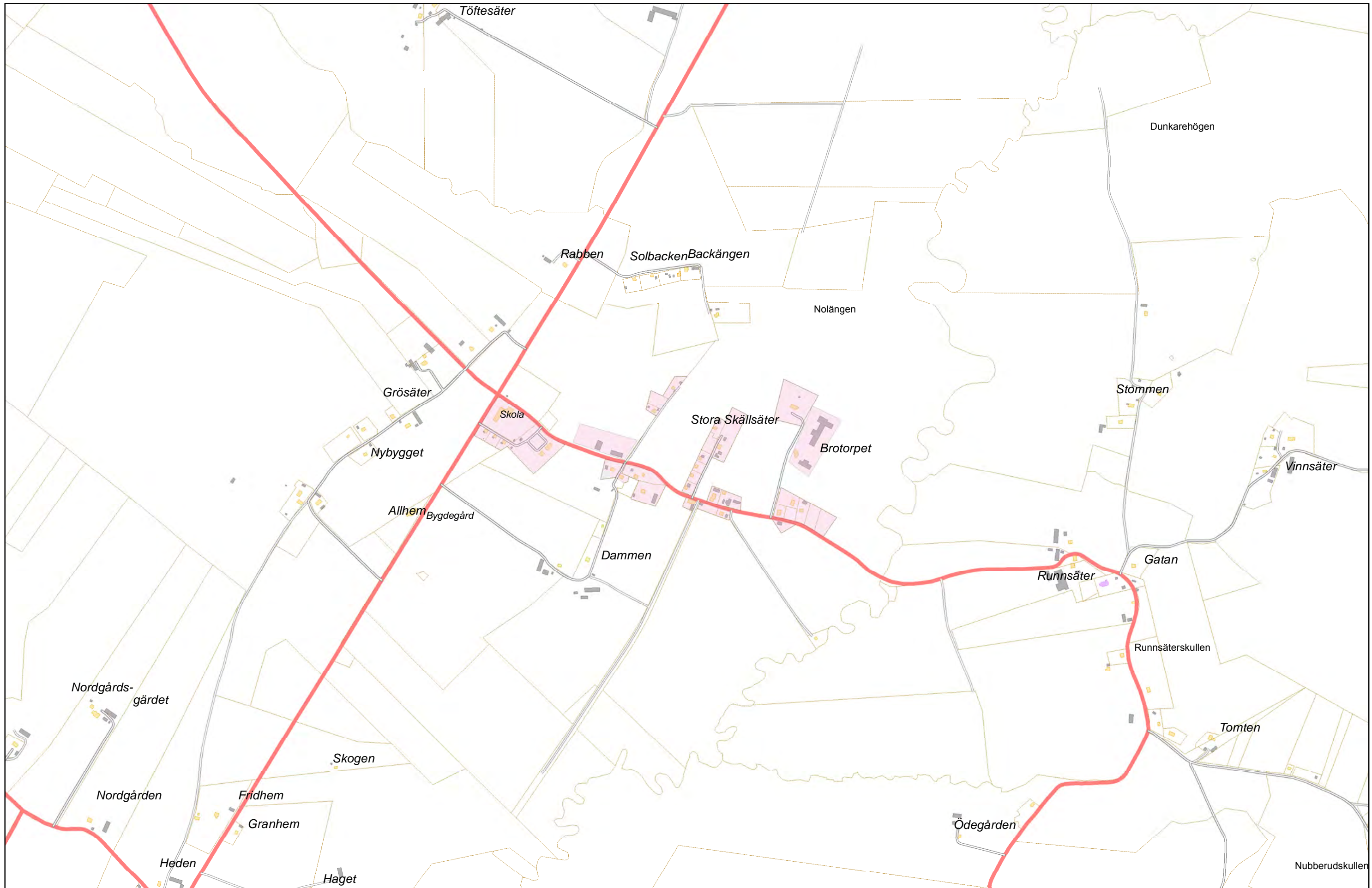
Spillvatten

Översiktskarta Skällsäter-Järbo

Teckenförklaring

Spillvatten

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-assistent

TELEFON 0522-63 88 45liselotte.coleman@vastvatten.se**Stigen**

**Verksamhetsområde för ¹Vatten, ²Spillvatten och ³Dagvatten.(VoVSD)
Vatten och Spillvatten. (VoVS)
Vatten, Spillvatten och ⁴dagvatten gata (VoVSDg)
Dagvatten gata (Dg)**

Sammanfattning

Området består av 166 st fastigheter.
Området är till viss del detaljplanelagt.

Hur förslaget är framtaget

- Förslaget är baserat på redan anslutna fastigheter.
- Fastigheter där anslutning kan göras utan större ingrepp.
- Obebyggda fastigheter som när de bebyggs kommer att få behov av VA.
- Följt naturlig avgränsning.
- När det gäller stora fastigheter till exempel jordbruksfastigheter, har ytan begränsats till den del av fastigheten som är ansluten.

Beslutsunderlag

- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten och dagvatten gata
- Karta över verksamhetsområde.
- Översiktskarta

Förslag till beslut

Västvatten AB föreslår Färgelanda Vatten AB att hemställa hos kommunfullmäktige om antagande av allmänt verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten. Detta område är grönmarkerat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Detta område är blåmarkerat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten gata. Detta område är rödmarkerat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för dagvatten gata. Detta område är gulmarkerat i kartan.

HEMSIDA NR	E-POST	POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORG
www.vastvatten.se	info@vastvatten.se 556901-9622	Kanslibacken 9 451 81 Uddevalla	Kanslibacken 9 Uddevalla	0522-63 88 00 (kundservice)	

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

Ärendebeskrivning

Antagande av verksamhetsområde för Färgelanda Kommun.
Antagande av verksamhetsområdet krävs för att berörda fastigheter eller därmed jämställda, ska bli avgiftsskyldiga enligt *Lagen om Allmänna vattentjänster (2006:412)*.

Med vänlig hälsning

VÄSTVATTEN AB

Mikael Svensson
Projekt och utredning

Bilagor

- Bilaga 1. Förteckning över ingående fastigheter i verksamhetsområden.
- Bilaga 2. Kartor över verksamhetsområden.
- Bilaga 3. Översiktskarta över områdets lokalisering

¹ Vatten=Dricksvatten för hushållsändamål.

² Spillvatten=Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande.

³ Dagvatten=Vatten som avleds från ytor såsom tak, gårdar, dränering, gator eller parkeringar.

⁴ Dagvatten gata= Vatten som leds bort från gator och allmänna platser i ett område via dagvattenledningar, rännstensbrunnar eller diken.

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-Assistent

TELEFON 0522-63 88 45

liselotte.coleman@vastvatten.se

Stigen Verksamhetsområde VoVS, VoVSDg och VoVSD

I Verksamhetsområdet VS ingår 11 fastigheter

I Verksamhetsområdet VSDg ingår 22 fastigheter.

I Verksamhetsområdet VSD ingår 133 fastigheter.

Tabell nedan presenterar de ingående fastigheterna.

Vatten och Spillvatten (VoVS)	Stigen 7:29
Stigen 1:39	Stigen 7:31
Stigen 1:40	Stigen 7:32
Stigen 1:41	Stigen 7:33
Stigen 1:42	Stigen 7:39
Stigen 1:45	Stigen 8:1
Stigen 1:63	Vatten, Spillvatten och Dagvatten (VoVSD)
Stigen 1:64	Stigen 1:10
Stigen 1:66	Stigen 1:16
Stigen 1:67	Stigen 1:28
Stigen 1:68	Stigen 1:31
Stigen 1:73	Stigen 1:33
Vatten, Spillvatten och Dagvatten gata (VoVSDg)	Stigen 1:35
Stigen 1:36	Stigen 1:44
Stigen 1:69	Stigen 1:46
Stigen 1:72	Stigen 1:48
Stigen 2:45	Stigen 1:62
Stigen 2:46	Stigen 1:65
Stigen 2:53	Stigen 1:70
Stigen 2:56	Stigen 1:74
Stigen 2:63	Stigen 10:1
Stigen 2:65	Stigen 11:10
Stigen 4:4	Stigen 11:2
Stigen 6:2	Stigen 11:3
Stigen 6:6	Stigen 11:4
Stigen 6:7	Stigen 11:5
Stigen 7:14	Stigen 11:6
Stigen 7:2	Stigen 11:8

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

Stigen 13:1	Stigen 2:93
Stigen 2:101	Stigen 2:94
Stigen 2:102	Stigen 2:95
Stigen 2:103	Stigen 2:96
Stigen 2:105	Stigen 2:97
Stigen 2:106	Stigen 2:98
Stigen 2:107	Stigen 4:10
Stigen 2:18	Stigen 4:14
Stigen 2:19	Stigen 4:15
Stigen 2:35	Stigen 4:24
Stigen 2:36	Stigen 4:28
Stigen 2:42	Stigen 4:29
Stigen 2:43	Stigen 4:30
Stigen 2:47	Stigen 4:31
Stigen 2:48	Stigen 4:32
Stigen 2:52	Stigen 4:33
Stigen 2:55	Stigen 4:35
Stigen 2:57	Stigen 4:36
Stigen 2:58	Stigen 4:37
Stigen 2:59	Stigen 4:38
Stigen 2:60	Stigen 4:39
Stigen 2:64	Stigen 4:40
Stigen 2:67	Stigen 4:41
Stigen 2:68	Stigen 4:42
Stigen 2:71	Stigen 4:43
Stigen 2:72	Stigen 4:44
Stigen 2:73	Stigen 4:45
Stigen 2:74	Stigen 4:46
Stigen 2:75	Stigen 4:47
Stigen 2:76	Stigen 4:48
Stigen 2:77	Stigen 4:49
Stigen 2:78	Stigen 4:50
Stigen 2:79	Stigen 4:51
Stigen 2:80	Stigen 4:52
Stigen 2:81	Stigen 4:53
Stigen 2:82	Stigen 4:54
Stigen 2:83	Stigen 4:55
Stigen 2:84	Stigen 4:56
Stigen 2:88	Stigen 4:57
Stigen 2:89	Stigen 4:6
Stigen 2:90	Stigen 4:8
Stigen 2:91	Stigen 7:10

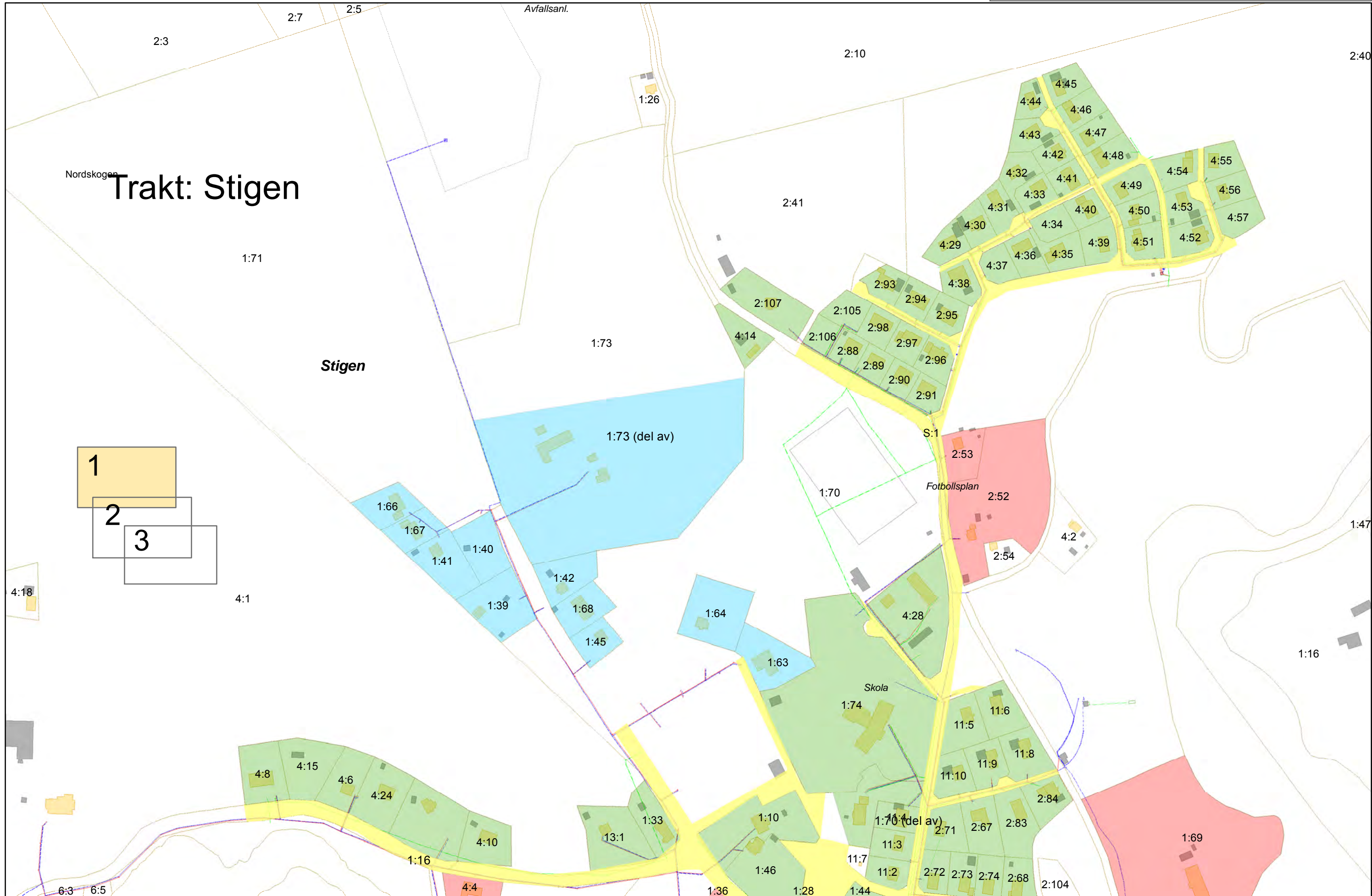
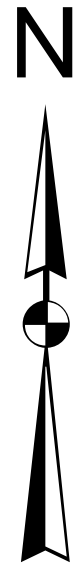
**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

Stigen 7:11
Stigen 7:12
Stigen 7:13
Stigen 7:15
Stigen 7:16
Stigen 7:17
Stigen 7:18
Stigen 7:19
Stigen 7:20
Stigen 7:23
Stigen 7:24
Stigen 7:26
Stigen 7:27
Stigen 7:3
Stigen 7:30
Stigen 7:34
Stigen 7:35
Stigen 7:36
Stigen 7:37
Stigen 7:38
Stigen 7:4
Stigen 7:40
Stigen 7:5
Stigen 7:6
Stigen 7:7
Stigen 7:8
Stigen 7:9

Verksamhetsområde Stigen 1

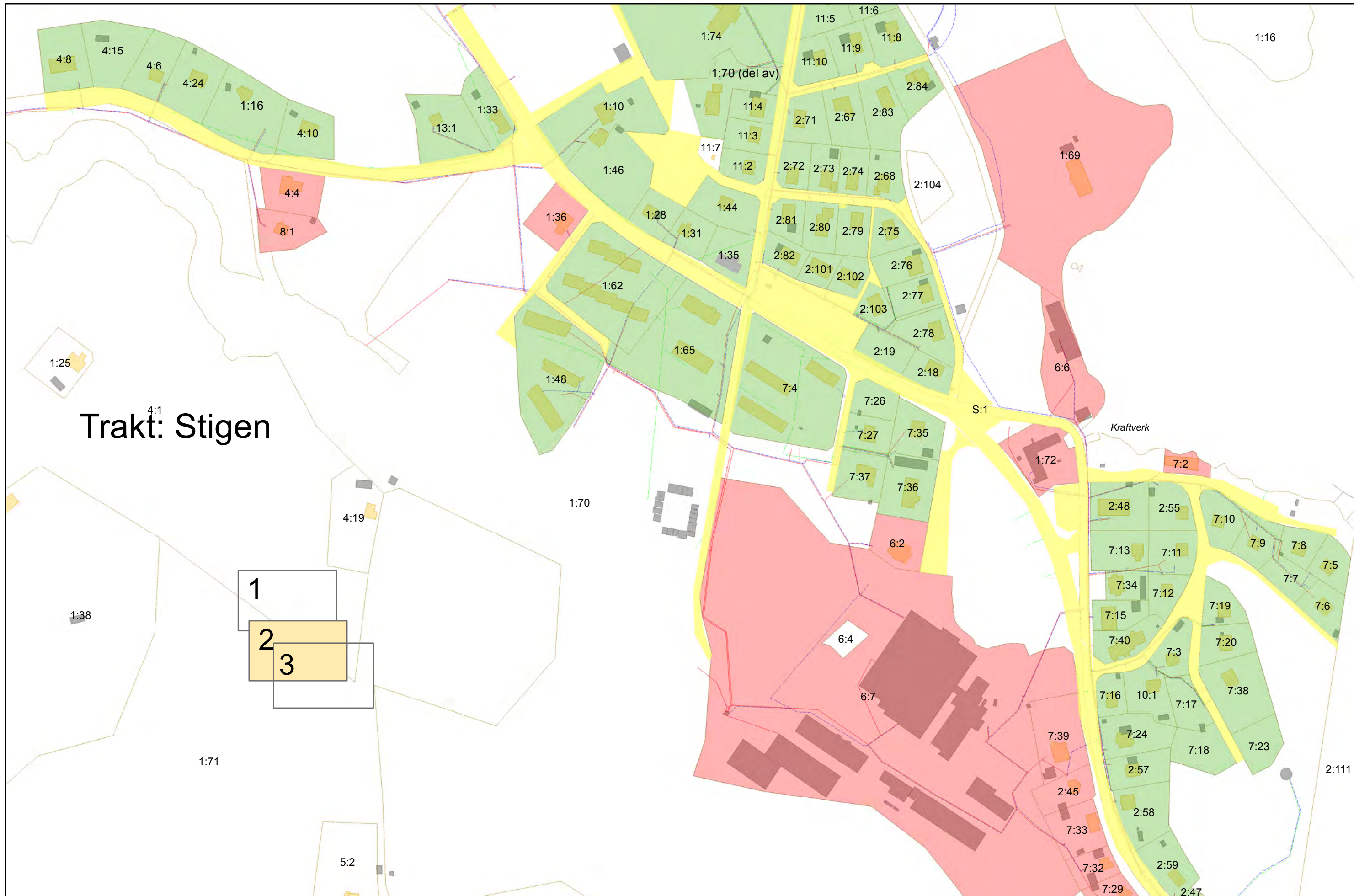
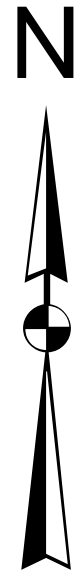
Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

Verksamhetsområde Stigen 2

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

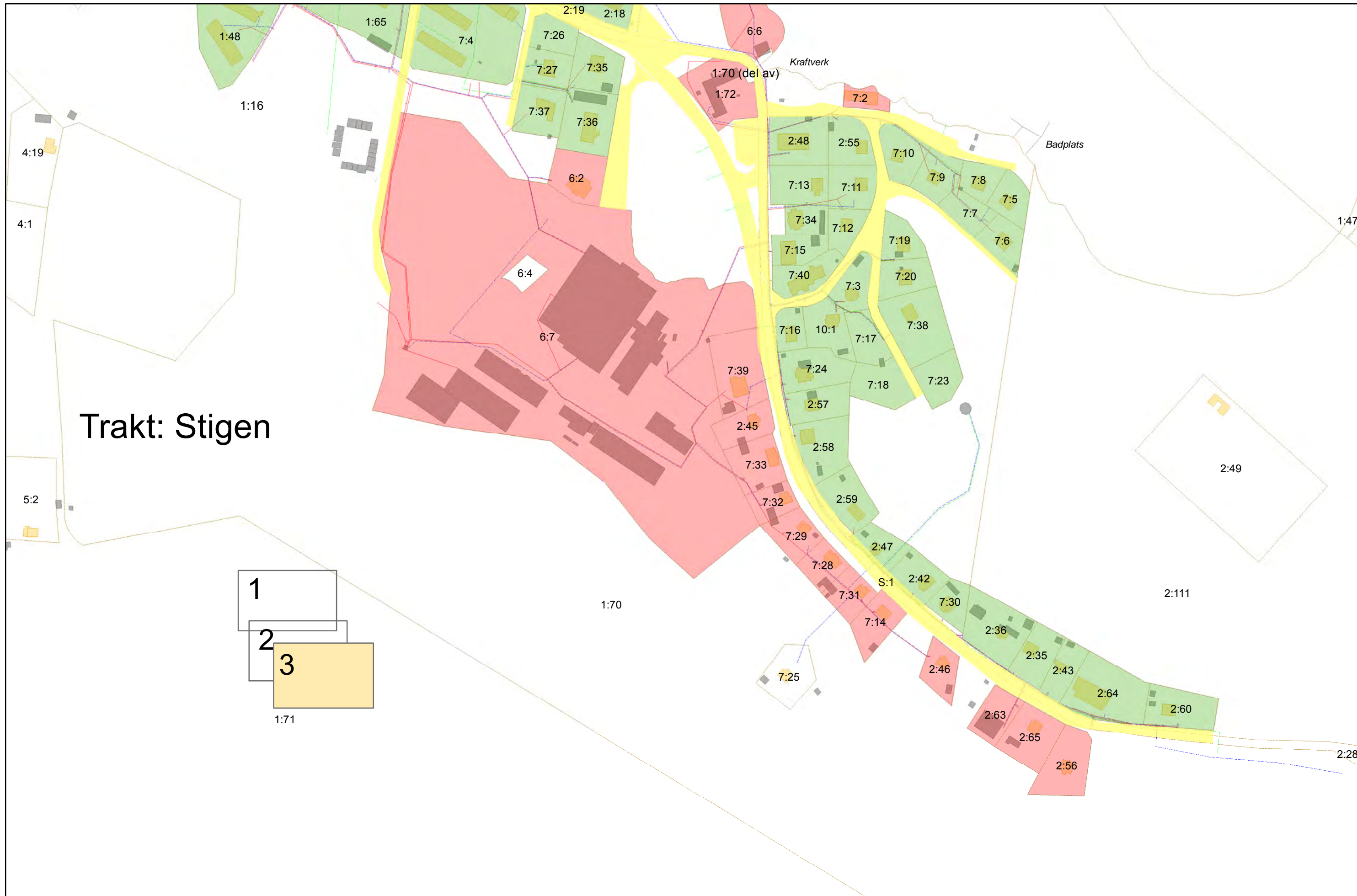
Trakt: Stigen

1
2
3

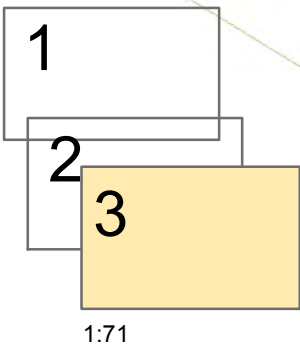
Verksamhetsområde Stigen 3

Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

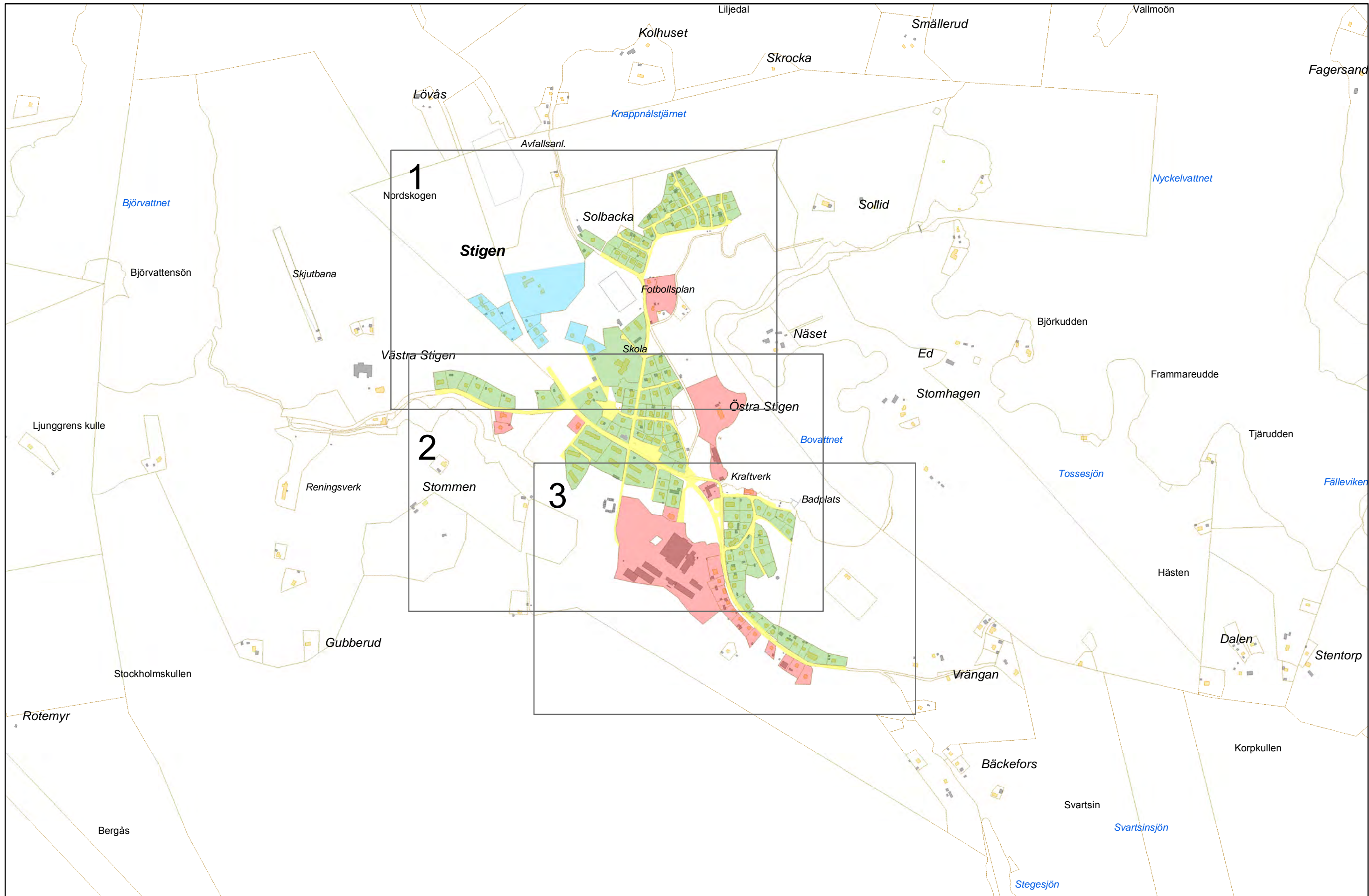
Trakt: Stigen

Översiktskarta Stigen

Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten och dagvatten gata		Vatten och spillvatten
	Vatten, spillvatten och dagvatten		Dagvatten gata

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-assistent

TELEFON 0522-63 88 45

liselotte.coleman@vastvatten.se

Ödeborg

**Verksamhetsområde för ¹Vatten, ²Spillvatten och ³Dagvatten.(VoVSD)
Vatten och Spillvatten. (VoVS)
Dagvatten gata (Dg)**

Sammanfattning

Området består av 239 st fastigheter.
Området är till viss del detaljplanelagt.

Hur förslaget är framtaget

- Förslaget är baserat på redan anslutna fastigheter.
- Fastigheter där anslutning kan göras utan större ingrepp.
- Obebyggda fastigheter som när de bebyggs kommer att få behov av VA.
- Följt naturlig avgränsning.
- När det gäller stora fastigheter till exempel jordbruksfastigheter, har ytan begränsats till den del av fastigheten som är ansluten.

Beslutsunderlag

- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.
- Förteckning över fastigheter i föreslaget verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Karta över verksamhetsområde.
- Översiktskarta

Förslag till beslut

Västvatten AB föreslår Färgelanda Vatten AB att hemställa hos kommunfullmäktige om antagande av allmänt verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten. Detta område är grönmärkat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Detta område är blåmärkat i kartan.

Det föreslås även ett verksamhetsområde för dagvatten gata. Detta område är gulmärkat i kartan.

HEMSIDA	E-POST ORG NR	POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON
www.vastvatten.se	info@vastvatten.se 556901-9622	Kanslibacken 9 451 81 Uddevalla	Kanslibacken 9 Uddevalla	0522-63 88 00 (kundservice)

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-09-06

Dnr VVAB 2016/118

Ärendebeskrivning

Antagande av verksamhetsområde för Färgelanda Kommun.
Antagande av verksamhetsområdet krävs för att berörda fastigheter eller därmed jämställda, ska bli avgiftsskyldiga enligt *Lagen om Allmänna vattentjänster (2006:412)*.

Med vänlig hälsning

VÄSTVATTEN AB

Mikael Svensson
Projekt och utredning**Bilagor**

- Bilaga 1. Förteckning över ingående fastigheter i verksamhetsområden.
- Bilaga 2. Kartor över verksamhetsområden.
- Bilaga 3. Översiktskarta över områdets lokalisering

¹ Vatten=Dricksvatten för hushållsändamål.

² Spillvatten=Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande.

³ Dagvatten=Vatten som avleds från ytor såsom tak, gårdar, dränering, gator eller parkeringar.

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

HANDLÄGGARE:

Liselotte Coleman

VA-Assistent

TELEFON 0522-63 88 45

liselotte.coleman@vastvatten.se

Ödeborg Verksamhetsområde VoVS och VoVSD

I Verksamhetsområdet VoVS ingår 2 fastigheter.

I Verksamhetsområdet VoSD ingår 237 fastigheter.

Tabell nedan presenterar de ingående fastigheterna.

Vatten och Spillvatten (VoVS)	Brattefors 1:38
Torsberg 1:38	Brattefors 1:7
Vrine 3:116	Brattefors 1:8
Vatten, Spillvatten och Dagvatten (VoVSD)	Brattefors 1:9
Brattefors 1:10	Brötegården 1:12
Brattefors 1:13	Brötegården 1:13
Brattefors 1:15	Brötegården 1:14
Brattefors 1:16	Brötegården 1:15
Brattefors 1:17	Brötegården 1:16
Brattefors 1:18	Brötegården 1:17
Brattefors 1:19	Brötegården 1:18
Brattefors 1:20	Brötegården 1:19
Brattefors 1:21	Brötegården 1:20
Brattefors 1:22	Brötegården 1:22
Brattefors 1:23	Brötegården 1:22
Brattefors 1:24	Brötegården 1:23
Brattefors 1:25	Brötegården 1:24
Brattefors 1:26	Brötegården 1:25
Brattefors 1:27	Brötegården 1:26
Brattefors 1:28	Brötegården 1:27
Brattefors 1:29	Brötegården 1:28
Brattefors 1:30	Brötegården 1:31
Brattefors 1:31	Brötegården 1:32
Brattefors 1:32	Brötegården 1:33
Brattefors 1:33	Brötegården 1:34
Brattefors 1:36	Brötegården 1:35
Brattefors 1:37	Brötegården 1:36

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

Brötegården 1:38	Torsberg 1:20
Brötegården 1:42	Torsberg 1:21
Brötegården 1:43	Torsberg 1:22
Brötegården 1:44	Torsberg 1:23
Brötegården 1:45	Torsberg 1:24
Brötegården 1:46	Torsberg 1:25
Brötegården 1:47	Torsberg 1:26
Brötegården 1:48	Torsberg 1:27
Brötegården 1:50	Torsberg 1:28
Brötegården 1:51	Torsberg 1:30
Brötegården 1:53	Torsberg 1:31
Brötegården 1:54	Torsberg 1:33
Brötegården 1:55	Torsberg 1:34
Brötegården 1:56	Torsberg 1:35
Brötegården 1:58	Torsberg 1:36
Brötegården 1:62	Torsberg 1:37
Brötegården 1:63	Torsberg 1:43
Brötegården 1:65	Torsberg 1:46
Brötegården 1:66	Torsberg 1:47
Brötegården 1:67	Torsberg 1:48
Brötegården 1:70	Torsberg 1:49
Brötegården 1:71	Torsberg 1:50
Brötegården 1:74	Torsberg 1:51
Brötegården 1:79	Torsberg 1:52
Brötegården 1:80	Torsberg 1:53
Brötegården 1:81	Torsberg 1:54
Brötegården 1:82	Torsberg 1:55
Brötegården 1:83	Torsberg 1:56
Torsberg 1:10	Torsberg 1:57
Torsberg 1:11	Torsberg 1:58
Torsberg 1:12	Torsberg 1:59
Torsberg 1:13	Torsberg 1:60
Torsberg 1:14	Torsberg 1:63
Torsberg 1:15	Torsberg 1:64
Torsberg 1:16	Torsberg 1:9
Torsberg 1:17	Vrine 3:100
Torsberg 1:18	Vrine 3:101
Torsberg 1:19	Vrine 3:102

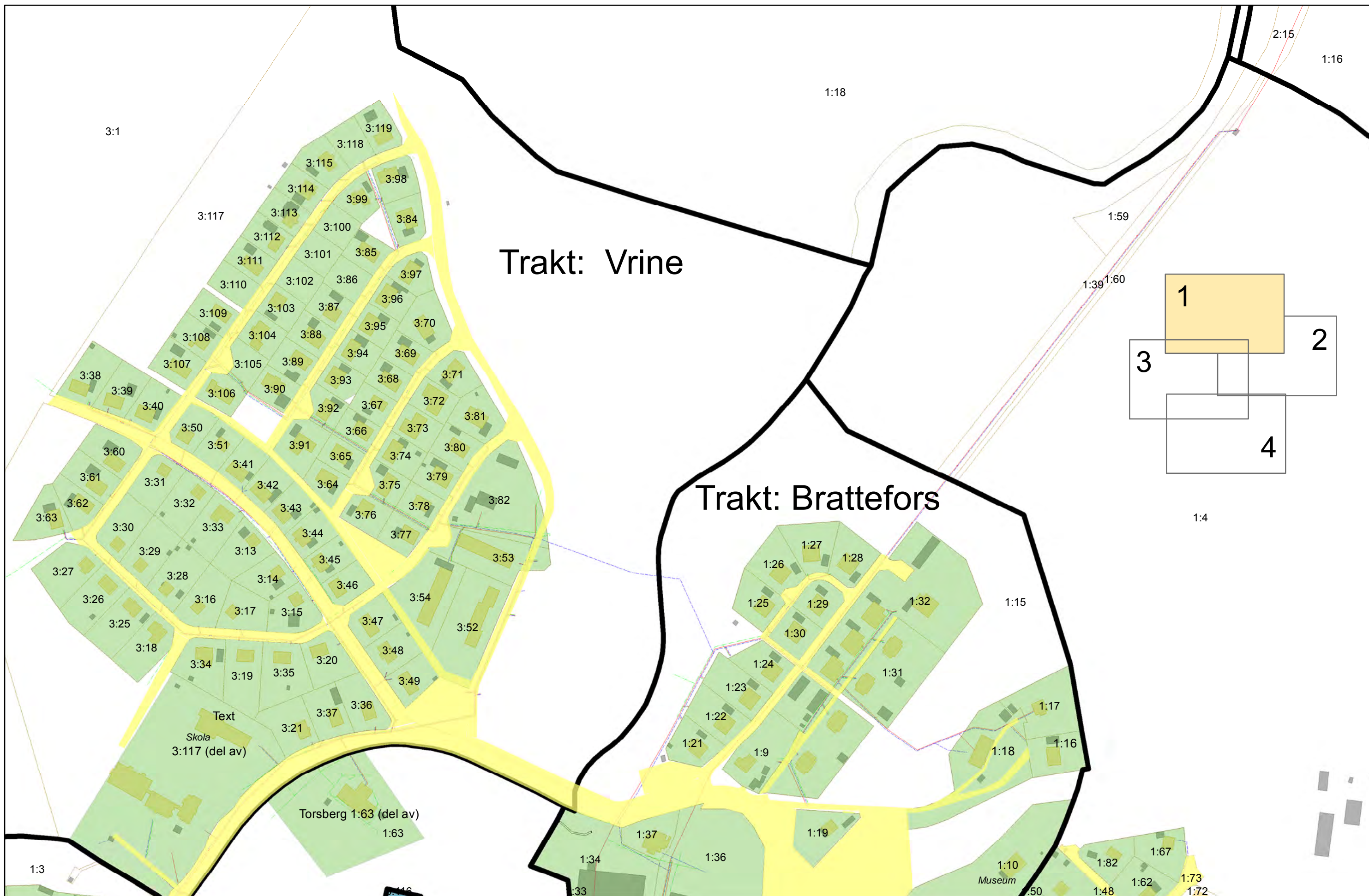
**Bilaga 1
Fastighetsförteckning**

Vrine 3:103	Vrine 3:19
Vrine 3:104	Vrine 3:20
Vrine 3:105	Vrine 3:21
Vrine 3:106	Vrine 3:25
Vrine 3:107	Vrine 3:26
Vrine 3:108	Vrine 3:27
Vrine 3:109	Vrine 3:28
Vrine 3:110	Vrine 3:29
Vrine 3:111	Vrine 3:30
Vrine 3:112	Vrine 3:31
Vrine 3:113	Vrine 3:32
Vrine 3:114	Vrine 3:33
Vrine 3:115	Vrine 3:34
Vrine 3:117	Vrine 3:35
Vrine 3:118	Vrine 3:36
Vrine 3:119	Vrine 3:37
Vrine 3:13	Vrine 3:38
Vrine 3:14	Vrine 3:39
Vrine 3:15	Vrine 3:40
Vrine 3:16	Vrine 3:41
Vrine 3:17	Vrine 3:42
Vrine 3:18	Vrine 3:43

Verksamhetsområde Ödeborg 1

Teckenförklaring

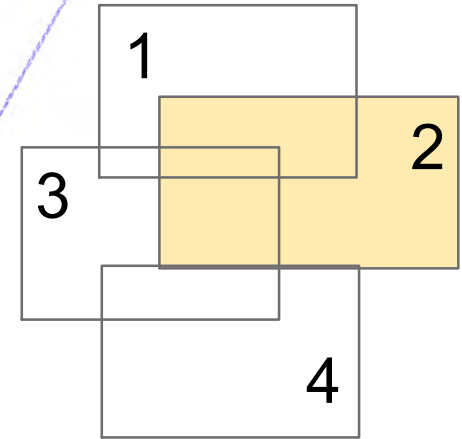
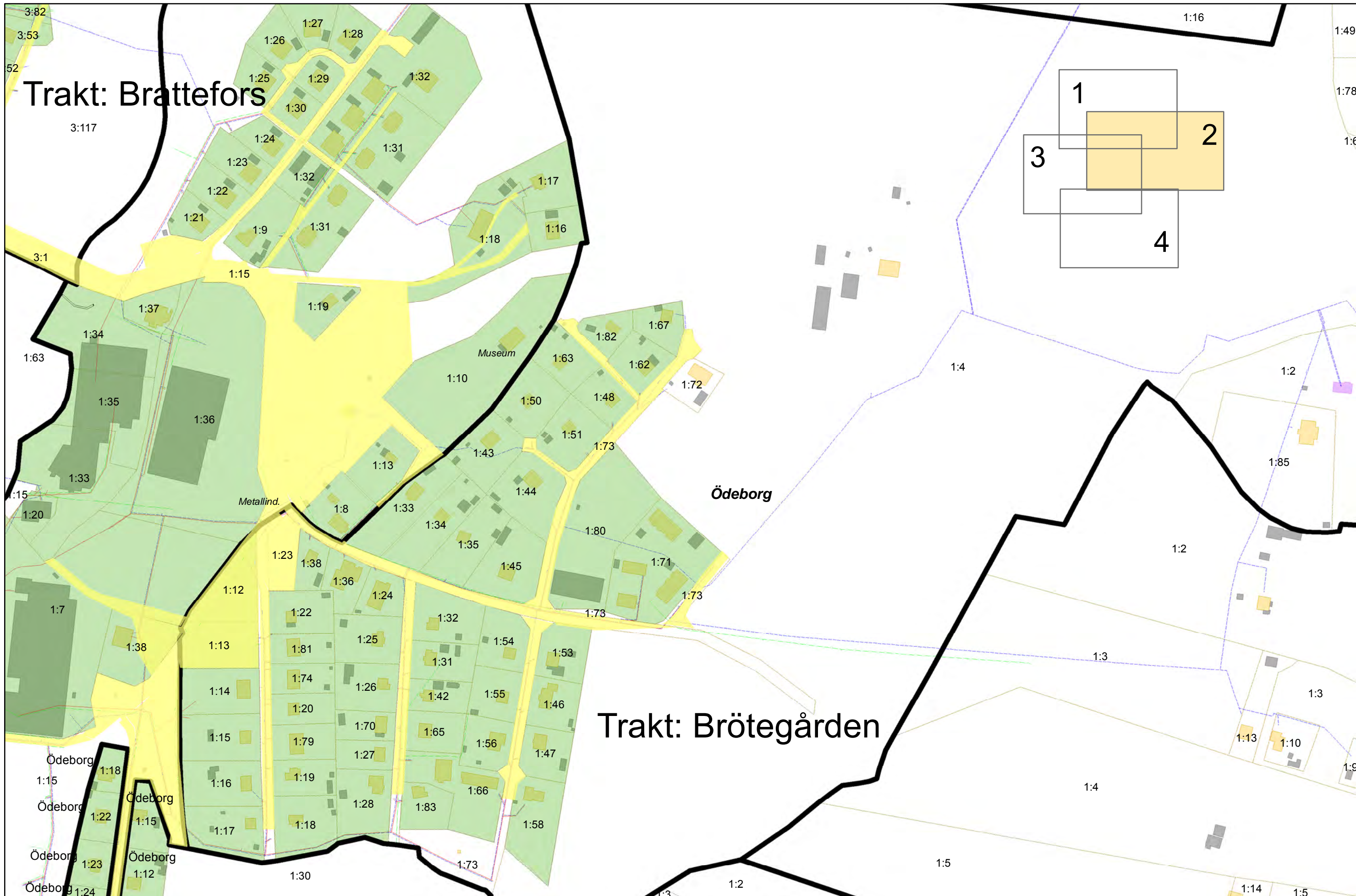
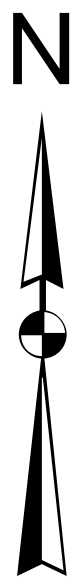
- Vatten, spillvatten
- Dagvatten gata
- Vatten, spillvatten och dagvatten

Verksamhetsområde Ödeborg 2

Teckenförklaring

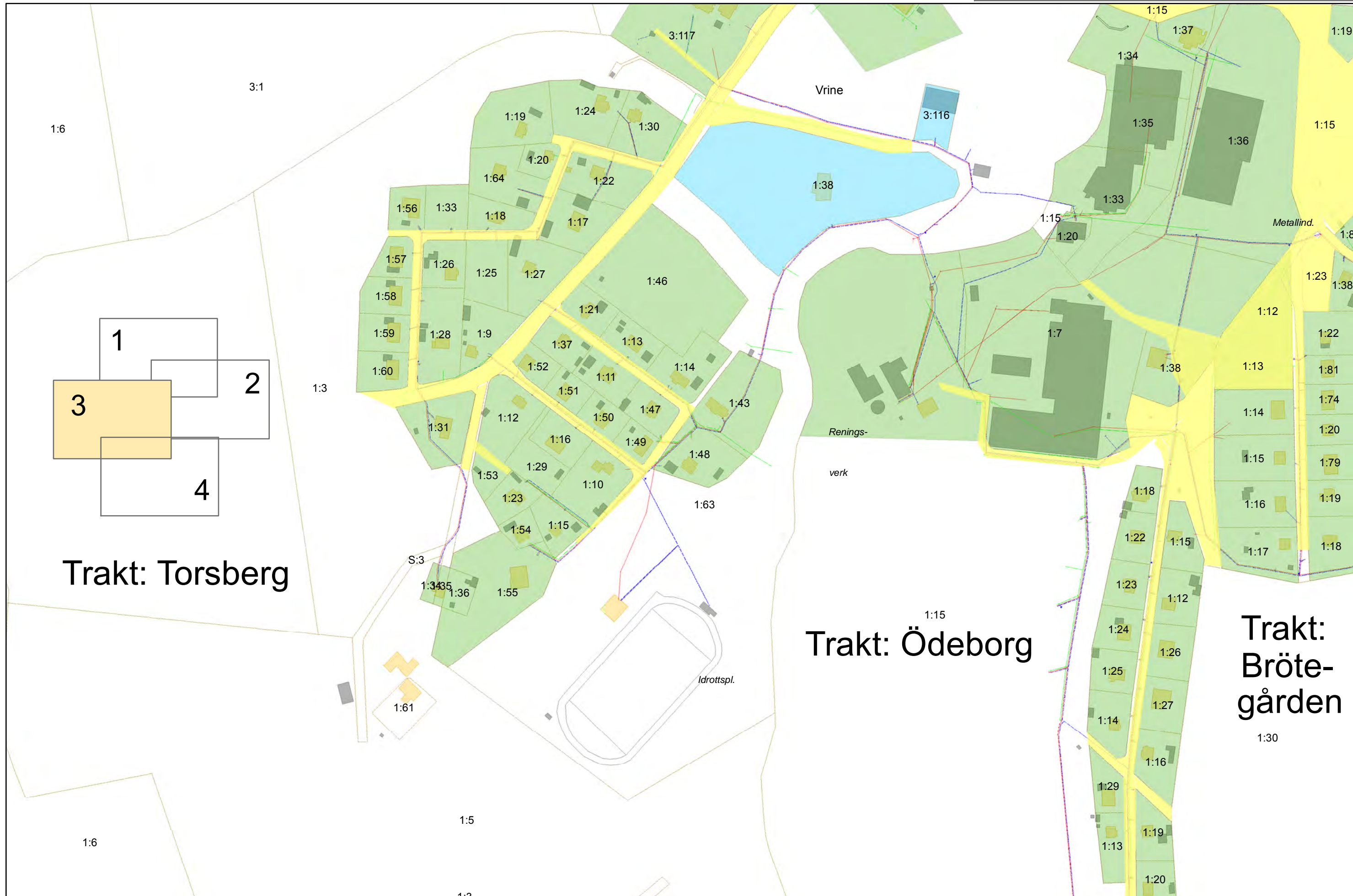
	Vatten, spillvatten		Dagvatten gata
	Vatten, spillvatten och dagvatten		

Verksamhetsområde Ödeborg 3

Teckenförklaring

	Vatten, spillvatten		Dagvatten gata
	Vatten, spillvatten och dagvatten		

Trakt: Torsberg

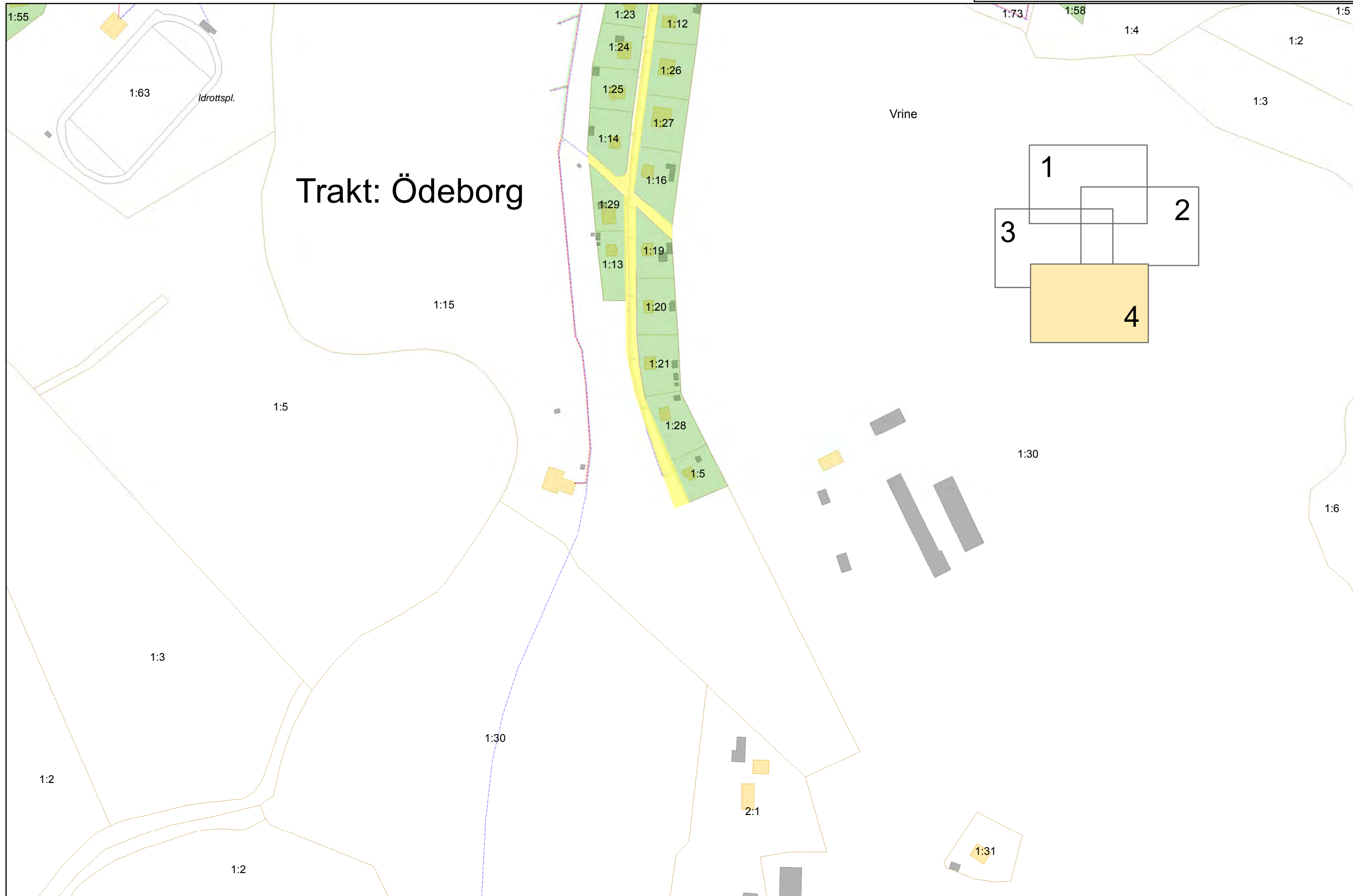
Trakt: Ödeborg

Trakt: Bröte-
gården

Verksamhetsområde Ödeborg 4

Teckenförklaring

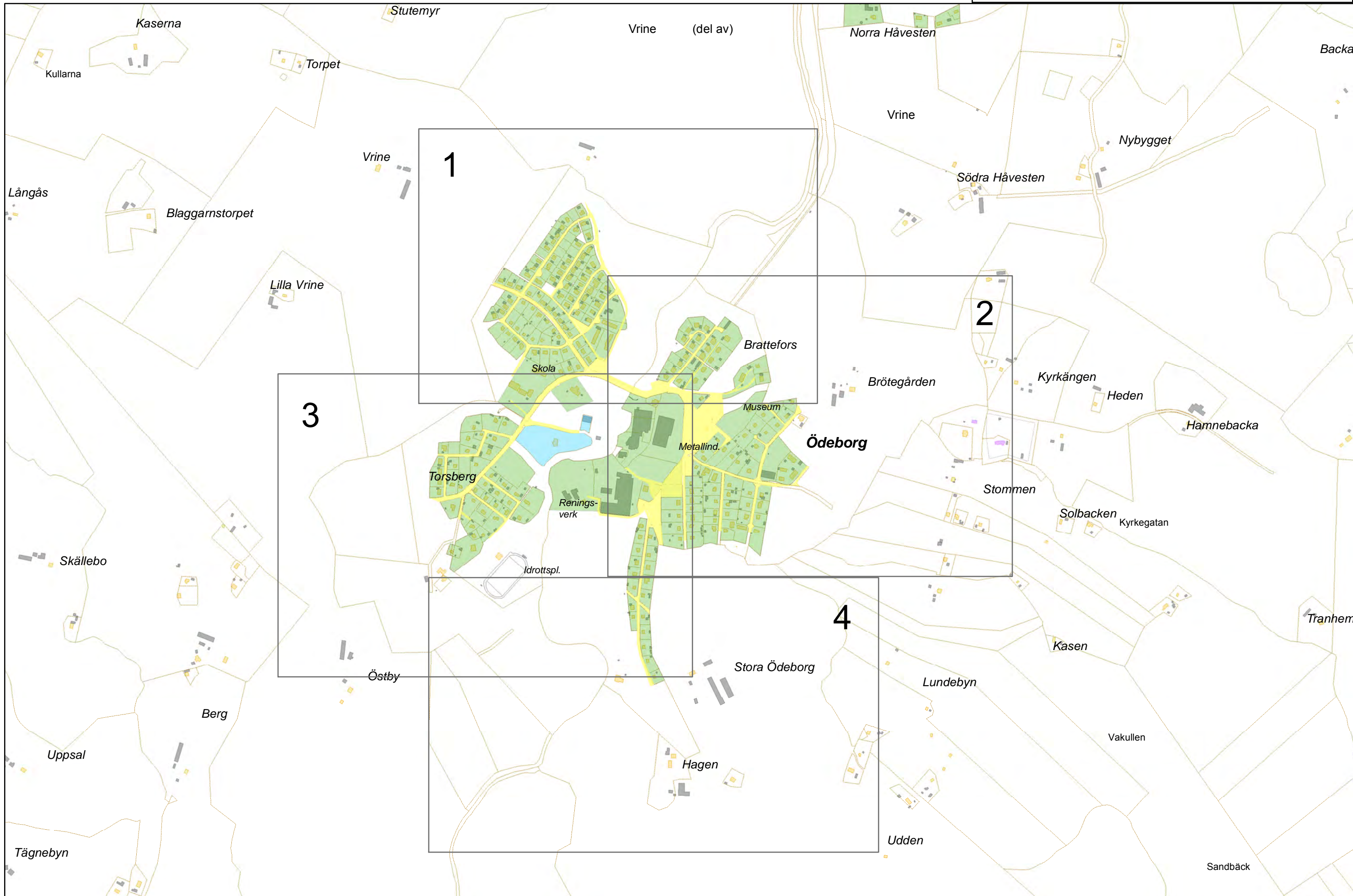
- Vatten, spillvatten
- Dagvatten gata
- Vatten, spillvatten och dagvatten

Översiktskarta Ödeborg

Teckenförklaring

 Vatten, spillvatten	 Dagvatten gata
 Vatten, spillvatten och dagvatten	

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 95

Dnr 2016-739

Godkännande av att överlämna skolhälsovårdsjournaler i original till annan myndighet

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar godkänna att skolhälsovårdsjournal (gäller endast upprättade journaler) i original överlämnas till en annan myndighet i enlighet med § 15 (2 styck) i arkivlagen.

Ärendebeskrivning

Skolhälsovårdsjournalen följer eleven hela skoltiden till och med gymnasiet. När en elev flyttar från en kommun till en annan inhämtas målsmans godkännande för att överföra skolhälsovårdsjournalen, originalet, till mottagande skolhälsovård. Undantag kopior lämnas till Friskolor och vid flyttning utanför Sverige.

Varje kommun har att ta ställning till vilken information som skall överföras när en elev flyttar från en kommun till en annan. De former som står till buds är lån, överlämnande av kopior eller att överlämna skolhälsovårdsjournalen i original till en annan myndighet.

Om man väljer att överlämna skolhälsovårdsjournalen i original till en annan myndighet kan detta endast göras efter beslut i kommunfullmäktige i den kommun som avhänder sig skolhälsovårdsjournalen. Sådant beslut gäller endast för upprättande skolhälsovårdsjournaler och måste fattas årligen av kommunfullmäktige. Beslut om denna rutin fattas lämpligen vid skolstart på höstterminen.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Sektorschef Barn och utbildning

Helena H. Kronberg

Telefon 0528-56 72 01

helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Hantering av skolhälsovårdsjournaler

Beslutsförslag

Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att överlämna skolhälsovårdsjournal (gäller endast upprättade journaler) i original till en annan myndighet i enlighet med § 15 (2 styck) i arkivlagen.

Ärendet

Det har på olika håll i landet utvecklats skilda rutiner för överföring av information inom skolhälsovården i kommuner.

Skolhälsovårdsjournalen följer eleven hela skoltiden till och med gymnasiet. När en elev flyttar från en kommun till en annan inhämtas målsmans godkännande för att överföra skolhälsovårdsjournalen, **originalet**, till mottagande skolhälsovård.

Undantag kopior lämnas till Friskolor och vid flyttning utanför Sverige.

Varje kommun har att ta ställning till vilken information som skall överföras när en elev flyttar från en kommun till en annan. De former som står till buds är lån, överlämnande av kopior eller att överlämna skolhälsovårdsjournalen i original till en annan myndighet.

Om man väljer att överlämna skolhälsovårdsjournalen i original till en annan myndighet kan detta endast göras efter beslut i kommunfullmäktige i den kommun som avhänder sig skolhälsovårdsjournalen. Sådant beslut gäller endast för upprättande skolhälsovårdsjournaler och måste fattas årligen av kommunfullmäktige. Beslut om denna rutin fattas lämpligen vid skolstart på höstterminen.

Annika Sandgren

Skolsköterska

Helena H Kronberg

chef Barn och utbildning/T.f Kommunchef

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 96

Dnr 2016-741

Uppföljning av utbildningsområdets arbete och utveckling

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att uppföljningen hösten 2016 sker genom det arbete som genomförs i den av kommunstyrelsen beslutade arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsgrupp för framtida barnomsorg har genomfört flera möten där förskolecheferna i kommunen beskrivit arbetet i verksamheterna och de behov av fler barnomsorgsplatser kommunen har både i nuläge och i framtid. Sammanfattning av det arbetet ska överföras till arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.

Kommunstyrelsens arbetsgrupp för ökad måluppfyllelse i skolan genomför besök i samtliga grundskolor samt någon förskola under hösten 2016 och då träffa och ha dialog med rektorer/förskolechef samt personal för att få en bred bild av verksamheterna.

Arbetsgruppen består av representanter från samtliga partier i kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11.

Barn- och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Uppföljning av utbildningsområdets arbete och utveckling

Beslutsförslag

Att kommunstyrelsen beslutar att uppföljningen hösten 2016 sker genom det arbete som genomförs i den av kommunstyrelsen beslutade arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsgrupp för framtida barnomsorg har genomfört flera möten där förskolecheferna i kommunen beskrivit arbetet i verksamheterna och de behov av fler barnomsorgsplatser kommunen har både i nuläge och i framtid. Sammanfattning av det arbetet ska överföras till arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.

Kommunstyrelsens arbetsgrupp för ökad måluppfyllelse i skolan genomför besök i samtliga grundskolor samt någon förskola under hösten -16 och då träffa och ha dialog med rektorer/förskolechef samt personal för att få en bred bild av verksamheterna.

Arbetsgruppen består av representanter från samtliga partier i kommunstyrelsen.

Helena H Kronberg
Tf Kommunchef

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 97

Dnr 2016-16

Utbyggnad av barnomsorg/förskola i hela kommunen – Redovisning av utredningsuppdrag

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen avslutar i och med lämnad redovisning styrgruppens uppdrag. Redovisningen överlämnas som ett underlag i pågående arbete kring utveckling av skolans arbete för att förbättra skolresultaten. (Arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har den 23 mars 2016 (§ 92) beslutat att utreda en framtida struktur för förskolan på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma hög kvalitet och närhet till verksamheten.

Styrgruppen har vid sina möten bland annat diskuterat storlek på barngruppen, utepedagogisk verksamhet, utbildningsmöjligheter på hemmaplan för att öka antalet förskollärare, framtida byggande av nya bostadsområden i kommunen och behovet av barnomsorg/förskola utifrån aktuell kö och framtida behov. I samband med behovsdiskussionen har styrgruppen även diskuterat nyttjande av befintliga lokaler (redan idag nyttjande av barn och utbildning respektive andra verksamheter); om-/tillbyggnad kontra nyproduktion.

Förvaltningen har tagit fram ett diskussionsunderlag där dagens verksamhet i respektive större ort i kommunen samt framtida behov redovisats. Detta har varit underlaget för styrgruppens slutliga ställningstagande som redovisas, först samlat och sedan per delområde med styrgruppens bedömning.

Styrgruppens samlade rekommendationer:

- Målet är att en barngrupp/avdelning ska ha maximalt 15 barn vilket är ett riktmärke från staten för bästa resultat.
- En utredning bör genomföras kring möjligheten att i samverkan med högskola/universitet stödja personal som vill utbilda sig till förskollärare via distansutbildning. Vilka former av stöd som kan vara möjliga ska ingå i utredningen men kan vara till exempel handledare och diskussionsgrupper.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 97

- För att få verksamhet kostnadseffektiv, skapa möjligheter att samutnyttja lokaler och personal är styrgruppens mening att samlokalisering av flera avdelningar på samma plats är att föredra.
- En utredning bör genomföras kring möjligheten att nyttja Ekocentrum som ett komplement i utbildningsverksamheten.
- Att i planeringsarbete för nya eller i redan etablerade bostadsområden förbereda mark där lätta byggnader/ moduler skulle kunna sättas upp om behov uppstår av verksamhet eller under byggande av ny verksamhet. Även här är målet att det ska vara fleravdelningsverksamhet och inte enavdelningar, så långt det är möjligt.
- Förslag till kortsiktig lösning avseende behov av platser i Färgelanda, Stigen respektive Ödeborg från 2017 redovisas i separat ärende till kommunstyrelsen (dnr 2016-757).
- Långsiktig planering
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Stigen, med fördel i anslutning till nuvarande byggnation eller samlokalisering i ny byggnad.
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring ombyggnad/ utbyggnad motsvarande tre avdelningar i anslutning till Höjdens förskola.
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Ödeborg i anslutning till nuvarande förskola.
 - Ett alternativ kan vara att kommunen köper moduler som med förberedande av mark kan förflyttas till aktuellt område när behov av lokaler uppstår.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-14.

Barn- och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Barn- och utbildning
Helena Kronberg
Barn- och utbildningschef

0528-56 72 01
helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Utbyggnad av barnomsorg/förskola i hela kommunen – Redovisning av utredningsuppdrag

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen avslutar i och med lämnad redovisning styrgruppens uppdrag. Redovisningen överlämnas som ett underlag i pågående arbete kring utveckling av skolans arbete för att förbättra skolresultaten.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutar den 23 mars 2016 (§ 92) att utreda en framtida struktur för förskolan på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma hög kvalitet och närhet till verksamheten.

Styrgruppen har vid sina möten bland annat diskuterat storlek på barngruppen, utepedagogisk verksamhet, utbildningsmöjligheter på hemmaplan för att öka antalet förskollärare, framtida byggande av nya bostadsområden i kommunen och behovet av barnomsorg/förskola utifrån aktuell kö och framtida behov. I samband med behovsdiskussionen har styrgruppen även diskuterat nyttjande av befintliga lokaler (redan idag nyttjande av barn och utbildning respektive andra verksamheter); om-/tillbyggnad kontra nyproduktion.

Förvaltningen har tagit fram ett diskussionsunderlag där dagens verksamhet i respektive större ort i kommunen samt framtida behov redovisats. Detta har varit underlaget för styrgruppens slutliga ställningstagande som redovisas, först samlat och sedan per delområde med styrgruppens bedömning.

Styrgruppens samlade rekommendationer

- Målet är att en barngrupp/avdelning ska ha maximalt 15 barn vilket är ett riktmärke från staten för bästa resultat.
- En utredning bör genomföras kring möjligheten att i samverkan med högskola/universitet stödja personal som vill utbilda sig till förskollärare via distansutbildning. Vilka former av stöd som kan vara möjliga ska ingå i utredningen men kan vara till exempel handledare och diskussionsgrupper.

- För att få verksamhet kostnadseffektiv, skapa möjligheter att samutnyttja lokaler och personal är styrgruppens mening att samlokalisering av flera avdelningar på samma plats är att föredra.
- En utredning bör genomföras kring möjligheten att nyttja Ekocentrum som ett komplement i utbildningsverksamheten.
- Att i planeringsarbete för nya eller i redan etablerade bostadsområden förbereda mark där lätta byggnader/ moduler skulle kunna sättas upp om behov uppstår av verksamhet eller under byggande av ny verksamhet. Även här är målet att det ska vara fleravdelningsverksamhet och inte enavdelningar, så långt det är möjligt.
- Förslag till kortsiktig lösning avseende behov av platser i Färgelanda, Stigen respektive Ödeborg från 2017 redovisas i separat ärende till kommunstyrelsen (dnr 2016-757).
- Långsiktig planering
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Stigen, med fördel i anslutning till nuvarande byggnation eller samlokalisering i ny byggnad.
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring ombyggnad/ utbyggnad motsvarande tre avdelningar i anslutning till Höjdens förskola.
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Ödeborg i anslutning till nuvarande förskola.
 - Ett alternativ kan vara att kommunen köper moduler som med förberedande av mark kan förflyttas till aktuellt område när behov av lokaler uppstår.

Storlek på barngrupp

Årskullarna inom kommunen har de senaste åren legat mellan 60-90 barn. Idag är antalet barn cirka 18 per avdelning vid kommunens förskolor. Detta på grund av att provisorisk lokal finns.

En ökning har skett i och med flyktingmottagandet i kommunen. Idag finns behov av barnomsorg motsvarande sju till åtta 15-barnsavdelningar. På kort sikt, det vill säga efter årsskiftet 2017 saknas platser i Färgelanda, Stigen och Ödeborg motsvarande tre avdelningar.

Målet är att en barngrupp/avdelning ska ha maximalt 15 barn vilket är ett riktmärke från staten för bästa resultat.

Distansutbildning

Varje avdelning inom förskolan ska vara bemannad av tre personal varav minst två ska vara utbildade förskollärare. Så är inte fallet idag då Färgelanda kommun saknar ett stort antal utbildade förskollärare.

Utbildning till förskollärare sker idag på universitet och högskolor och till viss del på distans. Vid en förfrågan till kommunens personal om intresse att utbilda sig på distans till förskollärare samtidigt som han/hon arbetar i Färgelanda kommun har fått ett positivt gensvar.

Styrgruppen rekommenderar därför att en utredning görs kring möjligheten att i samverkan med högskola/universitet stödja personal som vill utbilda sig till förskollärare via distansutbildning. Vilka former av stöd som kan vara möjliga ska ingå i utredningen men kan vara till exempel handledare och diskussionsgrupper.

Samlokalisering

Att genomföra verksamhet på en samlad plats är att föredra jämfört med enavdelningsverksamhet. Sårbarhet när det gäller personal vid frånvaro minskar, rekrytering av personal underlättas då sysselsättningsgraden kan öka, städ och kostverksamhet kan samordnas.

För att få verksamhet kostnadseffektiv, skapa möjligheter att samutnyttja lokaler och personal är styrgruppens mening att samlokalisering av flera avdelningar på samma plats är att föredra där fyra avdelningar tillsammans är mest funktionellt.

Ekocentrum

Kommunen består till stor del av natur och landsbygd. Färgelanda kommun arbetar idag med utomhuspedagogik bland annat genom skolskogarna. Styrgruppen har under arbetets gång diskuterat Ekocentrum och möjligheten att nyttja detta som ett resurscentrum/naturskola för samtliga förskolor och skolor (både kommunala och privata) i kommunen. Detta skulle kunna vara ett sätt att utveckla utomhuspedagogiken och intresset för bland annat djur och natur. *Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs om möjligheten att nyttja Ekocentrum som ett komplement i utbildningsverksamheten.*

Nya bostadsområden

Under arbetet har styrgruppen efter en genomgång av nuvarande Översiktsplan ÖP14 diskuterat vikten att i arbetet också planera in byggnation av förskola/skola i nya bostadsområden och främst fleravdelningsförskolor.

Styrgruppen har även diskuterat möjligheten och rekommenderar att i planeringsarbete för nya eller i redan etablerade bostadsområden förbereda mark där lätta byggnader/ moduler skulle kunna sättas upp om behov uppstår av verksamhet eller under byggande av ny verksamhet. Även gällande detta är målet att det ska vara fleravdelningsverksamhet och inte enavdelningar, så långt det är möjligt.

Behov av lokaler på kort och lång sikt

Styrgruppen har under arbetets gång diskuterat ur ett kort respektive längre perspektiv när det gäller behovet av förskoleverksamhet. I arbetet har styrgruppen haft tillgång till aktuell barnomsorgskö, kommunens interna lokalstyrgrupps inventering av möjliga lokaler samt framtagna förstudie utökning av förskolelokaler (daterad 2016-09-28). Förstudien – se bilaga 1.

Redovisning av styrgruppen ställningstagande sker per ort och på kort respektive lång sikt. På kort sikt talar vi om kommande år då nuvarande kö visar att kommunen saknar plats för barn i Färgelanda, Stigen och Ödeborg från och med 1 januari 2017. *Förslag till lösning redovisas i separat ärende till kommunstyrelsen.*

Högsäter

I Högsäter finns idag två avdelningar och en provisorisk. Byggnation av ytterligare två avdelningar (ersätter nuvarande provisoriska) är beslutad och kommer att innebära fyra avdelningar. Ytterligare utbyggnad är inte aktuell.

Järbo

I Järbo finns idag en avdelning samt friskoleverksamhet. Med utbyggnaden i Högsäter finns också plats för barnen från Järbo i Högsäter. Styrgruppen ser ingen anledning att rekommendera någon ytterligare kommunal verksamhet i Järbo.

Färgelanda

I Färgelanda finns idag förskoleverksamhet vid Håvesten (tre avdelningar) och Höjden (fyra avdelningar). Inför 2017 finns en kö motsvarande en avdelning. För att lösa detta är en möjlig väg att göra om matsalen i Höjdens skola till en provisorisk avdelning som då finns i anslutning till nuvarande förskola.

Långsiktigt finns behov av ytterligare två avdelningar på Höjden (inklusive den provisoriska avdelningen i matsalen) samt ytterligare en avdelning på Håvestens förskola.

Vid Håvestens förskola finns en problematik med utökning av verksamheten då marken i anslutning till förskolan inte är kommunägd. Ett alternativ är att utbyggnaden sker i anslutning till Höjdens förskola vilket skulle innebära tre nya avdelningar (inklusive den provisoriska lösningen på kort sikt).

Styrgruppen har diskuterat ombyggnation av nuvarande Höjdens skola som ett alternativ till nybyggnation. I samband med detta diskuteras också en möjlighet att flytta fritidsgårdsverksamheten till samma område.

Området Höjden har idag för många "ett dåligt rykte" vilket kommunen bör ha med sig i kommande planering av verksamhet, byggnation m m.

Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring ombyggnad/utbyggnad motsvarande tre avdelningar i anslutning till Höjdens förskola.

Stigen

Det finns idag en kö till barnomsorg från och med 2017 motsvarande en avdelning. På grund av kommunikationerna mellan Stigen och Färgelanda är det idag svårt för föräldrar ta sig till och från Färgelanda för att lämna och hämta barnen.

I Stigen bedriver kommunen en avdelning och friskolan en avdelning. Frågan har ställts till friskolan om de är intresserade av att starta ytterligare en avdelning vilket de meddelat att de inte är.

En kortsiktig lösning för att klara den brist som föreligger från årsskiftet är att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

På längre sikt finns det principiellt möjlighet att bygga ut två avdelningar på kommunal mark, se kartor bilaga 2. Detta skulle då inte ske i direkt anslutning till nuvarande byggnation och en möjlighet skulle vara att bygga nytt och stänga nuvarande förskola, vilket skulle innebära en samlad förskoleverksamhet.

Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Stigen, med fördel i anslutning till nuvarande förskola eller samlokalisering i ny byggnad.

Ödeborg

I Ödeborg finns idag två avdelningar och behov finns av ytterligare två avdelningar redan från 2017. Här är liksom i Stigen en kortsiktig lösning att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

På längre sikt finns det principiellt även här möjlighet att bygga ut på kommunal mark, se kartor bilaga 3. En eventuell möjlighet skulle vara att nyttja nuvarande parkering vid förskolan och anlägga en ny parkeringsplats.

Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Ödeborg i anslutning till nuvarande förskola.

Lättare byggnader/Moduler

Styrgruppen har i samband med diskussioner kring kortsiktiga lösningar i form av hyrda lättare byggnader/moduler även diskuterat att istället köpa in moduler. Dessa skulle då kunna användas när behov av verksamhet uppstår i kommunen (då de inte redan nyttjas) eller under byggnationer. Någon kostnadsberäkning är inte gjord av styrgruppen.

Ett alternativ kan vara att kommunen köper moduler som med förberedande av mark kan förflyttas till aktuellt område när behov av lokaler uppstår.

Ekonomiska konsekvenser

Nedan redovisas kostnaden netto, intäkterna för föräldraavgiften är borttagen och uträknat på antalet 18 barn per avdelning endast för att en jämförelse skulle vara möjlig. Hänsyn är inte tagen till:

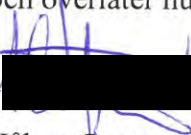
- Internt/externt hyrda lokaler
- Långtidssjukskrivning/vakanser
- Snittid per vecka etc.

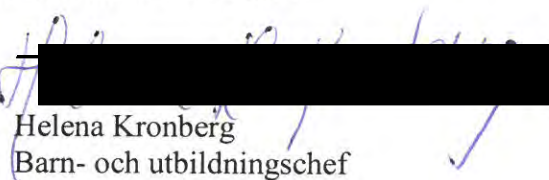
1-avdelning kontra 4-avdelning
2015 (exkl barnomsorgsavgift)

Kostnadsslag (Netto)	1-avdelning	Kostnad/barn och kostnadsslag	4-avdelning	Kostnad/barn och kostnadsslag
Personalkostnad	1 781 000	98 944	5 222 000	72 528
varav vikarie	258 000	14 333	835 000	11 597
varav kök	259 000	14 389	423 000	5 875
varav lokalvård	104 000	5 778	305 000	4 236
varav ped personal	1 160 000	64 444	3 659 000	50 819
Drift (Hyra, Va/el/renhållning, vaktmästeri)	133 000	7 389	671 000	9 319
Mat	56 000	3 111	202 000	2 806
Övrigt	35 000	1 944	120 000	1 667
Totalt	2 005 000	111 389	6 215 000	86 319
Antal barn	18		72	
Kostnad/Barn	111 389		86 319	

Avslutning

Med denna redovisning anser sig Styrgruppen vara klar med sitt uppdrag och överlåter nu till kommunstyrelsen att bereda ärendet vidare.

Håkan Gusteus
Ordförande styrgruppen

Helena Kronberg
Barn- och utbildningschef

Bilagor:

Förstudie utökning av förskolelokaler, daterad 2016-09-28

Kartor avseende mark för byggnation Stigen

Kartor avseende mark för byggnation Ödeborg

Förstudie utökning av förskolelokaler

Höjden:

Finns tomma lokaler som skulle kunna användas till förskoleversamhet.
(Upprustnings kostnader se KIB och COWI rapporter)

Kyrskolan:

Utslussen på nedervåning. Stora åtgärder för att kunna användas som förskola.

Högsäter:

Ska byggas ut, modul.

Övergripande bedömningar angående planförutsättningarna för utökning av befintliga förskolor:

Ödeborg:

Mitt emot Bruksskolan finns ett utrymme för byggnation av förskoleavdelningar. Tomten omfattas av föreskrifter med hänsyn till markbeskaffenheten och det finns ett antal utpekade punkter inom kvartersmarken med högsta tillåtna markhöjd. Området omges dessutom av mark som inte får belastas med byggnader, upplag, fyllning eller liknande.

Enligt den geotekniska utredningen som utfördes 1983 utgörs jordlagren av silt, torrskorpelera och halvfast lera underlagrad av ett tunt lager friktionsjord. Den halvfasta leran är högintensiv till kvick. Inom den nordöstra delen ligger dock fastmarken, friktionsjord och berg, nära markytan.

Stigen:

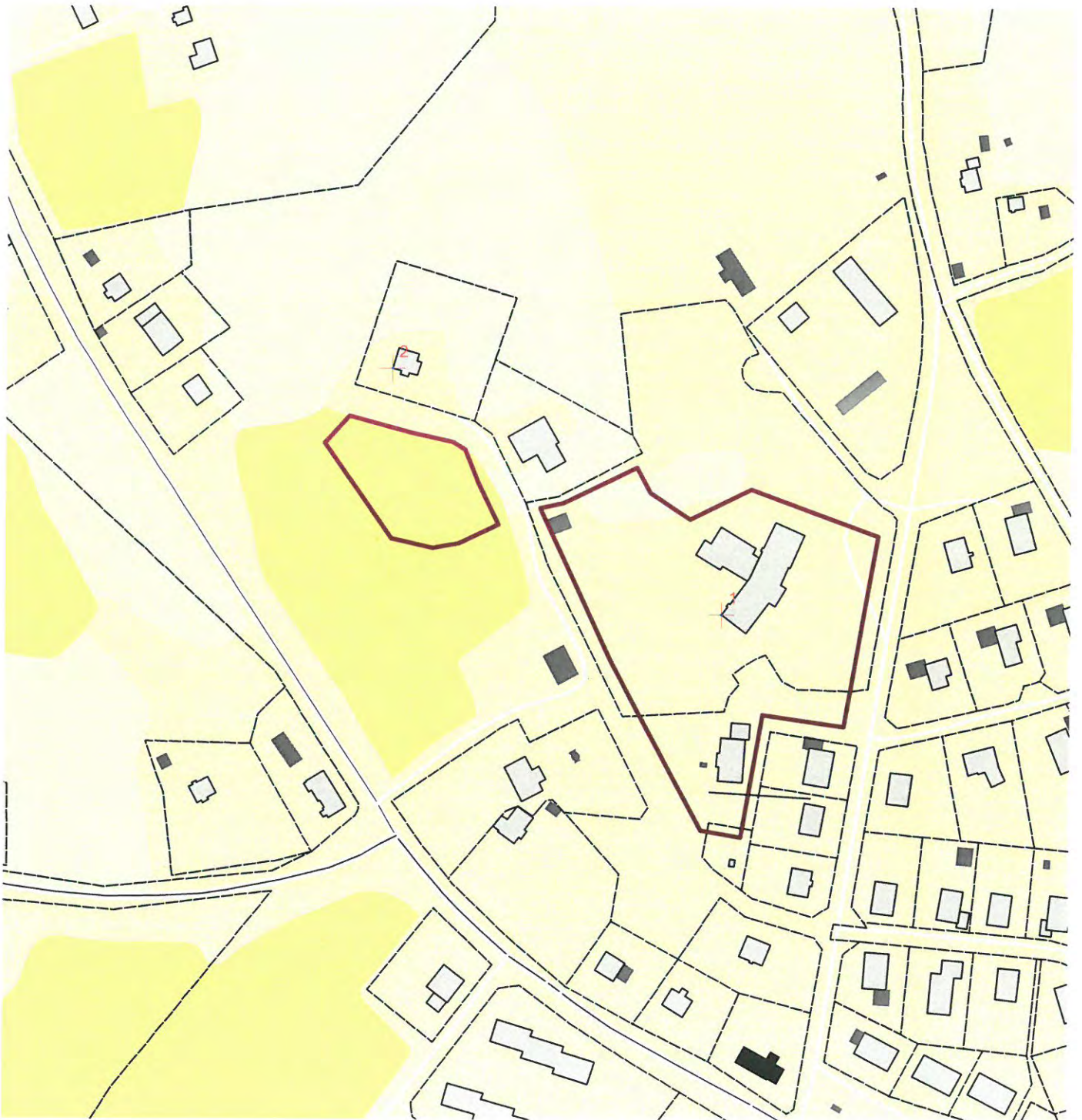
Det finns byggrätt kvar i anslutning till friskolan. Dessutom finns det byggrätt för en ny förskola med 2 avdelningar mellan väg 173 och Skolbacken (Nordvästra hörnet av den åkern som finns där).

Håvesten:

Svårt att få till en ny avdelning där då det inte är mycket plats kvar med byggrätt, möjligen skulle förskolan kunna byggas ut med en avdelning.

Stigen

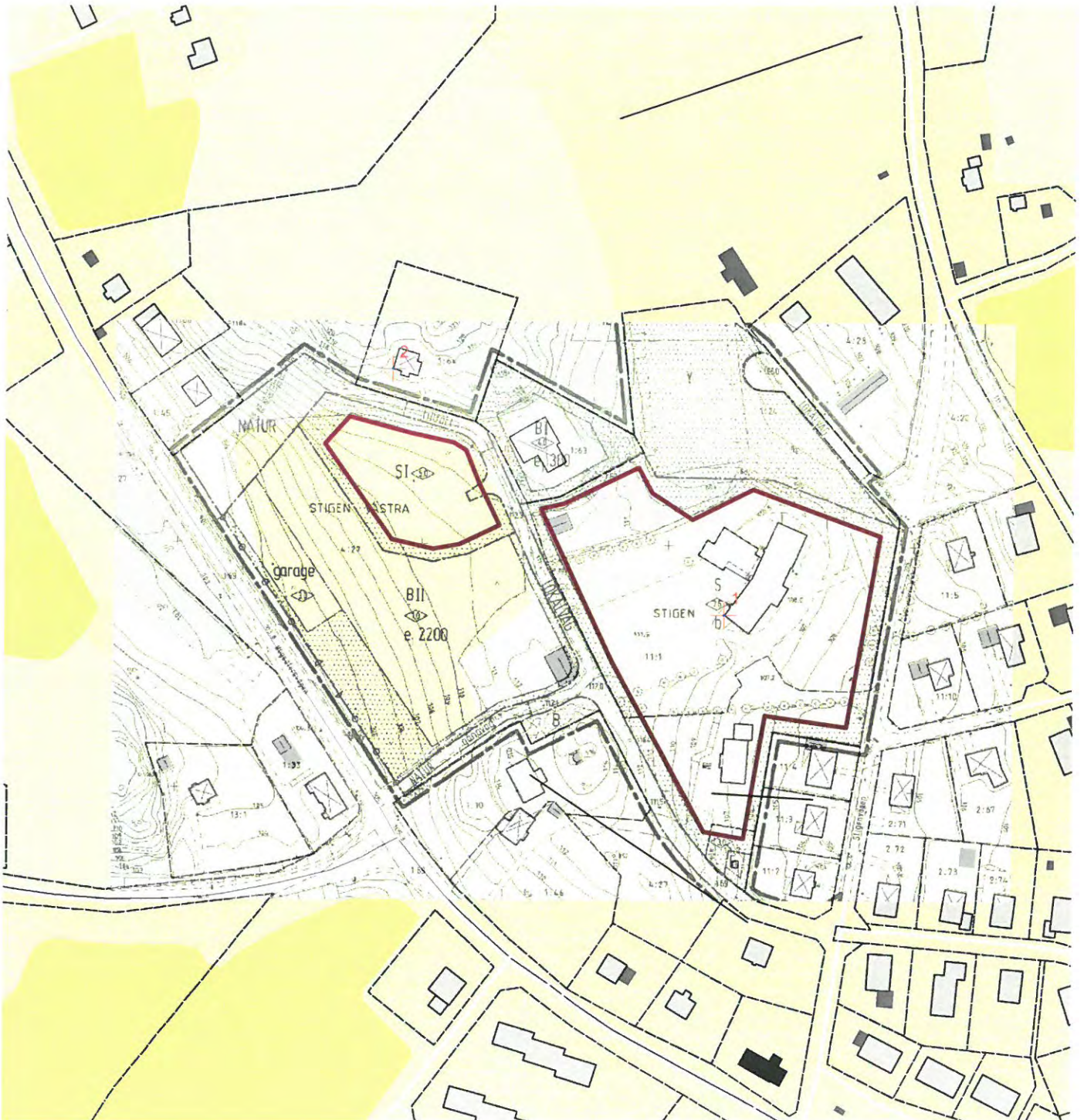

Teckenförklaring

 Byggbar yta

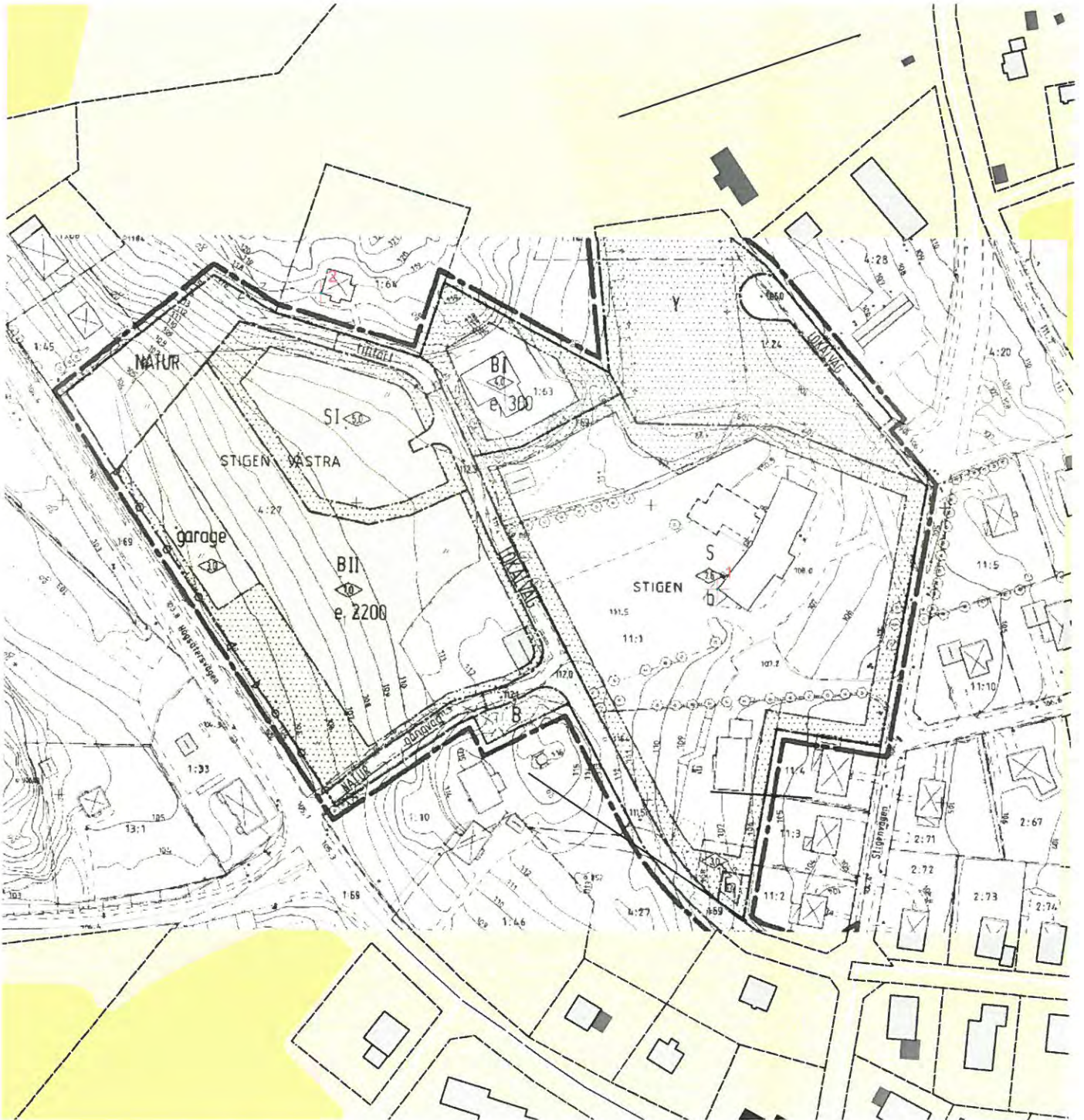

Stigen

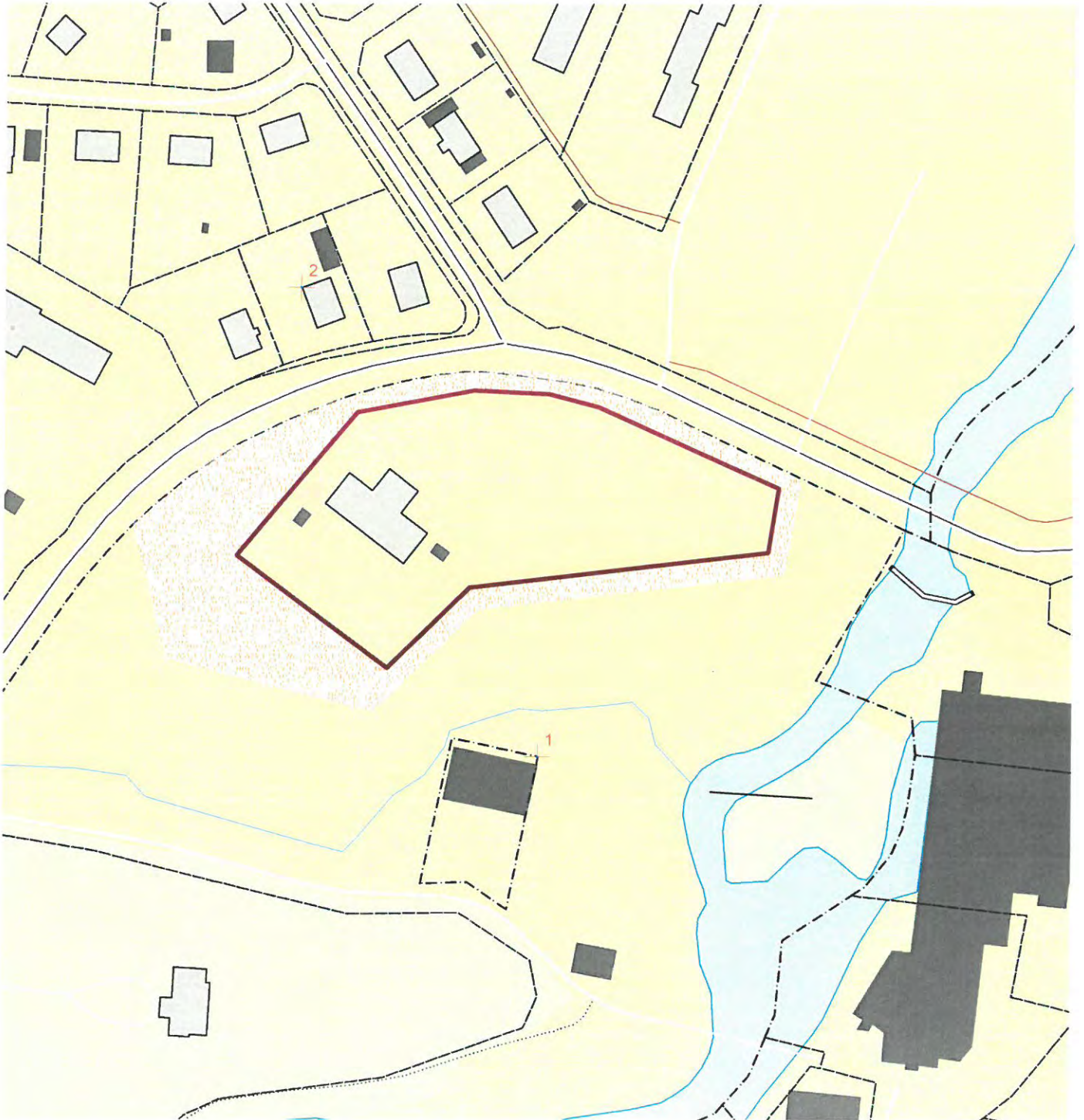

Stigen

Ödeborg

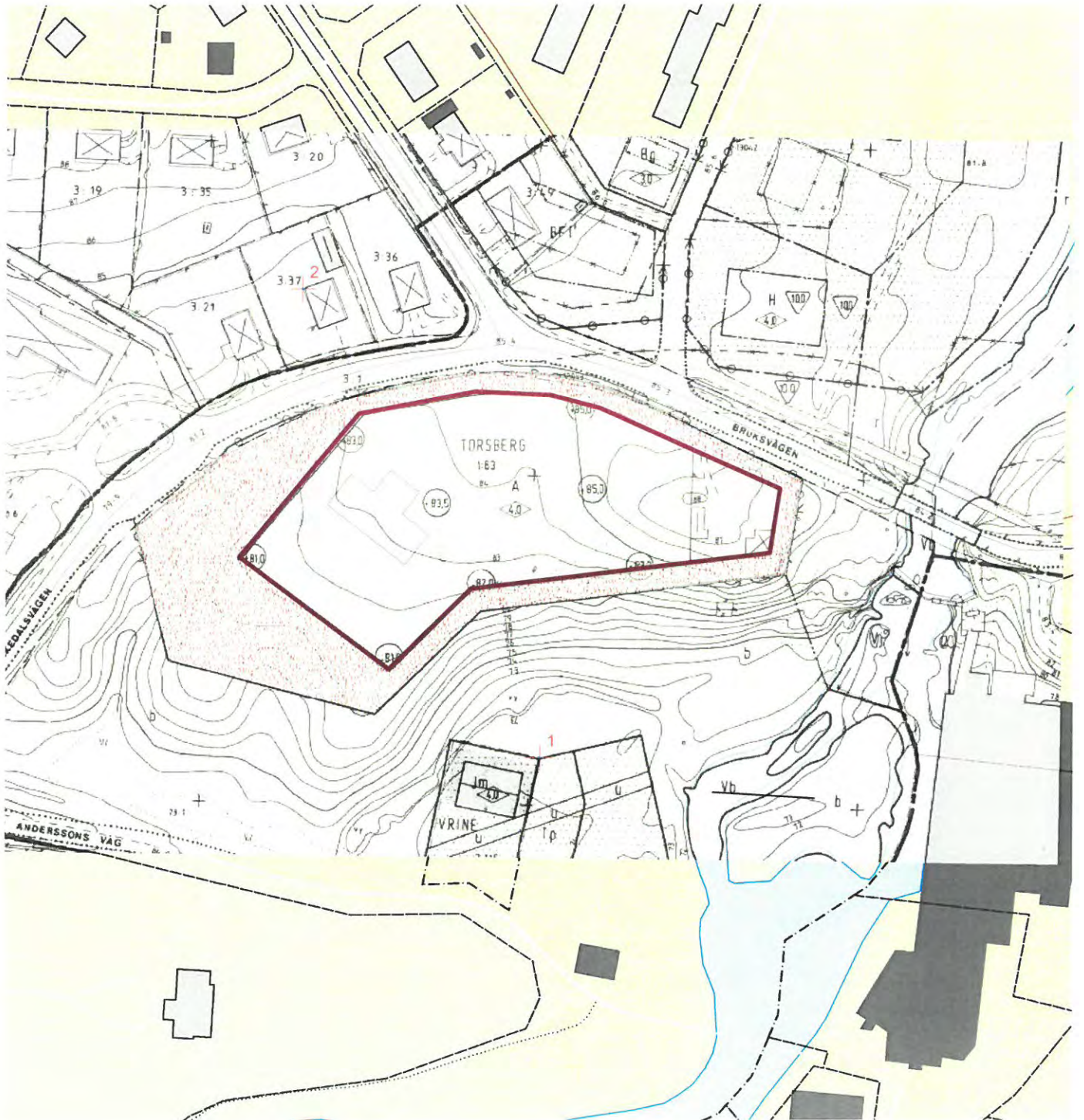
Teckenförklaring

 Byggbar yta

 Inom r-område får markytan inte belastas med byggnader, upplag, fullning och liknande.shp

Ödeborg

Ödeborg

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 98

Dnr 2016-757

Provisoriska lokaler för kommunens förskolor på kort sikt

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler i anslutning till förskolan i Ödeborg motsvarande en avdelning respektive Stigen motsvarande en avdelning, som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser på respektive ort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att iordningsställa nuvarande matsal på Höjdens skola till en förskoleavdelning som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser i Färgelanda tätort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ledningsutskott att fatta beslut om lätta byggnader/moduler ska hyras eller köpas utifrån de beräkningar som framkommer under upphandlingsförfarandet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har den 23 mars 2016 (§ 92) beslutat att utreda en framtida struktur för förskolan på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma hög kvalitet och närhet till verksamheten.

Styrgruppens arbete och rekommendationer redovisas i separat skrivelse till kommunstyrelsen daterad den 14 oktober 2016 (dnr 2016/16).

I Styrgruppens arbete har framkommit att behov av lokallösningar på kort sikt är av akut karaktär då kommunen från och med 2017 inte har lokaler för att ta emot barn motsvarande tre avdelningar; en avdelning i Färgelanda, en avdelning i Stigen samt en avdelning i Ödeborg.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 98 2/3

Färgelanda

I Färgelanda finns idag förskoleverksamhet vid Håvesten (tre avdelningar) och Höjden (fyra avdelningar). Inför 2017 finns en kö motsvarande en avdelning. För att lösa situationen är en möjlig väg att göra om matsalen i Höjdens skola till en provisorisk avdelning som då finns i anslutning till nuvarande förskola.

Stigen

Det finns idag en kö till barnomsorg från och med 2017 motsvarande en avdelning. På grund av kommunikationerna mellan Stigen och Färgelanda är det idag svårt för föräldrar ta sig till och från Färgelanda för att lämna och hämta barnen.

I Stigen bedriver kommunen en avdelning och friskolan en avdelning. Frågan har ställts till friskolan om de är intresserade av att starta ytterligare en avdelning vilket de meddelat att de inte är.

En kortsiktig lösning för att klara den brist som föreligger från årsskiftet är att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Ödeborg

I Ödeborg finns idag två avdelningar och behov finns av ytterligare en avdelning redan från 2017. Här är liksom i Stigen en kortsiktig lösning att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Finansiering

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017 och tydliga beräkningar för åtgärderna bör tas fram av förvaltningen.

Styrgruppen har i sitt arbete även diskuterat inköp av lätta byggnader/ moduler istället för att hyra sådana. Dessa skulle i framtiden kunna användas när behov av verksamhet uppstår och lokaler inte finns tillgängliga (om de inte redan nyttjas) eller under byggande av nya lokaler.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-14.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 98 3/3

Barn- och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Barn- och utbildning
Helena Kronberg
Barn- och utbildningschef

0528-56 72 01
helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Provisoriska lokaler för kommunens förskolor på kort sikt

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler i anslutning till förskolan i Ödeborg motsvarande en avdelning respektive Stigen motsvarande en avdelning, som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser på respektive ort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att iordningsställa nuvarande matsal på Höjdens skola till en förskoleavdelning som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser i Färgelanda tätort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ledningsutskott att fatta beslut om lätta byggnader/moduler ska hyras eller köpas utifrån de beräkningar som framkommer under upphandlingsförfarandet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutar den 23 mars 2016 (§ 92) att utreda en framtida struktur för förskolan på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma hög kvalitet och närhet till verksamheten.

Styrgruppens arbete och rekommendationer redovisas i separat skrivelse till kommunstyrelsen daterad den 14 oktober 2016 (dnr 2016/16).

I Styrgruppens arbete har framkommit att behov av lokallösningar på kort sikt är av akut karaktär då kommunen från och med 2017 inte har lokaler för att ta emot barn motsvarande tre avdelningar; en avdelning i Färgelanda, en avdelning i Stigen samt en avdelning i Ödeborg.

Färgelanda

I Färgelanda finns idag förskoleverksamhet vid Håvesten (tre avdelningar) och Höjden (fyra avdelningar). Inför 2017 finns en kö motsvarande en avdelning. För att lösa situationen är en möjlig väg att göra om matsalen i Höjdens skola till en provisorisk avdelning som då finns i anslutning till nuvarande förskola.

Stigen

Det finns idag en kö till barnomsorg från och med 2017 motsvarande en avdelning. På grund av kommunikationerna mellan Stigen och Färgelanda är det idag svårt för föräldrar ta sig till och från Färgelanda för att lämna och hämta barnen.

I Stigen bedriver kommunen en avdelning och friskolan en avdelning. Frågan har ställts till friskolan om de är intresserade av att starta ytterligare en avdelning vilket de meddelat att de inte är.

En kortsiktig lösning för att klara den brist som föreligger från årsskiftet är att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Ödeborg

I Ödeborg finns idag två avdelningar och behov finns av ytterligare en avdelning redan från 2017. Här är liksom i Stigen en kortsiktig lösning att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Finansiering

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017 och tydliga beräkningar för åtgärderna bör tas fram av förvaltningen.

Styrgruppen har i sitt arbete även diskuterat inköp av lätta byggnader/moduler istället för att hyra sådana. Dessa skulle i framtiden kunna användas när behov av verksamhet uppstår och lokaler inte finns tillgängliga (om de inte redan nyttjas) eller under byggande av nya lokaler.

Håkan Gusteus
Ordförande styrgruppen

Helena Kronberg
Barn- och utbildningschef

Fristående verks.

BARNOMSORGS KÖ 2016-10-11 kommunal verksamhet

Högsäter tre avdelningar 45 platser plus pedagogisk omsorg 10 platser

födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
2011	9	0	2	11
2012	13	0	1	14
2013	15	0	1	16
2014	14	0	0	14
2015	7	0	7	14
2016	0	0	12	12
totalt	58	0	23	81

Järbo, Humlan antal platser: 15

Friförsk.	födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
6	2011	2	0	0	2
1	2012	1	0	0	1
2	2013	8	0	0	8
2	2014	1	0	0	1
1	2015	0	0	0	0
	2016	0	0	3	3
12	totalt	12	0	3	15

Stigen antal platser: 15

Friförsk.	födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
7	2011	7	2	0	9
5	2012	3	0	1	4
4	2013	2	1	1	4
1	2014	4	0	0	4
1	2015	3	3	1	7
	2016	0	1	8	9
18	totalt	19	7	11	37

Lek och Lär

Ödeborg två avdelningar 30 platser

	kö	födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
1	0	2011	9	1	0	10
3	0	2012	13	0	0	13
2	0	2013	7	0	1	8
5	0	2014	6	3	2	11
0	0	2015	2	3	1	6
		2016	0	0	9	9
11	0	totalt	37	7	13	57

Färgelanda tätort sju avdelningar 105 platser

födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
2011	25	0	1	26
2012	27	1	1	29
2013	21	2	1	24
2014	27	6	5	38
2015	4	11	8	23
2016	0	0	18	18
totalt	104	20	34	158

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 83

Dnr 2015-221

Redovisning upphandlingsarbetet Gatersbyn 1:120, Björnhuset

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och lägger den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har 2016-06-29 (§ 172) bland annat beslutat att förvaltningen ska redovisa upphandlingsarbetet som har utförts i samband med investeringarna i Björnhuset. Redovisningen ska ha fokus på den av kommunfullmäktige 2015-09-02, § 110, beslutade investeringsramen på 10 mnkr och redovisas till kommunstyrelsesammanträdet 2016-09-07.

Vid kommunstyrelsens sammanträde i september (§ 181) har förvaltningen lämnat en kostnadsredovisning. Kommunstyrelsen har lagt den redovisningen till handlingarna och beslutat att ytterligare information om ekonomi, upphandlingar, hyresbetalningar med mera ska redovisas till kommunstyrelsen senast under sammanträdet 2016-10-26.

Förvaltningen har anlitat advokat Måns Ahlquist AB (SKL Kommentus) för att genomlysna det upphandlingsarbete som har utförts i samband med investeringarna i Gatersbyn 1:120. Denna utredning är genomförd och redovisas i "PM angående upphandling".

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-10-17 med bilaga PM angående upphandling.

Samhällsbyggnadschefen och upphandlaren informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Redovisning upphandlingsarbetet Gatersbyn 1:120

Beslut som ligger till grund för redovisningen

Kommunstyrelsen beslutar tillika att förvaltningen ska redovisa upphandlingsarbetet som har utförts i samband med investeringarna i Björnhuset. Redovisningen ska ha fokus på investeringsramen på 10 mnkr och redovisas till kommunstyrelsesammanträdet 2016-09-07.
(KS 2016-06-29 § 172)

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har anlitat advokat Måns Ahlquist (SKL Kommentus) för att genomlysna upphandlingsarbetet som har utförts i samband med investeringarna i Björnhuset. Denna utredning är nu genomförd. Redovisningen av upphandlingsarbetet finns att läsa i ”PM angående upphandling”, enligt bilaga.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

PM angående upphandling

1 BAKGRUND OCH OMFATTNING

Kommunstyrelsen i Färgelanda kommun har ombett förvaltningen att redovisa det upphandlingsarbete som har utförts i samband med investeringarna i industrilokal Björnhuset i Färgelanda ("Björnhuset"). Beräknad slutkostnad kommer att uppgå till mellan 6,0 mnkr och 7,4 mnkr beroende på utfallet av förhandlingen med ett av företagen.

Advokatbyrån har ombetts att i utreda huruvida (i) upphandlingen avseende ombyggnation inom del av industrilokal Björnhuset i Färgelanda under 2015 har skett i enlighet med lagen (2007:1091) om offentlig upphandling ("LOU"), (ii) ÄTA till de upphandlade leverantörsavtalen för ombyggnationen i Björnhuset har beställts inom ramen för LOU, och (iii) värmekapacitetshöjande åtgärder i Björnhuset har genomförts inom ramen för LOU.

För advokatbyråns utredning har kommunen tillhandahållit en sammanställning över leverantörskostnader, uppgifter kring ramavtalsleverantörer samt vissa av ramavtalen. Enligt uppgift ingår även underhållsarbete inom den sammanställning som redovisats. Det är dock oklart hur stor del av den totala kostnadsmassan som avser underhåll. Oklart är även vilka exakta arbeten som utförts (inklusive ÄTA) samt kostnaderna för dessa.

2 Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling

2.1 Allmänt

Kommunen utgör en upphandlande myndighet i LOU:s mening och skall således tillämpa LOU. LOU är tillämplig avseende offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster samt av byggkoncessioner, den så kallade klassiska sektorn. Syftet skall vara att tillgodose behov i det allmännas intresse.

Med byggtreprenadkontrakt avses enligt 2 kap. 3 § LOU ett kontrakt som

1) avser utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som avses i bilaga 1 (till LOU), eller

2) medför att ett byggnadsverk realiseras, oavsett hur kontraktet utformas, enligt krav som ställs upp av den upphandlande myndigheten. Med byggnadsverk avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt kan fullgöra en teknisk eller ekonomisk funktion.

Annonseringsplikt huvudregel

Huvudregeln enligt LOU är att upphandlingar som omfattas av LOU och som överstiger den, vid tiden för upphandlingen, aktuella direktupphandlingsgränsen ska annonseras. Under 2015 uppgick direktupphandlingsgränsen till 505 800 kronor per kontrakt. Hur annonsering ska ske beror på det s.k. tröskelvärdet, som är olika beroende på om upphandlingsföremålet är en vara, tjänst eller en entreprenad. Tröskelvärdet för byggentreprenader uppgick under 2015 till ca 45 Mkr. Upphandlingar över detta belopp måste annonseras via det EU-rättsliga upphandlingsverktyget "TED" (EU_Tenders_Electronic Daily). Om kontraktet uppgår till ett belopp understigande detta belopp gäller regleringen om förenklat förfarande i 15 kap. LOU.

Värdet av kontrakt ska enligt 3 kap 3 § LOU uppskattas till det totala belopp som skall betalas enligt kontraktet. I 3 kap 5 § framgår att en byggentreprenad eller en planerad anskaffning av en viss mängd varor eller tjänster inte får delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag. Utgångspunkten är att upphandlingar som har ett naturligt samband inte bör delas upp i olika kontrakt. Bestämmelsen förbjuder sådan uppdelning av upphandlingar som görs i avsikt att underskrida tillämpligt tröskelvärde. Den innebär emellertid inte ett generellt förbud mot att dela upp en upphandling.

Vid bestämmandet av kontraktsvärdet av en byggentreprenad eller en planerad anskaffning av en viss mängd varor eller tjänster är det varje upphandlande myndighets självständiga enhets totala anskaffningar som är relevanta. Av 3 kap 7 § framkommer att om en planerad byggentreprenad eller anskaffning av tjänster respektive anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt upphandlas samtidigt i form av delkontrakt, skall det sammanlagda värdet av delkontrakten beaktas vid tillämpningen av 1 §. Av bestämmelsen i första stycket framgår att det är en förutsättning för att det sammanlagda värdet av delkontrakten ska vara det relevanta kontraktsvärdet att delarna är närbesläktade.

En upphandling får inte delas upp i flera mindre upphandlingar i syfte att komma under direktupphandlingsgränsen. Det är inte förbjudet att rent praktiskt dela upp en planerad upphandling i flera olika avtal, men värdet av alla delavtal måste räknas samman för att avgöra om direktupphandling är tillåten eller inte. Om värdet av alla delavtal sammantaget överstiger beloppsgränsen för direktupphandling måste alla delavtal upphandlas enligt ett annonserat förfarande (exempelvis ett förenklat förfarande eller ett urvalsförfarande).

2.2 Ombyggnation av Björnhuset i Färgelanda

2015-09-21 genomförde Färgelanda kommun enligt uppgift en förnyad konkurrensutsättning avseende arbeten för "ombyggnation inom del av industrilokal Björnhuset i Färgelanda, för ny hyresgäst Dalspira AB". Fastigheten Björnhuset är kommunalägt och kommunen hyresvärd. Förfrågningsunderlag i form av administrativa föreskrifter avseende delad entreprenad skickades enligt uppgift till samtliga ramavtalsleverantörer enligt de ramavtal som upphandlades av Dalslandskommunernas kommunalförbund och som började gälla år 2012 och som därefter förlängts: (i) delavtal Byggnadsarbeten (INK-14-001), (ii) delavtal Rörläggning, VVS (INK-14-003), (iii) delavtal Elarbeten (INK-14-006), (iv) delavtal Ventilation (INK-14-0009) och (v) delavtal Larminstallationer (INK-14-0011). Till varje delområde i ramavtal finns ett antal rangordnade leverantörer (efter tilldelningen i upphandlingen). Enligt avtalet ska upp till ett värde om 100 000 kr beställning ske direkt enligt avtalet och mellan 100 000 kr och 300 000 kr ska en s.k. förnyad konkurrensutsättning ske, vilket betyder att samtliga ramavtalsleverantörer till det aktuella delområdet ska tillfrågas att t.ex. inkomma med pris avseende ett specifikt arbete. Värden över 300 000 ska enligt avtalet upphandlas genom ett nytt förfarande (utanför ramavtalet). Enligt uppgift har en förnyad konkurrensutsättning skett enligt avtalet avseende samtliga arbeten förutom två, där inget ramavtal funnits; Portex AB om ca 74 000 kr resp. Topffloor P Jacobsson & Co AB om ca 234 000 kr. Dessa har kontrakterats via direkttilldelning.

Det är oklart exakt vilka arbeten som omfattats av entreprenaden men enligt uppgift har kontraktsvärdet efter den förnyade konkurrensutsättningen för ombyggnationen uppgått till ca 2,4 Mkr, uppdelat på ovanstående delkontrakt. Enligt uppgift har kommunen även anlitad en byggkonsult bl.a. för upprättandet och genomförandet av upphandlingen samt efterföljande kontakter med leverantörer. Enligt uppgift uppgick värdet till ca 227 000 kr under år 2015.

Av 3 kap 5 § framgår att en byggentreprenad eller en planerad anskaffning av en viss mängd varor eller tjänster inte får delas upp *i avsikt att* kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag. Bestämmelsen förbjuder sådan uppdelning av upphandlingar som görs i avsikt att underskrida tillämpligt tröskelvärde. Den innebär emellertid inte ett generellt förbud mot att dela upp en upphandling. I detta fall har Kommunen innehaft redan upphandlade ramavtal med ett antal leverantörer och enligt vilket en förnyad konkurrensutsättning mellan ramavtalsleverantörerna ska ske för arbeten överstigande 100 000 kr, men understigande 300 000 kr. Syftet har enligt uppgift inte varit annat än att använda de redan upphandlade existerande ramavtalen med skilda leverantörer. *Avsikten* synes med andra ord inte ha varit att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i LOU. Enstaka kontrakt har tecknats utöver ramavtal och har såvitt vi känner till beställts inom ramen för direktupphandlingsgränsen.

Utöver ovanstående kontrakten har kommunen enligt uppgift haft utgifter för ÄTA (Ändrings- och tilläggsarbeten) om ca 1,5 Mkr. Dessa kommer att bedömas i det följande.

2.2.1 Kostnader för högre kapacitet av hetvatten

Enligt uppgift krävdes för hyresgästens räkning högre kapacitet av hetvatten i industrilokalen Björnhuset. Detta medförde bl.a. en röromläggning från den befintliga panncentralen. Detta arbete utfördes av leverantören Rör och Fjärrvärme AB och kostnaden uppgick till ca 2,8-2,9 Mkr. Enligt uppgift har följande arbeten beställts av Rör och Fjärrvärme AB:

- (i) Utredning kring huruvida befintlig fjärrvärme & panna har tillräcklig kapacitet till Cip-disktvätt samt hur utförandet av fjärrvärmerna, värmeväxlare, utjämningstank och pannor skall kunna byggas för att diskningen inte skall störa värmen till övriga brukare (Kommunens fastigheter) i värmenätet.
- (ii) Installation av ångpanneanläggning med tillhörande ångrör, kondensledningar och säkerhetsledning med ventiler
- (iii) Indragning av värmerör i rostfritt till cip-disk, kokgrytor och B3
- (iv) Inkoppling av ny fjärrvärmekulvert på befintlig kulvert samt montering av ny värmeväxlare med pumpar i huset med tillhörande ventiler och mätare för cip-disk mm

Arbetena har beställts i omgångar och kostnaden varierat mellan ca 50 000 – 700 000 kr. Såsom angetts ovan finns ett existerande ramavtal med Rör och Fjärrvärme AB som rangordnad 1:a och det har inte framkommit annat är att ramavtalet varit tillämpligt på de arbeten som utförts. Enligt ramavtalet skulle dock alla arbeten överstigande 300 000 ha konkurrensutsatts och detta synes inte ha gjorts. Enligt uppgift har det snarast rört sig om en missuppfattning om ramavtalets exakta innehåll.

2.3 ÄTA (Ändrings- och tilläggsarbeten)

Med Ändrings- och tilläggsarbete (ÄTA) avses enligt standardavtalen AB 04 och ABT 06 tilläggsarbete som står i omedelbart samband med kontraktens arbeten och som inte är av väsentligt annan natur än dessa, samt avgående arbete.

Det är inte helt klart på vilket sätt ÄTA ska behandlas i upphandlingssammanhang. Konkurrensverket har ifrågasatt om inte begreppet ”kompletterande byggtreprenader” i 4 kap 8 § LOU är samma sak som begreppet ÄTA-arbeten.

I 4 kap 8 § LOU stadgas att en upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om

1. det gäller kompletterande byggtreprenader eller tjänster som inte ingår i det ursprungliga projektet eller det ursprungliga kontraktet, om kompletteringarna på grund av oförutsedda omständigheter krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras, och under förutsättning att de ska utföras av den ursprungliga leverantören, och om
- (a) de inte utan stora tekniska eller ekonomiska olägenheter för den upphandlande myndigheten kan skiljas från det ursprungliga kontraktet, eller

(b) de, även om de kan avskiljas, är absolut nödvändiga för att kontraktet ska kunna fullföljas

Det sammanlagda värdet av kontrakt som avses i första stycket 1 får inte överstiga hälften av det ursprungliga kontraktets värde.

Något vägledande rättsfall som behandlar frågan finns inte. Andra bedömningar som existerar på marknaden är att så länge beställaren håller sig inom den relativt snäva definition av ÄTA-arbete som intagits i standardavtalen AB 04 och ABT 06 får dessa anses inkluderade i det redan upphandlade entreprenadkontraktet. ÄTA-arbete ska för att kvalificera sig som ett sådant;

- i) utgöra en och samma tekniska helhet som kontraktsarbetena,
- ii) utföras under entreprenadtiden och därmed ansluta till alla kontraktsvillkor i övrigt såsom slutbesiktning, garantitid m m.
- iii) utföras av samma entreprenör, d.v.s. den som har etablering på byggarbetsplatsen,
- iv) ÄTA-arbetet skall vara av samma natur som kontraktsarbetena, dvs. typiskt sett kan en el-entreprenör inte åläggas att som ÄTA utföra byggnadsarbete medan generalentreprenören har en skyldighet att utföra samtliga ÄTA-arbeten som ryms inom de fackområden dennes kontrakt omfattar,
- v) samt att beställaren inte utan nackdel kan vänta med utförandet till dess entreprenaden färdigställts.

Enligt uppgift från Kommunen har ÄTA beställts avseende samtliga kontraktsarbeten som ursprungligen konkurrensutsatts. Värdet har uppgått till ca 1,5 Mkr. Dock är det vår bedömning att enbart ett fåtal arbeten utgör ÄTA-arbeten i denna bemärkelse; värde omkring 200 000 kr. Resterande del synes vara beställt huvudsakligen från de existerande ramavtalen.

Vid en översiktlig genomgång av arbetena ifråga framkommer dessutom att kostnaden varierar mellan 10 000 kr – ca 500 000 kr. Enligt ramavtalet skulle dock alla arbeten överstigande 300 000 kr ha konkurrensutsatts och detta synes inte ha gjorts. Enligt uppgift har det snarast rört sig om en missuppfattning om ramavtalets exakta innehåll.

2.3.1 Freondriven iskylare

LOU:s tillämplighet

Enligt uppgift har hyresgästen gjort en beställning från Francks Kylindustri i Göteborg AB av en freondriven iskylare för bedrivandet av sin verksamhet. Betalning om ca 1,3 Mkr (anläggning samt arbete) härför har enligt uppgift preliminärt erlagts till leverantören av Kommunen, dock under förutsättning att hyresgästen ansvarar för densamma genom kommande hyreshöjningar, alternativt att hyresgästen betalar för utrustningen direkt. Förhandlingar har därefter resulterat i att hyresgästen är beredd att bekosta investeringen.

För att LOU ska bli tillämpligt krävs att ett kontrakt sluts mellan bl.a. en upphandlande myndighet och en leverantör (2 kap. 10 § LOU). För att ett kontrakt ska anses föreligga krävs att det är ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor. Lagen definierar inte hur de upphandlande enheterna ska betala för de varor, tjänster eller byggentreprenader de köper. Betalningsformen är dock oväsentlig för att avgöra om en offentlig upphandling ska ske. Kommissionen anser att begreppet "avtal med ekonomiska villkor" ska ges en vid tolkning. Begreppet omfattar enligt kommissionen såväl alla former av ersättning som kan kvantifieras i pengar och som en upphandlande enhet åtar sig att betala till en leverantör, som alla olika sätt på vilka en leverantör, i utbyte mot ersättning, kan åta sig att ställa varor till den upphandlande enhetens förfogande, eller utföra tjänster eller bygg- och anläggningsarbeten för den upphandlande enhetens räkning. LOU är således tillämplig t.ex. i de fall en upphandlande enhet betalar hela eller delar av inköp av nya tjänstebilar med att sälja de gamla tjänstebilarna till leverantören. Alla former av byteshandel omfattas av reglerna. Med andra ord ska det utgå någon form av ersättning eller motprestation från myndigheten till leverantören. Ovanstående bekräftas av EG-domstolens dom i mål C-399/98 ("La Scala") där domstolens tolkning av EG-direktivet om offentlig upphandling av byggentreprenader innebär att varje form av ersättning från den upphandlande enhetens sida ska anses vara betalning, oavsett om denna skett genom kontanta medel eller genom att t.ex. efterskänka vissa avgifter. Domen innebär således att i alla fall när en upphandlande enhet köper varor, tjänster eller byggentreprenader ska reglerna om offentlig upphandling tillämpas, oavsett betalningsform för utförd leverans.

Från de svenska domstolarna saknas utförlig praxis på området. Ett avgörande som dock ansetts vägledande är Kammarrätten i Stockholms mål nr 797-06, varav framgår att det är ett avtals syfte och utformning som är avgörande för hur ett eller flera avtal klassificeras. Kammarrätten konstaterade i målet att de i målet aktuella avtalens huvudsakliga syfte och innebörd var att leverantören skulle tillgodose kommunens behov av gymtrustning och att leverantören skulle leverera sådana varor i ett förhållande som liknade leasing. Även hyran var omsättningsbaserad och enligt uppdragsavtalet skulle kommunen tillhandahålla personal för att bedriva leverantörens verksamhet. Verksamheten vid gymanläggningen skulle således ske i nära samarbete mellan kommunen och leverantören. Mot bakgrund av avtalens konstruktion och med hänsyn till hur verksamheten faktiskt bedrevs genom detta samarbete fann Kammarrätten att de intäkter som verksamheten genererade sedan hyran (och personalkostnaderna) räknats av måste "ses som den ersättning kommunen erlägger till leverantören för leasing av gymtrustningen". Kommunen borde av den anledningen ha upphandlat tjänsterna enligt LOU. Kammarrätten fann med andra ord att samarbetets konstruktion medförde att en ersättning ansågs erläggas av kommunen till leverantören, trots att intäkterna i själva verket härrörde från tredje man samt att ett upphandlingskontrakt av den anledningen var för handen. Med andra ord ansågs någon form av motprestation utgå från kommunen till leverantören, även om detta inte skedde direkt.

Vad gäller anskaffningen av iskylaren i detta fall har, enligt kommunen, beställning gjorts av kommunen men upplägget, såsom vi förstått det, varit sådant att betalningen i sin helhet ska erläggas av hyresgästen. Frågan är således om ett kontrakt i LOU:s mening finns mellan leverantör och Kommun. Klart är att ett preliminärt kontrakt däremellan finns, detta eftersom

betalning de facto erlagts av kommunen. Det skulle kunna argumenteras för att det huvudsakliga syftet med avtalet inte har varit att införskaffa iskylare till Kommunen, utan i själva verket till hyresgästen. Vem som slutligen kommer att inneha äganderätten till iskylaren är naturligtvis av intresse härvid. Såvida äganderätten slutligen övergår på hyresgästen skulle det kunna argumenteras för att något kontrakt mellan Kommunen och leverantören inte har träffats och att LOU således inte blir tillämplig.

Möjligheter enligt LOU att direktupphandla en entreprenör enligt 4 kap 5 § LOU (d.v.s. utan annonsering)

Såttillvida att LOU skulle anses tillämplig uppkommer frågan huruvida annonseringsplikten ändock har kunnat bortses från med laga verkan. Enligt uppgift från Kommunen har beställningen från Francks Kylindustri i Göteborg AB gjorts eftersom de sedan tidigare sköter om ammoniaklösningen. Avsikten var från början var att använda den befintliga ammoniaklösningen som finns i huset för att kyla Dalspiras produkter. När Francks kylindustri som sköter ammoniaklösningen i huset började undersöka ärendet närmare visade det sig att det skulle bli mycket komplicerat och dyrt att leverera kyla på det viset. När detta framkom var det ca 1,5 månad kvar innan hyresgästen (Dalspira) skulle sätta igång sin produktion. För att möjliggöra en produktionsstart enligt plan och en leveranstid på apparaten om 8-10 veckor har Kommunen själva ansett att det förelåg en sådan synnerlig brådskas att direktupphandling kunnat ske.

Enligt LOU får en upphandlande myndighet använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering (s.k. direktupphandling) vid tilldelning av kontrakt som avser byggentreprenader om det som ska upphandlas av *tekniska skäl* kan fullgöras av endast en viss leverantör (4 kap 5 § p. 2 LOU), eller det är *absolut nödvändigt att tilldela kontraktet*, men synnerlig brådskas, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses av den upphandlande myndigheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering (4 kap 5 § p. 3 LOU). Avgörande för om upphandling enligt dessa undantag ska vara tillåten är således att det i princip inte är möjligt för någon annan än den av myndigheten utpekade leverantören att leverera varan, tillhandahålla tjänsten eller utföra byggentreprenaden.

En första förutsättning för att undantagsbestämmelsen i punkt 3 ska vara tillämplig är att kontraktstilldelningen ifråga är *absolut nödvändig*. Vad som är absolut nödvändigt får givetvis bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Enligt praxis har här varit fråga om t.ex. tvingande hänsyn till allmänintresset såsom att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, att skydda människors och djurs hälsa och liv eller att bevara växter. Med tillämpning av just dessa hänsyn ansåg Kammarrätten i Göteborg i mål nr 1446–1452-12 att kriteriet på absolut nödvändighet var uppfyllt. Ett antal kommuner behövde täcka sitt behov av livsmedel till skolor, förskolor och servicehus då en tidigare upphandling behövde göras om och gällande ramavtal var på väg att löpa ut. Enligt kammarrätten var det uppenbart att ett leveransstopp inom en mycket snar framtid skulle få mycket allvarliga konsekvenser för

människors hälsa. Det kunde därför inte anses råda någon tvekan om att det var absolut nödvändigt att tilldela kontraktet för att tillförsäkra behovet av livsmedelsleveranser.

Den andra förutsättningen för att bestämmelsen ska kunna tillämpas är att det föreligger sådan *synnerlig brådska* som gör att tidsfristerna i andra förfaranden inte kan hållas. Den tredje förutsättningen för att undantagsbestämmelsen ska vara tillämplig är att den synnerliga brådskan ska ha uppstått genom omständigheter som inte har kunnat förutses av den upphandlande myndigheten. Det ska alltså finnas ett orsakssamband mellan brådskan och de oförutsedda omständigheterna. Omständigheterna får enligt praxis inte vara hänförliga till eller på annat sätt bero på den upphandlande myndighetens handlande.

I detta fall får det anses tveksamt huruvida rekvisiten för tillåten direktupphandling har förelagat. Klart är dock att Kommunen hamnat i en prekär situation där produktionsstarten riskerat att försenas och att man gjort överväganden för att söka lösa situationen.

3 SLUTSATS OCH BEDÖMNING

Huvudregeln enligt LOU är att upphandlingar ska annonseras; detta för att tillförsäkra en sund konkurrens inom Sverige och EU. Även om det skulle kunna ifrågasättas varför ombyggnationen i sin helhet inte har upphandlats genom ett annonserat öppet förfarande (särskilt mot bakgrund av varje enskilt ramavtal som anger att ny upphandling ska ske för värden överstigande 300 000 kr) har det framkommit att syftet inte varit annat än att använda de redan upphandlade existerande ramavtalen med skilda leverantörer. *Avsikten* synes med andra ord inte ha varit att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i LOU. Enstaka kontrakt har tecknats utöver ramavtal och har då beställts inom ramen för direktupphandlingsgränsen.

Endast kostnader avseende röromläggning för högre kapacitet av hetvatten samt arbeten rörande en freondriven is kylare har uppgått till större kostnader. Vad avser arbetena med röromläggning (Rör och Fjärrvärme AB) kan det konstateras att arbetena har beställts i omgångar och kostnaden varierat mellan ca 50 000 – 700 000 kr. Såsom angetts ovan finns ett existerande ramavtal med Rör och Fjärrvärme AB och det har inte framkommit annat är att ramavtalet varit tillämpligt på de arbeten som utförts. Enligt ramavtalet skulle dock alla arbeten överstigande 300 000 ha konkurrensutsatts och detta synes inte ha gjorts. Enligt uppgift har det snarast rört sig om en missuppfattning om ramavtalets exakta innehåll. Detsamma får anses vara fallet med de arbeten som felaktigt kommit att betecknas som "ÄTA". Noterbart är dock att ett flertal av dessa arbeten understiger 100 000 kr och att beställning avseende dessa således gjorts på ett korrekt sätt enligt gällande ramavtal.

Vad gäller is kylaren (ca 1,3 Mkr) skulle det kunna argumenteras för att något upphandlingsrättsligt "kontrakt" mellan Kommunen och leverantören inte har träffats och att LOU således inte är tillämpligt. Förhandlingar har genomförts och hyresgästen har påtagit sig att bekosta investeringen rörande is kylaren. För det fall att LOU skulle anses tillämpligt är det däremot

tveksamt huruvida en sådan synnerlig brådska har förelegat för att ett undantag från annonseringsplikten ska anses föreligga.

Advokat Måns Ahlquist AB

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 84 Dnr 2015-221
Kostnadsredovisning Gatersbyn 120, Björnhuset

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen godkänner kostnadsuppföljningen enligt redovisning nedan baserat på den av Kommunfullmäktige beslutade investeringsramen på 10 mnkr (2015-09-02, § 110).

Ärendebeskrivning

De åtgärder som har krävts för att hyresgästanpassa fastigheten Gatersbyn 1:120 är inne i sin slutfas. De sammanlagda prognostiserade investeringarna uppgår i dagsläget (2016-10-11) till 6 344 tkr.

När samtliga investeringar enligt kostnadsuppföljningen, se nedan, är betalda kommer resterande investeringsmedel bland annat att användas till byte av takluckor och asfaltering.

Björnhuset

Total projektkostnadsram 10 mnkr

Företag A	Prognos	Summa
Arbete		2 394 215
Värme cidisk		1 124 190
Utlastningskyl		162 500
Arbeten media på loftet		547 000
Konsultkostnader		217 804
Företag A (hyresgrundande)		4 445 709

Företag B	Prognos	Summa
Lastkaj G13		5 000
Lastkaj söder		376 000
Ändring kylrum		210 000
Rum utlastning T11		165 000
Katedralen		131 000
Konsultkostnader		34 199
Företag B (hyresgrundande)		921 199

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 84

Företag C	Prognos	Summa
Utlastningskyl		162 500
Konsultkostnader		10 444
Företag C (hyresgrundande)		172 944

Totalt hyresgrundande	5 539 852
------------------------------	------------------

Kommunens investeringar & underhåll, Björnhuset	Summa
Taggsystem	210 000
Reparationer Golv	506 575
Konsultkostnader	87 473
Summa totalt:	804 048

Total projektkostnad:	6 343 900
Projektkostnadsram:	10 000 000
Överskott:	3 656 100

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11 samt Bilaga 1 – Björnhuset Total projektkostnad 10 mnkr.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Kostnadsuppföljning Gatersbyn 1:120

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna kostnadsuppföljningen enligt bilaga 1 baserat på den av Kommunfullmäktige beslutade investeringsramen på 10 mnkr. (2015-09-02, § 110)

Ärendebeskrivning

De åtgärder som har krävts för att hyresgästanpassa fastigheten Gatersbyn 1:120 är inne i sin slutfas. De sammanlagda prognostiserade investeringarna uppgår i dagsläget till 6 344 tkr.

När samtliga investeringar enligt kostnadsuppföljningen (bilaga 1) är betalda kommer resterande investeringsmedel bland annat att användas till byte av takluckor och asfaltering.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Björnhuset

Bilaga 1

Total projektkostnadsram 10 mnkr

Företag A	Prognos	Summa
Arbete		2 394 215
Värme cidisk		1 124 190
Utlastningskyl		162 500
Arbeten media på loftet		547 000
Konsultkostnader		217 804
Företag A (hyresgrundande)		4 445 709

Företag B	Prognos	Summa
Lastkaj G13		5 000
Lastkaj söder		376 000
Ändring kylrum		210 000
Rum utlastning T11		165 000
Katedralen		131 000
Konsultkostnader		34 199
Företag B (hyresgrundande)		921 199

Företag C	Prognos	Summa
Utlastningskyl		162 500
Konsultkostnader		10 444
Företag C (hyresgrundande)		172 944

Totalt hyresgrundande	5 539 852
------------------------------	------------------

Kommunens investeringar & underhåll, Björnhuset	Summa
Taggsystem	210 000
Reparationer Golv	506 575
Konsultkostnader	87 473
Summa totalt:	804 048

Total projektkostnad:	6 343 900
Projektkostnadsram:	10 000 000
Överskott:	3 656 100

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 90

Dnr 2016-402

Särskild medlemsinsats år 2016 till Kommuninvest ekonomisk förening

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att Färgelanda kommun erlägger särskild insats med 3 233 784 kronor för att helt fullgöra den obligatoriska insatsen i Kommuninvest ekonomisk förening under 2016.

Ärendebeskrivning

Föreningsstämman har 2015-04-16 fastställt nya stadgar för Kommuninvest ekonomisk förening. I stadgarna har bland annat tillkommit en möjlighet för medlemmarna att på eget initiativ och i egen takt erlägga en eller flera särskilda insatser för att snabbare fullgöra den obligatoriska insatsskyldighet som följer av medlemskapet.

De nya lagkrav på bland annat större kapital som växt fram i kölvattnet av finanskrisen påverkar också Kommuninvest i hög utsträckning. Den uppbyggnad av kapitalet som måste ske beskrivs närmare i ”Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad”. Planen syftar till att minimikravet på större kapital ska vara uppnått senast 2018 då kravet på viss lägsta bruttosoliditet träder i kraft.

Många medlemmar har redan under 2015 valt att sätta in hela eller huvuddelen av den högsta insatsnivån. Under 2015 beslutade hela 212 eller 76 % av medlemmarna att göra en särskild insats som också genomfördes samma år med totalt 2 690 mkr.

Färgelanda kommun valde att avstå från att under 2015 göra någon inbetalning på särskild insats.

Kommuninvest har även i år sänt ut en förfrågan om man vill göra en extra insatsbetalning till de medlemmar som ännu inte har nått den stadgemässigt högsta insatsnivån. Senast 2016-10-31 ska medlemmarna lämna in ett bindande besked om intresset för att betala in extra kapital under 2016.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 90

Bedömning

Enligt Kommuninvests sammanställning i utskick 2016-05-23 har Färgelanda kommun ett totalt insatskapital i kronor per invånare på 402,11 efter att 2016 års insats har betalats in. Det innebär att Färgelanda kommun uppnått knappt 50 % av högsta nivån. Högsta nivån skall vara uppnådd senast 2018 men även i år kan medlemmarna erlagga särskild insats för att helt eller delvis fullgöra den obligatoriska insatsen i Kommuninvest ekonomisk förening.

Grunduppgifter	
Invånarantal i beräkningarna	6 495
Insatskapital i kronor vid 2016 års början	2 219 870
Ny årsinsats 2016 i kronor	391 846
Totalt insatskapital i kronor	2 611 716
Totalt insatskapital i kronor per invånare	402,11

För att uppnå följande insatsbelopp		Återstår följande insatsbelopp
Miniminivå	200 kr/inv	0 kr
50 % av högsta nivån	450 kr/inv	311 034 kr
75 % av högsta nivån	675 kr/inv	1 772 409 kr
Högsta nivån	900 kr/inv	3 233 784 kr

Färgelanda kommun har uppnått miniminivå. Förvaltningens bedömning är att särskild insats upp till högsta nivån är möjlig att göra under 2016 då kommunens likviditet för närvarande är god.

Beslutsunderlag

Kommunledningens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Förfrågan om särskild medlemsinsats år 2016 till Kommuninvest ekonomisk förening

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att Färgelanda kommun erlägger särskild insats med 3 233 784 kronor för att helt fullgöra den obligatoriska insatsen i Kommuninvest ekonomisk förening under 2016.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Föreningsstämman fastställde 2015-04-16 nya stadgar för Kommuninvest ekonomisk förening. I stadgarna har bland annat tillkommit en möjlighet för medlemmarna att på eget initiativ och i egen takt erlägga en eller flera särskilda insatser för att snabbare fullgöra den obligatoriska insatsskyldighet som följer av medlemskapet.

De nya lagkrav på bland annat större kapital som växt fram i kölvattnet av finanskrisen påverkar också Kommuninvest i hög utsträckning. Den uppbyggnad av kapitalet som måste ske beskrivs närmare i ”Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad”.

Planen syftar till att minimikravet på större kapital ska vara uppnått senast 2018 då kravet på viss lägsta bruttosoliditet träder i kraft.

Många medlemmar har redan under 2015 valt att sätta in hela eller huvuddelen av den högsta insatsnivån.

Under 2015 beslutade hela 212 eller 76 % av medlemmarna att göra en särskild insats som också genomfördes samma år med totalt 2 690 mkr. Av de 212 medlemmarna valde 9 av 10 att göra en så stor insats att medlemmen uppnådde den högsta stadgemässiga insatsnivån.

Färgelanda kommun valde att avstå från att under 2015 göra någon inbetalning på särskild insats.

Kommuninvest sänder även i år ut en förfrågan om man i år vill göra en extra insatsbetalning till de medlemmar som ännu inte har nått den stadgemässigt högsta insatsnivån. Senast 2016-10-31 ska medlemmarna lämna in ett bindande besked om intresset för att betala in extra kapital under 2016.

Bedömning

Enligt Kommuninvests sammanställning i utskick 2016-05-23 har Färgelanda kommun ett totalt insatskapital i kronor per invånare på 402,11 efter att 2016 års insats har betalats in. Det innebär att Färgelanda kommun uppnått knappt 50 % av högsta nivån. Högsta nivån skall vara uppnådd senast 2018 men även i år kan medlemmarna erlagga särskild insats för att helt eller delvis fullgöra den obligatoriska insatsen i Kommuninvest ekonomisk förening.

Grunduppgifter	
Invånarantal i beräkningarna	6 495
Insatskapital i kronor vid 2016 års början	2 219 870
Ny årsinsats 2016 i kronor	391 846
Totalt insatskapital i kronor	2 611 716
Totalt insatskapital i kronor per invånare	402,11

För att uppnå följande insatsbelopp		Återstår följande insatsbelopp
Miniminivå	200 kr/inv	0 kr
50 % av högsta nivån	450 kr/inv	311 034 kr
75 % av högsta nivån	675 kr/inv	1 772 409 kr
Högsta nivån	900 kr/inv	3 233 784 kr

Färgelanda kommun har uppnått miniminivå. Undertecknades bedömning är att särskild insats upp till högsta nivån är möjlig att göra under 2016 då kommunens likviditet för närvarande är god.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 109

Dnr 2016-405

Detaljbudget 2017 och verksamhetsplan 2018-2019

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till Detaljbudget 2017 och verksamhetsplan för 2018-2019 med sektoreernas förslag på aktiviteter/åtgärder för att uppnå de av kommunfullmäktiges fastställda verksamhetsmål samt ramar för sektoreernas verksamhetsområden.

Tobias Bernhardsson (C) ämnar lämna eget förslag till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har beslutat om Övergripande verksamhetsplan för perioden 2017-2019.

Kommunfullmäktiges beslut innehåller vision, övergripande mål och prioriterade inriktningar och ekonomiska mål samt förslag till ramar för kommunens sektorer och förslag till investeringsutrymme.

Detaljbudgeten har behandlats i kommunens centrala samverkansgrupp, CESAM.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-20

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Detaljbudget 2017 och verksamhetsplan 2018-2019

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till Detaljbudget 2017 och verksamhetsplan för 2018-2019 med sektorernas förslag på aktiviteter/åtgärder för att uppnå de av kommunfullmäktiges fastställda verksamhetsmål samt ramar för sektorernas verksamhetsområden.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har beslutat om Mål- och resursplan 2017-2019. (2016-06-22, § 85).

Kommunfullmäktiges beslut innehåller vision, prioriterade områden och verksamhetsmål samt ramar till sektorer och investeringsutrymme för planperioden.

Detaljbudgeten har behandlats i kommunens centrala samverkansgrupp CESAM.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

PROTOKOLL extra CESAM

Datum: 2016-10-20

Tid: 11.00

Deltagare: Lars-Göran Berg, Eivor Lindahl, Magnus Fröberg, Kristina Ström, Pär Allvin, Cecilia Friis, Anna-Bella Blackman, Jörgen Andersson

Agenda

INFÖR BESLUT

1. Detaljbudget 2017

Personalorganisationerna är i stort nöjda med budgeten. Vision uttalar att det är bra att det inte innebär några större nedskärningar. DIK är positiv till tydligare mål, men saknar konsekvenser av de nedskärningar som blir konsekvensen av den mindre ramen. (Detta samverkades dock inför beslut om ramfördelningen i juni.)

Skolledarna, LR och Lärarförbundet är nöjda med satsningarna inom skolan och förskolan. LR och Lärarförbundet överlämnar en gemensam protokollsanteckning som bifogas protokollet.

2. Ny förvaltningsorganisation

Ajourneras och återupptas den 27 oktober kl 11.00.

Vid protokollet

Eivor Lindahl

Justeras

Justeras

Lars-Göran Berg

Magnus Fröberg

Justeras

Justeras

Anna-Bella Blackman

Pär Allvin

Justeras

Justeras

Cecilia Friis

Kristina Ström

Justeras

Jörgen Andersson

Protokollsanteckning till Extra CESAM angående budget 2016-10-20.

"Utbildning

Arbeta mot 100 % måluppfyllelse. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka med minst 10 % -enheter per år."

Vi konstaterar att kommunen har höga ambitioner när det gäller skolans måluppfyllelse, vilket även är ett nationellt mål. LR delar den ambitionen samtidigt som man måste förstå att det är en lång process.

I den föreslagna budgeten ser vi inte de ekonomiska resurser som ska till för att klara dessa delmål under kommande läsår.

Nationella proven är en indikation på vilken prognos man kan förvänta sig. Om man konstaterar att de NP genomförs med låga resultat, i vår kommun jämfört med övriga Sverige, så måste man tillföra resurser för att klara utmaningen. Gör man inget händer inget.

När det gäller de utmaningar som vi lärare har att arbeta med behöver lärare få vara lärare för att klara av uppdraget.

Vi vill särskilt lyfta en grupp i skolan som kräver mycket omsorg, uppmärksamhet och resurser. Det är gruppen elever med social problematik.

Vi konstaterar i medarbetarenkäten att lärarna upplever en hög stress i sitt arbete. Skolan behöver få medel för att klara de arbetsuppgifter som inte tillhör de pedagogiska uppdraget.

För att klara av detta mål krävs det att vi satsar på bred front under en lång tid.

Vi konstaterar att det är brist på behöriga lärare. Färgelanda Kommun behöver en fortsatt satsning när det gäller lärarnas löner för att attrahera och behålla kompetenta och legitimerade lärare.

Vi ser inte dessa resurser i budgetförslaget.

Med vänliga hälsningar

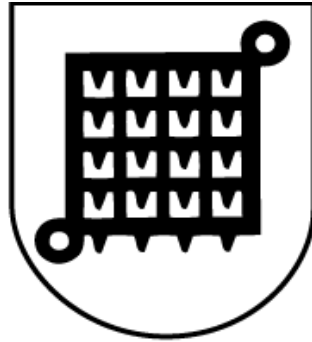
Kristina Ström

LR Kommunombud

Björn Karlsson

LR Huvudskyddsombud

Yvonne Friis
Lärarförbundet

Detaljbudget 2017 och verksamhetsplan 2018-2019

Färgelanda kommun

2017

2016/405

Innehållsförteckning

Övergripande	3
Investeringsbudget	10
Kommunfullmäktiges beslut	11
Anvisningar till detaljbudget	12
Årets plan – Målstyrning 2017	13
Kommunfullmäktiges förvaltning och Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor	15
Sektor Omsorg	18
Sektor Barn & utbildning	22
Sektor Kultur & fritid	26
Sektor Samhällsbyggnad	28

Övergripande

Politisk viljeriktning

Social hållbarhet

Alla barn i Färgelanda har rätt att växa upp i ett tryggt och jämnlit samhälle. Vi vill ge alla barn förutsättningar att utvecklas till fria vuxna individer genom att bygga ett stabilt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Barn som växer upp under trygga och stabila förhållande får bättre livsvillkor och bättre hälsa som vuxna. En god folkhälsa är också grunden för ett gott samhälle. God uppväxt, god utbildning och ökat arbetsdeltagande är grunden för en god folkhälsa.

I ett samhälle där ojämnligheterna ökar drabbas våra barn allra hårdast därför fokuserar vi på tidiga insatser i livet framför allt inom skolan. Detta för att våra barn senare tryggt kan ta klivet in i vuxenvärlden.

Barnomsorg och utbildning

Det är viktigt att alla barn får gå i en förskola och skola med hög kvalitet i hela verksamheten. Förskolan och skolan skall präglas av trygghet, kunskap och likvärdighet där eleverna möts av en miljö som präglas av jämlikhet och demokratiska värderingar. Vi är övertygade att alla tjänar på om samhället satsar extra mycket på barn med särskilda behov i ett tidigt stadi. Därför vill vi ha en resurstilldelning som också utgår från ett socialt och ekonomiskt perspektiv. Vi vill också fortsätta att vidareutveckla föräldrarnas möjligheter till engagemang i skolan. Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.

Förskolan

Vi skall ha en förskola som motsvarar barnens behov av trygghet och utveckling. Personalens pedagogiska kompetens är en viktig byggsten för att ge barnen denna omsorg. Vår ambition är att minska antalet barn i barngrupperna bland annat genom att inrätta ytterligare förskoleavdelningar. Ambitionen är att på sikt nå de nationella måtten avseende antal barn i barngrupperna.

Skola

En likvärdig skola leder till att fler ungdomar går ut med fullständiga betyg och därmed får större förutsättningar till ett arbete eller vidare studier. Färgelanda har under ett antal år haft en negativ utveckling vad det gäller godkända betyg i grundskolan. För att vända denna trend vill vi jobba med stödinsatser redan i ett tidigt skede. För att lyckas med detta anser vi att man måste ha mindre klasser från årskurs ett- tre. Lärarna skulle då få mer tid för varje elev och därmed kunna sätta in insatser tidigare. Ingen skall behöva få vänta på stöd eller invänta andra elever för att gå vidare i sin utveckling. Vår ambition är att i stora grupper skall det finnas två pedagoger i klassrummet.

Vuxenutbildning

Världen är föränderlig och man möter hela tiden nya utmaningar och människor behöver därmed möjlighet till fortsatt utveckling genom hela livet. Därför behövs en vuxenutbildning som möter de olika behoven. Även särskilda yrkesutbildningar är ett bra sätt att bli mer attraktiv på arbetsmarknaden.

Äldreomsorg

Samhället bygger på den solidariska tanken att alla betalar efter sin förmåga och nyttjar den gemensamma välfärden efter sina behov. Alla tjänster inom äldreomsorgen ska ha fortsatt god kvalitet och utgå från varje människas unika behov med bibehållen värdighet och integritet. De äldre ska ges möjlighet att ha stort inflytande över planering och genomförande av sin egen vård och omsorg.

Våra äldreboenden ska ha god kvalitet och erbjuda en meningsfull tillvaro samt sociala aktiviteter.

Flera boendeformer kan behöva byggas såsom exempelvis seniorboenden som inte är en biståndsbedömd boendeform och behöver inte heller byggas i kommunal regi.

Vi vill fortsatt höja personalens kompetens i äldreomsorgen samt arbeta för fler händer inom vården.

Integration och mångfald

I vårt samhälle har alla människor lika värde med samma rättigheter och skyldigheter. Alla former av rasism, diskriminering och främlingsfientlighet ska motverkas. En utsatt grupp i vårt samhälle är den grupp människor som nyss kommit till Sverige. För att underlätta integration i det svenska samhället är det viktigt att vi satsar på en bra och effektiv språkinläring (SFI undervisning) vilket är en viktig förutsättning för att komma in på arbetsmarknaden.

Kultur och fritid

Vi vill ha ett brett utbud av kultur-och fritidsverksamhet. En viktig uppgift är att ge förutsättningar att skapa positiva mötesplatser som förgyller vardagen för våra invånare. Kultur och fritidsverksamhet är också en viktig hörnsten i integrationsarbetet och bidrar i högsta grad till en snabbare väg in i samhället för våra nyanlända.

Vi anser det också viktigt att fortsätta att utveckla vår fritidsgårdsverksamhet till att i framtiden kunna öppnas på fler orter och utöka öppethållandet.

Vår kommuns väl fungerande föreningsliv är en viktig aktör i samhällsutvecklingen där vår uppgift är att stödja och stötta med bland annat bidrag.

Arbetsmarknad

Under planperioden 2017-2019 kommer vi att fortsätta utveckla pågående arbete med att skapa förutsättning för människor som av en eller annan anledning hamnat långt från arbetsmarknaden. En sådan satsning kostar initialt men betalas tillbaka på sikt genom minskade kostnader för den sociala sektorn. Den absoluta vinsten är för den enskilda individen som ges förutsättningar att hamna i ett innanförskap i stället för ett utanförskap.

Ett bra sätt att komma in på arbetsmarknaden kan vara att varva utbildning med lämplig praktik i våra verksamheter för att öka möjligheten till riktiga jobb.

Näringsliv/landsbygdsutveckling

Arbetet med att få en bra relation med näringslivet i Färgelanda kommun som påbörjades 2015 skall fortsätta och snäppas upp ytterligare kommande år. Arbetet började initialt i en mindre krets men bör nu utvecklas så man får en bredd som omfattar så många näringsgrenar som möjligt. Det är också viktigt att förutom näringslivsrådsmöten få tillstånd dialoger dit samtliga näringsidkare bjuds in. 2015 anordnades näringslivets dag och samtidigt inrättades ett pris årets företagare i Färgelanda kommun. Tanken är att framöver utveckla denna dag till att bli något större och omfatta två dagar i samband med Harvens Dag. Förutsättningar måste ges för att kunna fullfölja detta.

Det är också viktigt att Färgelanda kommun vidareutvecklar arbetet med ha färdig mark och lokaler för att kunna möta eventuella företagsetableringar i Färgelanda kommun. Om vi inte kan erbjuda mark eller lokaler när detta efterfrågas riskerar vi snabbt att tappa företag.

Boende

Vi vill jobba vidare med att driva fram attraktiva, trivsamma och trygga bostadsmiljöer i Färgelanda kommun. En bra bostad är en social rättighet och vi vill att alla skall ha en möjlighet att hitta ett boende som passar den egna livssituationen i livets alla skeden.

För att Färgelanda skall börja växa arbetar vi för ökad utbyggnad av bostäder både i kommunal och privat regi.

Vision

FÄRGELANDA - EN ATTRAKTIV KOMMUN ATT
BO OCH LEVA I

Prioriterade områden

Utbildning Arbetsmarknad Bostäder

Verksamhets mål

Utbildning

Arbeta mot 100 % måluppfyllelse. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka med minst 10 % -enheter per år.

Arbetsmarknad

Verksamheten en väg in skall leda till att minst 25 individer kommer ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.

Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 50 praktikplatser varje år under planperioden. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning. Varje sektor skall bidra med praktikplatser.

Ett kompetensråd skall inrättas tillsammans med näringslivet under 2017. Kompetensrådets uppgift är att ta fram en kompetensplattform.

Bostäder

Under planperioden skall minst 20 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.

Färgelanda kommun skall öka med minst 10 invånare per år under planperioden.

Förvaltningens förslag till prioriterade satsningar

Åtgärder för ökad måluppfyllelse i skolan

Goda skolresultat är en av de allra viktigaste förutsättningarna för att ge våra barn och ungdomar en bra start i livet med valmöjligheter inom studier och kommande arbete.

Kommunen bör därför intensivt arbeta för måluppfyllelse. Förvaltningen avser att återkomma under hösten med en utvecklingsplan för att skapa förutsättningar till god måluppfyllelse från förskola till gymnasium och vuxenutbildning.

Förvaltningen vill därför få i uppdrag att utforma en förvaltningsövergripande utvecklingsplan med målet att succesivt höja måluppfyllelsen. Planen avses presenteras i höst i samband med att detaljbudgeten antas. Det är av största vikt att denna plan utgår från forskning och beprövad erfarenhet.

En väg in

Trots att arbetslösheten generellt sett minskar i landet finns grupper som alltjämt har stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. För att öka möjligheterna till studier, arbete eller sysselsättning för dessa målgrupper - exempelvis nyanlända och unga i försörjningsstöd - utvecklas en kommunal verksamhet med fokus på samverkan, flexibilitet och fortlöpande utveckling. Allt med syfte att skapa ökade förutsättningar till egen försörjning, via arbete, studier eller annan sysselsättning.

Förstärkning av integrationsarbetet

Uppgifterna inom integration har ökat och kommer, med stor sannolikhet, att öka ännu mer då fler nyanlända inom de närmaste åren ska beredas studier, arbete och bostad.

Handlingsplanen för integration, som för närvarande är under framtagande, visar på ett antal områden som kräver ökade insatser.

Förstärkning av funktionen för upphandling

Det finns ett stort behov av utökad kompetens inom upphandlingsområdet. Under ett antal år har detta arbete inte kunnat prioriteras. Det finns två gemensamma tjänster att tillgå inom dalslandssamarbetet men det är också viktigt att ha en kommunspecifik funktion.

Finansiella Mål

För planperioden 2017-2019 har tre finansiella mål fastställts i budgetarbetet.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till minst 1,5-2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att uppnå en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 40 procent.

Ekonomiska förutsättningar

Befolkningsprognos

Färgelanda	2015	2016	2017	2018	2019
Antal invånare	6 494	6 500	6 500	6 500	6 500

Skattesats

Nuvarande skattesats (2016) är 22,26 per skattekrona. Förslaget är att nuvarande skattesats behålls under planperioden 2017-2019

Inflation och löneökning

Antagandet om kostnadsökningar i kommunens verksamhet baseras på prognoser från Sveriges kommuner och Landsting, SKL, i huvudsak hämtade från SKL Cirkulär 16:17

Tabell 10. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2015	2016	2017	2018	2019
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,5	3,7	3,6	3,9
Övrig förbrukning	1,6	2	2,3	2,7	2,7
Prisförändring	2,6%	3,0%	3,2%	3,3%	3,5%

* Inklusiv förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering

Finansiella förändringar

Prognoserna baseras på SKL:s prognoser från april 2016, cirkulär 16:17.

	2016	2017	2018	2019
Skatteintäkter	260 247	268 547	280 094	292 138
Uljämning och statsbidrag	82 520	91 669	88 625	84 915
Fastighetsavgift	11 743	11 382	11 382	11 382
Summa	354 510	371 598	380 101	388 435

Verksamhetsförändringar och budget i balans

Förvaltningen har beskrivit och analyserat vad som krävs för att få en budget i balans inför 2017 utifrån en preliminär budgettram där hänsyn har tagits till beslut om planeringsförutsättningar på KF 2016-03-09 §37 och Skatteunderlagsprognos SKL.

Budget prognos ekonomiska beräkningar:

- Budgetprognos för 2016 på - 8 mnkr (exkl bidrag 12 mnkr)
- Verksamhetsförändringar, sk volym och ambitionshöjningar, se tabell nedan.

Verksamhetsförändringar	Kostnad mnkr
Förskoleverksamhet Högsäter, Ödeborg, Stigen (varav 2,0 på KS)	3,2
Hyra av moduler Valboskolan	1
Ökat antal gymnasieelever	1
Ökat antal brukare LSS	0,8
Ökad bemanning IFO/ökat försörjningsstöd	1,8
Ny tjänst fastighetsförvaltningen	0,5
Ökat behov av färdtjänst	0,6
En väg in	1,2
Samverkande vård	0,2
Bostadsanpassningstjänst Omsorg	0,2
Skärpta hygienkrav	0,5
Buskort pensionärer	0,05
Ökat anslag näringlivssamordnare	0,25
Summa	11,3

Politiskt förslag till åtgärder för budget i balans

Politiskt förslag till åtgärder för budget i balans	Mnkr
Organisationsförändring Kultur & Fritid	-0,5
Samordning växel, reception, medborgarkontor	-0,9
Minskade underhåll- och driftkostnader vid försäljning av skollokaler	-0,5
Summa	-1,9

Dock återstår 1 770 tkr att anpassa. Konsekvensanalys finns beskrivet under respektive sektor.

Sektor	Mnkr
Kommunfullmäktige: -	-0,05
Kommunstyrelse och kommunkontor:	-0,5
Barn & Utbildning:	0
Omsorg:	-0,57
Kultur & Fritid:	-0,25
Samhällsbyggnad:	-0,4
Summa	-1,77

Investeringar, tkr

Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017 - 2019
9 764	20 000	80 000

Kommunens investeringsutrymme uppgår till 80 mnkr för planperioden, exklusive investeringsbehovet i kommunens bolag.

Omsättning och nyupptagning av lån under planperioden

Kommunens avskrivningar uppgår till 12 mnkr per år under planperioden. Det självfinansierade investeringsutrymme uppgår till avskrivningsnivån plus resultat. Därför planeras nyupplåning ske under planperioden.

Amorteringar

Under planperioden beräknas amorteringar på långfristiga skulder följa lånens normala amorteringsplaner.

Kommunbidrag

Nedan redovisas kommunbidragen, ramar, för respektive sektor inklusive kommuninterna intäkter och kostnader.

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Kommunfullmäktige	3 061	3 045	3 430	3 422
Kommunstyrelse och Stab	33 077	32 598	32 549	32 948
Sektor Barn och Utbildning	148 984	153 692	157 499	161 250
Sektor Omsorg	119 305	125 195	127 089	130 116
Sektor Kultur och Fritid	15 343	15 137	15 537	15 908
Sektor Samhällsbyggnad	25 656	25 762	26 394	27 022
Utrymme för Lönerrevision	0	6 000	7 000	7 000
Finansiering	2 500	2 737	3 000	3 000
Summa Kommunbidrag till verksamheterna	347 926	364 166	372 498	380 666
Resultat	6 584	7 432	7 602	7 769
Totalt	354 510	371 598	380 101	388 435

Investeringsbudget

Investeringar i Detaljbudget 2017-2019							
Beslutade pågående investeringar	Sektor	Totalt	PLAN 2016	PLAN 2017	PLAN 2018	PLAN 2019	2020-2025
Cykelväg Stigen -Färgelanda	Samhällsbyggn	7 500	0	7 500	2 048		
Vänstersväng	Samhällsbyggn	2 500		2 310			
Bredbandsutbyggnad	IT	9 000	1 600	2 271			
Fiberanslutning av vikt utanför tätort	IT	1 300	972				
Uthyrning Gatersbyn <i>Dnr 2016-405,2016-406 KFS 85</i>	Samhällsbyggn	9 900	9 000	900			
Förskola Högsäter Utbyggnad, <i>nr 2 Dnr 2016-405,2016-406 KFS 85</i>	Samhällsbyggn	16 500	2 000	10 500	4 000		
SUMMA Beslutade pågående investeringar		30 200	13 572	23 481	6 048	0	
Årliga beslutade investeringar enligt plan							
Energieffektiviseringar Etapp1+2	Samhällsbyggn	14 000	2 850	2 405			
Uppgradering arbetsstationer	IT		900	900	900		
IKT-plan	BoU		245	245	245		
SUMMA Årliga beslutade investeringar			3 995	3 550	1 145		
Grundämnen Ersättningsinvesteringar enl plan							
Grundämnen fastigheter planerat underhåll/komponenter	Samhällsbyggn		400	400	400	400	
Grundämnen Utrustn	Samhällsbyggn		360	360	360	360	
Grundämnen Kartor	Samhällsbyggn		320	320	320	320	
Grundämnen IT	KS/Förv		600	600	600	600	
Grundämnen	KS/Förv		100	100	100	100	
Grundämnen	BoU		820	820	820	820	
Grundämnen	Omsorg		880	880	880	880	
Grundämnen	KoF		80	80	80	80	
Grundämnen Ersättningsinvesteringar		0	3 560	3 560	3 560	3 560	
Nya investeringar 2017							
Ej specificerade investeringar				1 500	1 500	1 500	
Skolstruktur centralorten						6 000	
Asfaltering Söptippen	Samhällsbyggn		30	30	30	30	
Förskola Södra kommundel	Samhällsbyggn	16 000	0		8 000	8 000	
Teknisk utrustning, Bibliotek	KoF			30			
Utrustning fritidsgård Högsäter	KoF			50			
Mobila dansspeglar, Musikskolan	KoF			80			
Lekplatser	Samhällsbyggn	600	300	300			
Containrar farligt avfall	Samhällsbyggn			190			
Anpassning gymnastiksal Högsäter <i>Dnr 2016-405,2016-406 KFS 85</i>	Samhällsbyggn	1 635		1 635			
Dammen i Stigen	Samhällsbyggn			600			
Etablering Dyrtoorp	Samhällsbyggn	12 190	6 569	5 621			
SUMMA Nya investeringar			6 899	10 036	9 530	15 530	
TOTALT BESLUTAT och PLAN			28 026	40 627	20 283	19 090	
TOTALT BESLUTAT INVESTERINGSUTRYMME I ÖVP/ KF			20 000	40 000	20 000	20 000	
Återstående utrymme			-8 026	-627	-283	910	

Kommunfullmäktiges beslut

KF § 85 Dnr 2016-405 2016-406

Mål och resursplan för Färgelanda kommun 2017-2019 inkl. beslut om finansiella mål, skattesats, investeringsplan, ram för upplåning, taxor och avgifter (omsorgen, plan- och byggområdet, serviceinsatser, renhållning, musikskola, tillsynsavgifter inom alkohol och tobakstillsynen, färdtjänst m m) samt uppdrag till kommunstyrelsen att utifrån sektorsramarna fastställa detaljbudget för 2017 och genomföra de verksamhetsförändringar och effektiviseringar som framgår av planen m m.

Kommunfullmäktige beslutar att anta Socialdemokraternas, Liberalernas och Vänsterpartiets förslag till Mål och resursplan 2017-2019 innebärande att:

- de finansiella målen för 2017 – 2019 tills vidare bestäms på samma nivåer som 2016.
- att fastställa skattesatsen för 2017 till 22,26 kronor.
- att fastställa budget för 2017 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelsen, förvaltningen och sektorerna med totalt 371 598 tkr.
- att godkänna förslaget till investeringsbudget för perioden med följande ändringar och förtydliganden för 2017: för renovering av gymnastikhall Högsäter anvisas 1 635 tkr, investeringsanslaget för Björnhuset minskas med 100 tkr och medel anvisas för alt 2 i utredningen "Om- och tillbyggnad av förskola i Högsäter".
- att delegera till kommunstyrelsen att godkänna teknisk omdisponering av ramarna mellan sektorerna.
- att i den långsiktiga planeringen utgå från SKLs prognoser för intäkter vilket innebär 380 101 tkr för 2018 och 388 435 tkr för 2019.
- att uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerrevisionen besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen.
- att fastställa internräntan för 2017 till 1,75 % enligt SKL:s rekommendation
- att uppdra åt förvaltningens sektorer att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga.
- att uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra de verksamhetsförändringar, effektiviseringar och investeringar som ingår i mål- och resursplanen.
- att fastställa taxor och avgifter enligt bilaga till mål- och resursplan.
- att godkänna en ram för upplåning upp till 80 mnkr under planperioden.
- delegera beslut att godkänna detaljbudgeten för 2017 till kommunstyrelsen.

Anvisningar till detaljbudget

Verksamheterna skall, utifrån KFs Mål och resursplan för 2017-2019 och planeringsförutsättningarna, utforma detaljbudget för drift. Inrapporteringen skall innehålla fördelning av sektors ram till respektive verksamhetsområde samt åtgärder och konsekvenser som tilldelad ram får för respektive sektor. Detaljbudgeten ska även innehålla följande:

- Verksamhetsbeskrivning per sektorsnivå och enhetsnivå.
- Volymmått per verksamhetsområde/verksamhet inom respektive sektor.
- Förslag från förvaltning och sektorer på aktiviteter och åtgärder för att bidra till att uppnå, de av KF fastställda, verksamhetsmålen.

Materialet sammanställs till en detaljbudget för kommunstyrelsen.

Tidplan:

22 juni –KF, beslut Prioriterade områden, Verksamhetsmål, totalram och ram per sektor, taxor samt investeringsutrymme.

18 oktober -ER Politikens förslag till detaljbudget per sektor/verksamhetsområde.

26 oktober -KS beslut detaljbudget

Årets plan – Målstyrning 2017

Förvaltningens förslag på åtgärder för att uppnå de av KF uppsatta verksamhetsmålen.

Prioriterade områden	Verksamhetsmål	Klart senast/ Upp-följning	Aktivitet / Åtgärd
KF 2016-06-22, § 85	KF 2016-06-22, § 85	2019. Upp-följning sker 3 ggr/år; 30 april, 31 juli, 31 dec.	Verksamhetens förslag övergripande
Utbildning	Arbeta mot 100 % måluppfyllelse. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka med minst 10 % -enheter per år.		<ol style="list-style-type: none"> 1. Tydliggöra roller och ansvarsfördelning politik, elev, personal, förälder. 2. Utveckla alla arenor för lärande. 3. Rätt och tidigt stöd på rätt nivå. 4. Arbetsmiljö.
Arbetsmarknad	* Minst 25 individer kommer ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.		Utveckla och bredda kommunens arbete för personer som står utanför utbildning och arbetsmarknad.
	Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 50 praktikplatser varje år under planperioden. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning. Varje sektor skall bidra med praktikplatser.		Förvaltningen utser en specifik verksamhet/ enhet för att administrera, planera och samordna praktikplatser.
	Ett kompetensråd skall inrättas tillsammans med näringslivet under 2017. Kompetensrådets uppgift är att ta fram en kompetensplattform.		Starta ett kompetensråd som tar fram en kompetensplattform.
Bostäder	Under planperioden skall minst 20 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.		<ol style="list-style-type: none"> 1. Verka för nyexploatering inom redan detaljplanerade områden. 2. Arbeta med marknadsföring för att bygga "varumärket" Färgelanda kommun.

Prioriterade områden	Verksamhetsmål	Klart senast/ Upp- följning	Aktivitet / Åtgärd
	Färgelanda kommun skall öka med minst 10 invånare per år under planperioden.		1. Skapa attraktiva mötesarenor runt om i kommunen. 2. Arbeta med marknadsföring för att bygga "varumärket" Färgelanda kommun.

* Förslag på ändring av målformulering; tagit bort "Verksamheten en väg in skall leda till att"

Kommunfullmäktiges förvaltning och Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Kommunfullmäktiges förvaltning	3 061	3 045	3 430	3 422

Verksamhetsområde	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Kommunfullmäktige	1 261	1 225	1 380	1 377
Kommunrevision	444	449	506	505
Nämnder och beredningar	481	486	547	546
Överförmyndare	875	885	997	995
Totalt	3 061	3 045	3 430	3 422

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor	32 640	32 597	32 549	32 948

Verksamhetsområde	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Kommunstyrelse	4 340	4 740	4 733	4 791
Kommunchef	5 774	6 094	6 085	6 160
Ekonomiavdelning	6 997	6 947	6 937	7 022
Personalkontor	6 123	5 973	5 964	6 037
Kansliavdelning	3 126	2 226	2 223	2 250
Folkhälsoenhet	417	417	416	421
IT & Kommunikation	6 300	6 200	6 191	6 267
Totalt	33 077	32 597	32 549	32 948

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen består av 13 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska också bereda ärenden till fullmäktige.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över det kommunala bolaget, samt över de kommunalförbund med mera, som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsen ansvarar för hela kommunens verksamhet förutom myndighetsutövningen som myndighetsnämnden ansvarar för.

Kommunledningskontor

Staben fokuserar på strategiska frågor samt arbetar som internkonsulter för de löpande verksamheterna. Staben är en resurs för samtliga fyra sektorer och stabens verksamhet kommer hela organisationen till gagn. I staben ingår förutom kommunchefen även administrativ/personalchef, ekonomichef, och IT-chef.

Ekonomi-, personal- och administrativavdelning

Kommunen har en samlad administration som understödjer den politiska verksamheten, staben samt de fyra sektorerna. Enheten består av ekonomi och administrativa avdelningen, inklusive personalenhet.

Inköp och upphandling

Den dalslandsgemensamma inköpsorganisationen har förstärkts och ett system för upphandlingsstöd och avtalsregister har införts. För att ytterligare säkerställa att ökade krav i samband med inköp och upphandlingar hanteras effektivt och att befintliga avtal följs behöver inköpsfunktionen fortsätta att förstärkas och utvecklas. Det är viktigt att kommunen säkerställer att det finns tillgång på varor och tjänster av hög kvalitet och till låga priser.

Näringsliv

Kommunens näringslivsverksamhet består av riktade åtgärder mot målgrupper såsom befintligt näringsliv, företagare utanför kommunen med intresse för samarbete, potentiella företagare samt kommuninvånare och turister.

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet syftar till att utjämna skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället och att skapa förutsättningar för människor att känna trygghet till sig själva och sin omgivning och att kunna göra hälsosamma val i livet.

Folkhälsoarbetet bedrivs med utgångspunkt från det avtal som finns mellan Färgelanda kommun och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Dalsland och har sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar. I kommunen finns ett Folkhälsoråd med deltagare från Kommunstyrelsen i Färgelanda och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Dalsland

Konsekvensbeskrivning

Förslag på åtgärder

Storlek på anpassningen 550 tkr fördelat på följande:

Kommunfullmäktige: 150 tkr

- 50 tkr – 8 möten med KF per år istället för 9 möten per år
- 100 tkr – minskad budget för utbildning från 250 tkr till 150 tkr. Viktigt att utbildningsbudgeten är högre i början av mandatperioden

Kommunstyrelsen: 50 tkr

Övergång till digitala kallelser medför mindre kopiering mm

IT: 50 tkr

Nytt avtal för nätverk innebär minskad kostnad

Kommunkontoret: 300 tkr

- 150 tkr – minskad budget för utbildning från 280 tkr till 130 tkr. Avser högre chefsutbildningar
- 100 tkr – minskad användning av konsultinsatser
- 50 tkr – minskat utbud på kontorsmaterial

Konsekvenser för brukare/medborgare

Färre möten med kommunfullmäktige kan uppfattas som en försämring ur demokratisk synvinkel. Kan även innebära längre handläggningstider. Digitala kallelser innebär däremot att medborgarna får en väsentligt större insikt i den demokratiska processen, med möjlighet att på ett enkelt sätt ta del av politisk dokumentation. Minskad utbildning för politiker kan innebära försämringar, men behovet av utbildning är större i början av en mandatperiod.

För IT besparingen finns ingen konsekvens.

Vad gäller uteblivna utbildningar för högre chefer, så är konsekvensen för brukarna minimal.

Konsekvenser för medarbetare

Minskade möjligheter till kompetensutveckling kan medföra sämre möjligheter att behålla och att rekrytera personal, så också vad gäller chefer. Ska kanske planeras annorlunda på lite längre sikt.

Minskade möjligheter att anlita externa konsulter medför ökad belastning för personalen. Kan också innebära risker ur juridisk synvinkel.

Sektor Omsorg

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Omsorg	119 305	125 195	127 089	130 116

Verksamhetsförändringar sk.volym och ambitionshöjning

Ramen för sektor Omsorg justeras med:

- 0,8 miljoner för ökat antal brukare LSS.
- 1,8 miljoner för ökad bemanning IFO/ ökat försörjningsstöd.
- 1,2 för projektet En väg in.
- 0,2 miljoner för Samverkande vård.
- 0,2 miljoner för bostadsanpassningstjänst.
- 0,5 miljoner för skärpta hygienkrav.
- -0,5 miljoner besparingsåtgärd vakanshållning av befintliga tjänster.
- -0,08 miljoner stängning av dagverksamhet för dementa.

Verksamhetsområde	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Omsorgs- och utvecklingskontor	18 369	18 366	18 644	19 088
Äldreomsorg	56 734	58 456	59 340	60 753
Individ & Familjeomsorg	26 468	28 168	28 594	29 275
Enheten för Stöd & Service	19 504	20 205	20 511	21 000
Integrationsenheten	-1 770	0	0	0
Totalt	119 305	125 195	127 089	130 116

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Omsorg ska bidra till att främja kommuninvånarnas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Sektor Omsorg har tre huvudsakliga lagrum att förhålla sig till; Socialtjänstlagen(SoL), Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Hälso- och sjukvårdslagen(HSL). Verksamheten bygger på frivillighetens grund men under vissa förutsättningar kan vård- och behandlingsinsatser ske med tvång. Verksamheten planeras och styrs av sektorns ledningsgrupp som består av socialchef, enhetschefer inom äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen, enheten för stöd och service, integrationsenheten, utveckling/omsorgskontoret och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Omsorgs- och utvecklingskontoret

På omsorgskontoret arbetar avgiftshandläggare, anhörigstödjare, handläggare för bostadsanpassning, medicinskt ansvarig sjuksköterska, två biståndshandläggare, bemanning/rekryteringsassistent för äldreomsorgen samt chef som i del av tjänst arbetar med utredningsuppdrag för sektorn.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgen utför insatser inom hemtjänst, hemsjukvård (sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster), daglig verksamhet för personer med demenssjukdom och icke demenssjukdom, särskilt boende samt demensboende. Sektorn har anställd personal som arbetar i köken på äldreboendena och levererar måltider till brukarna på de särskilda boendena samt i hemtjänsten. Hemsjukvårdens sjuksköterskor och rehabpersonal ansvarar för och utför hälso- och sjukvård på kommunens särskilda boenden samt för brukare i ordinärt boende. Kommunen är sedan april 2016 med i Samverkande sjukvård steg 2. Sjukgymnaster och arbetsterapeuter utför bedömningar, erforderlig träning och rehabilitering utifrån individuellt perspektiv. Daglig verksamhet för personer med demenssjukdom finns i Hävestensgårdens lokaler och för personer som inte har demenssjukdom finns verksamheten i Lillågårdens lokaler. Särskilt boende finns på Lillågården och Solgården och demensboende finns på Solgården och Hävestensgården. Kommunen tillhandahåller även korttidsplatser. I lokalerna på Solgården och Lillågården inryms även trygghetslägenheter. På varje särskilt boende finns det ett tillagningskök som levererar måltider till brukarna i huset. I köket på Solgården tillagas även de portioner som levereras till personer som bor i ordinärt boende.

Enheten för stöd och service

Enheten för stöd och service består av kommunens socialpsykiatri och den verksamhet som lyder under LSS, lagen om stöd och service till vissa människor med funktionsnedsättning. Kommunen ansvarar för de sociala insatser som personer med psykisk funktionsnedsättning behöver för att klara sin dagliga livsföring. Ansvaret innefattar även att hjälpinsatser samordnas och att olika aktörer kring brukaren samverkar. Verksamheten tillhandahåller boende och boendestöd, sysselsättning/fritid, habilitering och rehabilitering samt daglig sysselsättning enligt Socialtjänstlagen(SoL). Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslag. Kommunen har två olika bostäder med särskild service, en gruppboende och en serviceboende enligt LSS. Verksamheten tillhandahåller daglig verksamhet enligt LSS. Gällande assistansärenden är kommunen utförare men det finns även brukare som valt privata utförare. Beslut om ledsagare, kontaktperson och förlängd barnomsorg verkställs i verksamheten. Övriga insatser såsom korttidsplatser, boende för barn och ungdomar som studerar på annan ort verkställs genom köp av annan utförare.

Individ- och familjeomsorgen

Verksamheten ansvarar för att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Socialtjänstlagen reglerar kommunens skyldighet att hjälpa invånarna i kommunen. Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som bor i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Huvudprincipen är att utifrån den enskildes behov ge hjälp till självhjälp. Grundläggande principer för arbetet är helhetssyn och den enskildes delaktighet och ansvar. De olika stöd-, vård- och behandlingsinsatser som förmedlas syftar alla till att stärka förmågan till förändring och oberoende. Verksamheten bygger på frivillighet, men under vissa omständigheter kan även vård- och behandlingsinsatser ske med tvång. Individ- och familjeomsorgen(IFO) arbetar med myndighetsutövning. Verksamheten är indelad i en enhet för vuxna och en enhet för barn och ungdomar. Personalen arbetar med att utreda behov av insatser utifrån ansökningar och anmälningar samt fattar beslut om insatser. Kommunen ingår i samarbete gällande gemensam socialjour som leds av Uddevalla kommun. Inom enheten arbetar även familjebehandlare och behandlingsassistent, som dels verkställer beslut om insatser som socialsekreterarna fattat beslut om och dels utför icke biståndsbedömda insatser så som samtal med föräldrar och deltagande i föräldragrupper inom primärvårdens barn- och mödrahälsovård.

Integrationsenheten

From 150101 har kommunen en sammanhållen integrationsenhet som leds av en enhetschef. På integrationskontoret arbetar en flyktingsamordnare och en assistent. Kontoret hjälper till med bosättningsfrågor och individ och familjeomsorgen utreder rätten till försörjning i de fall den enskilde inte är berättigad till etableringsersättning eller i avvaktan på att den ska komma igång. Enheten har även ansvar för samordning internt och externt. Kommunen har ett avtal med Migrationsverket om mottagande av barn utan vårdnadshavare. Kommunen tillhandahåller boende på flera platser i kommunen.

Volymberäkningar

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019
Äldreomsorg:							
Belagda säboplatser	73	78	80				
Måltider, dagsportioner	141	135	140	140	140		
Trygghetslägenhet	17	17	17	17	17		
Hemsjukvård, antal brukare	176	167	175	175	175		
Hemtjänst, antal tim	31 515	27 479	31 048	32 000	32 000		
Enhet för stöd och service:							
Daglig vht, antal brukare	10	12	15	16	18	20	
Personlig assistans, antal brukare	3	0	1	1	2	2	
SFB (LASS), antal brukare	3	3	3	3	3	3	
Soc psykiatri, antal brukare	18	20	17	17	20	23	
Gymnasieboende ungdom, antal insats	8	8	8	9	9	9	
Boende vuxen enl LSS, antal brukare	10	10	13	14	17	19	
Integration:							
Personer, antal	63	51	104	100	100	100	
Hushåll, antal	19	21	24	24	24	24	
Barn utan vårdnadshavare, antal	19	19	88	75	65	65	
Individ och Familjeomsorg:							
Institutionsplacering Unga, antal	8	8	6	7,75	7	7	
Familjehemsplacering, antal	18	19	59	16	16	16	
Utbet ek bistånd/månad, antal	39	65	90	89	90	90	
Institutionsplacering Vuxen, antal dygn	1 069	724	334	675	660	650	
Omsorg/Utvecklingskontoret:							
Antal beslut SoL			896	896	920		
Antal beslut LSS			52	52	60		
Antal ärenden skuldrådgivning under året			17	17	17		
Antal utskickade fakturor			3 362	3 362	3 400		
Antal beställda turer via bemanning			4 002	4 002	4 002		
Antal besök uppsökande verksamhet			12	12	12		
Antal ansökningar bostadsanpassning	48	50	69	60	62	64	

Verksamhetsförändringar

Omsorgs- och utvecklingskontor

Utökning från del- till heltjänst i enlighet med kommunens mål om att erbjuda heltidsanställningar möjliggör ett ökat stöd till verksamheterna.

Tillskjutna medel gällande En väg in budgeteras på enheten.

Äldreomsorg

Tillskottet möjliggör att de skärpta hygienkraven gällande tvätt av personalens arbetskläder kan tillgodoses. 2017 införs, efter beslut av Kommunfullmäktige, en hyra för brukarna i samband med biståndsbeslut om trygghetstelefon.

Individ- och familjeomsorg

Tillskott på 1800 tkr för att täcka verksamhetens kostnader för ekonomiskt bistånd.

Enheten för stöd och service

Tillskott på 800 tkr för att täcka verksamhetens kostnader för nytillkomna biståndsinsatser inom socialpsykiatri och LSS.

Integrationsenheten

Mottagandet av nyanlända har minskat avsevärt under 2016 i Sverige jämfört med föregående år, detta till följd av förändringar i lagstiftningen. Beslut gällande kraftigt sänkta ersättningsnivåer till kommunen avseende mottagande av barn utan vårdnadshavare träder i kraft under juli månad. Därutöver har Migrationsverket sagt upp kommens avtal vilket påverkar ersättningen till viss del redan under vintern. Verksamheten måste anpassas utifrån de nya ersättningsnivåerna.

Konsekvensbeskrivning

Sektor omsorg

Sektor omsorgs besparingskrav på 500 tkr fördelas inom de olika verksamhetsområdena där samtliga får ta ett solidariskt ansvar för att besparingen genomförs.

Äldreomsorg

Besparing på 80 tkr innebär att dagverksamheten för personer med demenssjukdom stängs. Andra biståndsbedömda insatser kan komma att bli aktuellt. I dagsläget inga konsekvenser för brukarna då ingen har insatsen beviljad. I dagsläget inga konsekvenser för medarbetare.

Individ- och familjeomsorg

Samarbetet med En väg in-verksamheten kommer att minska antal hushåll som är beroende av långvarigt ekonomiskt bistånd.

Utveckla öppenvårdinsatserna med ett bredare utbud av behovsinsatser, som exempelvis missbruksbehandling, anhörigstöd, föräldragrupper och barngrupper.

Fortsatt arbete med att utöka kommunens egna familjehemsvård.

Påbörja inkomstprövning samt nätverksmöten innan placering av barn utanför det egna hemmet.

Ovanstående åtgärder bidrar till att öka den enskildes resurser och möjlighet till att vara självständig individ i samhället. Verksamheten kan erbjuda insatser i kommunen via öppenvårdsenheten.

Enheten för stöd och service

Arbete med att utveckla hemmaplanslösningar för ärenden där verksamheten idag köper plats på annan ort möjliggör sänkning av placeringskostnader.

Minskade öppettider inom daglig verksamhet. Bör inte bli någon konsekvens för brukarna eftersom de kommer erbjudas insatsen inom annan verksamhet berörda dagar.

Lokalkostnader belastar respektive verksamhet och verksamhetsbudget, exempelvis delad kostnad mellan daglig verksamhet och En väg in.

Sektor Barn & utbildning

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Barn & Utbildning	148 984	153 692	157 499	161 250

Verksamhetsförändringar sk.volym och ambitionshöjning

Ramen för sektor Barn & utbildning höjs med:

- 1 miljon för hyra av moduler på valboskolan.
- 1 miljon för ökat antal gymnasieelever.
- 1,2 miljoner till utökning av förskoleverksamhet i Högsäter.

Verksamhetsområde	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Barnomsorg	23 306	24 506	25 113	25 711
Grundskola inkl grundsär	59 507	60 460	61 958	63 434
Gymnasieskola inkl gymnasiesär	33 212	34 212	35 060	35 895
Ledningskontor	8 344	9 075	9 299	9 521
Skolskjuts	5 174	5 315	5 446	5 576
Vuxenutbildning	3 662	3 242	3 322	3 401
Måltid & Lokalvård	111	0	0	0
Utomkommunal verksamhet fsk - åk 9	15 668	16 882	17 300	17 712
Totalt	148 984	153 692	157 499	161 250

Kostnader för rektor på Vuxenutbildning har flyttats till verksamhetsområde Ledningskontor.

Etableringsersättning (en schablon på 40 %) ligger som en intäkt från sektor Omsorg fördelat på verksamheterna Grundskola och Vuxenutbildning.

Verksamhetsbeskrivning

Förskola inkl. pedagogisk omsorg Verksamhet för barn 1-5 år i fyra förskolor i norr och syd samt två förskolor i Färgelanda tätort.

Det finns också två fristående förskolor och tre pedagogisk omsorg i kommunen varav två fristående.

Fritidshem Verksamhet utanför skoltid för grundskoleelever 6-12 år. Samtliga F-6 skolor organiserar denna verksamhet.

Det finns också fritidshem på de båda fristående F-6 skolorna.

Grundskola Kommunen är huvudman för tre F-6 skolor: Valboskolan, Bruksskolan och Högsäter samt en 7-9 skola på Valboskolan.

Det finns också två fristående F-6 skolor i kommunen.

Grundsärskola På Valboskolan finns grundsärskola år 1-9, både grundsär och träningskola.

Elevhälsa I kommunen har vi: två centralt placerade specialpedagoger och en på Valboskolan 7-9, en kurator och två skolsköterskor. Socialpedagog är anställd och kopplad till särskild undervisningsgrupp. Vår rekryterade skolpsykolog har dessvärre sagt upp sig, ny rekrytering ska genomföras. Skolläkare finns nu på plats.

Gymnasium Merparten av kommunens gymnasieelever går genom avtal med Fyrbodal på Uddevalla gymnasieskola, men ett antal går också på andra utbildningsorter.

Vuxenutbildningen Vuxenutbildningen organiserar i kommunen Svenska för invandrare och vuxengymnasiekurser via distansutbildning. Man köper också in olika utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, lärlingsutbildning och yrkesvux.

Måltid och lokalvård Enheten har övergripande ansvar för måltidsrutiner och matsedlar i kommunen samt all köksverksamhet i kommunens grundskolor. Förskolans måltid och lokalvårdspersonal planeras att överföras till enheten 2017.

Lokalvården för skolor, omsorgsenheter och kommunhus organiseras inom enheten.

Skolskjuts En skolskjutshandläggare arbetar 50 % med att organisera grundverksamheten och hantera avvikande önskemål och behov.

Ledningskontor inkl. utvecklingsenhet Samtliga chefer och ny organisation utvecklingsenhet där tidigare verksamhetsutvecklare är chef och enheten organiserar i dagsläget de två centrala specialpedagogerna samt 50 % IKT-pedagog.

Volymberäkningar

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019
Antal barn							
Förskolor	281	285	276	305	310	320	
Pedagogisk omsorg	21	19	23	21	21	12	
Vårdnadsbidrag	8	8	10	10	1	0	
Summa	320	323	309	336	332	332	
Antal elever							
Grundskolor	671	700	725	730	760	760	
Grundskolorsärskola	11	11	13	15	15	15	
Summa	682	711	738	745	775	775	
Antal elever							
Gymnasiet	281	263	250	245	265	270	
Gymnasiesärskola	12	12	10	10	12	12	
Summa	293	275	260	255	277	282	
Antal kursdeltagare							
Vuxenutbildning	175	225	205	200	205	205	

Verksamhetsförändringar

Utmaningar som sektorn har/står inför:

Förskola-Skola Rekrytering av behöriga förskollärare, lärare och fritidspedagoger samt skolledare innebär svårigheter. Lönekostnaderna ökar markant och är ett rekryteringsargument. Skolläkare är på plats för närvarande.

Vi blir fler i alla verksamheter, positivt men kostnadsdrivande. Ökat antal elever innebär fler individer per pedagog, följaktligen lägre lärartäthet. Samt mer personal per skolledare. Stort behov av ytterligare en skolledare.

”Nationell strategi för digitaliseringen av skolväsendet” innebär behov av nätverksutbyggnad.

Riktmärket 15 barn/avd. skapar behov av 4-8 nya förskoleavdelningar: om/vid placering av samtliga barn födda i kommunen. Idag har vi statliga bidrag för mindre gruppstorlek vilket gör att en del kostnader för vikariat etc inte syns.

Antalet elever ökar i alla skolor: på ytterskolorna och Valbo 7-9 främst pga nyanlända. Det stora antalet nyanlända elever påverkar också möjligheterna att göra samordningsvinster där ordinarie klasser är små. Vi påbörjar integrering i klass tidigt för nyanlända. De klassplaceras och börjar delta i ordinarie undervisning tillsammans med svenska kamrater först i praktisk-estetiska ämnen, men successivt också i övriga ämnen. Elever som idag är asylsökande genererar migrationsmedel. Den dag de får permanent uppehållstillstånd upphör utbetalning från Migrationsverket. Lärartid krävs för kartläggning av alla nyanlända elever. Idag i storleksordningen 40 % av en lärartjänst, men det kan komma att öka. Gruppen nyanlända innebär krav på lärare i modersmål, svenska som andraspråk och studiehandledning förutom skolans övriga bemanning.

Vi får fler elever i grundsärskolan vilket kräver fler personal och lokalökning/förändring.

Generellt ser vi från förskola genom hela skolgången en ökad social oro som kräver olika insatser.

Antalet elever på gymnasiet har ökat markant 2017 och innebär stor kostnadsökning.

Två arbetsgrupper med politiker och tjänstemän arbetar med frågorna hur nå ökad måluppfyllelse för våra elever och hur möta nuvarande/framtida behov av barnomsorg.

Lokaler Fritidshemmen på Valboskolan är trångbodda. Tre moduler ger nödvändigt utrymme till år 7-9. Antalet barn ökar i förskoleklass och behov av ytterligare lokal kan komma att uppstå på Valboskolan. Vi kommer att neka placering på Valboskolan för barn från annat upptagningsområde. Vi behöver ytterligare klassrum på Valbo F-3 från HT-17 samt fritidshemlokaler.

Förskolan har nödvändigt behov av tre provisoriska avdelningar, Ödeborg, Stigen och Höjden, i väntan på nybyggnationer. Ödeborg och Stigen innebär hyra eller inköp av moduler. Ny avdelning på Höjden bör innebära renovering av gamla matsalen. Tjänsteskrivelse till KS har gått i denna fråga. Två avdelningar som tillbyggnad till Högsäters förskola ska börja byggas 2017.

Vuxenutbildning På Vuxenutbildningen ökar antalet studerande med rätt till SFI. Vuxenutbildningen tillhandahåller from 2016 också samhällsorientering vilket innebär ca 200 tkr per år.

Kostnader för lokalerna vi hyr innebär i dagsläget en kostnadsökning from oktober.

Att vi använder distansstudier för vuxengymnasiestudier innebär att det kräver studievana vilket inte alltid är fallet. Elever som misslyckats i gymnasieskolan får inte det stöd de skulle behöva för att klara vuxenutbildning.

Konsekvensbeskrivning

Under några år har sektorn gått med ett icke tillfredsställande underskott. Förklaringen är ett ökat elevantal med ca 100 elever på 3 år (vilket omräknat som elevpeng skulle innebära ca 7 miljoner). 2017 års ramökning samt intäkt avseende etableringsstöd gör att sektorn har tillförsikt med att vara i nivå med 2016 års verksamhet och dessutom inom ram vid årets slut. Dock ges inget utrymme för omfattande utvecklingsarbete.

Sektor Kultur & fritid

Ekonomiska förutsättningar

Verksamhetsförändringar sk.volym och ambitionshöjning

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Kultur & Fritid	15 343	15 137	15 537	15 908

Ramen för sektor Kultur & fritid justeras med:

- 0,05 miljoner till busskort för pensionärer.
- 0,6 miljoner för ökat behov av färdtjänst.
- -0,75 miljoner i organisationsförändringar.

Verksamhetsområde	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Bibliotek & Kultur	4 156	3 649	3 745	3 834
Medborgarkontor & Turism	2 014	1 921	1 971	2 019
Färdtjänst	2 379	3 029	3 109	3 183
Musikskolan	2 015	2 015	2 068	2 117
Fritid	3 836	3 736	3 835	3 926
Ledning Kultur & Fritid	943	787	809	829
Totalt	15 343	15 137	15 537	15 908

Etableringsersättning (en schablon på 5 %) ligger som en intäkt från sektor Omsorg.

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidssektorn har som uppdrag att bedriva och tillhandahålla följande verksamheter

Kultur Kulturverksamheten tillhandahåller ett programutbud för barn och vuxna. Ansvar för utställningsverksamheten i Centrumhusets konsthall och Färgelanda Expo. Samverkar med Barn och utbildningssektorn inom ramen för arbetet med Skapande skola. Kulturverksamheten är placerad i Centrumhuset

Bibliotek Biblioteket är en öppen verksamhet som utöver böcker tillhandahåller olika typer av media. Genomför uppsökande och utåtriktad verksamhet. Biblioteket är placerat i Centrumhuset

Medborgarkontor & Turism Medborgarkontoret med placering i Centrumhuset ansvar för offentlig service och andra tjänster för medborgarna. Vägledande samhällsfunktion. Arbetar med färdtjänst och utfärdar parkeringstillstånd. Ombud för Västtrafik. Turism Färgelanda kommun är delägare i Dalslands Turist AB för den externa marknadsföringen. Deltar i projekt kopplat till Dalslands Turist AB. Turistbyråverksamhet i kommunen på helårsbasis.

Musikskolan Musikskolan erbjuder undervisning från åk 2 till och med gymnasiet. Deltar aktivt i Färgelanda kulturliv genom utåtriktad verksamhet. Delar lokaler med Fritidsgården i Allhem Färgelanda men undervisar även på skolenheterna. Samverkar med grundskolan, friskolor, föreningar och företag.

Fritid Föreningsstöd ger ekonomiskt stöd till föreningsdrivna verksamheter. Stöd till studieförbund omfattar bidrag till studiecirkelverksamhet. Sims skolan bedrivs under sommaren vid badplatserna Sandviken, Stigen och Ragnerud. Fritidsgården en samlingspunkt för tonårsungdomar, målgrupp 13-19 år. Placering i Allhem Färgelanda. Erbjuder en aktiv och meningsfull fritid. Genomför projektverksamhet.

Volymberäkningar

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019
Simskola, antal deltagare	217	231	203	210	210	210	210
Fritidsgård, antal besökare	25	35	35	35	35	35	35
Musikskolan antal, deltagare	214	203	182	205	205	205	205
Boklån, antal per inv	6	4,6	6,1	6,1			
Aktivitetsbidrag, antal deltaganden		27 800	39 691	51 600			

Verksamhetsförändringar

Det nyligen framtagna systemet för föreningsbidrag innebär med stor sannolikhet ökade kostnader, beroende på att fler föreningar ansöker om bidrag. Detta är helt i linje med intentionerna bakom ändringen i bidragssystemet.

Konsekvensbeskrivning

Kultur och Fritids förslag till åtgärd för budget i balans är en organisationsförändring i kombination med att inte tillsätta vakanser.

Om anpassningskravet uteblir ser sektorn möjligheter att förstärka fritidsgårdverksamheten och etablera en kulturskoleverksamhet.

Omstrukturering av tjänster – besparing 700 tkr

Kombinationstjänster Föreningsstöd, Medborgarkontor, Kultur, Bibliotek.

Brukare: Viss ökad handläggningstid i arbetet med föreningsstöd, volymminskning av kulturverksamheten. Ökad kvalitet och service på medborgarkontoret då vikariebehovet minskar.

Personal: Två deltidstjänster ger underlag till en heltidstjänst i och med inrättandet av kombinationstjänster. Utökning av antalet arbetsuppgifter då kombinationstjänster inrättas. Mer varierade arbetsuppgifter.

Verksamheten: Ingen eller obetydlig påverkan för måluppfyllelsen. Mindre sårbarhet vid sjukfrånvaro och ledigheter. Ökad kvalitet och service på medborgarkontoret då vikariebehovet minskar. Medborgarkontoret utgör till viss del administrativ stödfunktion och representerar sektorn i tvärsektorieell samverkan.

Sektor Samhällsbyggnad

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Samhällsbyggnad	25 656	25 762	26 394	27 022

Verksamhetsförändringar sk.volym och ambitionshöjning

Ramen för sektor Samhällsbyggnad justeras med:

- 0,25 miljoner för ökat anslag näringslivssamordnare.
- 0,5 miljoner för ny tjänst som fastighetsförvaltare.
- -0,5 miljoner för minskade underhåll- och drifts kostnader på sålda skollokaler.
- -0,075 miljoner för slopad snöberedskap.
- -0,05 miljoner för aktualisering av ÖP istället för revidering.
- -0,05 miljoner för att förnya 4 ÖP istället för 5.
- -0,181 miljoner i minskad konsultköp.
- -0,075 miljoner för ökade bygglovsavgifter.

Verksamhetsområde	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Teknik & arbetsmarknad	10 721	10 646	10 907	11 167
Plan & Bygg	2 759	2 584	2 647	2 710
Renhållning	610	582	582	582
Räddningstjänst	9 212	9 212	9 438	9 663
Mark & exploatering	2 355	2 738	2 820	2 900
Totalt	25 657	25 762	26 394	27 022

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Samhällsbyggnad består av verksamheterna plan- och bygg, teknik- och arbetsmarknad samt mark- och exploatering.

Inom plan- och byggenheten arbetar vi i huvudsak med myndighetsutövningsfrågor såsom bygglovsprövningar, strandskyddsprövningar, trafikfrågor samt bedriver tillsynsarbete för oöverskådade tomter inventering av allmänna lokaler ur tillgänglighetssynpunkt samt enkelt avhjälpta hinder mm. Enheten ansvarar även för planeringen av hur mark och vatten skall användas i kommunen. Vidare ajourhåller enheten kommunens avtal för adresser, byggnader och topografi.

Teknik- och arbetsmarknadenheten ansvarar för att förvalta och sköta kommunens byggnader och lokaler, utföra grönyteskötsel och skogsförvaltning samt fungera som kommunens arbetsmarknadsenhet.

Inom Mark- och exploateringsenheten hanteras alla frågor berörande markförvaltning, näringslivsfrågor, säkerhetsfrågor, kart/GIS-frågor. Enheten ansvarar även för renhållningen i kommunen.

Volymberäkningar

Nedanstående volymberäkning baseras på att vi inte gör några verksamhetsförändringar under planperioden 2016-2018.

Volym Plan och Bygg	
Kostnad kr/förnyad detaljplan	121 349
Antal förnyade detaljplaner/år	5
Kostnad kr/reviderad översiktsplan	244 731
Kostnad kr/kulturmiljöprogram	598 420

Volym, teknik och arbetsmarknad	
Internhyresfastighetskostnad/m2	514
Planerat underhåll kr/m2	90
Parkskötsel kr/inv	157

Volym 2017 Mark och exploatering	
Antal öppettid dagar på Stigens återvinningscentral/vecka	1
Bostäder totalt, antal/1000 inv.	500
Näringslivsfrämjande åtgärder kr/inv	144
Säkerhetsarbete, kr/inv	151

Verksamhetsförändringar

För att kunna tillgodose verksamheternas behov av lokaler vad gäller både standard och utrymme avser sektor samhällsbyggnad att utöka bemanningen på avdelningen fastighet med en tjänst. Denna tjänst inryms i förvaltningens budgetförslag.

Med stor sannolikhet står också kommunen inför en period av ökade investeringar inom fastighet samt plan och bygg. För att hantera den ökande arbetsmängden krävs utökad kompetens inom bygg och projektering.

Konsekvensbeskrivning

Anpassningskrav Samhällsbyggnad	Kr	Konsekvenser medborgare	Konsekvenser medarbetare
Totalt,kr	-431 000		
1. Snöberedskap	75000	Telefonjouren slopas. Medborgarna får vända sig till fastighetsjouren kvällstid. Sämre service.	Högre arbetsbelastning på fastighetsjouren. Mindre beredskapstid vilket uppfattas positivt.
2. Aktualisera översiktsplanen	50 000	Översiktsplaner aktualiseras istället för revideras. Planen blir marginellt mindre aktuell då den är förhållandevis färsk från början. Liten konsekvens för medborgarna.	Mindre arbetsbelastning på medarbetarna. Mer inaktuell ÖP vilket kan försvåra plan/bygglovprövningar.
3. Förnya 4 detaljplaner istället för 5	50 000	Bygglovsprocessen kan försenas något då nuvarande planer är inaktuella och svåra att följa.	Mindre arbetsbelastning för planingenjören. Bygglovshandlingen blir mer omständig.
4. Minskade konsultköp	181000	Förutsatt att vi får anställa en fastighetsförvaltare till blir det inte några negativa konsekvenser för brukarna.	Förutsatt att vi får anställa en fastighetsförvaltare till blir det inte några negativa konsekvenser för medarbetarna. Vi har inga möjligheter att bedriva akuttryckningar till andra verksamheter i samma utsträckning som i dagsläget.
5. Ökade bygglovsavgifter (ta bort n-faktorn)	75000	Bygglovstaxan blir likställd de kommuner som har mer än 20 000 invånare genom att vi tar bort faktorn 0,8 (Bygglovsavgift*0,8). Dyrare bygglov för medborgarna.	Ingen konsekvens för medarbetarna.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 81 Dnr 2016-164
Redovisning av obesvarade motioner oktober 2016

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att lägga redovisningen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska obesvarade motioner redovisas två gånger om året, vår och höst. Kommunfullmäktige kan i samband med detta avskryva motioner från vidare handläggning.

Nedanstående motioner har ännu inte besvarats. (2016-10-01)

Dnr 2015-116
Motion om giftfri skola och andra miljöer m m, kartlägga de giftiga ämnena och ta fram en plan för att fasa ut dessa samt ta fram statistik för ekologiska produkter, vart köps varorna ifrån? (Elisabeth Örn (C))

Dnr 2015-400
Motion angående servicepunkter i landsbygd (Tobias Bernhardsson (C))

Dnr 2015-413
Motion om arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun ifrån nya moderaterna - Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD)
KF § 158 2015: Återremitterar motionen till KS för grundligare undersökning av behovet av skydds- och arbetskläder i samtliga verksamheter.

Dnr 2015-419
Motion om Elektroniska reklamskyltar längs väg 172 (Patrik Rydström (SD))

Dnr 2015-678
Motion avseende barnomsorg; "nattisavdelning centralt i Färgelanda" (Per Krokström (M))

Dnr 2015-679
Motion ang flexibel barnomsorg i hela kommunen (Tobias Bernhardsson (C))

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 81

Dnr 2016/90

Motion angående utökade öppettider på förskolor i hela Färgelanda kommun (Linda Jansson (M), Peter Johansson (KD))

Dnr 2016-91

Motion om utredning angående vägen till och från skolan inom kommunen (Linda Jansson (M), Per Krokström (M))

Dnr 2016-153

Motion om live-sändning inspelning och publicering av kommunfullmäktiges sammanträden (Marion Pelli (C), Thor-Björn Jakobsson (C))

Dnr 2016-179

Motion om nolltolerans mot hot och förtal av fullmäktigeledamöter (Per Krokström (M), Linda Jansson (M) Christina Svedberg (M))

Dnr 2016-248

Motion ang utvärdering av delägarskapet i Dalslands turist AB (Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Dnr 2016-622

Motion ang torghandel – ändring av torghandelstaxa (Tobias Bernhardsson (C))

Dnr 2016-659

Motion ang upprustning av elljusspår (Per Krokström (M) och Linda Jansson (M))

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänstskrivelse daterad 2016-10-06.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Redovisning av obesvarade motioner oktober 2016

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutat att lägga redovisningen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska obesvarade motioner redovisas två gånger om året, vår och höst. Kommunfullmäktige kan i samband med detta avskryva motioner från vidare handläggning.

Nedanstående motioner har ännu inte besvarats. (2016-10-01)

Dnr 2015-116

Motion om giftfri skola och andra miljöer m m, kartlägga de giftiga ämnena och ta fram en plan för att fasa ut dessa samt ta fram statistik för ekologiska produkter, vart köps varorna ifrån?

(Elisabeth Örn (C))

Dnr 2015-400

Motion angående servicepunkter i landsbygd (Tobias Bernhardsson (C))

Dnr 2015-413

Motion om arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun ifrån nya moderaterna - Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD)

KF § 158 2015: Återremitterar motionen till KS för grundligare undersökning av behovet av skydds- och arbetskläder i samtliga verksamheter.

Dnr 2015-419

Motion om Elektroniska reklamskyltar längs väg 172 (Patrik Rydström (SD))

Dnr 2015-678

Motion avseende barnomsorg; "nattisavdelning centralt i Färgelanda" (Per Krokström (M))

Dnr 2015-679

Motion ang flexibel barnomsorg i hela kommunen, (Tobias Bernhardsson (C))

Dnr 2016/90

Motion angående utökade öppettider på förskolor i hela Färgelanda kommun (Linda Jansson (M), Peter Johansson (KD))

Dnr 2016-91

Motion om utredning angående vägen till och från skolan inom kommunen
(Linda Jansson (M), Per Krokström (M))

Dnr 2016-153

Motion om live-sändning inspelning och publicering av kommunfullmäktiges sammanträden (Marion Pelli (C), Thor-Björn Jakobsson (C))

Dnr 2016-179

Motion om nolltolerans mot hot och förtal av fullmäktigeledamöter
(Per Krokström (M), Linda Jansson (M) Christina Svedberg (M))

Dnr 2016-248

Motion ang utvärdering av delägarskapet i Dalslands turist AB
(Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Dnr 2016-622

Motion ang torghandel – ändring av torghandelstaxa
(Tobias Bernhardsson (C))

Dnr 2016-659

Motion ang upprustning av elljusspår
(Per Krokström (M) och Linda Jansson (M))

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 85

Dnr 2016-179

Svar på motion om Nolltolerans mot hot och förtal av fullmäktigeledamöter
(Linda Jansson (M), Per Krokström (M) och Christina Svedberg (M))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Hot, hot om våld, förtal och annan otillåten påverkan av förtroendevalda är oacceptabelt.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att upprätta en handlingsplan/checklista för agerandet både i en akut situation när förtroendevalda blir utsatta och i förebyggande syfte.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M), Per Krokström (M) och Christina Svedberg (M) har i en motion föreslagit ”att man utreder och tillsätter en handlingsplan för en nolltolerans mot hot och våld av förtroendevalda. För att varje ledamot ska kunna känna sig trygg att föra sin politik här i Färgelanda kommun.”

Nästan tre av tio förtroendevalda uppger att de har utsatts för trakasserier, hot eller våld i samband med sitt politiska förtroendeuppdrag under 2014 enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Utsattheten utgörs främst av hot och trakasserier medan våld är ovanligare. Den vanligaste händelsen är hot eller påhopp via sociala medier.

Färgelanda kommun utgör inget undantag.

Hot och våld mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot vårt demokratiska system som kan innebära att människor avstår från att ta politiska uppdrag eller att förtroendevalda väljer att hoppa av.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-06.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

nya moderatern:

Motion

NOLL TOLERANS MOT HOT OCH FÖRTAL AV FM LEDAMÖTER:

Att bli utsatt för hot som politiker är ett påhopp mot demokratin och måste tas på
erösta allvikt. Att en församling är utsatt för hot mot uppdrag blir hotad för att man är av

Detta ska aldrig accepteras och det är ett arbete för varje parti att förhindra men
när det uppstår ändå måste man ha en handlingsplan för att alla förtroendevalda
ska kunna känna sig trygga i sitt uppdrag. För att i Färgelanda kommun ska

Vi yrkar

Att man utreder och tillsätter en handlingsplan för en nolltolerans mot hot och våld
av förtroendevalda. För att varje ledamot ska kunna känna sig trygg att föra sin
politik här i Färgelanda kommun.

Per Krokström M

Linda Jansson M

Christina Svedberg M

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion om nolltolerans mot hot och förtal av fullmäktigeledamöter

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Hot, hot om våld, förtal och annan otillåten påverkan av förtroendevalda är oacceptabelt.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att upprätta en handlingsplan/checklista för agerandet både i en akut situation när förtroendevalda blir utsatta och i förbyggande syfte.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M), Per Krokström (M) och Christina Svedberg har i en motion föreslagit ”att man utreder och tillsätter en handlingsplan för en nolltolerans mot hot och våld av förtroendevalda. För att varje ledamot ska kunna känna sig trygg att föra sin politik här i Färgelanda kommun.”

Nästan tre av tio förtroendevalda uppger att de har utsatts för trakasserier, hot eller våld i samband med sitt politiska förtroendeuppdrag under 2014 enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Utsattheten utgörs främst av hot och trakasserier medan våld är ovanligare. Den vanligaste händelsen är hot eller påhopp via sociala medier.

Färgelanda kommun utgör inget undantag.

Hot och våld mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot vårt demokratiska system som kan innebära att människor avstår från att ta politiska uppdrag eller att förtroendevalda väljer att hoppa av.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 86

Dnr 2016-90

Svar på motion om Utökade öppettider på förskolor i hela Färgelanda kommun
(Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen vara besvarad. I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.”

Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan (2016-03-23, KS § 92).

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till motionen.

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att ”Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen vara besvarad.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.”

Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan (2016-03-23, KS § 92).”

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att arbeta för utökade öppettider på förskolor i hela vår kommun”.

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Administrativa enheten
Förvaltningssekreterare
Fredrik Sivula
0528-567115
fredrik.sivula@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion om att utöka öppettiderna på förskolor i hela kommunen Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD)

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen vara besvarad.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.”

Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan (2016-03-23, KS § 92).

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att arbeta för utökade öppettider på förskolor i hela våran kommun”.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Fredrik Sivula
Förvaltningssekreterare

Postadress

458 80 Färgelanda

Besöksadress

Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon

0528-56 70 00

Fax

0528-714 76

E-post

kommun@fargelanda.se

Hemsida

www.fargelanda.se

Bankgiro

890-9269

Organisationsnummer

212000-1421

2016-02-09

Dnr 2016/90
2016 512

Motion om att utöka öppettiderna på förskolor i hela kommunen

Nu har Färgelanda kommun startat upp med en mer flexibel syn på öppettiderna i en av våra förskolor i Färgelanda tätort. Det här är något som vi i M och KD har lagt fram vid flera tillfällen då det kan underlätta för barnfamiljer som har svårt att få ihop livspusslet.

Många av de som bor i Färgelanda kommun pendlar och har relativt långt att åka till arbetet. För att det inte ska bli alltför stressigt vid lämning och hämtning och för att ge alla kommunmedborgare samma tillgång till barnomsorg föreslår Moderatern och Kristdemokraterna att man utökar öppettiderna på fler förskolor än enbart i centrala Färgelanda. Det skulle behöva finnas utökade öppettider på alla våra förskolor. Detta för att underlätta för de föräldrar som pendlar långa avstånd, så att de kan lämna barnen utan att behöva stressa till arbetet. Kanske handlar det om att öppna cirka en timme tidigare och stänga en timme senare. Det är viktigt att alla föräldrar har tillgång till barnomsorg på de tider de behöver.

Vi föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar

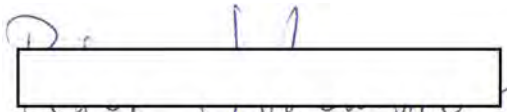
att arbeta för utökade öppettider på förskolor i hela vår kommun

Färgelanda 2016-02-08

Nya Moderaterna

Linda Jansson(M)

Kristdemokraterna

Peter Johansson(KD)

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 87

Dnr 2015-678

Svar på motion om att Starta verksamhet där flera alternativ för barnomsorg på andra tider än dagtid ingår (Per Krokström (M))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen. I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekväm arbetstid utifrån de behov som finns.”

Ärendebeskrivning

Per Krokström (M) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att istället för att öppna en ny ”nattisavdelning” centralt i Färgelanda snarast startar verksamhet där flera andra alternativ för barnomsorg på andra tider än dagtid ingår.”

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, KS § 92 beslutat att en utredning av förskolans verksamhet ska genomföras på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt i hela kommunen. Utredning ska ledas av en styrgrupp bestående av förtroendevalda.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekväm arbetstid utifrån de behov som finns.”

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Administrativa enheten
Förvaltningssekreterare
Fredrik Sivula
0528-567115
fredrik.sivula@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion om att utöka öppettiderna på förskolor i hela kommunen Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD)

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen vara besvarad.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.”

Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan (2016-03-23, KS § 92).

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att arbeta för utökade öppettider på förskolor i hela våran kommun”.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Fredrik Sivula
Förvaltningssekreterare

Postadress

458 80 Färgelanda

Besöksadress

Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon

0528-56 70 00

Fax

0528-714 76

E-post

kommun@fargelanda.se

Hemsida

www.fargelanda.se

Bankgiro

890-9269

Organisationsnummer

212000-1421

2015-10-14

Motion

Vi föreslår att Färgelanda kommun istället för att öppna en ny "nattisavdelning" centralt i Färgelanda snarast startar verksamhet där flera andra alternativ för barnomsorg på andra tider än dagtid ingår.

Alternativen kan vara bl.a. nattmammor/pappor, förlängda öppettider på nuvarande dagisavdelningar, barnvaktspool m.m.

Detta kommer att bli betydligt mer kostnadseffektivt och kommer att ge fler föräldrar möjlighet att hitta en lösning som passar just deras behov.

Det har även framkommit vid kontakter med småbarnsföräldrar att de önskar alternativa lösningar.

Nya Moderaterna i Färgelanda

Gm. Per Krokström Grp-ledare FM

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 88

Dnr 2015-679

Svar på motion om Flexibel barnomsorg i hela kommunen (Tobias Bernhardsson (C))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad vad gäller den ”flexibla barnomsorgen”. I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.” Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen i den del som avser investeringsstopp för konceptet ”nattis”. De pengar som hittills anvisats i budgeten är driftanslag. I Mål och resursplanen för 2017-2019 finns 17 mnkr anvisade för en ny förskola i södra kommundelen utan specificering.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till motionens första att-sats och avslag på motionens andra att-sats.

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad vad gäller den ”flexibla barnomsorgen”.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.” Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen i den del som avser investeringsstopp för konceptet ”nattis”.

De pengar som hittills anvisats i budgeten är driftanslag. I Mål och resursplanen för 2017-2019 finns 17 mnkr anvisade för en ny förskola i södra kommundelen utan specificering.

Ärendebeskrivning

Tobias Bernhardsson (C) har i en motion föreslagit ”att kommunfullmäktige tillkännager sin mening för kommunstyrelsen i linje med denna motion. Att

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KS § 88

flexibel barnomsorg skall uppnås med ett "hela kommunens"-perspektiv, dvs. med mer flexibla öppettider vid samtliga förskolor samt att som komplement tillhandahålla annan pedagogisk omsorg för övernattning vid behov."

"Att investeringar i kommunens förskolor för det så kallade konceptet "nattis" stoppas."

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, KS § 92, beslutat att en utredning ska genomföras över hela kommunens förskoleverksamhet. Utredningsuppdraget ska genomföras på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma så hög pedagogisk kvalitet som möjligt i verksamheten.

En annan arbetsgrupp arbetar parallellt med gruppen som har fokus på förskolan. Den arbetsgruppen arbetar med skolresultaten. Under hand har framkommit att resultatet från förskolearbetsgruppen ska överlämnas till "skolresultat-gruppen" och ingå i den gruppens fortsatta arbete.

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Administrativa enheten
Förvaltningssekreterare
Fredrik Sivula
0528-567115
fredrik.sivula@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion om flexibel barnomsorg i hela kommunen

Tobias Bernhardsson (C)

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad vad gäller den ”flexibla barnomsorgen”.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.” Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen i den del som avser investeringsstopp för konceptet ”nattis”.

De pengar som hittills anvisats i budgeten är driftanslag. I Mål och resursplanen för 2017-2019 finns 17 mnkr anvisade för en ny förskola i södra kommundelen utan specificering.

Ärendebeskrivning

Tobias Bernhardsson (C) har i en motion föreslagit:

”att kommunfullmäktige tillkännager sin mening för kommunstyrelsen i linje med denna motion. Att flexibel barnomsorg skall uppnås med ett ”hela kommunens”-perspektiv, dvs. med mer flexibla öppettider vid samtliga förskolor samt att som komplement tillhandahålla annan pedagogisk omsorg för övernattnings vid behov.”

”Att investeringar i kommunens förskolor för det så kallade konceptet ”nattis” stoppas.”

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, KS § 92 beslutat att en utredning ska genomföras över hela kommunens förskoleverksamhet.

Utredningsuppdraget ska genomföras på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma så hög pedagogisk kvalitet som möjligt i verksamheten.

Postadress
458 80 Färgelanda

Besöksadress
Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon
0528-56 70 00

Fax
0528-714 76

E-post
kommun@fargelanda.se

Hemsida
www.fargelanda.se

Bankgiro
890-9269

Organisationsnummer
212000-1421

En annan arbetsgrupp arbetar parallellt med gruppen som har fokus på förskolan. Den arbetsgruppen jobbar med skolresultaten. Under hand har framkommit att resultatet från förskolearbetsgruppen ska överlämnas till ”skolresultat-gruppen” och ingå i den gruppens fortsatta arbete.

Barn som har gått i förskola lyckas bättre i skolan, och får högre poäng i kunskapstester som Pisa. Det visar en undersökning som gjorts av Pisa i Sverige och som bland annat redovisas i Lärarförbundets rapport 2014: ”Förskolan framgångsfaktor enligt OECD – ger bättre Pisa-resultat i matematik och läsning.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Fredrik Sivula
Förvaltningssekreterare

Postadress

458 80 Färgelanda

Besöksadress

Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon

0528-56 70 00

Fax

0528-714 76

E-post

kommun@fargelanda.se

Hemsida

www.fargelanda.se

Bankgiro

890-9269

Organisationsnummer

212000-1421

Motion ang. flexibel barnomsorg i hela kommunen

Kommunen är en del av stor arbetsmarknad, här finns flertalet små och medelstora företag som växer samt ett varierat utbud av yrken i kompassens alla riktningar för den som pendlar. I Färgelanda kommun skall man kunna bo och leva och få tillgänglig service på nära håll.

Idag efterfrågar allt fler en flexiblare barnomsorg. Det handlar ofta om att kunna lämna lite tidigare på morgonen för att hinna till jobbet, såväl här på hemmaplan som i en grannkommun, eller att hämta lite senare på kvällen än vad dagens öppettider erbjuder. För några kanske barnet behöver få möjlighet att sova över för att pusslet skall gå ihop.

Samtidigt behöver kommunen storsatsa för att småbarnsfamiljerna överhuvudtaget skall få en plats i barnomsorgen samt för att barngrupperna skall kunna minskas. Därför behövs flera nya avdelningar komma till stånd i kommunen, i takt med att barnkullarna ökar och allt fler vill nyttja barnomsorgen.

Allt detta är resurskrävande och i ett knapert läge måste kommunen verka för flexibla, kostnadseffektiva lösningar, som kan gynna småbarnsfamiljerna oavsett vart i kommunen man väljer att bo. Därför är Centerpartiets förslag att samtliga förskolor börjar tillämpa mer flexibla öppettider på mornar och kvällar. Därtill skall samarbete ske med andra utövare, t.ex. dag-/nattmammor, som kan erbjuda övernattnig.

Med anledning av ovan yrkar undertecknad

att kommunfullmäktige tillkännager sin mening för kommunstyrelsen i linje med denna motion.
att flexibel barnomsorg skall uppnås med ett "hela kommunen"-perspektiv, dvs. med mer flexibla öppettider vid samtliga förskolor samt att som komplement tillhandahålla annan pedagogisk omsorg för övernattnig vid behov.

att investeringar i kommunens förskolor för det så kallade konceptet "nattis" stoppas

Med hopp om skyndsam handläggning av ärendet.

Tobias Bernhardsson (C)
Fullmäktigeledamot

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 103

Dnr 2015-400

Svar på motion om Utredning av servicepunkter på landsbygd
(Tobias Bernhardsson (C))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till att kommunen redan har ingått i ett projekt som bland annat uppmuntrar samordnade servicelösningar för att behålla och utveckla den kommersiella och offentliga servicen, ett samarbete mellan Dalslandskommunerna med Västra Götalandsregionen som huvudman. (Projektstart 2016-03-01.) Under projektarbetet har ingen lokal aktör förklarat sig intresserad av att åta sig uppdraget.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till motionen. Även om det i dagsläget inte finns personer som tackat ja till att vara avtalspart för servicepunkt så kan detta ändras i framtiden.

Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag att ”Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen med hänvisning till att kommunen redan har ingått i ett projekt med som bl. a uppmuntrar samordnade servicelösningar för att behålla och utveckla den kommersiella och offentliga servicen, ett samarbete mellan Dalslandskommunerna med Västra Götalandsregionen som huvudman. Projektstart 2016-03-01. Under projektarbetet har ingen lokal aktör förklarat sig intresserad av att åta sig uppdraget.”

Ärendebeskrivning

Tobias Bernhardsson (C) har i en motion föreslagit ”att Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda stöd till servicepunkterna i landsbygd i linje med motionens mening”.

”Servicepunkter på landsbygden” är ett begrepp som myntats av organisationen ”Hela Sverige ska leva”. Den bygger på förutsättningen att det finns någon verksamhet på landsbygden att bygga servicepunkten kring, till exempel en lanthandel. Tanken är att servicepunkterna ska komplettera och förenkla för landsbygdsbefolkningen att kunna ta del av samhällsservicen.

Kommunen har deltagit i projektet och i samband med detta haft kontakter med näringsidkare som bedömts möjliga som avtalsparter för servicepunkter. Ingen har dock tackat ja till idén.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 103

Om nya verksamheter etableras i kommunen som kan innefatta tänkbara servicepunkter kan frågan tas upp på nytt.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteutlåtande daterat 2016-10-06.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Sektor Samhällsbyggnad
Näringslivssamordnare
Marie Hörnlund
0528-56 71 42 / 0766-35 27 58
Marie.hornlund@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion om utredning av servicepunkter på landsbygd

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen med hänvisning till att kommunen redan har ingått i ett projekt med som bl. a uppmuntrar samordnade servicelösningar för att behålla och utveckla den kommersiella och offentliga servicen, ett samarbete mellan Dalslandskommunerna med Västra Götalandsregionen som huvudman. Projektstart 2016-03-01. Under projektarbetet har ingen lokal aktör förklarat sig intresserad av att åta sig uppdraget.

Ärendebeskrivning

Tobias Bernhardsson (C) har i en motion föreslagit ”att Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda stöd till servicepunkterna i landsbygd i linje med motionens mening”.

”Servicepunkter på landsbygden” är ett begrepp som myntats av organisationen ”Hela Sverige ska leva”. Den bygger på förutsättningen att det finns någon verksamhet på landsbygden att bygga servicepunkten kring t.ex. en lanthandel. Tanken är att servicepunkterna ska komplettera och förenkla för landsbygdsbefolkningen att kunna ta del av samhällsservicen.

Kommunen har deltagit i projektet och i samband med detta haft kontakter med näringsidkare som bedömts möjliga som avtalsparter för servicepunkter. Ingen har dock tackat ja till idén.

Om nya verksamheter etableras i kommunen som kan innefatta tänkbara servicepunkter kan frågan tas upp på nytt.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Motion ang. servicepunkter i landsbygd

Färgelanda kommun är en landsbygdskommun. I en landsbygdskommun behövs service, både för invånare och för besökare. Servicepunkter som finns i och omkring våra tätorter utgör ett stort värde för bygderna och bidrar till aktivitet och utveckling i kommunen som helhet. Dessa är en viktig förutsättning för boende, jobb och tillväxt.

Kommunen bör hitta former för konkret och framåtsyftande samarbete med aktörer inom ramen för "stöd till kommersiell service på landsbygden". Det innebär att butiker och servicepunkter åtar sig att erbjuda vissa tjänster till sina kunder och får för det en viss ersättning.

Exempel på tjänster som ett sådant stöd skulle kunna innefatta:

- Tillhandahålla språkcafé, en mötesplats med möjlighet att köpa fika.
- Tillhandahålla turistinformation
- Tillhandahålla information från kommunen
- Tillhandahålla en dator med internetuppkoppling och skrivare
- Erbjuder hemkörning av matvaror
- Arrangera x antal aktiviteter per år

Med anledning av ovan yrkar undertecknad

att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda stöd till servicepunkter i landsbygd i linje med motionens mening.

Tobias Bernhardsson (C)

Fullmäktigeledamot

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 93

Dnr 2016-153

Svar på motion Livesändning, inspelning och publicering av kommunfullmäktiges Möte (Marion Pelli (C) och Thor-Björn Jakobsson (C))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Arbetet med genomförande m m kopplas till kommunstyrelsens tidigare givna uppdrag avseende digital kommunikation (dnr 2016/737).

Ärendebeskrivning

Marion Pelli (C) och Thor-Björn Jakobsson (C) har i motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att kommunfullmäktiges möten på lämpligt sätt spelas in, livesänds och görs tillgängliga i efterhand för medborgare och intresserade”.

Demokratiberedningen lämnar i sin rapport ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- Medborgarpanel
- Webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- Chatt med politiker.

Kommunfullmäktige har beslutat efter förslag från demokratiberedningen att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun. I uppdraget bör även ingå arbetet med genomförandet av inspelning/livesändning från kommunfullmäktiges sammanträden.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänstutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Sektorschef Barn och utbildning

Helena H. Kronberg

Telefon 0528-56 72 01

helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Svar på motion avseende Livesändning, inspelning och publicering av kommunfullmäktiges sammanträde

Beslutsförslag

Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen. Arbetet med genomförande m m kopplas till kommunstyrelsens tidigare givna uppdrag avseende digital kommunikation (dnr 2016/737).

Ärendet

Marion Pelli (C) och Thor-Björn Jakobsson (C) har i motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att kommunfullmäktiges möten på lämpligt sätt spelas in, livesänds och görs tillgängliga i efterhand för medborgare och intresserade”.

Demokratiberedningen lämnar i sin rapport ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- Medborgarpanel
- Webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- Chatt med politiker.

Kommunfullmäktige har beslutat efter förslag från demokratiberedningen att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun. I uppdraget bör även ingå arbetet med genomförandet av inspelning/livesändning från kommunfullmäktiges sammanträden.

Helena H Kronberg
T.f Kommunchef

Motion angående livesändning, inspelning och publicering av kommunfullmäktiges möten i syfte att öka invånarnas möjlighet att ta del av det politiska arbetet i Färgelanda kommun

Allt fler kommuner tillgängliggör fullmäktigemöten digitalt. Kommunen arbetar nu med att göra den officiella hemsidan mer informativ, lättmanövrerad och lockande för fler besökare. Syftet med denna motion är att ihop med en ny fräsch och informationsrik hemsida tillgängliggöra kommunfullmäktiges möten så att fler medborgare och intresserade kan ta del av det politiska arbetet i Färgelanda kommun. Att protokollen finns tillgängliga och redogör för besluten är en sak, men i protokollen framgår ej diskussionen. Det här är en demokratifråga som lyftes i ett medborgarförslag från Karin Ekroth redan 2010. Fem år senare har tekniska och webbaserade lösningar utvecklats ytterligare vilket bör innebära än fler anledningar att snarast förbättra tillgängligheten i linje med denna motion.

Med anledning av ovan yrkar undertecknad

att kommunfullmäktiges möten på lämpligt sätt spelas in, livesänds och görs tillgängliga i efterhand för medborgare och intresserade

Marion Pelli (C)
Kommunfullmäktigeledamot

Thor-Björn Jakobsson (C)
Kommunfullmäktigeledamot

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 92

Dnr 2016/737

Digital kommunikation mellan medborgare och politiker i Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen uppdrar till förvaltningen att utreda möjligheterna att utveckla hemsidan för att tillgodose demokratiberedningens förslag till ökad dialog mellan medborgare och politiker i Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Demokratiberedningen lämnar i sin rapport ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- medborgarpanel
- webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- chatt med politiker.

Kommunfullmäktige har beslutat efter förslag från demokratiberedningen att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun.

Beslutsunderlag

T.f. kommunchefens tjänstutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Sektorschef Barn och utbildning
Helena H. Kronberg
Telefon 0528-56 72 01
helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Utredning av digital kommunikation mellan medborgare och politiker i Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Att kommunstyrelsen lämnar i uppdrag till förvaltningen att utreda möjligheterna att utveckla hemsidan för att tillgodose demokratiberedningens förslag till ökad dialog mellan medborgare och politiker i Färgelanda kommun.

Ärendet

Demokratiberedningen lämnar i sin rapport ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- Medborgarpanel
- Webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- Chatt med politiker.

Kommunfullmäktige har beslutat efter förslag från demokratiberedningen att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun.

Helena H Kronberg
T.f Kommunchef

2016-06-22

Kommunfullmäktige

KF § 84

Dnr 2015-282 (0608)

Redovisning av uppdrag med förslag inom området delaktighet och demokrati från Beredning 1, (Demokrati)

Kommunfullmäktiges beslut

Uppdrar åt kommunstyrelsen att inrätta en ungdomsgruppering där ungdomar och politiker möts för att diskutera aktuella frågor, med utgångspunkt från Beredning 1:s förslag till fortsatt arbete. Detta är ett arbete som Beredning 1 gärna medverkar i.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kommunfullmäktiges presidie att utforma vidare uppdrag åt beredningen i ärendet.

Uppdrar åt Kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun. Detta sker genom Medborgarpanel, webbsändning, ”Fråga till politiker i kommunen” samt Chatt med politiker, med utgångspunkt från Beredning 1 förslag till fortsatt arbete.

Kommunfullmäktige avslutar i och med Beredning 1:s redovisning uppdraget.

Yrkande

Peter Höög (S) och Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Elisabeth Örn (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag med följande tillägg ” att uppdra till kommunfullmäktiges presidie att utforma vidare uppdrag till beredningen i ärendet.

Kommunfullmäktige godkänner att proposition först ställs på kommunstyrelsens förslag och därefter på Elisabeth Örns tilläggsyrkande.

Efter ställda propositioner finner ordföranden att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag med Elisabeth Örns tillägg.

Ärendebeskrivning

Beredning 1 får den 10 april 2015 av Kommunfullmäktiges presidium i uppdrag att föreslå Kommunfullmäktige nya arbetsformer som

- ökar medborgarnas möjligheter till delaktighet i de demokratiska processerna
- ger större mångfald i representativiteten i det politiska arbetet.

Forts

2016-06-22

Kommunfullmäktige

Forts KF § 84

Syftet med uppdraget är att öka engagemanget och inflytandet bland kommunens samtliga invånare och öka den politiska representativiteten från samhällets alla grupper. Den 19 januari 2016 får Beredningen ett förtydligande från kommunfullmäktiges presidium att fokusera på ungdomarnas delaktighet.

Mot bakgrund av detta har Beredningen inte arbetat mer specifikt med kommunens äldre invånare. Det finns ett inrättat pensionärsråd där kommunens pensionärsföreningar ingår och som har till syfte att vara en arena för dialog och kunskapsutbyte. Kommunen har i pensionärsrådet också möjlighet att inhämta värdefull kunskap och erfarenhet.

Beredningen lämnar i rapporten ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- Medborgarpanel
- Webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- Chatt med politiker.

Beredningens förslag

Ungdomsgruppering:

Förslag till fortsatt arbete: Att inrätta en ungdomsgruppering där ungdomar och politiker möts för att diskutera aktuella frågor. Ett uppdrag bör ges åt utsedda politiska företrädare att tillsammans med ungdomar från elevråden i Färgelanda kommun arbeta fram ett förslag avseende sammansättning med lägre och övre åldersgräns, arbetssätt och uppgifter för grupperingen samt förslag på namn på gruppen.

Medborgarpanel:

Förslag till fortsatt arbete: Inför Medborgarpanel via hemsidan i Färgelanda kommun. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag till förändringar har inte detta beaktats i förslaget.

Webbsändning kring ”Aktuellt i Färgelanda kommun”

Förslag till beslut: Inför veckans webbsändning från Färgelanda kommun. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag till förändringar har inte detta beaktats i förslaget.

Frågepanel – ”Fråga till politiker i kommunen”

Förslag till beslut: Inför ”Fråga till politiker i kommunen” i Färgelanda kommun via hemsidan. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag

Forts

2016-06-22

Kommunfullmäktige

Forts KF § 84

Chatt med politiker

Förslag till beslut: Inför Chatta med politiker i Färgelanda kommun. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag till förändringar har inte detta beaktats i förslaget.

”Invånarinitiativ” (initiativ, förslag, synpunkter, klagomål m m)

Möjligheten till att lämna medborgarförslag har tagits bort i Färgelanda kommun. Beredningen har diskuterat möjligheten för invånarna att ställa frågor, komma med synpunkter och/eller lämna förslag under arbetsnamnet ”Invånarinitiativ”.

Beredningen lämnar inte något förslag utan anser att man bör avvakta nya hemsidan och se hur möjligheten till synpunkter m m används.

Medborgardialog

Under våren 2016 har tjänstemän och politiker genomfört två medborgardialoger i kommunen och ska genomföra ytterligare två under hösten. Den information som Beredningen har fått om de genomförda dialogerna tolkas som att de har varit framgångsrika. Något beslut av ansvariga om en fortsättning med dialoger efter höstens möten verkar inte ha fattats. Beredningen överlämnar därför frågan om fortsatta dialoger i framtiden till ansvariga för nu genomförda medborgardialoger.

Beslutsunderlag

Beredning 1 Demokrati – Redovisning av givna uppdrag, daterad 2016-03-30
Ledningsutskottets protokoll 2016-05-09, § 17
Kommunstyrelsen 2016-05-25 § 126

Skickas till:

Kommunfullmäktiges presidie
Kommunchefen
Kommunstyrelsens ordförande
Presidiet 22 aug.
Ärendet avslutas

Administrativa enheten
Nämndsekreterare
Barbro Isaksson
0528-56 71 45
barbro.isaksson@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Beredning 1 Demokrati - Redovisning av givet uppdrag

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt Kommunstyrelsen att inrätta en ungdomsgruppering där ungdomar och politiker möts för att diskutera aktuella frågor, med utgångspunkt från Beredning 1:s förslag till fortsatt arbete.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt Kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun. Detta sker genom Medborgarpanel, webbsändning, ”Fråga till politiker i kommunen” samt Chatt med politiker, med utgångspunkt från Beredning 1 förslag till fortsatt arbete.

Kommunfullmäktige avslutar i och med Beredning 1:s redovisning givet uppdrag.

Ärendebeskrivning - Sammanfattning

Beredning 1 får den 10 april 2015 av Kommunfullmäktiges presidium i uppdrag att föreslå Kommunfullmäktige nya arbetsformer som

- ökar medborgarnas möjligheter till delaktighet i de demokratiska processerna
- ger större mångfald i representativiteten i det politiska arbetet.

Syftet med uppdraget är att öka engagemanget och inflytandet bland kommunens samtliga invånare och öka den politiska representativiteten från samhällets alla grupper.

Den 19 januari 2016 får Beredningen ett förtydligande från kommunfullmäktiges presidium att fokusera på ungdomarnas delaktighet.

Mot bakgrund av detta har Beredningen inte arbetat mer specifikt med kommunens äldre invånare. Det finns ett inrättat pensionärsråd där kommunens pensionärsföreningar ingår och som har till syfte att vara en

arena för dialog och kunskapsutbyte. Kommunen har i pensionärsrådet också möjlighet att inhämta värdefull kunskap och erfarenhet.

Beredningen har träffat elevråden i kommunen och tagit upp frågan kring skapandet av en ungdomsgruppering där ungdomar och politiker möts för att diskutera aktuella frågor. Det finns ett intresse från ungdomarna och ett fortsatt arbete på temat sker nu i elevråden. Beredningen föreslår därför att en ungdomsgruppering inrättas. Det kräver ett fortsatt arbete där utsedda politiker tillsammans med representanter från de unga arbetar vidare med att fram förslag på sammansättning med lägre och övre åldersgräns för de unga, arbetssätt och uppgifter för grupperingen samt förslag på namn på gruppen. Detta är ett arbete som Beredningen gärna medverkar i.

Beredningen lämnar i rapporten ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- Medborgarpanel
- Webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- Chatt med politiker.

Här krävs ytterligare utredningsarbeten kring tekniska förutsättningar och med det eventuella utvecklingskostnader för IT samt personella resurser.

Uppdraget

Beredning 1 får den 10 april 2015 av Kommunfullmäktiges presidium i uppdrag att föreslå Kommunfullmäktige nya arbetsformer som

- ökar medborgarnas möjligheter till delaktighet i de demokratiska processerna
- ger större mångfald i representativiteten i det politiska arbetet.

Syftet med uppdraget var att öka engagemanget och inflytandet bland kommunens samtliga invånare och öka den politiska representativiteten från samhällets alla grupper (Bilaga 1).

Den 19 januari 2016 får Beredningen ett förtydligande från kommunfullmäktiges presidium att fokusera på ungdomarnas delaktighet.

Begränsningar i uppdraget

I och med förtydligandet av uppdraget att fokusera på ungdomar har inte Beredningen arbetat mer specifikt med kommunens äldre invånare. Det finns ett inrättat pensionärsråd där kommunens pensionärsföreningar ingår och som har till syfte att vara en arena för dialog och kunskapsutbyte. Här erbjuds pensionärsorganisationerna att förmedla sina respektive medlemmars synpunkter för beaktande i kommunens arbete mot förverkligandet av

visionen sett utifrån de äldres perspektiv. Kommunen har i pensionärsrådet också möjlighet att inhämta värdefull kunskap och erfarenhet.

Uppdragets genomförande

Beredningen har genomfört sex stycken arbetsmöten och tagit del av en del skrifter från Sveriges Kommuner och Landsting avseende medborgardialoger och delaktighet.

Beredningen har tagit fram statistik kring åldersfördelningen i politiken i kommunen. I kommunfullmäktige, som är kommunens högst beslutande organ, är fördelningen mellan könen bra medan däremot åldersfördelningen är sämre. Av kommunfullmäktiges 47 personer (ledamöter och ersättare) är endast åtta personer födda 1970 eller senare, se Bilaga 2.

På Harvens Dag den 28 augusti 2015 är Beredningen representerade och genomför en enkätundersökning bland deltagarna. Frågorna som ställs är:

1. Hur skulle du vilja kommunicera med oss förtroendevalda?
2. Vad skulle få dig att bli intresserad av politiskt arbete?
3. Hur och var hittar vi nya mötesplatser mellan invånare och förtroendevalda?

Det var få svar som kom in och större delen av svaren kom från personer födda före 1970. En stor del av svaren efterfrågar digital kommunikation och kontakt genom sociala medier.

De frågor som ställdes på Harvens Dag togs också fram på ett ”Tyck till”-vykort som kan vara möjligt att sprida till kommunens invånare i affärer, offentliga lokaler etc (Bilaga 3).

Till Beredningens möte i december 2015 deltar representanter från Arvika kommun och redogör för kommunens framgångsrika arbete när det gäller dialogen med medborgarna.

I december 2015 lämnas en lägesrapport över Beredningens arbete till kommunfullmäktige.

Beredningen har vid två tillfällen träffat elevråden vid Valboskolan och också tagit del av protokoll från samtliga elevråd i Färgelanda kommun. Mötena har varit framgångsrika och det finns ett intresse från elevernas sida att vara med och påverka framtiden. Vid mötena har skapandet av någon form av ungdomsgruppering diskuterats som eleverna är mycket positiva till.

Beredningen har under våren 2016 tagit del av hur Grästorps respektive Uddevalla kommun arbetar med medborgarkontakter/dialog via sociala medier.

Färgelanda kommun genomför under mars två medborgardialoger och Beredningen informeras om genomförandet och resultatet av dialogerna.

Redovisning och förslag till fortsatt arbete

Inrättande av ungdomsgruppering

Utifrån de diskussioner som förts med elevråden kring deras delaktighet i kommunens framtida utveckling och för att kunna vara med och påverka, föreslår Beredning 1 att en ungdomsgruppering inrättas. Grupperingar av detta slag finns i många kommuner men med olika benämningar. Elevråden är positiva till detta och har efter mötena med Beredningen arbetat vidare på temat.

Beredningen vill inte från början sätta en benämning på gruppen utan föreslår att en gruppering bestående av politiker och representanter från elevråden tillsammans arbetar fram förslag till sammansättning, namn på grupperingen, arbetsformer och uppgifter. I arbetet ingår också att föreslå vilket åldersspann som ska gälla för de ungdomar som får möjlighet att delta i gruppen.

Beredningens intention är att även ungdomar som inte går kvar i skolan i Färgelanda ska få möjlighet att delta, det vill säga att den övre åldersgränsen sätts någonstans mellan 18-20 år. När det gäller den lägre åldersgränsen bör det vara en fråga att diskutera i samband med arbetsformer och arbetsätt. Beredningen medverkar gärna i detta utvecklingsarbete tillsammans med ungdomarna.

Förslag till fortsatt arbete: Att inrätta en ungdomsgruppering där ungdomar och politiker möts för att diskutera aktuella frågor. Ett uppdrag bör ges åt utsedda politiska företrädare att tillsammans med ungdomar från elevråden i Färgelanda kommun arbeta fram ett förslag avseende sammansättning med lägre och övre åldersgräns, arbetsätt och uppgifter för grupperingen samt förslag på namn på gruppen.

Medborgarpanel

I Grästorps respektive Arvika kommun finns en så kallad Medborgarpanel där anmälan och genomförandet sker via kommunens hemsida. De intresserade invånarna anmäler sitt intresse att vara en del i panelen via kommunens hemsida. Genom enkätundersökningar svarar panelen på ett antal frågor som berör aktuellt ärende. Svaren sammanställs och presenteras via kommunens hemsida och används som underlag för politiska beslut. Några ur Medborgarpanelen i Grästorp inbjuds också att vid några tillfällen under året träffa ordföranden i kommunstyrelse respektive kommunfullmäktige.

Förslag till fortsatt arbete: Inför Medborgarpanel via hemsidan i Färgelanda kommun. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag till förändringar har inte detta beaktats i förslaget.

Webbsändning kring ”Aktuellt i Färgelanda kommun”

Ytterligare en influens från Grästorps kommun är den webbsändning som görs en gång i veckan och som sänds via Facebook och kommunens hemsida (<http://www.grastorp.se/SITE/HOME---Webbplats/Kommuninfo/Web-TV.aspx>). I denna cirka fem minuters sändning informerar kommunen om aktuella frågor och/eller beslut som rör invånaren, svarar på frågor som kan vara ”aktuella” just nu eller etc.

Förslag till beslut: Inför veckans webbsändning från Färgelanda kommun. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag till förändringar har inte detta beaktats i förslaget.

Frågepanel – ”Fråga till politiker i kommunen”

Uddevalla kommun ger sina invånare möjligheten att direkt adressera en fråga via Frågepanelen till politiker från de partier som är representerade i kommunfullmäktige. Frågan kan ställas till en eller flera politiker. Detta tillvägagångssätt gör det möjligt för den politiske företrädaren att ha en direktkontakt med kommuninvånaren. Tillgängligheten till de förtroendevalda ökar på detta sätt vilket också förpliktigar då svar bör lämnas så snart det är möjligt.

Förslag till beslut: Inför ”Fråga till politiker i kommunen” i Färgelanda kommun via hemsidan. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag till förändringar har inte detta beaktats i förslaget.

Chatt med politiker

Ytterligare ett alternativ för direktkontakt med politiker är att under en bestämd tid i veckan/månaden eller vad man väljer, ge invånare möjlighet att direkt chatta med utsedd politiker. Precis som med Frågepanelen så ökar detta möjligheten till en direktkontakt med förtroendevalda vilket innebär att avsatt tid gäller så långt det är möjligt.

Förslag till beslut: Inför Chatta med politiker i Färgelanda kommun. Då det i Beredningens uppdrag inte har ingått att ta fram ekonomiska, tekniska och/eller personella resurser för eventuellt förslag till förändringar har inte detta beaktats i förslaget.

”Invånarinitiativ” (initiativ, förslag, synpunkter, klagomål m m)

Möjligheten till att lämna medborgarförslag har tagits bort i Färgelanda kommun. Beredningen har diskuterat möjligheten för invånarna att ställa frågor, komma med synpunkter och/eller lämna förslag, i Beredningen under arbetsnamn Invånarinitiativ.

Beredningens diskussion har utgått från att en första sällning av inkomna initiativ sker direkt av mottagaren; är det en fråga av operativ karaktär skickas den direkt till ansvarig för verksamheten, är det en fråga av politisk karaktär så skickas den vidare till kommunstyrelsen för beredning.

I och med lansering av kommunens nya hemsida så kommer det finnas möjlighet att komma med synpunkter, lämna förslag etc på respektive ”sida” på hemsidan. Detta kan vara ett sätt för invånaren att direkt lämna sina tankar. Det förpliktigar att svar lämnas så snart det är möjligt av ansvarig.

Beredningen lämnar inte något förslag utan anser att man bör avvakta nya hemsidan och se hur möjligheten till synpunkter m m används.

Medborgardialog

Under våren 2016 har tjänstemän och politiker genomfört två medborgardialoger i kommunen och ska genomföra ytterligare två under hösten. Den information som Beredningen har fått om de genomförda dialogerna tolkas som att de har varit framgångsrika. Något beslut av ansvariga om en fortsättning med dialoger efter höstens möten verkar inte ha fattats. Beredningen överlämnar därför frågan om fortsatta dialoger i framtiden till ansvariga för nu genomförda medborgardialoger.

Uppfyllnad av satta mål i uppdraget

Av uppdraget framgår tre mått:

- att under de kommande två mandatperioderna sänka medelåldern bland förtroendevalda
- att under samma tid utjämna köns- och ålderfördelningen bland förtroendevalda
- att medborgarnas känsla av delaktighet inom samtliga samhällsgrupper ökar.

Med de förslag som Beredningen lämnar, att involvera ungdomarna genom att de får möjlighet att diskutera och möta politiken i en ungdomsgruppering, samt öka delaktigheten via digitala kommunikationer, finns förutsättningar för att nå målen i uppdragen. Mål ett och två går att följa upp i och med nya mandatperioder. Även mål tre kan följas upp via t ex föreslagen medborgarpanel.

Avslutning

Med denna redovisning anser sig Beredning 1 vara klar med sitt uppdrag. Utifrån de förslag till beslut som lämnas finns en önskan från Beredningen att fortsatt vara en del i arbetet med skapandet av en ungdomsgruppering, om nödvändiga beslut fattas. Vidare ser också Beredningen ett möjligt arbete kring hur vi involverar våra nyanlända invånare i vårt samhälle.

Demokratifrågor är inte alltid en självklarhet i de länder som våra nyanlända kommer ifrån och att ha möjligheten att bli en del i demokratiarbetet är ytterligare ett sätt att integreras i det svenska samhället.

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges uppdrag daterat 2015-04-10
2. Statistik avseende köns- respektive åldersfördelning i Färgelanda kommunfullmäktige
3. Förslag till ”Tyck till-kort”

Peter Höög
Beredningsledare

Barbro Isaksson
Sekreterare i Beredningen

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige
Beredning 1

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 89

Dnr 2016-74

Kommunfullmäktiges beslut om utbetalning av kommunalt partistöd 2017

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att utbetala kommunalt partistöd för 2017 i enlighet med de principer som anges i Reglementet för kommunalt partistöd – det vill säga i förskott och som grundstöd och mandatbundet stöd.

Partistöd för 2017 utbetalas till Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Yrkande

Kenneth Carlsson (L) yrkar att partistödet 2017 utbetalas till samtliga partier, även till Sverigedemokraterna trots att redovisning från partiet har inkommit för sent.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige årligen fatta beslut om utbetalning av kommunalt partistöd för nästkommande år.

Enligt reglementet för kommunalt partistöd utgår stödet dels som ett grundstöd, dels som ett mandatbundet stöd. Grundstödet är fast medan mandatstödet beräknas utifrån det belopp som återstår av det budgeterade totalbeloppet efter det att grundstödet fördelats.

I Mål och resursplan 2017-2019 har 250 000 kr anvisats för kommunalt partistöd

Grundstöd per år

Parti som har 1-3 mandat i kommunfullmäktige:	4 100 kr
Parti som har 4-6 mandat i kommunfullmäktige:	6 850 kr
Parti som har 7-9 mandat i kommunfullmäktige:	9 600 kr
Parti som har 10 och fler mandat i kommunfullmäktige:	12 300 kr

Totalt grundstöd 2017 uppgår till 42 400 kr

Det innebär att det mandatbundna stödet blir 7 159 kronor per mandat. (Samma som föregående år)

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 89

Enligt kommunallagen (KL) ska mottagare av partistödet årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att stödet föregående år har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin (KL 2 kap 11 §). Denna redovisning ska lämnas senast sex månader efter det aktuella årets slut, det vill säga 30 juni 2016. Enligt samma paragraf i kommunallagen får kommunfullmäktige besluta att partistöd inte ska utbetalas till ett parti vars redovisning inlämnas för sent. Ett sådant beslut har fattats av kommunfullmäktige (Reglementet för kommunalt partistöd).

Sverigedemokraterna har lämnat sin redovisning 18 juli 2016. Enligt muntlig uppgift från företrädare för partiet beror förseningen på en kommunikations-miss i samband med byte av funktionärer i lokalföreningens styrelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-07.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut om utbetalning av kommunalt partistöd för 2017

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att utbetala kommunalt partistöd för 2017 i enlighet med reglementet för kommunalt partistöd till de partier som lämnat in en redovisning av hur det kommunala partistödet har använts under 2015 i enlighet med kommunallagens bestämmelser och kommunens reglemente för kommunalt partistöd .

Partistöd för 2017 utbetalas till Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Partistöd för 2017 utbetalas inte till Sverigedemokraterna. Redovisningen för 2015 har lämnats för sent.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige årligen fatta beslut om utbetalning av kommunalt partistöd för nästkommande år.

Enligt reglementet för kommunalt partistöd utgår stödet dels som ett grundstöd dels som ett mandatbundet stöd. Grundstödet är fast medan mandatstödet beräknas utifrån det belopp som återstår av det budgeterade totalbeloppet efter det att grundstödet fördelats.

I Mål och resursplan 2017 -1019 har 250 000:- anvisats för kommunalt partistöd

Grundstöd per år

Parti som har 1-3 mandat i kommunfullmäktige:	4 100:-
Parti som har 4-6 mandat i kommunfullmäktige:	6 850:-
Parti som har 7-9 mandat i kommunfullmäktige:	9 600:-
Parti som har 10 och fler mandat i kommunfullmäktige:	12 300:-

Totalt grundstöd 2017 uppgår till 42 400:-

Det innebär att det mandatbundna stödet blir 7159 kronor per mandat.
(Samma som föregående år)

Enligt kommunallagen (KL) skall mottagare av partistödet årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att stödet föregående år har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. (KL 2 kap 11 §) Denna redovisning ska lämnas senast sex månader efter det aktuella årets slut, dvs 30 juni 2016. Enligt samma paragraf i kommunallagen får kommunfullmäktige besluta att partistöd inte ska utbetalas till ett parti vars redovisning inlämnas för sent. Ett sådant beslut har fattats av kommunfullmäktige. (Reglementet för kommunalt partistöd.)

Sverigedemokraterna har lämnat sin redovisning 18 juli 2016. Enligt muntlig uppgift från företrädare för partiet beror förseningen på en kommunikationsmiss i samband med byte av funktionärer i lokalföreningens styrelse.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

Redovisning av det kommunala partistödet

Partistöd för år 2015 Kr 34831 kr

Finns ej något fonderat partistöd från tidigare år.

Hela bidraget har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin riktat till kommunmedlemmarna.

	Kr
Utåtriktade aktiviteter	3711
Konferenser/stämmor/utbildning	8535
Kostnader för möten	5742
Lokalhyra för möten	3775
C i Markerna	4125
Valfilm	2000
Bidrag till CUF lokalt	5000
<u>Bidrag till lokalavdelningar</u>	<u>7140</u>

Summa 40028

Kostnader utöver partistödet har finansierats med medlemsavgifter.

Färgelanda 2016-01-30

Ann-Marie Jacobsson, kassör

Granskad av revisorer 2016-02-9

Lennart Olsson

Redovisning av det kommunala partistödet

Parti: Kristdemokraterna i Färgelanda
Redovisningsperiod 2015-01-01 till 2015-12-31

Kommunalt **partistöd** är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna. Ändamålet är att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Årets partistöd. Belopp: 10 743 kr

Fonderat från tidigare år Belopp: 0 kr

**Totalt disponibelt partistödsbelopp under redovisningsperioden
2015-01-01 till 2015-12-31: Belopp 10 743 kr**

Av totalbeloppet har

1. 2 865 kronor använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin riktat till kommunmedlemmarna.
Till exempel för:

Utbildning och konferens
Utåtriktad verksamhet exempelvis medverkan vid Harvens Dag
Annonsering

2. 0 kronor fonderats till kommande år.
3. 7 878 kronor överförts till regional- eller riksnivå. Pengarna som överförts till regional- eller riksnivå utgör ersättning för

Serviceavgift. Vid erlagd serviceavgift får lokalavdelningen tillgång till bland annat följande:

Stöd i form av ombudsman, distriktsorganisation, region- samt riksorganisation.

Medlemsskap i riksorganisationen.

Medlemsregister för vår lokalavdelning.

Tillgång till hemsida samt first-Class verktyg för e-post m.m.

Ort och Datum: Färgelanda 2016-06-27

Ordförande för Kristdemokraternas Lokalavdelning i Färgelanda, Peter Johansson

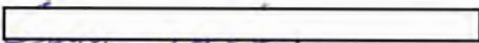
**Granskningsrapport för det kommunala partistödet
avseende redovisningsperioden
2015-01-01 – 2015-12-31**

Parti: Kristdemokraterna i Färgelanda

Jag har granskat redovisningen av det kommunala partistödet för perioden 1 jan - 31 december år 2015.

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Ort och datum: Färgelanda 2016-06-27

Underskrift av partiets revisor

Namnförtydligande

Inkom 4/2

Redovisning av det kommunala partistödet

FÄRGELANDA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2016 -07- 0 1
Dnr: 2016/24
Hid: 2016, 2818

Parti: Liberalerna

Redovisningsperiod 2015-01-01 -2015- 12-31

Kommunalt partistöd är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna. Ändamålet är att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Årets partistöd. Belopp: 10 743

Fonderat från tidigare år (fr.o.m. 2015) Belopp: 10 062

Totalt disponibelt partistödsbelopp under redovisningsperioden 2015-01-01 – 12-31: 10 743

Av totalbeloppet har

1. 15 220 kronor (avrunda till jämna hundratal) använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin riktat till kommunmedlemmarna. Till exempel för
 - * Kurser och konferenser
 - * Möten
2. 940 kronor fonderats till kommande år.
3. 5525 kronor överförts till regional- eller riksnivå. Pengarna som överförts till regional- eller riksnivå utgör ersättning för
 - * Service
 - * Utbildning

Ort och Datum: Färgelanda 2016-06-27

Underskrift av den som upprättat redovisningen, förslagsvis kassören

2016 -07- 0 1

Kenneth Carlsson
Namnförtydligande

**Granskningsrapport för det kommunala partistödet
avseende redovisningsperioden
2015-01-01 – 2015-12-31**

Parti: Liberalerna

Jag har granskat redovisningen av det kommunala partistödet för perioden 1
jan - 31 december år 2015

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Ort och datum: Färgelanda 2016-06- 30

Underskrift av den av partiet utsedda granskaren, förslagsvis revisorn

Astrid Berggren
Namnförtydligande

Mall

Redovisning av det kommunala partistödet

Parti: Nya Moderaterna

Redovisningsperiod 2015-01-01 -2015 12 -31

Kommunalt **partistöd** är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna. Ändamålet är att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Årets partistöd. Belopp: 41335 kr

Totalt disponibelt partistödsbelopp under redovisningsperioden 2015-01-01 – 12-31: 41335k

Av totalbeloppet har

1. 12500 kronor (avrunda till jämna hundratal) använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin riktat till kommunmedlemmarna. Till exempel för
Annonsering
Utbildning och konferens
Medlems aktiviteter
2. 28800 kronor fonderats till kommande år.
3. 0kr kronor överförts till regional- eller riksnivå. Pengarna som överförts till regional- eller riksnivå utgör ersättning för

*

*

Ort och Datum: Högsäter 1/7-16 _____

Underskrift av den som upprättat redovisningen,

Namnförtydligande

JAN ÖHMAN

Färgelanda
kommun

Mall

**Granskningsrapport för det kommunala partistödet
avseende redovisningsperioden
2015-01-01 – 2016-12-31**

Parti: Nya Moderaterna

Jag har granskat redovisningen av det kommunala partistödet för perioden 1 jan - 31 december år 2015.

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Ort och datum: Högnäs 2016-07-11

Underskrift av den av partiet utsedda granskaren, förslagsvis revisorn

Mona Karlén
Namnförtydligande

Redovisning av det kommunala partistödet

Parti: Socialdemokraterna i Färgelanda

Redovisningsperiod 2015-01-01 -2015 12 -31

Färgelanda kommun Kommunstyrelsen	
2016 -06- 3 0	
Dnr	2016-24
Hid	2016-2719

Kommunalt **partistöd** är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna. Ändamålet är att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Årets partistöd. Belopp: 91 045 kr

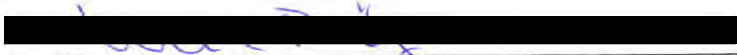
Fonderat från tidigare år (fr o m 2015) Belopp: 41 458 kr

**Totalt disponibelt partistödsbelopp under redovisningsperioden
2015-01-01 – 12-31: 91 045 kr**

Av totalbeloppet har

1. 49 587 kronor använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin riktat till kommunmedlemmarna. för
2. 41 458 kronor fonderats till kommande år.
3. 0 kronor överförts till regional- eller riksnivå.

Ort och Datum: Färgelanda 2016-03-01

Ulla Börjesson Kassör Socialdemokraterna i Färgelanda

**Granskningsrapport för det kommunala partistödet
avseende redovisningsperioden
2015-01-01 – 2015-12-31**

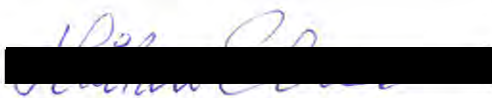
Parti: Socialdemokraterna i Färgelanda

Jag har granskat redovisningen av det kommunala partistödet för perioden

1 januari - 31 december år 2015

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Ort och datum: Färgelanda 2016-03-01

Håkan Ekman revisor Socialdemokraterna i Färgelanda

Redovisning av det kommunala partistödet

Parti: Sverige Demokraterna
Redovisningsperiod 2015-01-01—2015-12-31

Kommunalt **partistöd** är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna. Ändamålet är att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Årets partistöd. Belopp: 14 919:-

Totalt disponibelt partistödsbelopp under redovisningsperioden
2015-01-01—12-31: 14 919:-

Av totalbeloppet har

1. 2733 kronor (avrunda till jämna hundratal) använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin riktat till kommunmedlemmarna. Till exempel för

1535:- Har använts till inköp av
jackor med partiemblemet,
900:- till avslutnings Lunch och
300:- till bankkostnader.

2. 12186 kronor har fonderats till kommande år.

3. 0 kronor överförs till regional- eller riksnivå. Pengarna som överförs till regional- eller riksnivå utgör ersättning för:

Ort och Datum: Ödeborg 2016-07-17

Underskrift av den som upprättat redovisningen

Jan Sohl
Namnförtydligande

**Granskningsrapport för det kommunala partistödet avseende
redovisningsperioden 2015-01-01—2015-12-31**

Parti: Sverigedemokraterna

Jag har granskat redovisningen av det kommunala partistödet för perioden
1 januari – 31 december 2015.

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Ort och Datum: Öduborg 2016-07-17

Underskrift av den av partiet utsedda granskaren, förslagsvis revisorn

Peter Ottosson
Namnförtydligande

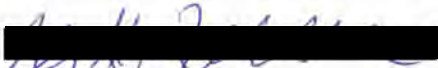
**Granskningsrapport för det kommunala partistödet
avseende redovisningsperioden
2015-01-01 – 2015-12-31**

Parti: Vänsterpartiet

Jag har granskat redovisningen av det kommunala partistödet för perioden 1
jan - 31 december år 2015.

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Ort och datum: 16 02 01

Underskrift av den av partiet utsedda granskaren, förslagsvis revisorn

Gunbritt Johansson, revisor V Älvsborg
Namnförtydligande

Redovisning av det kommunala partistödet

Parti: Vänsterpartiet

Redovisningsperiod 2015-01-01 -2015-12 -31

Kommunalt **partistöd** är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna. Ändamålet är att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Årets partistöd. Belopp: 11259

Fonderat från tidigare år (fr o m 2015)

Belopp: 1494

Totalt disponibelt partistödsbelopp under redovisningsperioden 2015-01-01 – 12-31: 12753

Av totalbeloppet har

1. 7200 kronor (avrunda till jämna hundratal) använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin riktat till kommunmedlemmarna. Till exempel för
 - * Årsmöte
 - * Porto för medlemstidning
 - * Medlemskap i studieförbund
 - * Stöd till lokalt föreningsliv
 - * Förtroendevaldas studier och konferenser
2. 5547 kronor fonderats till kommande år.
3. 0 kronor överförts till regional- eller riksnivå. *

* V Älvsborgs distriktsstyrelse administrerar tills vidare V Färgelandas ekonomi utan att ta ut någon avgift för det.

Ort och Datum: Borås 16 02 01

Underskrift av den som upprättat redovisningen, förslagsvis kassören

Peter Wiberg, kassör V Älvsborg
Namnförtydligande

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 91 Dnr 2016-732
Styrdokument för informationshantering

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige antar följande styrdokument när det gäller informationshantering inom Färgelanda kommun:

- Grafisk profil,
- Policy Information och kommunikation,
- Policy Organisationens webbplatser samt
- Policy Att arbeta med sociala medier.

Ärendebeskrivning

För att uppnå god kommunikation både externt och internt har förvaltningen arbetat fram flera styrdokument som tillsammans ger vägledning för kommunens kommunikation. Det övergripande målet med styrdokumenterna är att uppnå förbättrad samordning av kommunens kommunikation med enhetlig grafiskt uttryck och budskap.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11.

Upphandlaren informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledning
Verksamhetsutvecklare
Jonas Berggren
0528-567192
Jonas.berggren@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Styrdokument för informationshantering inom Färgelanda kommun.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att anta följande styrdokument:
Grafisk profil, Information och kommunikation, Organisationens webbplatser, Sociala medier, Avtal om fotografering i tjänsten, Samtycke bildpublicering och Samtycke bildpublicering minderårig.

Ärendebeskrivning

För att uppnå god kommunikation både externt och internt har kommunledningskontoret arbetat fram flera styrdokument som tillsammans ger lagenlig vägledning för kommunens kommunikation. Det övergripande målet med styrdokumenterna är att uppnå förbättrad samordning av kommunens kommunikation med enhetlig grafiskt uttryck och budskap.

Bilagor

Grafisk profil
Information och kommunikation
Organisationens webbplatser
Sociala medier
Avtal om fotografering i tjänsten
Samtycke bildpublicering
Samtycke bildpublicering minderårig

Lars-Göran Berg

Kommunchef

Jonas Berggren

Verksamhetsutvecklare

Anvisning

Grafisk profil

Josefine Blid

[Välj datum]

Dnr: 2016/732

Version:

Beslutad XX XX XX

Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelanda webbplats www.fargelanda.se

Innehåll

Grafisk profil	2
Förord	2
Varför en logotyp?	2
Historik	2
Logotyphantering	2
Vår logotyp	2
Symbol och färg	2
Storlek	3
Frizon	3
Felaktigt användande av logotypen	4
Färger	5
Typografi	5
Typografi	6
Times New Roman	6
Arial	6
Kontorsmaterial	6
Visitkort	6
Kuvert	7
Powerpoint	7
Skrivelser	8
Övrig information	8
Skyltar och flaggor	8
Fordon	9

Grafisk profil

Förord

Varför en logotyp?

Allt arbete som utförs i Färgelanda kommuns namn har i grunden ett och samma syfte; att underlätta livet för alla som bor och verkar i kommunen. Med det i åtanke är det lätt att inse att vi är alla medspelare i ett och samma lag oavsett vad vi gör.

Organisationen har en mycket bred verksamhet som berör olika aktörer dagligen. Det är därför viktigt att vi uppträder och är tydliga i vårt arbete som en enad organisation i vår kommunikation med invånare, näringsliv och myndigheter.

De värden som Färgelanda kommun står för kommuniceras dagligen i allt från annonser, brev, broschyrer och informationsblad med mera där vi är avsändare. Varje kontakttillfälle är därför lika viktigt och genom att konsekvent använda vår grafiska profil tar vi vara på varje möjlighet att kommunicera kommunens identitet samtidigt som vår interna samhörighet stärks! Det ligger därför i allas intresse oavsett verksamhet att vi hjälps åt att med att tillämpa den grafiska profilen och för att detta ska vara möjligt ska denna manual med riktlinjer hjälpa dig med detta.

För att kommunens budskap ska vara lätt att känna igen behövs en genomgripande samsyn på vilka budskap och vilken layout som används i både officiella och interna sammanhang, och resultatet av det är denna manual.

Historik

Färgelanda kommun är en gammal jordbruksbygd och kommunens symbol är en gammaldags harv som påminner om hur man förr i världen arbetade i jordbruket. Färgelandas kommunvapen, är målad av Vladimir A. Sagerlund då han var heraldisk konstnär vid Riksarkivet. Kommunen var färdigbildad 1974, då Högsäter som sista ort kom med i Kommunen.

Logotyphantering

Vår logotyp

Logotypen används i ett utförande nämligen liggande och den skall användas i alla sammanhang när man upprättar skrivelser, presentationer och andra trycksaker. Det typsnitt som tillhör symbolen är Officina Sans, fet och kan användas både svartvitt och i färg. Logotypen som tillhör symbolen är Officina Sans, fet.

Symbol och färg

Logotypen består av två färger, svart och vinrött. Den vinröda färgen benämns PMS 201 om den används i färgtryck. Om du använder den sk. 4-färgskalan vid fyrfärgstryck är det 100 % magenta (röd) 65% gult och 34 % svart. Detta är ett språk som både tryckerier, skylttillverkare och personal på tidningarnas annonsavdelning förstår. Om du vill ha samma röda färg på en målad vägg vid t.ex. en utställning används en annan färgskala. Färgen heter då NCS S 3050-R. Ska du använda den i ett dokument i Office är det färgmodell RGB som ska användas och då är det Röd 163, Grön 38, Blå 56.

Storlek

Oavsett typ av produktion ska logotypen alltid vara läsbar. Tänk på att original har mycket små detaljer och detta kan leda till problem om den blir för liten. Därför finns en förenklad version.

Digital produktion liten i färg
justerbar i storlek 20- 60 mm

Digital produktion liten i svartvitt
justerbar i storlek 20- 60 mm

För tryckproduktioner i större i färg eller svart/vitt, kontakta information- och kommunikationsansvariga.

Frizon

En logotyp syns bättre om den får en ”fredad” zon omkring sig, det vill säga att andra grafiska element som bilder eller text inte ligger för nära. Logotypen ska vara en klar och tydlig avsändare som visar vem som står bakom t.ex. en annons eller trycksak. Det kan enkelt illustreras så här:

Felaktigt användande av logotypen

Här ser du några exempel på felaktiga användningar av logotypen. Om du är osäker på hur du får använda logotypen, kontakta kommunens informationsansvariga.

Färger

Vi tog fram en bred palett med fungerande färger som harmoniserade med färgerna i själva logotypen. Det finns fem olika huvudfärger som visas nedan.

Det är viktigt att ingen verksamhet tar över en färg som sin egen. Färgerna ska kunna användas fritt.

FÄRGELANDA KOMMUN - FÄRGTEMA 2

CMYK 0 100 65 34
RGB 144 18 49
PMS 201C
NCS 3060-R

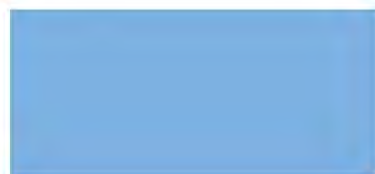
CMYK 0 45 38 0
RGB 225 164 147
PMS 487C
NCS 1030-Y80R

CMYK 86 56 44 0
RGB 72 102 124
PMS 7699C
NCS S 5030-B

CMYK 100 57 25 52
RGB 22 60 88
PMS 302C
NCS 5540-B

CMYK 50 20 0 0
RGB 150 179 223
PMS 278C
NCS 1040-R80B

Typografi

Typografin är en viktig del av vår grafiska profil. För att ge ett enhetligt intryck ska vi i officiella dokument, brev, pressmeddelanden, och annonser osv ska vi använda oss av våra utvalda typsnitt.

De valda typsnitten är Times New Roman och skall användas vid alla dokument som produceras av de anställda inom kommunen, dvs. brev, pressmeddelanden, Powerpointpresentationer mm. För respektive dokument framgår exakt typsnitt, storlek mm, se nästa sida.

Typografi

Times New Roman

Times New Roman Regular

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåö
1234567890!?!&@%

Times New Roman Bold

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåö
1234567890!?!&@%

Times New Roman Italic

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåö
1234567890!?!&@%

Arial

Arial Regular

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåö
1234567890!?!&@%

Arial Bold

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåö
1234567890!?!&@%

Arial Italic

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåö
1234567890!?!&@%

Kontorsmaterial

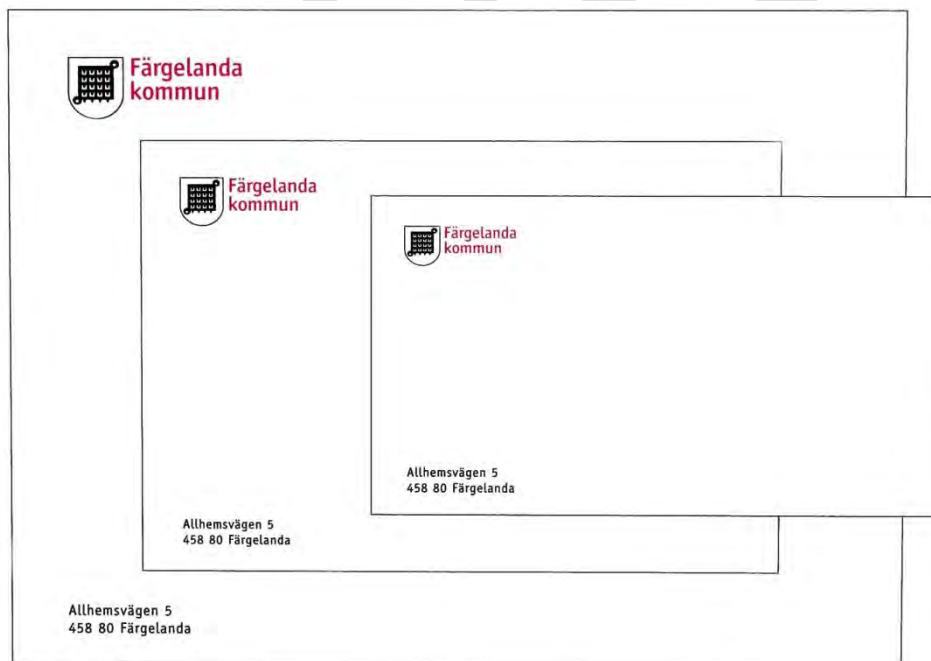
Det finns framtagna mallar för olika typer av material som anställda kan komma att behöva använda när de på något sätt ska kommunicera/informera både internt och externt. Varje mall är utformad för att alla i kommunen enkelt ska kunna använda samma layout för att sprida en genomgripande samsyn av budskap.

Visitkort

Kuvert

Kuvert är en viktig del av vår grafiska identitet. Under ett år skickar vi tusentals brev till våra kommuninvånare, turister och företagare. Därför är det viktigt att allt vårt material ser ut på exakt samma sätt. Det ger en enhetlig profil åt kommunen. Kommunledningskontoret har original för tryck av kuvert i rätt storlek för två-färgstryck.

Powerpoint

Med Powerpoint skapar du presentationer på ett enkelt sätt. Tänk på följande när du gör din presentation för ett bra resultat:

- Ha inte för mycket information på varje bild.
- Dela upp omfattande information på flera bilder.

- Ett tips är att ha högst sju ord/rad och högst sju rader.
- Undvik versaler vilket är svårläst.
- Använd färgerna från vår färglista
- Rubriker skrivs i: Arial fet storlek 24-36.
- Brödtext skrivs i: Arial normal storlek 16-24.

Skrivelser

Med skrivelser i form av mallar skapar du dokumentationer på ett enkelt sätt. Tänk på följande när du gör din dokumentation för ett bra resultat om du skulle välja att inte använda de alternativa mallarna:

- Marginaler 4 cm från vänster och höger
- Färgelanda logga placerad i vänster hörn med hänsyn till frizon
- Dokumentnamn och datum skall vara placerat i sidhuvudet och likaså sidnummer vid mer än en sida, där det framgår sida utav totalt antal sidor
- Sidhuvud och sidfot skrivs i Arial storlek 10-12
- Brödtext skrivs i Times New Roman storlek 12
- Rubriker i dokumentet skrivs i Times New Roman, fet stil storlek 12-14
- Sidfotens text utgör (vid behov) en mall med adress, telefon, fax, epost mm.

Övrig information

Skyltar och flaggor

En tydlig skylt visar att Färgelanda kommun finns med i många sammanhang i samhället. Skylten kan placeras framför byggnader eller på fasader. Ett annat sätt att visa och sprida kunskap om kommunen är flaggor. Antingen vid flaggning vid våra byggnader eller som en bordsflagga.

Fordon

Varje dag rullar många kommunala fordon längs väggarna både inom och utanför kommunen. Det är också ett sätt att sprida kunskap om Färgelanda kommun. Här är ett exempel på hur logotypen kan placeras.

FÄRGELANDA KOMMUN

Policy

Information och kommunikation

Jonas Berggren och Josefine Blid

[Välj datum]

Dnr:

Version:

Beslutad XX XX XX

Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelanda webbplats www.fargelanda.se

Innehåll

Informations- och kommunikationsstrategi.....	2
Omfattning och revidering	2
Varför informations-/kommunikationsstrategi?.....	2
Förutsättningar för framgång.....	2
Målgrupper.....	2
Kommunikation/information med kommuninvånare.....	2
Kanaler.....	2
Kommunikation/information med politiker.....	3
Kanaler.....	3
Kommunikation/information med medarbetare.....	3
Kanaler.....	3
Kommunikation/information med omvärlden.....	3
Kanaler.....	3
Informationsprinciper	4
En informationskanal	4
Ansvar.....	4

Informations- och kommunikationspolicy

Inledning

Det mesta som kommunen företar sig med innefattar kommunikation. Det kan vara politiska beslut, minnesanteckningar eller reklam för Färgelandadagarna. All kommunikation från organisationen skall vara professionellt utförd.

Omfattning och revidering

Denna policy omfattar Färgelanda kommunkoncern. Policyn ska ses som ett stöd till alla som arbetar med kommunikation och information inom sin profession i kommunkoncernen. För att hålla policyn aktuell ska den revideras vart fjärde år eller vid behov. Informationsansvariga tjänstemän ansvarar för revidering. Beslut fattas av kommunstyrelsen.

Denna strategi ingår i en samling av styrdokument:

- Informations- och kommunikationspolicy
- Grafisk profil
- Sociala medier
- Organisationens webbplatser
- Avtal om fotografering i tjänsten samt samtycke till bildpublicering vuxen/minderårig

Varför informations-/kommunikationsstrategi?

Syftet är att genom informations- och kommunikationsarbete ge en positiv och korrekt bild av Färgelanda, vilket i sin tur bidrar till en livskraftig och en attraktiv kommun att bo och leva i.

En professionell kommunikation ger en enhetlig bild av organisationen.

Förutsättningar för framgång

För att uppnå syftet krävs att organisationen kännetecknas av tillgänglighet, öppenhet, ärlighet, korrekthet och god kompetens. Ytterligare behövs ett brett engagemang och insikt kring vikten av information/kommunikation inom organisationen.

Målgrupper

Våra primära målgrupper är:

1. Kommuninvånare
2. Politiker
3. kommunens medarbetare
4. omvärld (till exempel media, samarbetspartners, myndigheter, potentiella inflyttare och besökare)

Kommunikation/information med kommuninvånare

Syftet med en god kommunikation/information mellan kommunen och dess invånare är att:

- öka kunskapen om kommunens organisation och verksamheter
- öka tillgängligheten och välkomna dialog
- förmedla och förklara innebörden av politiska beslut och kommunal planering
- medverka till att invånare känner identifikation och samhörighet med sin kommun

Kanaler

- Koncernens webbplatser
- Sociala medier
- Annonser/kungörelser
- Informationssidor i lokalpress

- Trycksaker
- Broschyrer
- Skyltar
- Nyhetsbrev
- E-post
- Brevledes

Kommunikation/information med politiker

Syftet med en god kommunikation/information med politiker är att:

- öka tillgängligheten och ha en god dialog
- öka möjligheten att sprida rätt budskap utåt
- medverka till att invånare känner identifikation och samhörighet med sin kommun

Kanaler

- Koncernens webbplatser
- E-post
- Brevledes

Kommunikation/information med medarbetare

Syftet med en god kommunikation/information med medarbetarna är att:

- medverka till att medarbetare känner samhörighet och har en helhetssyn om Färgelanda kommun.
- göra verksamhetens värderingar och mål kända
- förmedla korrekt och likvärdig information om ledningsbeslut/politiska beslut
- öka möjligheten att sprida rätt budskap utåt

Kanaler

- Intranät (Fika)
- E-post
- Anslagstavlor
- Kommunens webbplatser
- Internpost
- Nätverksmappar (U: m.fl.)
- Skype o dyl.

Kommunikation/information med omvärlden

- Syftet med en god kommunikation/information med omvärlden är att:
- medverka till att sprida en positiv och korrekt bild av Färgelanda kommun
- skapa nyfikenhet kring kommunen och på så sätt öka antalet besökare och inflyttare
- skapa förtroende för organisationen Färgelanda kommun
- Extern kommunikation är ett styrmedel för att sprida fakta och påverka attityder

Kanaler

- Pressmeddelanden
- Presskonferenser

- Kommunens webbplats
- Sociala medier
- Annonser
- Trycksaker
- Nyhetsbrev
- E-post
- Brevledes
- Skype o dyl.

Informationsprinciper

Kommunicera internt först - därefter externt

Det är viktigt att alla medarbetare känner till och står bakom Färgelanda kommuns mål, planer och beslut. Medarbetarna ska, så långt det är möjligt, få information innan den når medborgare, massmedia och andra.

Chefer har ansvar för att skapa god kommunikation

Verksamhetsansvariga chefer har det yttersta ansvaret för att informationen och kommunikationen fungerar både internt och externt i alla led.

Dialog är grunden för en bra kommunikation

Om vi ska skapa förståelse, acceptans och motivation, eller göra människor delaktiga i ett beslut, är det ibland nödvändigt att föra dialog med målgrupperna. Det är också viktigt att synpunktshantering fungerar.

En informationskanal

Färgelanda kommun förfogar över de nyheter som verksamheterna genererar. Genom att tillhandahålla media information om kommunen vill vi, i möjligaste mån, förekomma negativ publicitet. För att ge en professionell och enhetlig bild av kommunen ska informationsarbetet kanaliseras genom kommunens informationsansvariga.

Prioritera massmedia

Förutom att vara förmedlare av information och opinionsbildare granskar massmedia offentliga myndigheters verksamhet där yttrandefrihetslagen och tryckfrihetsförordningen anger bland annat att alla har rätt att lämna information anonymt till massmedia, så kallat "meddelarskydd".

Ett gott förhållande till media är viktigt av olika skäl:

- Media påverkar omvärldens bild av vår verksamhet
- Media är en trovärdig, kostnadseffektiv och snabb kanal
- Media kompletterar övriga marknadsinsatser

Ansvar

Kommunstyrelsen

Har det övergripande kommunikationsansvaret samt ansvarar för sitt eget kommunikationsbehov.

Kommunchefen

Har ett övergripande ansvar för Färgelanda kommuns interna och externa kommunikation.

Informationsansvariga tjänstemän

Har som uppgift att genomföra informations- och kommunikationsarbete för hela kommunkoncernen men det åligger varje verksamhet/enhet att på egen hand upplysa informationsansvariga om händelser och beslut som kan vara intressanta att förmedla.

Varje chef

Ansvarar för sin enhets kommunikationsbehov.

Varje anställd

Har ansvar för att själv söka och ta del av den information som är en förutsättning för arbetets utförande.

UTKAST

**Färgelanda
kommun**

FÄRGELANDA KOMMUN

Policy

Organisationens webbplatser

Jonas Berggren och Josefine Blid

[Välj datum]

Dnr:

Version: 2016/732

Beslutad XX XX XX

Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelanda webbplats www.fargelanda.se

Innehåll

Organisationens webbplatser	2
Inledning.....	2
Omfattning och revidering	2
Varför en Webbpolicy?.....	2
Förutsättningar för framgång.....	2
Målgrupper.....	2
Ansvar.....	2
Kommunens hemsida och Intranät	2
Skolornas hemsidor och Intranät	3
Bolagens hemsidor	3
Innehåll och layout.....	3
Länkhantering.....	3
Tillgänglighet	3
Lag och etik.....	3

Organisationens webbplatser

Inledning

Kommunens webbplatser är betydelsefulla informationskällor med möjlighet till insyn i den kommunala verksamheten för invånarna. Webbplatserna är en av kommunens viktigaste kanaler gentemot externa intressenter.

Kommunens interna webbplatser, Fika och ”First class” är verktyg som underlättar internkommunikationen och stärker samhörighets känslan inom organisationen.

Omfattning och revidering

Denna policy omfattar Färgelanda kommunkoncern. Denna policy omfattar all information och kommunikation som Färgelanda kommun på något sätt för ut internt och externt. För att hålla policyn aktuell ska den revideras vart fjärde år eller vid behov.

Informationsansvariga tjänstemän ansvarar för revidering. Beslut fattas av kommunstyrelsen.

Varför en Webbpolicy?

Syftet är att via kommunens webbplatser kunna ge en positiv och korrekt bild av Färgelanda kommun genom att sprida information och nyheter relevant för kommunens verksamheter.

Webbplatser ska även användas för att marknadsföra kommunen och därigenom skapa nyfikenhet och intresse hos potentiella invånare och turister. Syftet med de interna webbplatserna är framför allt att öka den interna informationsspridningen samt att ge tillgång till aktuell information i dess senaste version.

Denna strategi ingår i en samling av styrdokument:

- *Informations- och kommunikationspolicy*
- *Grafisk profil*
- *Sociala medier*
- *Organisationens webbplatser*
- *Avtal om fotografering i tjänsten samt samtycke till bildpublicering vuxen/minderårig*

Förutsättningar för framgång

För att uppnå syftet krävs att organisationen kännetecknas av tillgänglighet, öppenhet, ärlighet, korrekthet och god kompetens. Ytterligare behövs ett brett engagemang och insikt kring vikten av information/kommunikation inom organisationen.

Målgrupper

Den huvudsakliga målgruppen för kommunens webbplatser är invånare i Färgelanda kommun. Webbplatserna riktar sig även till företagare, journalister, anställda, förtroendevalda, potentiella invånare, turister, samt övriga besökare. Målgrupp för interna webbplatser är alla anställda.

Ansvar

Kommunens information- och kommunikationsansvariga ansvarar för övergripande webbfrågor vilket omfattar struktur, innehåll, layout samt samordning och utveckling för kommunens samtliga webbplatser. Dessa fungerar som koncernens kontakt avseende praktiska rutiner och ”bollplank” vid publicering. De har även rätt att redigera och/eller ta bort innehåll/sidor som inte uppfyller kraven i webbpolycyn, andra styrdokument eller strider mot aktuell lagstiftning.

Kommunens hemsida och Intranät

Kontinuerlig uppdatering av www.fargelanda.se sköts i huvudsak av information- och kommunikationsansvariga. Dessa uppdaterar i första hand nyhetsflödet samt övriga delar vid behov och begäran om ändringar/tillägg. Respektive sidas innehåll ska vara korrekt och aktuell, vilket är den sidans variges ansvar.

Skolornas hemsidor och Intranät

Uppdatering av skolornas intranät sköts i huvudsak av rektorer och övrig skolpersonal. Att skolan följer riktlinjerna i webbpolitiken åligger rektorn. Administration av användarkonton och utbildning ansvarar personal inom skolan för. Information- och kommunikationsansvariga har också möjlighet att publicera nyheter på skolornas intranät.

Bolagens hemsidor

Kontinuerlig uppdatering av bolagens hemsidor sköts av respektive bolag. Att bolagen följer riktlinjerna i "organisationens webbplatser" åligger VDs ansvar. Tekniska lösningar och sidhanteringssystem som frångår kommunens standard bekostas av bolaget.

Innehåll och layout

Hemsidan ska ge en översiktlig bild av kommunens/bolagens organisation och verksamheter. Nyheter, såväl som länkar till de mest besökta sidorna, ska vara väl synliga på startsidan.

På www.fargelanda.se ska möjlighet finnas för föreningar/organisationer i Färgelanda kommun att publicera evenemang. Layouten är till stor del styrd av de mallar som finns i det kommungemensamma administrationsverktyget (umbraco). Dessa mallar som bland annat omfattar typsnitt och färger ska följas. På så sätt kan läsaren enkelt känna igen sig och orientera sig. Skolornas hemsidor ska använda kommunvapnet på startsidan för att symbolisera att det är en kommunal skola. Samtliga sidor ska uppfattas som objektiva, seriösa och tillförlitliga och vara skrivna med ett lättförståeligt språk samt att datum skall anges för senaste uppdateringen.

Länkhantering

Länkning till externa hemsidor ska göras med sparsamhet med tanke på kraven på objektivitet och uppdatering. Externa länkar ska innebära ett mervärde för den egna hemsidan och besökaren. Länkar ska leda till seriösa adresser, företrädesvis myndighetsadresser med tydlig anknytning till ämnet på respektive sida.

Möjlighet finns för vissa aktörer inom Färgelanda kommun att få en länk från kommunens hemsida till den egna hemsidan.

Följande villkor gäller:

- föreningen/företaget ska finnas och verka inom Färgelanda kommun
- turist- och besöksmål i Färgelanda kommun
- Länkar som inte längre fungerar ska rensas bort.
- Länkar får inte förekomma till sidor som är "under konstruktion".

Länkade dokument ska vara i PDF-format och anges med storlek i länken om de överstiger 5 Mb (.pdf xx Mb). Länkade dokument på intranätet kan vara i andra format. Kommunen har ingen rätt att hindra någon att länka från sin sida till kommunens hemsida. Färgelandas kommunvapen får dock inte användas på någon icke-kommunal hemsida såvida inte information- och kommunikationsansvariga givit samtycke.

Tillgänglighet

Kommunens hemsida ska vara tillgänglig för funktionsnedsatta i enlighet med rådande riktlinjer.

Lag och etik

Den information som publiceras på kommunens webbplatser får inte strida mot lagstiftning. Beakta särskilt reglerna i Offentlighet- och sekretesslagstiftningen, Upphovsrättslagen och Personuppgiftslagen.

Särskilt bör beaktas att samtliga foton, illustrationer, texter och annat material som används på kommunens hemsidor ska vara upphovsrättsligt friköpta, det är inte tillåtet att kopiera text, bild eller ljud från andra hemsidor utan upphovsmannens tillstånd. Samtliga personuppgifter som inte kan betraktas som harmlösa ska ha ett skriftligt godkännande för publicering.

Den information som publiceras på kommunkoncernens hemsidor får inte väcka anstöt, eller vara diskriminerande. Den får inte heller uppmana till olaglig handling. För varje ändring och/eller tillägg inom kommunens webbplatser bedömer information- och kommunikationsansvariga innehållets lämplighet. Uppstår frågetecken kring lämpligheten ska sidansvarige och information- och kommunikationsansvariga samråda kring alternativ lösning.

UTKAST

Policy

Att arbeta med sociala medier

Jonas Berggren och Josefine Blid

[Välj datum]

Dnr: 2016/732

Version:

Beslutad XX XX XX

Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelanda webbplats www.fargelanda.se

Innehåll

Att arbeta med sociala medier	2
Inledning.....	2
Omfattning och revidering	2
Kommunens webbplatser	2
Roller och ansvar	2
Planerad kommunikation	2
Förhållningssätt	3
Hantering av inlägg och kommentarer.....	3
Möjligheter och risker	3
Möjligheter	3
Risker	3
Lagar som styr innehållet i sociala medier	4
Mät och utvärdera.....	4

Att arbeta med sociala medier

Inledning

Sociala medier är kommunikationskanaler i form av nätverk, forum, chatt och bloggar med innehåll som användarna själva skapar. De ger möjlighet att dela med sig av material i form av bilder, musik, filmer och texter. Det handlar också om att utbyta tankar och åsikter samt öppna upp för dialog, debatt och diskussion.

Omfattning och revidering

Denna policy omfattar Färgelanda kommunkoncern. Policyn ska ses som ett stöd till dem som arbetar med sociala medier inom sin profession i kommunkoncernen. För att hålla policyn aktuell ska den revideras vart fjärde år eller vid behov.

Informationsansvariga tjänstemän ansvarar för revidering. Beslut fattas av kommunstyrelsen.

Kommunens webbplatser

www.fargelanda.se, www.valbohem.se och intranätet är kommunens huvudkanaler för extern och intern kommunikation.

Denna strategi ingår i en samling av styrdokument:

- Informations- och kommunikationspolicy
- Grafisk profil
- Sociala medier
- Organisationens webbplatser
- Avtal om fotografering i tjänsten samt samtycke till bildpublicering vuxen/minderårig

Sociala medier är en av många kanaler för kommunikation. De ersätter inte kommunens webbplats och intranät där organisationen idag publicerar mestadels av sin information. Sociala medier utgör dock en stor del i att kunna utöka sin spridning av information och utvidga kommunikationsmöjligheterna för de som finner de alternativet bättre.

Roller och ansvar

Kommunens officiella kanaler ska hanteras i enlighet med offentlighetsprincipen.

1. Varje verksamhet har ansvar för sin egen kommunikation på sociala medier. Respektive verksamhetschef beslutar:
 - a. Om verksamheten ska använda sociala medier.
 - b. Vilka verktyg och/eller tjänster som används. Detta bör ske i diskussion med informationsansvariga.
 - c. Vem eller vilka som får representera verksamheten på sociala medier.
2. När en verksamhet väljer att finnas representerad på sociala medier ska det alltid meddelas till informationsansvariga, tillsammans med kontaktuppgifter till mediet och ansvarig person samt dess ersättare på verksamheten. Rutiner för säker förvaring av lösenord ska finnas.
3. Informationsavdelningen upprättar och underhåller en förteckning över alla kanaler som används i officiellt syfte inom kommunen.
4. Verksamheter som väljer att engagera sig på sociala medier ska förhålla sig till upplagd informationsplan innehållande hantering av inkommande synpunkter, svar och kommentarer. Uttalanden ska ses som ett led i tjänsteutövningen.
5. Verksamheternas sociala medier ska användas i rollen som anställd och inte som privatperson. Det ska finnas ett uppdrag från chef om en anställd ska använda sociala medier i tjänsten.

Planerad kommunikation

Det är inte alltid självklart att sociala medier är den rätta kanalen. Som alltid när du vill nå ut med ett budskap ska du låta syfte och målgrupp styra valet av kanal. Ställ dig följande frågor:

- Vilket är ditt budskap?
- Vilken är din målgrupp?

- Vad vill du åstadkomma?
- Vilken kanal är lämpligast för att nå målgruppen?
- Hur ska du utvärdera?
- Räcker det att använda webbplatsen för att uppnå målet?
- Hur kopplas vår webbplats ihop med verksamhetens sociala medier?

Förhållningssätt

- Använd sunt förnuft och god nätetikett.
- Förväntningarna att snabbt få respons är större i sociala medier än i traditionella kanaler. Om verksamheten bjuder in till dialog on-line så MÅSTE det finnas beredskap och resurser för att hantera den.
- Skilj noga på din privata profil och den som används officiellt i din verksamhet.
- Det som kommunens företrädare skriver är upprättad handling. Det som besökare skriver blir inkommen handling. *Se även kommunens gallringsregler.*
- Sekretessbelagda uppgifter får inte publiceras på sociala medier.
- Brottsligt material ska tas bort, till exempel hot eller hets mot folkgrupp.

Hantering av inlägg och kommentarer

Det är viktigt att den som är utsedd/ansvarig bevakar vad som skrivs i sociala medier. Om felaktigheter eller kritik upptäcks, kontakta närmaste chef och diskutera om ni ska agera eller bemöta kritiken. Informationsansvariga finns också som ett stöd till verksamheter i dessa frågor.

Möjligheter och risker

Möjligheter

- De sociala medierna är lättillgängliga
- Skapa dialog, förståelse och delaktighet
- Marknadsföra konkurrensutsatta verksamheter och projekt
- Omvärldsbevakning
- Ökad synlighet
- Dialog
- Rekrytering
- Ökad service
- Skapa goodwill
- Nätverka med olika målgrupper
- Verksamhetsutbyte med andra inom samma yrkesområde eller i andra organisationer

Risker

- Dialog ställer krav på bevakning.
- Sociala medier kräver resurser i form av tid och engagemang.
- Kränkningar, trakasserier och hot kan spridas snabbt och få konsekvenser.
- Verksamhetens trovärdighet kan skadas av det som skrivs, eftersom användarna själva är med och skapar innehållet.
- Det kan vara svårt att överblicka nyttan och effekterna.
- Svårt att dra gränser mellan privat och professionellt. När agerar du som privatperson och när är du i din yrkesroll?
- Verksamhetens trovärdighet kan skadas, eftersom det är svårt att lita på avsändare. I sociala nätverk, som till exempel Facebook, finns möjlighet att skapa nya grupper med samma namn

som befintliga. Att avsändaren är trovärdig kontrolleras inte heller alltid. Det är till exempel fullt möjligt att som privatperson skapa en grupp som heter "Färgelanda kommun".

- Det ställs krav på den som skriver för kommunens räkning. Hit räknas till exempel kunskap om gällande lagar och regler.

Lagar som styr innehållet i sociala medier

- Yttrandefrihetsgrundlagen
- Upphovsrättslagen
- Personuppgiftslagen
- Offentlighets- och sekretesslagen

Att som tjänsteman agera online kräver att du förhåller dig till många olika lagstiftningar. Så är även fallet då tjänstemannen som privatperson deltar online med uppgifter som rör arbetsuppgifterna, arbetskamraterna, arbetsledningen eller arbetsplatsen.

Om det är uppenbart att en allmän handling är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet, behöver den varken registreras eller hållas ordnad enligt offentlighets- och sekretesslagstiftningen (5 kap 1§)

Mät och utvärdera

I likhet med traditionella kanaler så kan effekten vara svår att mäta. Man kan ändå ställa sig följande frågor: Fick deltagandet någon effekt? Nådade du dina mål? Vad kan förbättras och utvecklas?

Exempel på mätetal:

- unika besökare
- antal besök
- sidvisningar, videovisningar och liknande
- antal kommentarer
- antal följare, fans, prenumeranter och liknande
- andra sajter och bloggar som länkar
- sökord och fraser i sökmotorer
- antal anmälningar/ansökningar till olika arrangemang och aktiviteter
- användare av olika tjänster eller funktioner

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 108

Dnr 2016-764

Förbundsordning och arbetsordning för Dalslandskommunernas kommunalförbund

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige upphäver och återtar tidigare beslut om utträde ur Dalslandskommunernas kommunalförbund 2016-12-31 (KF § 173, 2015-12-16).

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till ny förbundsordning inklusive namnändring till Dalsland Miljö- och energiförbund.

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till arbetsordning för direktionen för Dalslands Miljö- och energiförbund.

Ärendebeskrivning

Samtliga fem Dalslandskommuner har under hösten 2015 begärt utträde från Dalslandskommunernas kommunalförbund från och med 2017-01-01 (för Färgelanda KF § 173, 2015-12-16). För flertalet kommuner var begäran om utträde ett sätt att markera att en förändring behövde göras och att skapa en handlingsfrihet inför detta.

Förbundet fattade under 2015 ett inriktningsbeslut om förändring av samverkan enligt följande:

- Kommunalförbundets operativa samverkansområde ska huvudsakligen vara inriktat på miljö- och energifrågor.
- Kommunalförbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.
- Övrig samverkan i Dalsland ska ske via befintliga nätverk med erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling.

Intentionerna är att kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud kommer att återta begäran om utträde ur förbundet medan Åmål kvarstår vid att lämna förbundet 2016-12-31.

Med anledning av att antalet medlemskommuner blir färre, det politiska inriktningsbeslutet från 2015 samt återkommande synpunkter på att ledning och styrning av förbundet behöver förbättras har en utvecklingsprocess pågått under 2016 som bland annat omfattat att se över ledning och styrning av förbundet.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 108

Som grund för detta har förslag till reviderad förbundsordning och arbetsordning tagits fram. Kommunernas kommunfullmäktige ska besluta om förbundsordningen och arbetsordningen medan förbundsdirektionen beslutar om nytt reglemente för nämnden samt fastställer olika styrdokument.

Beslutsunderlag

Kommuncheferna i Melleruds, Dals-Eds, Bengtsfors, och Färgelanda kommuner samt processledarens tjänstskrivelse.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige i:

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Åmåls kommun för kännedom

Tjänsteskrivelse förbundsordning samt arbetsordning

Sammanfattning

Samtliga fem Dalslandskommuner har under hösten 2015 begärt utträde från Dalslandskommunernas kommunalförbund från och med 2017-01-01. För flertalet kommuner var begäran om utträde ett sätt att markera att en förändring behövde göras och att skapa en handlingsfrihet inför detta.

Förbundet fattade under 2015 ett inriktningsbeslut om förändring av samverkan enligt följande:

- Kommunalförbundets operativa samverkansområde ska huvudsakligen vara inriktat på miljö- och energifrågor.
- Kommunalförbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.
- Övrig samverkan i Dalsland ska ske via befintliga nätverk med erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling.

Intentionerna är att kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud kommer att återta begäran om utträde ur förbundet medan Åmål kvarstår vid att lämna förbundet 2016-12-31.

Med anledning av att antalet medlemskommuner blir färre, det politiska inriktningsbeslutet från 2015 samt återkommande synpunkter på att ledning och styrning av förbundet behöver förbättras har en utvecklingsprocess pågått under 2016 som bland annat omfattat att se över ledning och styrning av förbundet. Som grund för detta har förslag till reviderad förbundsordning och arbetsordning tagits fram. Kommunernas kommunfullmäktige ska besluta om förbundsordningen och arbetsordningen medan förbundsledningen beslutar om nytt reglemente för nämnden samt fastställer olika styrdokument.

Bakgrund

Enligt gällande förbundsordning ska Dalslandskommunernas kommunalförbund vara en plattform och ett nav för kommunal samverkan i Dalsland samt en arena och koordinator för Dalslandskommunernas engagemang i Fyrbodals kommunalförbund.

Förbundet skall på uppdrag från kommuner som så beslutar kunna överta huvudmannskapet för kommunal verksamhet. Enligt särskild bilaga till förbundsordningen har förbundet övertagit huvudmannskapet för miljöverksamheten för fyra av kommunerna, Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner.

Enligt förbundsordningen ska förbundet också vara ägare till olika gemensamma administrativa system i syfte att effektivisera de kommunala verksamheterna, fungera som ett gemensamt remissorgan samt kunna initiera och äga olika utvecklings- och samordningsfunktioner. Icke medlemskommuner kan beredas tillfälle att delta i olika samverkansprojekt.

Konsultföretaget PwC fick 2015 i uppdrag att genomföra en risk- och konsekvensanalys av ovanstående inriktningsbeslut som en grund för genomförande av en förändrad organisation och verksamhet.

Enligt PwC:s rapport 2015-11 framgår följande:

”En synpunkt som framförs av såväl tjänstemän som politiker är att brister i den politiska styrningen också medfört att arbetet i kommunalförbundet uppfattas ha bedrivits till en del utifrån förbundets egen strategi. Det senare kan då också kopplas till en stark förbundsledning som i brist på tydlighet ändå har tagit fram en agenda för verksamhet. En fråga som kopplas till bristerna i den politiska styrningen är en svag kontinuitet i direktionens ledning. Den kommer sig av att ordförandeskapet roterat årsvis mellan medlemskommunerna.”

Frågor som återkommande diskuterats är ansvarsfördelning, uppföljning och kommunikation mellan kommunerna, direktionen och miljönämnden samt hur planering och verksamhetsuppföljningen kan förbättras. Andra frågor är hur remisser ska hanteras, vem som gör vad och vilka mandat och uppdrag som det finns för att svara på olika typer av remisser samt förankringen i kommunerna av olika utvecklingsprojekt. För kommunerna har nyttoaspekterna för den egna kommunen varit viktiga för att kunna legitimera förbundets verksamhet på hemmaplan.

Bildandet av Fyrbodals kommunalförbund 2005, som enligt sin förbundsordning särskilt ska verka inom tillväxt- och utvecklingsfrågor, medförde att Dalslandskommunernas kommunalförbund ändrade inriktning och skulle lägga mer fokus på operativ samverkan medan tillväxt- och utvecklingsfrågor till stor del skulle kanaliseras till Fyrbodals kommunalförbund.

Dalslandskommunernas kommunalförbund är huvudman för HUV – Hållbar utveckling Väst – som är ett regionalt energikontor för hela Västra Götalands län. Uppdraget är att samordna länets energirådgivare i energi- och klimatarbetet samt att ansvara för kommunnätverket för hållbar utveckling. Målgruppen är länets kommuner samt företag och organisationer. Under

en längre tid har diskussioner förts med olika aktörer om att flytta huvudmannskapet från Dalslandskommunernas kommunalförbund. Kontakter har tagits med såväl Västra Götalandsregionen som länets fyra kommunalförbund. Ett alternativ är att Fyrbodals skulle överta huvudmannskapet men detta kräver då någon form av ekonomisk garanti från de tre övriga kommunalförbuden eller regionen. Det är i nuläget tveksamt om huvudmannsfrågan är löst inför 2017.

Upphandlingsorganisationen som sedan hösten 2015 består två upphandlare samordnar större upphandlingar för medlemskommunerna och i viss mån även för andra kommuner i närområdet. Samverkan har pågått under flera års tid med kommunernas ekonomichefer som styrgrupp och upphandlarna, som sedan hösten 2015 utökades från en tjänst till två, som utförare. Även här har det varit aktuellt att byta huvudman med tanke på förbundets framtida inriktning.

Analys

Det ombildade kommunalförbundet kommer att omfatta färre kommuner eftersom allt tyder på att Åmåls kommun kommer att stå fast vid sitt beslut att lämna förbundet 2016-12-31. Samtidigt har Åmåls kommun betonat att man är intresserad av samverkan och samarbete i Dalsland men då utanför ramen av kommunalförbundets organisation. Åmåls utträde från förbundet innebär bland annat att det blir färre kommuner att fördela förbundets overheadkostnader och administration på samtidigt som det finns behov av förstärkning inom vissa områden till exempelvis när det gäller administrativt stöd.

Under ett antal år har det funnits kritik på bristande ledning och styrning av förbundet. En bidragande orsak till detta har varit att nuvarande förbundsordning medger ett brett verksamhetsområde samtidigt som ordförandeskapet i direktionen har roterat årsvis mellan kommunalråden vilket försvårat kontinuiteten i den politiska ledningen.

Kommunallagen medger två organisatoriska alternativ för den beslutande församlingen - förbundsfullmäktige eller förbundsdirektion.

Förbundets organisation kan därför utgöra 3, 2 eller 1 nivå med 4 olika alternativ:

- Förbundsfullmäktige, styrelse, facknämnd
- Förbundsfullmäktige, styrelse/facknämnd
- Förbundsdirektion/styrelse och facknämnd
- Förbundsdirektion/styrelse/facknämnd
- En viktig faktor för val av organisationsform är att omfattningen på den politiska överbyggnaden vägs mot omfattningen på verksamheten som förbundet ska bedriva.
- Enligt kommunallagen ska den beslutande församlingen, förbundsfullmäktige eller direktion, tillsätta de organ som utöver förbundsstyrelsen behövs för att fullgöra kommunalförbundets uppgifter. Styrelsen kan själv påta sig de uppgifter som facknämnden/miljönämnden har i dag men verksamhet och tillsyn får inte organiseras inom samma nämnd.

Under utvecklingsprocessen har kommunalråden och kommuncheferna haft avstämningsmöten varvid följande politiska direktiv har lämnats:

- Kommunalförbundets högsta beslutande organ ska vara en förbundsdirektion
- Förutom förbundsdirektionen/styrelsen ska det finnas en facknämnd som får ett utökat uppdrag till att vara miljö- och energinämnd
- Ordförandeskapet i direktionen ska vara mer långsiktigt än dagens årsvisa roterande ordförandeskap
- Det miljö- energi- och klimatstrategiska arbetet ska tydliggöras och integreras med varandra
- Det ska finnas en tydlighet kring verksamhetsplanering och uppföljning
- Förbundets säte ska vara Mellerud
- Informell samverkan i hela Dalsland löses genom att kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande eller den ledande företrädaren för oppositionen deltar på kommunchefsmötena ett antal tillfällen per år

Mot bakgrund av ovanstående bör en ändrad förbundsordning främja ledning och styrning av verksamheten och skapa en tydlighet kring förbundets uppdrag och avgränsningar. Enligt politiska direktiv föreslås att förbundets organisation ska utgöras av en förbundsdirektion/styrelse samt en nämnd för miljö- och energifrågorna. Förbundsordningens ändamålsparagraf utgör själva grunden för förbundets verksamhet. Direktionen fastställer reglemente för nämnden och delegerar i detta uppgifter enligt förbundsordningen till nämnden.

För förvaltningen ska det också finnas tydliga uppdrag med arbetsbeskrivningar till tjänstemännen.

Enligt tidigare politiska direktiv ska det endast finnas en chef för verksamheten som är såväl förbundschef som miljö- och energichef, vilket innebär att en chefstjänst tas bort. Samtidigt finns behov av någon form av ställeföreträderskap för chefen, förslagsvis kopplad till någon befintlig tjänst inom miljö- eller energiområdet, för att minska sårbarheten vid semesterar och andra ledigheter. Det finns också behov av en förstärkning av administrativt stöd som redan tidigare har släpat efter.

Kommunalförbundet är en egen juridisk person och verksamheten regleras av kommunallagen samt olika typer av speciallagstiftning. En inventering av befintliga styrdokument har gjorts och vissa av dessa är i behov av uppdatering eller komplettering, andra saknas. Eftersom förbundets verksamhet är och även framgent kommer att vara relativt begränsad i jämförelse med en kommun, måste en avvägning göras hur omfattande ledning och administration samt olika typer av styrdokument får vara. I grunden är det fråga om att skapa förutsättningar för ordning och reda i verksamheten samt en rättssäker hantering i myndighetsutövningen.

Styrdokument ska beslutas av direktionen eftersom de är av strategisk betydelse för verksamheten. Undantag är styrdokument avseende myndighetsutövning som ska beslutas av miljö- och energinämnden. Ett exempel på detta är tillsynsplanen. Befintliga styrdokument

har tidigare fastställts på olika nivåer i organisationer, alltifrån ledningsgrupp i förvaltningen, nämnden eller av direktionen.

Bland de nödvändiga styrdokument som saknas kan bland annat nämnas attestreglemente och delegeringsordning för direktionen. I dag fattas i framför allt brådskande ärenden beslut av presidiet men detta är inte förenligt med kommunallagens bestämmelser om delegering. Enligt denna kan delegering göras till ett utskott, en ledamot eller ersättare eller till en anställd men inte till ett presidium som har en beredande funktion. Det går inte heller att fatta beslut genom en kombination av förtroendevald och anställd, så kallad blandad delegation, som också har förekommit.

Kommunikationen mellan kommunerna, direktionen och nämnden behöver stärkas. Ett led i detta är att behoven av samverkan tydliggörs i en årsplanering eller i ett så kallat årshjul. Kommunernas kommunstyrelser har enligt kommunallagen uppsiktsplikt över kommunalförbund där de är medlemmar och behöver hitta former för detta. Dialogen mellan direktionen och nämnden behöver stärkas så att det finns en samsyn kring de strategiska frågorna.

Projektverksamheten har varit föremål för diskussioner under årens lopp. Dessa har många gånger tillfört förbundet och kommunerna kunskapsutveckling och förbundet intäkter men har inte alltid varit förankrade och i linje med kommunernas verksamhetsplaner och har därför blivit ifrågasatta. Därför behövs en åtstramning när det gäller att driva eller ingå i partnerskap i olika typer av projekt som ligger utanför budget och fastställda verksamhetsplaner för att skapa en trovärdighet och engagemang hos medlemskommunerna.

Krisberedskapen och samverkan inom detta område har varit otydlig och oreglerad. Kommunerna har stort behov av att kunna inkludera miljö- och energiverksamheten i sin krisorganisation och former för detta behöver tas fram med det nya uppdraget i förbundsordningen som grund.

Förslag till ny förbundsordning och arbetsordning

Underlag till ny förbudsordning

3 § Ändamål m m

Enligt förslag till ny förbundsordning ansvarar förbundet för den myndighetsutövning genom prövning och tillsyn som ankommer på medlemskommunerna enligt i 3 § angivna lagar på miljö- och hälsoskyddsområdet samt följdförordningar och föreskrifter till dessa. Detta har hitintills funnits som en bilaga till förbundsordningen och varit inskrivet i nämndens reglemente. Lagstiftningen är omfattande och regelverket växer bland annat på grund av att Europeiska Unionen successivt tar fram nya bestämmelser som ska implementeras i den svenska lagstiftningen. Detta medför att de i förbundsordningen uppräknade regelverket inte kan göras fullständig.

Ett viktigt undantag när det gäller strandskyddsbestämmelserna enligt Miljöbalken finns kvar sedan tidigare. Bestämmelsen innebär att undantag från första stycket i 3 § Ändamål görs när

det gäller prövning enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken som istället utövas av respektive kommuns byggnadsnämnd. Tillsyn enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken fullgörs dock av miljö- och energinämnden.

Det har framkommit synpunkter från miljökontorets personal att det vore mer effektivt att samma huvudman/myndighet hanterar såväl prövning som tillsyn enligt strandskyddsbestämmelserna i Miljöbalken. Direktionen bör överväga att tillsätta en utredning för att belysa denna fråga, eftersom tiden varit för knapp för att kunna hantera detta i samband med översyn av hela förbundsordningen.

Förbundet utför också energi- och klimatrådgivning utifrån tilldelade statbidrag enligt den statliga förordningen om bidrag till energi- och klimatrådgivning.

Enligt förslaget ska förbundet även fullgöra kommunernas åtaganden när det gäller kalkning av sjöar och vattendrag samt medverkar i det lokala och regionala miljöövervakningsarbetet. Det senare gäller framför allt vatten- och luftprovtagning.

Förbundet ska initiera och samordna det miljö-, energi- och klimatstrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. Arbetet sker i nära samverkan med medlemskommunernas olika verksamheter. Energi- och klimatfrågorna omfattar arbete med energirådgivning till företag och organisationer, arbete med det interna energieffektiviseringsarbetet i respektive kommun samt vid behov delta i olika utvecklingsprojekt. Det miljö- energi- och klimatstrategiska arbete ska integreras med varandra.

Enligt gällande förbundsordning överlämnar kommunerna även del av det miljöstrategiska arbetet till kommunalförbundet men innehållet i detta arbete bestäms efter överenskommelse mellan respektive kommun och miljönämnden. Skrivningen har bidragit till oklara ansvarsförhållanden mellan förbundet och kommunerna och även bidragit till oklarheter mellan direktionen och nämnden. Vilken part ska ta initiativ till strategiska planer? Kommunerna, nämnden eller direktionen? I förslaget har förbundet som uppgift att initiera och samordna det miljö- energi- och klimatstrategiska arbetet men ansvaret och mycket av det faktiska arbetet ligger kvar på kommunerna precis som i dag. Kommunerna samverkar också med Fyrbodals kommunalförbund när det gäller dessa frågor och bör i framtiden, beroende på dess framtida inriktning, vara ytterligare en samarbetspartner och stödresurs för medlemskommunerna.

Förändringen av den statliga medfinansieringen av energi- och klimatrådgivningen som medför kraftigt sänkt bidrag för de mindre kommunerna har påskyndat diskussionerna hur arbetet med energi- och klimatfrågorna i stort kan integreras med de miljöstrategiska frågorna.

Enligt ny förbundsordning ska förbundsdirektionen årligen lägga fast riktlinjer och uppdrag för det miljö- energi- och klimatstrategiska arbetet efter dialog med respektive kommun samt miljö- och energinämnden. Planeringen ska läggas fast i en årlig strategisk verksamhetsplan som följs upp på direktionsens sammanträden under verksamhetsåret.

De energi- och miljöstrategiska frågorna ska hanteras av direktionen medan de operativa frågorna samt myndighetsutövningen hamnar på nämnden. Detta kommer att klargöras i nämndens reglemente. Nämnden får ett utökat uppdrag att även omfatta de operativa energifrågorna och blir därmed en miljö- och energinämnd.

En process för ekonomi samt mål och verksamhetsplaner har tagits fram i ett så kallat årshjul. Detta omfattar såväl planering som beslut och uppföljningar under året där de tre parternas medverkan det vill säga kommunerna, nämnden och direktionen beskrivits i stora drag

Liksom tidigare ska samverkansmöjligheter med andra kommunalförbund eller kommuner inom detta område ska tas tillvara.

För att kunna behålla spetskompetens och samtidigt dra nytta av andras kompetens är samverkan med andra kommunalförbund och kommuner utanför kommunalförbundet av värde. Det kan gälla såväl Fyrbodals kommunalförbund som arbetar med tillväxt- och utvecklingsfrågor i stort och också har specialistkompetens inom miljö- och energiområdet. Samverkan med andra kommuner ökar volymen vilket kan leda till en bättre finansiering av verksamheten samt gemensam kunskapsutveckling genom erfarenhetsutbyte. Detta är också i linje med Energimyndighetens nya bidragsbestämmelser. Även fortsatt deltagande i HUV är viktigt för förbundet och kommunerna oavsett huvudmannaskap.

Enligt förslaget till förbundsordning ska förbundet bistå medlemskommunerna med underlag för besvarande av remisser, svara för information inom verksamhetsområdet samt bistå med expertkunskap inom verksamhetsområdet.

För att klargöra ansvarsfördelning för hanteringen av olika typer av remisser kommer en checklista tas fram. Vid oklarheter eller olika uppfattningar ska direktionen användas som samtalsforum kring den fortsatta hanteringen. Miljökontorets personal har också uttryckt behov av att det finns en kommunal kontaktyta på ledningsnivå i respektive kommun för att förenkla hanteringen och undvika missförstånd om vem som gör vad.

Med syfte att stärka kommunikationen mellan förbundet och kommunerna föreslås i förbundsordningen att som en del i medlemskommunernas uppsiktsplikt, som åligger kommunstyrelsen gentemot kommunalförbundet, ska ordföranden för förbundsdirektionen och/eller miljö- och energinämnden årligen besöka medlemskommunernas kommunstyrelser och/eller dess utskott för att informera om nuläge, uppföljning av ekonomi och verksamhet, framtida planer m m. En årlig planering och genomförande av dessa besök kommer att ge en kontinuitet och medverka till en förbättrad kommunikation mellan parterna.

Liksom tidigare ska förbundet kunna vara ägare till kommungemensamma administrativa system med syfte att effektivisera de kommunala verksamheterna.

Idag äger förbundet ett antal gemensamma system bland annat bibliotekssystemet, ekonomisystemet Agresso samt system inom miljö och teknik. Förslaget till förbundsordning innebär att förbundet även framgent ska kunna vara systemägare till gemensamma system vilket medför att inga avtal behöver omförhandlas på grund av att förbundet ombildas.

Enligt förslaget till förbundsordning ska förbundet vara en resurs i medlemskommunernas krisberedskap. Kommunernas säkerhetsansvariga bör ges i uppdrag att utforma avtal över vad detta ska omfatta. Krisberedskapen ska ingå i det grundläggande uppdraget från kommunerna.

Förslaget har en ny bestämmelse som innebär att deltagande i utvecklingsprojekt med externa parter ska förankras i kommunerna och beslutas av förbundsdirektionen. Detta gäller inte utvecklingsprojekt som ryms inom befintlig budget och ligger i linje med fastställda mål och verksamhetsplaner. Genom detta får deltagande i olika utvecklingsprojekt en förankring i såväl direktionen som medlemskommunerna vilket bidrar till att skapa bättre engagemang för projekten och att ekonomiska överraskningar ska kunna undvikas.

När det gäller HUV – Hållbar utveckling Väst – så bör ett undantag göras från denna bestämmelse eftersom förhandlingar pågår om byte av huvudman för verksamheten. Därför har ingen undantagsbestämmelse skrivits in i förbundsordningen utan får hanteras som en praktisk övergångsbestämmelse.

Liksom tidigare gäller att icke medlemskommuner kan beredas tillfälle att delta i olika samverkansprojekt. Det finns en fördel i att vidga basen för olika samverkansprojekt vilket underlättar såväl medfinansiering som tillgången på kompetens i olika samverkansprojekt.

4 § Organisation

Förslaget innebär att kommunalförbundet även fortsatt ska vara ett kommunalförbund med direktion. För direktionen finns en arbetsordning framtagen enligt bilaga 1 till förbundsordningen.

För arbete med miljö- och energifrågorna ska en särskild miljö- och energinämnd finnas. För miljö- och energinämnden ska det finnas ett reglemente som fastställs av förbundsdirektionen i december då kommunerna beslutat om den nya förbundsordningen. Detta innebär att nämnden får ett vidgat uppdrag att även ansvara för energirådgivningen vilket tidigare legat på direktionen. Nämnden fastställer sin egen delegeringsordning och behöver komplettera denna med bland annat energifrågorna utifrån det nya reglementet.

5 § Förbundsdirektionens sammansättning, mandatperiod, beslutsförhet m m

Enligt förslaget ska förbundsdirektionen bestå av åtta ledamöter och åtta ersättare. Vardera kommunen utser två ledamöter samt två ersättare. I fråga om valbarhet, sättet att utse ledamöter och ersättare samt deras tjänstgöringstid ska bestämmelserna i 3 kap. 23 och 24 §§ och 4 kap. 23 a) § 1 stycket kommunallagen tillämpas. Det har diskuterats på politisk nivå att ordinarie ledamöter i direktionen bör vara kommunstyrelsens ordförande samt den ledande företrädaren för oppositionen. Detta har dock inte skrivits in i själva förbundsordningen utan får hanteras genom politiska överenskommelser i samband med att ny direktion ska väljas.

Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och en vice ordförande. Dessa utgör kommunalförbundets presidium med uppgift att vid behov planera och leda direktionsmötena. Ett presidium kan inte ha några beslutsfunktioner.

I dag väljs ordförande årsvis enligt ett rullande schema. Inför 2017 behöver direktionen ta ställning till hur ordförande för de kvarvarande åren av mandatperioden det vill säga för åren 2017 och 2018 ska väljas. Beslut behöver fattas av direktionen i december 2016. Därefter kan ordförande väljas för den nya mandatperiodens 4-årsperiod.

7 § Kansli, förbundschef samt styrning och ledning

Enligt förslaget ska förbundet ha ett gemensamt kansli tillsammans med miljö- och energikontoret. Kansliet leds av en förbundschef tillika miljö- och energichef som är direkt underställd förbundsledningen. I frågor rörande myndighetsutövning är förbundschefen endast underställd miljö- och energinämnden. Förbundschefen får således olika roller beroende på vilken typ av frågor som hanteras.

Förbundschefen svarar inför direktionen för förbundets löpande förvaltning och att verksamheten bedrivs enligt lagar, avtal, förordningar, förbundsordning, arbetsordning och reglemente samt politiska direktiv och riktlinjer för verksamheten.

Tillämpningsanvisningar eller riktlinjer ska finnas för:

- Dokumenthantering
- Informations- och kommunikationshantering
- Ekonomihantering
- Personalhantering
- Målprocess samt verksamhetsplanering.

Några dokument som behöver tas fram så snart som möjligt är bland annat delegeringsordning för direktionen, attestreglemente samt process för ekonomi- mål- och verksamhetsplanering vilka kommer att tas fram till direktionens sammanträde i december medan andra får tas fram successivt med förbundschefen som ansvarig.

Enligt förslaget ska ärenden som behandlas i direktionen vara beredda av förbundschefen efter samråd med medlemskommunernas kommunchefer. Enligt nuvarande skrivning ska ärenden som behandlas i direktionen vara beredda av kanslichefen tillsammans med kommuncheferna. En nyansering av bestämmelsen har gjorts för att lyfta fram förbundschefens beredningsansvar mot förbundsledningen men med krav att samråda med medlemskommunerna via deras kommunchefer vid beredning av olika typer av ärenden.

Enligt förbundsordningen ska förbundschefens ansvar och befogenheter framgå av upprättad arbetsbeskrivning som fastställs av direktionen. En arbetsbeskrivning finns framtagen för att kunna beslutas av direktionen i december.

§ 17 Uppsägning och utträde

Enligt förslaget är Miljö- och energiförbundet bildat på obestämd tid. En förbundsmedlem har rätt att utträda ur förbundet. Utträdet ska då ske vid det kalenderårsskifte som inträffar närmast två år efter det årsskifte som infaller efter gjord uppsägning. Detta är en förändring gentemot nuvarande förbundsordning som anger att utträdet ska ske vid det kalenderårsskifte

som inträffar ett år efter det årsskifte som infaller efter gjord uppsägning. Detta har varit en relativt sett kort tid för att avveckla personal med långa uppsägningstider. När förbundet får färre medlemmar blir det ytterligare sårbart om någon kommun skulle vilja lämna förbundet varför uppsägningstiden föreslås förlängas med ett år.

Ny arbetsordning

Förslag till ny arbetsordning har tagits fram för att tydliggöra den formella hanteringen av direktions arbete och ansvarsområde. Ett förslag till attestreglemente samt delegeringsordning kommer också att tas fram så att dessa delar renodlas och förtydligas i särskilda dokument. I dag finns det ett samlat dokument som innehåller delar av såväl arbetsordning som delegering och attest i ett och samma dokument.

Övriga frågor

Upphandlingsorganisation

Medlemskommunernas ekonomichefer och kommunchefen har förordat att upphandlingstjänsterna med specialistkompetens överflyttas från kommunalförbundet till Dals-Eds kommun. Avtal tecknas mellan respektive kommun och Dals Eds kommun för stöd med kommungemensamma upphandlingar och lokalt stöd och kompetensutveckling av kommunernas egna resurser. Ärendet behandlas samtidigt med förbundsordningen på direktions sammanträde varefter Dals-Eds kommun tar fram avtalsförslag till respektive kommun. I dagsläget finns det inget juridiskt hinder mot att kommunerna löser sin upphandlingsorganisation på detta sätt.

Personalen överflyttas efter förhandlingar om verksamhetsövergång enligt lagen om anställningsskydd till Dals-Eds kommun.

Administrativa stödfunktioner

För närvarande löses administrativa stödfunktioner, där förbundet inte har egna resurser genom tjänster från kommunerna enligt följande:

- löne- och ekonomiadministration köps från Dals-Eds kommun till en kostnad av för 400 kkr per år
- IT-drift sköts av Melleruds kommun utan kostnad

Ett uttalat PA-stöd saknas och bör levereras från samma kommun som sköter löneadministration eftersom personal- och löneadministration hänger nära samman med varandra.

På sikt bör de administrativa tjänster som förbundet genom avtal köper av kommunerna koncentreras till den kommun där förbundet ska ha sitt säte och kansli vilket i förslaget är Melleruds kommun. Genom avtal bör behov, servicenivå och förväntningar på tjänsterna klargöras samt den ekonomiska ersättningen för detta.

Informell samverkan

Utanför ramen för kommunalförbundet finns önskemål och behov om fortsatt samverkan mellan alla Dalslandskommuner dels för erfarenhetsutbyte men också kring olika strategiska och operativa frågor. I dag finns ett antal nätverk som har fungerat under många år och som säkert kommer att finnas kvar i någon form. Enligt politiska direktiv som diskuterats på direktionens sammanträde 8 september är förslaget att ett forum mellan kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande eller den ledande företrädaren för oppositionen samt kommuncheferna träffas ett antal gånger per år för att diskutera olika former av strategiska- och utvecklingsfrågor.

Dalslandsmedaljen

Kommunalförbundet ansvarar för att årligen dela ut Dalslandsmedaljen. Efter nomineringar har förslaget behandlats i medaljkommitteen. Medaljen utdelas årligen till personer, föreningar eller organisationer som gjort landskapet framstående tjänster. Eftersom Åmål har för avsikt att lämna förbundet bör denna uppgift överlämnas till annan organisation där samtliga Dalslandskommuner är medlemmar. En organisation som nämnts är Dalslands Turist AB varför en kontakt tagits med dem för att undersöka om de kan överta uppdraget med att dela ut Dalslandsmedaljen. Frågan bör tas upp av direktionen i december 2016 för beslut.

Utökade uppgifter på sikt för kommunalförbundet

När den nya organisationen stabiliserat sig kan det åter bli aktuellt att ge förbundet utökade uppgifter vilket kan föranleda en revidering av förbundsordningen. Detta kräver en långsiktig planering och samsyn. Samverkan måste ur ett långsiktigt perspektiv ge nyttoeffekter för den enskilda kommunen för att kännas meningsfull.

Omställningskostnad 2016 per kommun

Mot bakgrund av nu kända fakta har ekonomicheferna samt försäkringsbolagen tagit fram en prognos över omställningskostnader som ska belasta de fem Dalslandskommunerna. Siffrorna är fortfarande osäkra. Avsikten är att så mycket som möjligt ska belasta 2016 års resultat.

Om prognosen faller ut uppgår omställningskostnaderna för kommunalförbundet till maximalt 4500 kkr (kansli 3 528 kkr samt Energisamverkan Dalsland 972 kkr)

Med samma invånarfördelning som 2015-12-31 blir utfallet per kommun maximalt enligt nedan:

Kommun	Invånare 31/12 2015	%	Omställningskostnader
Bengtsfors	9 626	22,55	1 015
Dals-Ed	4 799	11,24	506
Färgelanda	6 495	15,21	684
Mellerud	9 169	21,48	967
Åmål	12 601	29,52	1 328
Summa	42690	100.00	4 500 tkr

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar:

Att upphäva och återta tidigare beslut om utträde ur Dalslandskommunernas kommunalförbund 2016-12-31.

Att fastställa upprättat förslag till ny förbundsordning inklusive namnändring till Dalslands Miljö- och energiförbund.

Att fastställa upprättat förslag till arbetsordning för direktionen för Dalslands Miljö- och energiförbund.

Solveig Andersson

Processledare

Jan Sandell

T f förbundschef

Göran Eriksson

Kommunchef Bengtsfors

Agneta Johansson

Kommunchef Dals-Ed

Lars-Göran Berg

Kommunchef Färgelanda

Ingmar Johansson

Kommunchef Mellerud

Bilagor:

Gällande förbundsordning

Förslag till ny förbundsordning

Förslag till ny arbetsordning

Förbundsordning inklusive bilaga om Miljöverksamheten för Dalslandskommunernas Kommunalförbund antagen 2006-11-30 § 91

§ 1. Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Dalslandskommunernas kommunalförbund. Förbundet har sitt juridiska säte och kansli i Håverud, Melleruds kommun.

§ 2. Medlemskommuner

Medlemmar i förbundet är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud, och Åmål.

§ 3. Ändamål

Dalslandskommunernas kommunalförbund skall vara en plattform och ett nav för kommunal samverkan i Dalsland samt en arena och koordinator för Dalslandskommunernas engagemang i Fyrbodals kommunalförbund.

Förbundet skall på uppdrag från kommuner som så beslutar kunna överta huvudmannaskapet för kommunal verksamhet, se bilaga 1 om miljöverksamheten.

Förbundet skall vara ägare till olika gemensamma administrativa system i syfte att effektivisera de kommunala verksamheterna.

Förbundet skall fungera som ett gemensamt remissorgan samt kunna initiera och äga olika utvecklings- och samordningsfunktioner.

Icke medlemskommuner kan beredas tillfälle att delta i olika samverkansprojekt.

§ 4. Organisation

Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsledning. För ledningen finns en arbetsordning, bil. 2. För arbetet med olika verksamhetsfrågor kan särskilda nämnder tillsättas som då är underställda ledningen.

För dessa nämnder ska det finnas ett reglemente som fastställs av förbundsledningen. Nämnderna fastställer sin egen delegationsordning.

§ 5. Förbundsledning

Förbundsledningen skall bestå av tio ledamöter och tio ersättare. Vardera kommunen skall utse två ledamöter samt två ersättare. Om något av riksdagspartierna ej finns representerade i förbundsledningen adjungeras en gemensam representant för varje parti, förutsättningen är att paritet är representerat i någon av Dalslandskommunerna. I fråga om valbarhet, sättet att utse ledamöter och ersättare samt deras tjänstgöringstid gäller bestämmelserna i 3 kap 23 och 24 §§ samt 4 kap 23 a § första stycket kommunallagen. Ordförande och vice ordförande i ledningen utses för ett år i taget enligt ett mellan kommunerna rullande schema. Vice ordförande utses från den kommun som står i tur att överta ordförandeskapet kommande år.

§ 6. Nämnder

Varje deltagande kommun ska föreslå ledamot/ledamöter respektive ersättare. På förslag från kommunerna utser förbundsdirektionen ledamot/ledamöter och ersättare. En jämn könsfördelning skall eftersträvas. Likaså skall nämndens sammansättning spegla de olika partier som tagit plats i kommunernas fullmäktigeförsamlingar. Nämnden väljer inom sig ordförande och vice ordförande för fyra år i taget i samband med kommunalvalet. Ledamöterna och ersättarna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i förbundsdirektionen.

§ 7. Kansli

Förbundet har ett kansli med en kanslichef som leder och ansvarar för arbetet. Ärenden som behandlas i direktionen ska vara beredda av kanslichefen tillsammans med kommuncheferna. Kanslichefen är sammankallande. Kanslichefen är chef för alla tjänstemän i nämnder och verksamheter som lyder under kommunalförbundet.

§ 8. Initiativrätt

Ärende i direktionen får väckas av

- Ledamot i direktionen
- Förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen samt
- Nämnderna som är underställda direktionen

§ 9. Närvarorätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

Adjungerade förtroendevalda har närvaro- och yttranderätt samt rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Kommuncheferna har närvaro- och yttranderätt.

§ 10. Tillkännagivande om justering av protokoll.

Förbundets kungörelser, tillkännagivande om justering av protokoll och övriga tillkännagivanden, skall ske på Melleruds kommuns anslagstavla, som tillika är förbundets anslagstavla. Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten skall fastställas skall anslås på samtliga medlemskommuners anslagstavlor. Detsamma gäller kungörelser utfärdade av nämnder.

§ 11. Andel i tillgångar och skulder

Tillgångar och skulder som kan hänföras till nämndernas verksamhetsområden, har kommunerna vid varje tidpunkt andel i dessa, i förhållande till vad de tillskjutit som bidrag.

Vad avser övriga tillgångar har förbundets medlemmar andel i tillgångar och skulder i förhållande till vad de sammanlagt tillskjutit som bidrag. Nu angivna grunder skall även tillämpas vid skifte av förbundets behållna tillgångar.

§ 12. Kostnadstäckning

Kostnaderna för förbundets löpande verksamhet utanför nämndernas ansvarsområden, skall, om de inte täcks på annat sätt, erläggas genom bidrag från medlemmarna i förhållande till befolkningstalet den 1 juli året före verksamhetsåret.

Kostnader för verksamheter som drivs tillsammans med en eller flera kommuner täcks genom bidrag från berörda kommuner enligt överenskommelse i det särskilda projektet/uppdraget.

§ 13. Budget och ekonomisk styrning

Direktionen skall årligen fastställa budget för förbundet inom den ram som medlemmarna enats om och som de angett före maj månads utgång.

Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under verksamhetsåret samt en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden. Direktionen skall samråda med medlemmarna om förslaget till budget senast september. Budgetförslaget skall vara tillgängligt för allmänheten enligt reglerna i 8 kap 10§ kommunallagen.

Direktionen skall fastställa budgeten senast november. När budgeten fastställs bestämmer direktionen storleken på bidragen som medlemmarna skall erlægga till förbundet enligt grunderna i 10 §. Därvid skall framgå hur stor del av bidraget som belöper på nämnders verksamhet.

Direktionen skall lämna kvartalsrapport över verksamheten till förbundsmedlemmarna.

§ 14. Ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska förmåner till ledamöter och ersättare samt till revisorer och revisorsersättare bestäms av förbundsdirektionen.

§ 15 Revision

Förbundet skall ha fem revisorer som utses av kommunfullmäktige i Melleruds kommun. Varje medlemskommun lämnar förslag på en revisor. Revisorerna har rätt till biträde av sakkunniga som de själva väljer inom givna ramar.

Revisorerna väljs för den mandattid som gäller för ledamöterna och i direktionen och nämnderna.

§ 16. Uppsägning och utträde

Kommunalförbundet är bildat på obestämd tid. En medlemskommun har rätt att utträda ur Kommunalförbundet. Utträdet ska då ske vid det kalenderårsskifte som inträffar ett år efter det årsskifte som infaller efter gjord uppsägning.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan Kommunalförbundet och den utträdande kommunen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemskommuner.

Den ekonomiska regleringen skall ske utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller det år då medlemskommunen utträder ur förbundet, om inte annat avtalas mellan kommunerna.

§ 17. Likvidation och upplösning

Kan kommunerna inte enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är tillända skall Kommunalförbundet omedelbart träda i likvidation.

Likvidationen verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av Kommunalförbundets behållna tillgångar i anledning av likvidationen skall den i 9§ angivna fördelningsgrunden mellan medlemskommunerna tillämpas.

§ 18. Tvist

Tvist mellan Kommunalförbundet och en eller flera medlemskommuner skall, om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse, avgöras vid allmän domstol.

§ 19. Ändringar

Ändringar eller tillägg till förbundsordningen skall antas av direktionen och fastställas av medlemskommunernas kommunfullmäktige.

Bilaga, om miljöverksamheten, tillförbundsordningen för
Dalslandskommunernas kommunalförbund

Kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud överlämnar till Dalslandskommunernas kommunalförbund att fullgöra medlemskommunernas lagreglerade uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet vilket innefattar

Miljöbalken
Livsmedelslagstiftningen
Foderlagstiftningen
Tobakslagen
Strålskyddslagen

Kommunalförbundet fullgör således kommunernas alla lagreglerade uppgifter på miljö- och hälsoskyddsområdet, innebärande att förbundet har att fatta beslut i ärenden som

- skall fullgöras av kommunala miljönämnden
- enligt särskilda författningarna inom miljö- och hälsoskyddsområdet ankommer på kommunen och/respektive kommunfullmäktige (t.ex. taxor och lokala föreskrifter). Beslut som enligt specialförfattningar skall fattas av kommunfullmäktige i kommunerna fattas av direktionen i kommunalförbundet.

Kommunerna överlämnar även del av det miljöstrategiska arbetet till kommunalförbundet men innehållet i detta arbete bestäms efter överenskommelse mellan respektive kommun och miljönämnden.

Förbundsordning för Dalslands miljö- och energiförbund

1 § Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Dalslands miljö- och energiförbund. Förbundet har sitt säte i Mellerud.

2 § Medlemmar

Medlemmarna i kommunalförbundet är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud.

3 § Ändamål m m

Förbundet ansvarar för den myndighetsutövning genom prövning och tillsyn som ankommer på medlemskommunerna enligt följande lagar på miljö- och hälsoskyddsområdet samt följdförordningar och föreskrifter till dessa:

- Miljöbalken (SFS 1998:808). Undantaget är att prövning enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken som istället utövas av respektive kommun. Tillsyn enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken fullgörs dock av förbundet. Tillsynen enligt miljöbalken omfattar även den tillsyn som länsstyrelsen beslutat överlåta till medlemskommunerna.
- Livsmedelslagen (SFS 2006:804)
- Strålskyddslagen vad gäller solarier (SFS 1988:220)
- Tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer (SFS 2014:799)
- Lagen om foder och animaliska biprodukter (SFS 2006:805)
- Tillsyn av handel med vissa receptfria läkemedel (SFS 2009:730)
- Övriga uppgifter som enligt svensk lag eller Europeiska unionens bestämmelser ska fullgöras av kommunal nämnd som har anknytning till ovanstående lagstiftning.

Förbundet utför energi- och klimatrådgivning utifrån tilldelade statsbidrag enligt:

- Förordning om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Beslut som enligt specialförfattningar ska fattas av kommunfullmäktige i kommunerna fattas i stället av förbundsdirektionen i kommunalförbundet. Beslut om taxor och lokala föreskrifter fattas dock av respektive kommuns fullmäktige.

Förbundet fullgör även kommunernas åtaganden när det gäller kalkning av sjöar och vattendrag samt medverkar i det lokala och regionala miljöövervakningsarbetet.

Förbundet initierar och samordnar det miljö-, energi- och klimatstrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. Arbetet sker i nära samverkan med medlemskommunernas olika verksamheter. Energi- och klimatfrågorna omfattar arbete med energirådgivning till företag och organisationer, arbete med det interna energieffektiviseringsarbetet i respektive kommun samt att vid behov delta i olika

utvecklingsprojekt. Det miljö- energi- och klimatstrategiska arbete ska integreras med varandra.

Förbundsdirektionen ska årligen lägga fast riktlinjer och uppdrag för det miljö- energi- och klimatstrategiska arbetet efter dialog med respektive kommun samt miljö- och energinämnden. Planeringen ska läggas fast i en årlig strategisk verksamhetsplan som följs upp på direktionens sammanträden under verksamhetsåret.

Samverkansmöjligheter med andra kommunalförbund eller kommuner inom detta område ska tas tillvara.

Förbundet ska bistå medlemskommunerna med underlag för besvarande av remisser, svara för information inom verksamhetsområdet samt bistå med expertkunskap inom verksamhetsområdet.

Som en del i medlemskommunernas uppsiktsplikt, som åligger kommunstyrelsen gentemot kommunalförbundet, ska ordföranden för förbundsdirektionen och/eller miljö- och energinämnden årligen besöka medlemskommunernas kommunstyrelser och/eller dess utskott för att informera om nuläge, uppföljning av ekonomi och verksamhet, framtida planer m m.

Förbundet ska kunna vara ägare till kommungemensamma administrativa system med syfte att effektivisera de kommunala verksamheterna.

Förbundet ska vara en resurs i medlemskommunernas krisberedskap.

Deltagande i utvecklingsprojekt med externa parter ska förankras i kommunerna och beslutas av förbundsdirektionen. Detta gäller inte utvecklingsprojekt som ryms inom befintlig budget och ligger i linje med fastställda mål och verksamhetsplaner.

Icke medlemskommuner kan beredas tillfälle att delta i olika samverkansprojekt.

4 § Organisation

Förbundet är ett kommunalförbund med direktion. För direktionen finns en arbetsordning enligt Bilaga 1.

För arbete med miljö- och energifrågorna ska en särskild miljö- och energinämnd finnas. För miljö- och energinämnden ska det finnas ett reglemente som fastställs av förbundsdirektionen. Nämnden fastställer sin egen delegeringsordning.

5 § Förbundsdirektionens sammansättning, mandatperiod, beslutsförhet m m

Förbundsdirektionen ska bestå av åtta ledamöter och åtta ersättare. Vardera kommunen utser två ledamöter samt två ersättare. I fråga om valbarhet, sättet att utse ledamöter och ersättare samt deras tjänstgöringstid ska bestämmelserna i 3 kap. 23 och 24 §§ och 4 kap. 23 a) § 1 stycket kommunallagen tillämpas.

Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och en vice ordförande. Dessa utgör kommunalförbundets presidium med uppgift att vid behov planera och leda direktionens mötena.

Förbundsdirektionen är beslutsför när minst fem ledamöter inklusive tjänstgörande ersättare är närvarande. När ärenden av större vikt ska avgöras ska om möjligt samtliga medlemskommuner vara representerade.

Direktionen ska vid behov adjungera in nämndens presidium till direktionens möten.

6 § Miljö- och energinämnden

Varje medlemskommun ska föreslå ledamot/ledamöter respektive ersättare till nämnden. På förslag från kommunerna utser förbundsdirektionen ledamöter och ersättare. En jämn könsfördelning ska eftersträvas. Likaså ska nämndens sammansättning spegla de olika partier som tagit plats i kommunernas fullmäktigeförsamlingar. Direktionen väljer ordförande och vice ordförande för fyra år i taget i samband med kommunvalet. Ledamöterna och ersättarna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i förbundsdirektionen

7 § Kansli, förbundschef samt styrning och ledning

Förbundet har ett gemensamt kansli tillsammans med miljö- och energikontoret. Kansliet leds av en förbundschef tillika miljö- och energichef som är direkt underställd förbundsdirektionen. I frågor rörande myndighetsutövning är förbundschefen endast underställd miljö- och energinämnden.

Förbundschefen svarar inför direktionen för förbundets löpande förvaltning och att verksamheten bedrivs enligt lagar, avtal, förordningar, förbundsordning, arbetsordning och reglemente samt politiska direktiv och riktlinjer för verksamheten.

Tillämpningsanvisningar eller riktlinjer ska finnas för:

- Dokumenthantering
- Informations- och kommunikationshantering
- Ekonomihantering
- Personalhantering
- Målprocess samt verksamhetsplanering

Ärenden som behandlas i direktionen ska vara beredda av förbundschefen efter samråd med medlemskommunernas kommunchefer.

Förbundschefens ansvar och befogenheter framgår av upprättad arbetsbeskrivning som fastställs av direktionen.

8 § Revision

Förbundet ska ha fem revisorer som utses av kommunfullmäktige i Melleruds kommun. Varje medlemskommun lämnar förslag på en revisor. Revisorerna har rätt till biträde av sakkunniga

som de själva väljer inom givna ramar. Revisorerna väljs för den mandatperiod som gäller för ledamöterna i direktionen och i miljö- och energinämnden.

9 § Initiativrätt

Ärende i direktionen får väckas av:

Ledamot i direktionen

Förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen samt

Miljö- och energinämnden.

10 § Närvarorätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

Förbundschefen och kommuncheferna har närvaro- och yttranderätt vid direktionens sammanträden.

11 § Kungörelse och tillkännagivanden

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokolljustering och övriga tillkännagivanden ska anslås på Melleruds kommuns anslagstavla, som tillika är förbundets anslagstavla.

Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten fastställs ska anslås på förbundets anslagstavla och på varje medlemskommuns anslagstava. Detsamma gäller kungörelse utfärdade av nämnder.

12 § Kostnadstäckning

Kostnaderna för förbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna ska fördelas mellan medlemskommunerna i proportion till kommunernas invånarantal enligt officiell statistik den 1 november året före verksamhetsåret.

Kostnader för verksamheter där samverkan sker med kommuner utanför kretsen av medlemskommunerna ska regleras i särskilda avtal.

§ 13 Lån, borgen m m

Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförbindelser utan samtliga medlemskommuners godkännande. Miljö- och energiförbundet får inte bilda eller förvärva andelar/aktier i företag utan förbundsmedlemmarnas godkännande.

§ 14 Andel i tillgångar och skulder

Förbundsmedlemmarna har vid varje tidpunkt andel i miljö- och energiförbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till

invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 31 december föregående år. Nu angiven fördelningsgrund gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

§ 15 Budget och ekonomisk styrning

Direktionen har att årligen fastställa budget för förbundet inom den ram som medlemmarna enats om och som de angivit före april månads utgång.

Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin för en period av tre år där budgetåret är periodens första år. För verksamheten ska anges mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Direktionen ska samråda med medlemmarna om förslaget senast den 15 september. Direktionen ska fastställa budgeten senast under november. Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten enligt vad som stadgas i 8 kap. 10 § kommunallagen.

Innan direktionen fattar beslut om avtal av större vikt eller om större investeringar ska samråds ske med förbundsmedlemmarna.

Förutom årsredovisningen ska direktionen avlämna ett delårsbokslut med tillhörande årsprognos till medlemskommunerna under året.

§ 16 Ersättningar

Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i förbundsdirektionen.

Arvoden och andra ekonomiska förmåner till ledamöter och ersättare i miljö- och energinämnden samt till revisorer bestäms av förbundsdirektionen. Ersättningarna ska utgå enligt de regler som tillämpas i Melleruds kommun.

§ 17 Uppsägning och utträde

Miljö- och energiförbundet är bildat på obestämd tid. En förbundsmedlem har rätt att utträda ur förbundet. Utträdet ska då ske vid det kalenderårsskifte som inträffar närmast två år efter det årsskifte som infaller efter gjord uppsägning. Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga förbundsmedlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller det år då medlemmen utträder ur förbundet, om inte annat avtalas mellan förbundsmedlemmarna.

De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som behövs med anledning av utträdet.

§ 18 Likvidation och upplösning

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i 17 § är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Likvidationen verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets behållna tillgångar i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna tillämpas.

När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får tillfälligt fortsätta om det behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen har fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga förbundsmedlemmar, är förbundet upplöst.

§ 19 Tvister

Tvist mellan förbundet och en eller flera medlemmar ska, om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse avgöras genom skiljeförfarande enligt lag 1999:116 om skiljeförfarande.

§ 20 Ändringar i förbundsordningen

Ändringar eller tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas kommunfullmäktige.

Bilaga 1 till förbundsordning för Dalslands miljö- och energiförbund

Arbetsordning för Dalslands miljö- och energiförbunds förbundsdirektion

Utöver det som föreskrivs om kommunalförbund i lag eller annan författning eller i förbundets förbundsordning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

1 § Tid och plats för sammanträdena

Förbundsdirektionen sammanträder på dag och tid som direktionen bestämmer, dock minst tre gånger per år. Tidplan för årets sammanträden ska upprättas och godkännas av direktionen senast december månad före det år som mötesplanen avser.

Direktionen sammanträder i lokaler i Melleruds kommun där förbundet har sitt säte. Ordföranden får efter samråd med vice ordföranden bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

2 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till direktionens sammanträden. Kallelsen ska innehålla tid och plats för sammanträdet. Kallelsen och övriga handlingar skickas elektroniskt till varje ledamot och ersättare senast fem dagar före sammanträdesdagen. Kallelsen ska åtföljas av en föredragningslista. Ordföranden bestämmer på vilket sätt och i vilken omfattning handlingar som tillhör ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

3 § Ordinarie ledamot och ersättare

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ansvarar själv för att ersättare kallas in eller anmäler detta snarast till direktionens sekreterare eller någon annan anställd vid förbundets kansli som underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Vid förfall för ledamot av förbundsdirektionen ska ersättare från samma kommun som ledamoten tjänstgöra i ledamotens ställe. Ersättarna tjänstgör i den turordning som kommunfullmäktige har bestämt vid valet. Om ersättarna har utsetts vid proportionellt val inträder i stället ersättare enligt den ordning som beskrivs i lagen om proportionellt valsätt.

4 § Justering och anslag av protokoll

Protokoll från sammanträdena ska justeras av ordföranden och ytterligare en ledamot eller tjänstgörande ersättare.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde justerar respektive ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

Direktionen får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot eller tjänstgörande ersättare.

Om direktionen beslutar att omedelbart justera en paragraf i protokollet som är föremål för reservation ska motiveringen lämnas så snart som det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

5 § Reservation

Om en ledamot vill reservera sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt.

Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justering av protokollet.

6 § Expediering och publicering m m

Utdrag ur protokollet ska tillställas miljö- och energinämnden, andra organ och personer som är berörda av besluten i protokollet.

Medlemskommunernas kommunstyrelser, revisorer samt förbundets revisor ska dock alltid tillställas hela protokollet.

Direktionens protokoll ska utöver de i 5 kap 62 § KL uppställda kraven på tillkännagivanden även inom samma tid publiceras på förbundets webbplats.

7 § Delegation

Förbundsdirektionen ska besluta om delegeringsbestämmelser. Direktionen har rätt att delegera beslutsfattande till ordföranden, utskott, ledamot eller anställd i förvaltningsorganisationen. Vidare ska direktionen utfärda attest- och utanordningsregler samt utse attestanter.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 94

Dnr 2016-740

Delegering av beslutanderätt avseende förvaltningens organisation

Ledningsutskottets förslag:

Ledningsutskottet beslutar att en muntlig information om pågående arbete avseende förvaltningens organisation ska lämnas till kommunstyrelsen 2016-10-26 innan ställningstagande sker i ärendet rörande delegering av beslutanderätten.

Kommunstyrelsen beslutar att ge kommunchefen delegation att efter samråd med kommunstyrelsens ledningsutskott besluta om förvaltningens organisation.

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C) yrkar att delegationen beviljas efter samråd med Kommunstyrelsens ledningsutskott.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen avser att med stöd av konsulter genomlysning arbeta fram den organisation som har bästa möjliga funktion för effektivt arbete i förvaltningen med medborgarnas bästa som utgångspunkt.

Facklig samverkan kommer att genomföras och risk- och sårbarhetsanalys kommer att arbetas fram enligt arbetsmiljölagen.

Beslutsunderlag

T.f. kommunchefens tjänstutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

**Färgelanda
kommun**

Datum: 161011 diariennr:

Sektorschef Barn och utbildning

Helena H. Kronberg

Telefon 0528-56 72 01

helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Delegation förvaltningens organisation

Beslutsförslag

Att kommunstyrelsen beslutar att ge kommunchefen delegation att besluta om förvaltningens organisation.

Ärendet

Förvaltningen avser att med stöd av konsulter genomlysning arbeta fram den organisation som har bästa möjliga funktion för effektivt arbete i förvaltningen med medborgarnas bästa som utgångspunkt.

Facklig samverkan kommer att genomföras och risk och sårbarhetsanalys kommer att arbetas fram enligt arbetsmiljölagen.

Helena H Kronberg

T.f Kommunchef

Lars-Göran Berg

Kommunchef

Genomlysning av Färgelanda kommuns tjänstemannaorganisation

Karlstad den 3 oktober 2016

Rapporten har skrivits av Charlotte Wäreborn Schultz och Leif Helgman, Effect Management på uppdrag av kommunchefen i Färgelanda

Innehåll

Bakgrund	3
Var står vi idag?	4
Dagens organisation	4
Styrkor	4
Svagheter.....	5
Vad tror vi om framtiden?	6
Hot att ta hänsyn till.....	6
Möjligheter att ta vara på.....	6
Vision, värdegrund och övergripande mål	6
Syfte/framgångsfaktorer	7
Mål.....	7
Aktiviteter	8
Organisatoriska konsekvenser.....	8
Ekonomiska konsekvenser	14
Uppföljning.....	14

Bakgrund

2014 genomfördes, med hjälp av företaget Preera en översyn av gemensamma stödfunktioner i förhållande till medborgare, chefer och det politiska ärendeflödet. I rapporten lämnades ett antal rekommendationer.

Efter beslut av kommunstyrelsen hösten 2015 startade ett utredningsarbete med syftet att definiera och kommunicera kommunens styr- och ledningsprocesser och hur de ska utformas i fortsättningen. Arbetet omfattade värdegrund, ansvarsfördelning och roller mellan den politiska ledningen och tjänstemannaförvaltningen, målstyrning samt former för ägarstyrning. Ett antal arbetsgrupper inom förvaltningens tjänstemannaledning liksom en styrgrupp ur kommunstyrelsen har involverats i arbetet. Kommunstyrelsen beslutade i juni 2016 om styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun.

Parallellt har en översyn av kommunens delegationsordning genomförts. Kommunstyrelsen förväntas fatta beslut om ny delegationsordning i september 2016.

Vidare har en ny modell för budget- och verksamhetsplanering införts varvid vision, prioriterad områden och verksamhetsmål har beslutats inom ramen för en Mål och resursplan, MRP för Färgelanda kommun. Nästa steg är att konkretisera målen på sektors- och enhetsnivå samt att omsätta målen i aktiviteter som sedan följs upp.

Det antagna styr och ledningssystemet omfattar värdegrund, ansvarsfördelning och roller/organisation, principer för målstyrning och ägarstyrning samt en förteckning av kommunens styrdokument. Syftet är att förtydliga kommunens ledningssystem och omfattar all verksamhet inom kommunen. Arbetet ska vara förankrat i hela organisationen och det är viktigt med ett gemensamt synsätt på styrning och ledning för att alla, såväl politiker som förvaltning ska arbeta mot samma mål för att erbjuda kommuninvånaren god service med hög kvalitet.

Nästa steg i arbetet att utveckla en välfungerande kommunledning är att vidareutveckla förvaltningsorganisationen varvid kommunledningen i augusti 2016 startade arbetet med en genomlysning med syfte att anpassa organisationen så att de rätta förutsättningarna skapas för en effektiv styrning och ledning i enlighet med fattade beslut.

Utredningsarbetet har kommunicerats med den politiska ledningen, kommunchefens ledningsgrupp, all-chefsgruppen samt de fackliga organisationerna.

Utredningen genomförs genom dokumentstudier, intervjuer med sektorchefer, stödenhetschefer, kommunchef och kommunstyrelsens ordförande. Mot denna bakgrund görs en analys av alternativa förslag till sektorsindelning med tillhörande verksamheter samt förslag till organisering av och uppdrag för funktionerna IT, personal/HR, administration och ekonomi. De olika alternativens implikationer på förvaltningens uppdrag motiveras, analyseras och bedöms utefter mest målstödande organisering.

Var står vi idag?

Dagens organisation

Färgelanda kommun har sedan 2006 en politisk organisation med kommunstyrelsen som ansvarig verksamhetsnämnd. Därutöver finns en särskild myndighetsnämnd med uppdrag att fatta myndighetsbeslut inom såväl bygg- som individärenden som inom socialtjänsten.

Förutom kommunledningen består tjänstemannaorganisationen av fyra sektorer. Dessa är Omsorg, Kultur och fritid, Barn och utbildning samt Samhällsbyggnad. Stödfunktionerna utgörs av Administrativ enhet med personalansvar, IT-enhet och Ekonomienhet.

Beskrivning av uppdrag och organisation för sektorer respektive stödfunktioner framgår av bilaga 1.

Mot bakgrund av intervjuer som gjorts och inläsning av underlag, presenteras här styrkor och svagheter när det gäller förutsättningar till effektiv styrning, ledning och effektiv samverkan i Färgelanda kommun med en gemensam tjänstemannaförvaltning. Områden som berörs är intern respektive extern samverkan, förutsättningar för styrning, ledning och utvecklingskraft samt organisatoriska konsekvenser.

Styrkor

Intern samverkan

Det finns flera goda exempel på samverkan mellan sektorerna och med stödfunktionerna. Helhetssynen har successivt förbättrats i takt med att roller och ansvar tydliggjorts i och med inrättandet av en gemensam förvaltning 2006. Ett brett och inkluderande värdegrundsarbete pågår i hela kommunen.

Samverkan sker dels av rent formella skäl (t ex vid krav på samråd), dels utifrån rollen som stödfunktion till sektorerna (beträffande t ex lokaler, fastighetsskötsel) samt gentemot den politiska ledningen.

Mycket av samverkan har utvecklats tack vare enskilda chefers intresse och engagemang, t.ex. inom ramen för gemensamma sektorsövergripande projekt eller som en konsekvens av fastställda policys och rutiner.

Nya samverkansmodeller/processer är under utveckling exempelvis när det gäller styrgrupp för lokaler, lotsgrupp för företagare som vill starta en verksamhet eller som vill bygga i kommunen samt "En väg in" för nyanlända. Kommunövergripande samordningsansvar har identifierats inom vissa områden, t ex upphandling, fordon etc.

Välfungerande facklig samverkan.

Extern samverkan

Samverkan med grannkommunerna i Dalsland samt med Fyrbodals kommunalförbund är omfattande. Samverkan sker även med Västra Götalandsregionen, regionala och statliga myndigheter, föreningsliv, näringsliv m fl aktörer. Det handlar om såväl formellt och avtalat samarbete beträffande gemensamma resurser och tillhandahållande av gemensamma tjänster, som samarbete av mer informellt slag såsom informations- och erfarenhetsutbyte.

Arbete med att vidareutveckla medborgardialogen har påbörjats.

Förutsättningar för styrning och ledning, utvecklingskraft

Viktiga pusselbitar finns nu på plats genom nytt styr- och ledningssystem, nya former för budget- och verksamhetsprocess liksom principer för målstyrning. På motsvarande sätt har sektorerna och stödfunktionerna fokuserat på att styra upp och effektivisera interna flöden och arbetsprocesser. Några av sektorerna har lyckats allokera utvecklingsresurser vilket har skapat förutsättningar för kvalitetsutveckling som stöd för enheterna.

Det finns en optimism och engagemang bland sektorcheferna och cheferna för stödfunktionerna. Erfaren kommunchef, ny ekonomichef är på plats och ny socialchef har rekryterats.

Ledarskapet bedöms överlag vara bra och ledningsgruppen har utvecklats positivt under senaste året. Kommunchefen är utåtriktad och lyhörd och ser till kommunens behov utifrån ett helhetsperspektiv. Omvärldsbevakning och proaktivt förhållningssätt fungerar väl i förhållande till den politiska ledningen. Utvecklingsidéer lyfts fram och det är högt i tak.

Svagheter

Intern samverkan

Även om helhetssynen i förvaltningen successivt har förbättrats finns fortfarande en förbättringspotential när det gäller intern samverkan. Hinder utgörs av brist på kunskap om varandras verksamhetsområden samt brist på insikt om sin del i helheten. I några fall finns uttalat samordningsansvar men som inte fungerar i praktiken, t ex fordonssamordning.

Sektorsindelningen upplevs inte i alla delar vara ändamålsenlig. Det rör bland annat kultur och fritid, måltid och lokalvård, vaktmästeri, växel/reception, arbetsmarknad- och integration samt näringslivsutveckling. Därutöver upplevs i vissa fall gränssnittet mellan sektorer och stödfunktioner otydlig.

Trots att tjänstemannaorganisationen består av en samlad förvaltning med ett gemensamt uppdrag att förse den politiska ledningen med ett allsidigt och rättssäkert beslutsunderlag finns det ett inslag av "Vi och dom-kultur" och en otydlighet när det gäller "Vår roll, vilka ska vi stödja och vem/vilka är vi till för?". Ibland uppfattas delarna viktigare än helheten och det finns inslag av egna kulturer med ett inifrån och ut- perspektiv.

Det finns fortsatta brister i samtalsklimatet inom den politiska ledningen, mellan majoritet och opposition men även i relation till förvaltningen. Konflikter i den politiska nivån och bristande kontinuitet när det gäller chefer har lett till frustration och rädslor i tjänstemannaorganisationen.

Traditionell ekonomistyrning mot produktivitet och produktionskvalitet verkar hämmande och rollfördelningen mellan sektorerna och till stödfunktionerna behöver renodlas bättre.

På grund av bland annat resursbrist saknas vissa nyckelkompetenser och omfattande utbildningsbehov finns.

Det saknas en kommunövergripande digitaliserings respektive IT-strategi samt en gemensam syn på IT-enhetens roll.

Extern samverkan

Det finns ett behov av att prioritera den externa samverkan bättre genom att definiera syfte och tydliga mål med samverkan.

Samverkan med kommunala bolag inom koncernen kan förbättras genom tydliga ägardirektiv om gemensamma mål.

Inom digitaliserings och IT-området bedöms samverkanspotentialen vara betydande.

Förutsättningar för styrning och ledning, utvecklingskraft

Under de senaste åren har mycket kraft och energi ägnats åt operativa vardagsfrågor och "brandsläckning" och det finns behov av att arbeta mer långsiktigt.

Ett stort behov föreligger när det gäller att utveckla processer och rutiner för styrning, ledning och kommunikation. Organisationen "skriker" efter tydliggörande av roller och ansvar samt efter uppdaterade gemensamma policys/strategier och rutiner.

Man arbetar inte kontinuerligt med budget och verksamhetsplan som ett verktyg i vardagen.

Kommunledningsgruppen fungerar inte optimalt. Operativa frågor tar över på bekostnad av strategiska diskussioner och ledarskapet i förvaltningsorganisationen är ojämnt.

Vad tror vi om framtiden?

Hot att ta hänsyn till

Att det bristande samtalsklimatet inom den politiska ledningen fortgår, och påverkar negativt det fortsatta utvecklingsarbetet i kommunen och det positiva näringslivsklimatet.

Att fler "affärer" uppdragas och som leder till utarmning av förtroende och tar kraft.

Att inte orka eller mäka med att få till stånd en förvaltningsorganisation som på ett effektivt sätt och med helhetssyn på verksamheten kan stödja den politiska ledningens uppgift att utveckla kommunen framåt.

Möjligheter att ta vara på

Möjlighet till samverkan med angränsande kommuner/kommunalförbund. Inte minst gäller detta inom digitaliserings och IT-området men även andra områden kan komma i fråga för effektiv samverkan.

Genom en mer ändamålsenlig och effektiv förvaltningsorganisation skapas förutsättningar för ökad helhetssyn och möjligheten att frigöra resurser för såväl den politiska som tjänstemannaledningen för en positiv utvecklingskraft.

Genom att ta vara på det positiva näringslivsklimatet kan fler arbetstillfällen skapas i kommunen, inte minst gäller det att få fler unga och nyanlända i jobb.

Vision, värdegrund och övergripande mål

Visionen är att Färgelanda ska upplevas som **en attraktiv kommun att bo och leva i.**

Färgelanda kommuns gemensamma värdegrund är **Engagerad och företagsam med ett gott bemötande** och utgår från värdeorden:

- Engagemang
- Handlingskraftig
- Bemötande

Inom ramen för visionen och den gemensamma värdegrunden prioriteras under planperioden (2015-2017) följande **övergripande målområden**:

Utbildning

- Arbeta mot 100 % måluppfyllelse. Under planperioden ska andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka med minst 10 procentenheter per år.

Arbetsmarknad

- Verksamheten "En väg in" skall leda till att minst 25 individer kommer ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.
- Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 50 praktikplatser varje år under planperioden. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning. Varje sektor skall bidra med praktikplatser.
- Ett kompetensråd skall inrättas tillsammans med näringslivet under 2017. Kompetensrådets uppgift är att ta fram en kompetensplattform.

Bostäder

- Under planperioden skall minst 20 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.
- Färgelanda kommun skall öka med minst 10 invånare per år under planperioden.

Syfte/framgångsfaktorer

Syftet är att anpassa tjänstemannaorganisationen så att de rätta förutsättningarna skapas för en effektiv styrning och ledning i enlighet med fattade beslut och som stödjer kommunstyrelsens primära uppgift att leda och samordna kommunens arbete i riktning mot visionen, värdegrunden och de övergripande målen.

Framgångsfaktorerna är:

- **helhetssyn** inom förvaltningen och i relation till den politiska nivån
- **resurseffektiva samverkansprocesser** för styrning, ledning och samverkan som säkerställer långsiktigt god kvalitet, minimerar sårbarhet i organisationen och som tar sin utgångspunkt i medborgarnas behov.
- **tydlig rollfördelning och logisk funktionalitet** inom förvaltningen
- **ledningseffektivitet** med likvärdiga ledningsförutsättningar vad gäller kontrollspann, kringresurser/lednings- o utvecklingsstöd
- **utvecklingskraft** för långsiktighet och fokus på utveckling och med ledare och medarbetare som känner mening, arbetsglädje och delaktighet

Mål

Ett arbete har startats med att konkretisera de kommunövergripande målen på sektors- och enhetsnivå. I samband med detta bör mål definieras som rör förvaltningens förmåga till effektiv styrning och ledning utifrån ett helhetsperspektiv på medborgarnas behov.

Målen kan vara upplevelsemål som följs upp i samband med regelbundna NMI-mätningar av ledarskap/medarbetarskap. De bör fånga upp förvaltningens förmåga till helhetssyn, effektiva samverkansprocesser, tydlig rollfördelning och ledningseffektivitet, mening, glädje och delaktighet sam utvecklingskraft inför framtiden.

Aktiviteter

För att nå målen på vägen mot visionen med utgångspunkt från den gemensamma värdegrunden föreslås följande aktiviteter:

Intern samverkan

1. Fortsätta det kommunövergripande värdegrundsarbetet för att skapa mening och glädje i vardagen och att fokusera på nätverk, roller och relationer utifrån ett helhetsperspektiv på medborgarnas behov.
2. Prioritera och driva sektorsövergripande projekt och utifrån detta etablera effektiva samverkansprocesser och nya arbetsätt, jämför "En väg in" för nyanlända och "Lotsgrupp" vid företagsetableringar.
3. Säkerställa resurseffektiva flöden och processer och minimera sårbarheten t ex när det gäller enskilda nyckelkompetenser.
4. Renodla funktionernas organisatoriska placering för att öka ledningseffektiviteten och skapa en tydligare och mer logisk rollfördelning mellan sektorerna och i förhållande till stödfunktionerna.

Extern samverkan

1. Prioritera de externa samverkansytorna genom att definiera syfte och tydliga mål med samverkan som grund för att vidareutveckla och effektivisera den externa samverkan ytterligare.
2. Ta fram en digitaliseringsstrategi i samverkan med relevanta kommuner för att ta tillvara på synergier och stärka kommunens IT-verksamhet.
3. Utarbeta en koncernstrategi avseende de kommunala bolagen för att tydliggöra roller och ansvar som grund för vidareutveckling av effektiv samverkan utifrån en helhetssyn.

Förutsättningar för styrning och ledning, utvecklingskraft

1. Vidareutveckla och förstärk tjänstemannaledningen genom ett strategiskt, långsiktigt proaktivt utvecklingsarbete med gemensamma och tydliga mål, som bidrar till ökad helhetssyn i hela organisationen och utvecklingskraft inför framtiden.
2. Skapa förutsättningar för likvärdiga ledningsförutsättningar när det gäller kontrollspann, kringresurser/lednings- o utvecklingsstöd.
3. Arbeta processorienterat med ständiga förbättringar för att säkerställa uthållighet när det gäller det nya styr- och ledningssystemet och budget- och verksamhetsplaneringsprocessen.

Organisatoriska konsekvenser

I tillägg till ovan föreslagna aktiviteter har tre alternativa organisatoriska lösningar övervägts:

- A. Dagens organisation
- B. Renodling av stödfunktioner
- C. Renodling av stödfunktioner samt etablering av ny sektor för utvecklingskraft

Alternativ A innebär att dagens organisation med nuvarande sektorer och stödfunktioner bibehålls intakt och att fokus sätts på att definiera effektiva processer och etablera nya arbetssätt.

Alternativ B innebär en renodling sektorernas uppdrag och att sektorerna likställs bättre när det gäller storlek genom att sektor Kultur och fritid flyttas över och bildar en enhet inom sektor Barn och utbildning och att arbetsmarknadsenheten flyttas från Samhällsbyggnad till Omsorgssektorn och samordnas inom ramen för "En väg in" med Integrationsenheten. En mer logisk organisering av funktionerna Måltid, Lokalvård och en samlad vaktmästerifunktion vilka samtliga överförs till Samhällsbyggnadssektorn. I förslaget ingår även samordning av de tre växelfunktionerna inkl reception. Hantering av bostadsanpassningsärenden överflyttas till Samhällsbyggnad. Samordning sker av funktionerna skolskjuts, färdtjänst samt ev fordonsansvarig vilka överflyttas till Samhällsbyggnadssektorn. Säkerhetssamordnaren föreslås knytas direkt till kommunchefen, alternativt finnas kvar i Samhällsbyggnadssektorn.

Alternativ C1 innebär att en ny "Utvecklingssektor" skapas där Arbetsmarknads- och integrationsfunktionerna, Näringslivssamordnare och Folkhälsostateg liksom Kultur och Fritid inkl en samordnad växelfunktion/reception ingår.

På samma sätt som i alternativ B föreslås Säkerhetssamordnaren knytas antingen direkt till kommunchefen alternativt finnas kvar i Samhällsbyggnad. Stödfunktionerna Måltid, lokal, vaktmästeri, skolskjuts, färdtjänst samt ev fordonsansvarig renodlas på samma sätt som i alternativ B och överflyttas till Samhällsbyggnad.

Utvecklingssektorn leds av en sektorchef.

Alternativ C2 påminner mycket om alternativ C1 men som innebär att i stället för att bilda en helt ny sektor förs de utvecklingsinriktade delarna, dvs C1 samman med samhällsplaneringen och de mer tekniskt orienterade funktionerna som idag finns i Samhällsbyggnadssektorn under en gemensam sektor, här kallad sektor Samhällsutveckling.

I samtliga fyra alternativ föreslås en översyn av IT-enhetens uppdrag och mål samt en omorganisation företrädesvis i samverkan med relevanta kommuner.

I tabellen nedan framgår översiktningar konsekvenser och kommentarer för respektive alternativ.

Alternativ A	Konsekvenser och kommentarer
Dagens organisation med nuvarande sektorer och stödfunktioner bibehålls.	Genom att avstå från organisatoriska förändringar ges möjlighet att i lugn och ro sätta fokus på att definiera effektiva processer och etablera nya arbetssätt. Detta alternativ innebär inget uppenbart rekryteringsbehov, fränsett det som lyfts upp i utredningen beträffande tillgången till nyckelkompetenser. Det finns en relativt samstämmig uppfattning om att dagens organisatoriska gränser utgör hinder

för en effektiv samverkan, styrning och ledningseffektivitet. Genom att inte vidta organisatoriska förändringar riskerar potentialen till ökad helhetssyn och utvecklingskraft att gå förlorad.

Alternativ A innebär minst upplevd förändring vilket å ena sidan kan kännas tryggt och stabilt. Å andra sidan finns en förväntan på att en förändring ska ske som fångar upp den optimism och det engagemang som finns bland sektorcheferna och cheferna för stödfunktionerna.

Alternativ B	Konsekvenser och kommentarer
<p>Sektor Kultur och fritid flyttas över som en enhet till sektor Barn och utbildning. I det ingår även en samordning av växelfunktionerna/reception tillsammans med Medborgarkontoret.</p> <p>Stödfunktionerna Måltid, Lokalvård och den samlade fastighetsskötarfunktionen samt hantering av bostadsanpassningsärenden överförs till Samhällsbyggnadssektorn.</p> <p>Samordning sker av funktionerna skolskjuts, färdtjänst samt ev fordonsansvarig och överflyttas till Samhällsbyggnadssektor.</p> <p>Säkerhetssamordnaren knyts direkt till kommunchefen alternativt finns kvar i Samhällsbyggnad.</p> <p>Arbetsmarknadsenheten flyttas från Samhällsbyggnad till Omsorgssektorn och samordnas med Integrationsenheten.</p>	<p>Det finns tydliga kopplingar mellan verksamheten inom Kultur och Fritid och Barn- och utbildningssektorn. Därutöver har Kultur och Fritid ett fåtal anställda och är i jämförelse med övriga sektorer att betrakta som en enhet.</p> <p>Att inte behålla Kultur och Fritid som en egen sektor innebär risk att kultur och fritidsfrågorna får stryka på foten och att utvecklingskraften uteblir. Enheten riskerar att "drunkna" i den dagliga verksamheten inom Barn och utbildning. Därutöver finns också tydliga samband även med Omsorgssektorn vilket gör att den organisatoriska placeringen av Kultur och Fritid kan uppfattas som delvis ologisk.</p> <p>Samordning av stödfunktionerna och överflyttning till Samhällsbyggnadssektorn innebär en renodling av uppgifterna mellan sektorerna och där Samhällsbyggnadssektorn får ett tydligare uppdrag att utgöra kommunövergripande stödfunktion i dessa delar. I många fall har dessa frågor nära koppling till motsvarande kompetenser som redan finns inom Samhällsbyggnad vilket skapar förutsättningar för positiva samordningsfördelar och därmed möjligheter att frigöra resurser.</p> <p>Säkerhetssamordnare betraktas som strategisk resurs varför de i detta alternativ föreslås knyts direkt till kommunchefen. Alternativt föreslås säkerhetssamordnaren vara kvar i sektor Samhällsbyggnad. Genom att knyta resursen till kommunchefen lyfts säkerhetsfrågorna upp mer tydligt strategiskt och kommunövergripande. Å andra sidan kan det finnas ett värde av att mininera kommunchefens kontrollspann,</p>

samtidigt som säkerhetssamordnaren kan knytas till KLG vid behov.

Samordningsvinster bedöms finnas genom att knyta arbetsmarknadsfrågor och integration närmare varandra. "En väg in" permanentas och skapar förutsättningar för ett mer samordnat och kraftfullt utvecklingsarbete.

Alternativ B innebär inget uppenbart rekryteringsbehov, frånsett det som lyfts upp i utredningen beträffande tillgången till nyckelkompetenser.

Sammantaget bedöms förslaget bidra till ökad grad av ledningseffektivitet genom att det jämfört med idag blir en sektor mindre samt att sektorerna ges mer likvärdiga ledningsförutsättningar.

Alternativ C 1

En ny Utvecklingssektor skapas där Arbetsmarknads- och integrationsfunktionerna liksom Kultur och Fritid (inkl en samordnad växelfunktion/reception) ingår. Till den nya sektorn knyts även Näringslivssamordnare och Folkhälsstrateg.

På motsvarande sätt som i Alternativ B överförs stödfunktionerna Måltid, Lokalvård, den samlade fastighetsskötarfunktionen samt hantering av bostadsanpassningsärenden till Samhällsbyggnadssektorn.

Samordning sker även av funktionerna skolskjuts, färdtjänst samt ev fordonsansvarig och överflyttas till Samhällsbyggnadssektor.

När det gäller Säkerhetssamordnare föreslås motsvarande lösning som i alternativ B, dvs Säkerhetssamordnaren knyts till kommunchefen, alternativt finns kvar i sektor Samhällsbyggnad.

Konsekvenser och kommentarer

Tillskapandet av en ny sektor som inrymmer de strategiska utvecklingsinitiativen skapas förutsättningar att fokusera kraftfullt på områden som har bäring på Färgelandas framtida utvecklingspotential. Den nya sektorn föreslås ansvara för kommunövergripande utvecklingsorienterade och strategiska uppgifter såsom arbetsmarknad- och integration, kultur och fritid, folkhälsa och näringslivsutveckling.

Genom att placera Näringslivssamordnaren i den nya Utvecklingssektorn skapas förutsättningar för att tydligare lyfta upp resursen som en kommunövergripande motor och skapa utvecklingskraft framåt. Samtidigt krävs inom ramen för den gemensamma förvaltningen emellertid att de etablerade samverkansprocesserna ("Lots") mellan näringslivssamordnaren och plan-, bygg och miljökompetenserna i sektor Samhällsbyggnad säkerställs och vidareutvecklas.

Alternativ C 1 innebär ingen minskning av antalet sektorer och förutsätter rekrytering av en ny sektorchef.

Sammantaget bedöms förslaget bidra till en tydligare rollfördelning i förvaltningen när det gäller renodling av kommunövergripande stödfunktioner, ökad grad av ledningseffektivitet

genom att sektorerna ges något mer likvärdiga ledningsförutsättningar samt betydande utvecklingskraft genom samordning av de strategiska utvecklingsfrågorna.

Alternativ C 2

Nuvarande sektor Samhällsbyggnad får ett utvidgat uppdrag som i det följande benämns **Samhällsutvecklingssektorn**.

Förslaget innebär att Arbetsmarknads- och integrationsfunktionerna liksom Kultur och Fritid, inkl en samordnad växelfunktion/reception ingår. Till sektorn knyts även Folkhälsostrategen.

På motsvarande sätt som i Alternativ B och C1 överförs stödfunktionerna Måltid, Lokalvård, den samlade fastighetsskötarfunktionen samt hantering av bostadsanpassningsärenden till Samhällsutvecklingssektorn.

Samordning sker även av funktionerna skolskjuts, färdtjänst samt ev fordonsansvarig som överflyttas till Samhällsutvecklingssektorn.

När det gäller Säkerhetssamordnare föreslås motsvarande lösning som i alternativ B och C1, dvs Säkerhetssamordnaren knyts till kommunchefen.

Samhällsutvecklingssektorn föreslås således omfatta följande sex enheter:

- Plan och bygg inkl bostadsanpassning
- Mark och exploatering
- Kultur och Fritid
- Arbetsmarknad och integration
- Teknik och fastighet
- Måltid

Näringslivsamordnaren föreslås knytas direkt till sektorchefen.

Konsekvenser och kommentarer

Utvigningen av nuvarande Samhällsbyggnadssektorns uppdrag innebär dels en tydlig satsning på de strategiska utvecklingsinitiativen, dels en samordning och renodling av de kommunövergripande stödfunktionerna.

Sektorns utvecklingsuppdrag skapar förutsättningar att fokusera kraftfullt på områden som har bäring på Färgelandas potential inför framtiden. Samhällsutvecklingssektorn föreslås därigenom ansvara för kommunövergripande utvecklingsorienterade och strategiska uppgifter när det gäller samhällsbyggnad, arbetsmarknad- och integration, kultur och fritid, folkhälsa och näringslivsutveckling.

På samma sätt som alternativ B och C1 bidrar renodlingen av kommunövergripande stödfunktioner till Samhällsutvecklingssektorn till en tydligare rollfördelning i förvaltningen som helhet.

Genom att föra samman planerafrågorna av "beställarkaraktär" med de mer operativa tekniska "utförarfrågorna" skapas förutsättningar för att utveckla en kultur där man har god kunskap och förståelse om varandras förutsättningar, t ex att i samhällsplaneringen ta hänsyn till behovet av förvaltning och skötsel och vice versa. På så vis kan framförallt planeringsfunktionen kontinuerligt vässas ytterligare steg.

Genom att samordna och lyfta över arbetsmarknadsfrågor och integration till Samhällsutvecklingssektorn skapas betydande utvecklingskraft även i samverkan med näringslivssamordnare. Det innebär att "En väg in" permanentas vilket skapar förutsättningar för ett mer samordnat och kraftfullt utvecklingsarbete. Jämfört med alternativ C1 finns i det här alternativet Näringslivssamordnaren kvar i sektorn. Fördelen med det är att denne med full kraft kan fortsätta

att vidareutveckla samverkansprocesserna ("Lots") mellan näringslivsamordnaren och plan-, bygg och miljökompetenserna.

Säkerhetssamordnaren betraktas som strategisk resurs varför den liksom i alt B och C1 föreslås knytas direkt till kommunchefen. Genom att knyta resurserna till kommunchefen lyfts säkerhetsfrågorna upp mer tydligt strategiskt och kommunövergripande.

Alternativ C innebär inget större behov av rekrytering frånsett tjänsten som mark- och exploateringsingenjör som tillika föreslås vara enhetschef.

Alternativ C2 innebär störst upplevd förändring vilket å ena sidan kan leda till att verksamheten tappar fokus på verksamheten till förmån för organisatoriska frågor. Å andra sidan kan förändringen leda till att tjänstemannaorganisationen på ett ännu bättre sätt förmår fånga de politiskt strategiska utvecklingsfrågorna inför framtiden samtidigt som också möjligheter till synergier kan tillvaratas genom samordning av teknik och fastighetsfrågorna.

Sektor Samhällsutveckling kommer att spänna över delvis nya områden jämfört med idag vilket förutsätter att enhetschefernas uppdrag tydliggörs samt dess inbördes beroende av varandra. En fortsatt översyn fordras av de interna processerna inom sektorn men också med övriga delar i förvaltningen.

Sammantaget bedöms förslaget bidra till betydande utvecklingskraft genom samordning av de strategiska utvecklingsfrågorna, ökad effektivitet och kvalitet genom samordning och renodling av de kommunövergripande stödfunktionerna samt hög grad av ledningseffektivitet genom att det jämfört med idag blir en sektor mindre samt att sektorerna ges mer likvärdiga ledningsförutsättningar.

Med utgångspunkt från konsekvensbeskrivningen ovan görs här en övergripande och sammanfattande bedömning och jämförelse av de fyra alternativen när det gäller förutsättningarna för att bidra till följande fem kriterier:

- helhetssyn
- effektiva samverkansprocesser
- tydlig rollfördelning/funktionalitet
- ledningseffektivitet
- utvecklingskraft

För närmare precisering av innebörden av dessa kriterier, se avsnitt Syfte/Framgångsfaktorer.

Grönt – stort bidrag till måluppfyllelsen

Gult – medelstort bidrag till måluppfyllelsen

Rött – lågt bidrag till måluppfyllelsen

Kriterier	Alternativ A	Alternativ B	Alternativ C 1	Alternativ C 2
Helhetssyn	Gult	Grönt	Grönt	Grönt
Effektiva samverkansprocesser	Gult	Grönt	Gult	Grönt
Tydlig rollfördelning/funktionalitet	Rött	Gult	Grönt	Grönt
Ledningseffektivitet	Rött	Gult	Gult	Grönt
Utvecklingskraft	Rött	Gult	Grönt	Grönt

Ekonomiska konsekvenser

Inom ramen för föreliggande utredning har det inte varit möjligt att i detalj studera de ekonomiska konsekvenserna, varför här enbart ges en fingervisning. När det gäller alternativ C 1 finns behov av rekrytering av en ny sektorchef. Alternativ C2 innebär minskning av antalet sektorer till tre. Dock behöver en enhetschef (mark- och exploateringsingenjör) rekryteras. I tillägg gäller att genom ett systematiskt effektiviseringsarbete bedöms de båda C-alternativen kunna leda till ökad samordning, synergier och effektivisering av de interna processerna/flödena vilket i sin tur skapar förutsättningar för ökad ekonomisk effektivitet och till frigjorda ekonomiska resurser. Till detta kommer att båda alternativen bedöms kunna skapa utvecklingskraft inför framtiden vilket också ger ekonomiska konsekvenser, även om tidshorizonten är mer långsiktig. I alternativ C2 bedöms potentialen till utvecklingskraft vara störst.

Uppföljning

Syfte, mål och aktiviteter i denna utredning föreslås efter förankring inarbetas i kommunens Mål och resursplan. Målen bör följas upp regelbundet via mätning av medarbetar/ledarindex avseende upplevelsemål för effektiv ledning, styrning och samverkan.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 82

Dnr 2016-758

Utökning av ledamöter och ersättare i kommunstyrelsens ledningsutskott

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige godkänner att kommunstyrelsens ledningsutskott utökas från tre ledamöter och tre ersättare till fem ledamöter och fem ersättare.

Ärendebeskrivning

Med anledning av den diskussion som förts om att under löpande mandatperiod utöka antalet ledamöter/ersättare i kommunstyrelsens ledningsutskott har kommunledningskontoret undersökt de legala förutsättningarna för en förändring. Resultatet framgår nedan.

Eftersom kommunfullmäktige har fattat beslut om att kommunstyrelsens ledningsutskott ska bestå av tre ledamöter och lika många ersättare ska kommunfullmäktige också godkänna om antalet ledamöter/ersättare ska förändras.

Kommunstyrelsen får själv avgöra om man vill välja ytterligare ledamöter/ersättare eller göra om valet i sin helhet.

(Kommunstyrelsen bestämmer själv mandattiden för ledamöter och ersättare i utskott och ingenting hindrar att styrelsen återkallar uppdragen i förtid).

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-12.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Utökning av ledamöter i kommunstyrelsens ledningsutskott

Med anledning av den diskussion som förts om att under löpande mandatperiod utöka antalet ledamöter/ersättare i kommunstyrelsens ledningsutskott redovisas de legala förutsättningarna nedan:

Eftersom kommunfullmäktige har fattat beslut om att kommunstyrelsens ledningsutskott ska bestå av tre ledamöter och lika många ersättare ska kommunfullmäktige också godkänna om antalet ledamöter/ersättare ska förändras.

Kommunstyrelsen får själv avgöra om man vill välja ytterligare ledamöter/ersättare eller göra om valet i sin helhet.
(Kommunstyrelsen bestämmer själv mandattiden för ledamöter och ersättare i utskott och ingenting hindrar att styrelsen återkallar uppdragen i förtid.)

Uppgifterna ovan är faktakontrollerade med en av Sveriges kommuner och landstings kommunalrättsjurister.

Marianne Martinsson

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariennr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
2016-09-23	Anställnings- och lönebeslut obehörig förskollärare månadsavlönad vikariat from 2016-10-01 tom 2016-12-31 Rekrytering 3 förskollärare Färgelanda tätort	2016.3826 2016/610	 KS 2016-10-26
2016-09-26	Anställnings- och lönebeslut Fritidshemspersonal/elevassistent, heltid, tidsbegränsad anställning 2016-09-06--2017-03-04. Delegat Pär Allvin Rekrytering av fritidshemspersonal Valboskolan F-6	2016.3840 2016/573	 KS 2016-10-26
2016-09-26	Anställnings- och lönebeslut Fritidshemspersonal/elevassistent, heltid, tidsbegränsad anställning 2016-08-23--2017-01-10. Delegat Pär Allvin Rekrytering av fritidshemspersonal Valboskolan F-6	2016.3842 2016/573	 KS 2016-10-26
2016-09-26	Anställnings- och lönebeslut Fritidshemspersonal/elevassistent, heltid, tidsbegränsad anställning 2016-08-24--2017-06-15. Delegat Pär Allvin Rekrytering av fritidshemspersonal Valboskolan F-6	2016.3844 2016/573	 KS 2016-10-26
2016-09-26	Anställnings- och lönebeslut Elevassistent/Fritidspersonal, heltid, tidsbegränsad anställning 2016-08-08--2017-06-15. Delegat Pär Allvin Rekrytering Fritidshemspersonal	2016.3846 2016/472	 KS 2016-10-26
2016-09-26	Anställnings- och lönebeslut Elevassistent Särskolan 1-6, deltid 27 tim/v, tidsbegränsad anställning 2016-08-15--2017-06-15. Delegat: Pär Allvin Rekrytering elevassistent på Valboskolan särskola 1-6	2016.3849 2016/520	 KS 2016-10-26

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariernr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
2016-09-26	Anställnings- och lönebeslut Lärare 4-6, heltid, tillsvidareanställning från 2016-11-07. Delegat: Pär Allvin	2016.3851	
	Rekrytering Grundskollärare Valboskolan F-6	2016/574	KS
			2016-10-26
2016-09-27	Anställnings- och lönebeslut Förskollärare, heltid, tillsvidareanställning från 2017-01-23. Delegat: Christina Nilsson	2016.3865	
	Rekrytering 3 förskollärare Färgelanda tätort	2016/610	KS
			2016-10-26
2016-10-03	Anställnings- och lönebeslut ekonimiassisten vikariat deltid from 161101 tom 170131 delegat Kristina Olsson	2016.3951	
	Rekrytering ekonomiadministratör	2016/613	KS
			2016-10-26
2016-10-04	Anställnings- och lönebeslut Barnskötare, heltid, tidsbegränsad 2016-09-01--2017-06-30 delegat Marie-Louise Forsberg	2016.3972	
	Rekrytering pooltjänst	2016/399	KS
			2016-10-26
Helena H Kronberg	Beslut gällande ansökan om tilläggsbelopp Järbo friskola	2016.3983	
	Ansökan om tilläggsbelopp för särskilt stöd Järbo friskola	2016/368	KS
	Järbo friskolan		2016-10-26
2016-10-05	Beslut gällande ansökan om tilläggsbelopp Järbo friskola	2016.3984	
Helena H Kronberg	Ansökan om tilläggsbelopp för särskilt stöd i skolan	2016/337	KS
	Järbo friskola		2016-10-26
2016-10-05	Utlämnande av allmänna handlingar	2016.3987	
Lars-Göran Berg	Begäran om att få ut allmänna handlingar mail och sms	2016/578	KS
			2016-10-26

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariernr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning Förskola Norr och Söder från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3912 2016/721	KS 2016-10-26
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning Grundskola Högsäter och Ödeborg från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3920 2016/721	KS 2016-10-26
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning Ledning och Centrala området från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3921 2016/721	KS 2016-10-26
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning Centrala området från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3922 2016/721	KS 2016-10-26
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning ledning och Icke kommunal vht från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3923 2016/721	KS 2016-10-26
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning Barn och utbildning investering från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3924 2016/721	KS 2016-10-26
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning Valbo F-6 från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3925 2016/721	KS 2016-10-26
Lars-Göran Berg 2016-09-30	Attestregister för Barn- och utbildning Valbo 7 9 från 2016-09-01 Attestregister för Färgelanda kommun	2016.3926 2016/721	KS 2016-10-26

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariennr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
Lars-Göran Berg	Attestregister för Barn- och utbildning Vuxenutbildning från 2016-09-01	2016.3927	
	Attestregister för Färgelanda kommun	2016/721	KS
2016-09-30			2016-10-26
Lars-Göran Berg	Attestregister för Barn- och utbildning Måltid o lokalvård från 2016-09-01	2016.3928	
	Attestregister för Färgelanda kommun	2016/721	KS
2016-09-30			2016-10-26
Ulla Börjesson	Förlängning av samarbetsavtal mellan Färgelanda kommun och Rör & Fjärrvärme AB	2016.4166	
	Avtal Rör & Värme AB	2016/559	KS
2016-10-17	Rör & Värme AB		2016-10-26
Ulla Börjesson	Undertecknande av hyreskontrakt Dalspira Mejeri Aktiebolag	2016.4167	
	Uthyrning av lokaler i fastigheten Gatersbyn 1:120 (Björnhuset) till Dalspira Mejeri AB	2016/144	KS
2016-10-17			2016-10-26
Ulla Börjesson	Förlängning av leverans av värme mellan Färgelanda kommun och Rör & värme AB	2016.4168	
	Avtal Rör & Värme AB	2016/559	KS
2016-10-17	Rör & Värme AB		2016-10-26
Ulla Börjesson	Godkännande av kommunens svar på remissen avseende förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter	2016.4169	
	Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)	2016/302	KS
2016-10-17	Regeringskansliet, Miljö- och energidepartementet		2016-10-26
Ulla Börjesson	Undertecknande av överlåtelsehandlingen del av Dyrtorp 1:6	2016.4170	
	Köp av del av Dyrtorp 1:6	2016/426	KS
2016-10-17			2016-10-26

FÄRGELANDA

Beslutsfattare	Innehåll	Hid	Fastbet
Paragraf	Ärendemening	Diariernr	Besl.inst
Datum	Avsändare/mottagare	Diplankod	Sammtr.dat
Ulla Börjesson	Undertecknande av överlåtelsehandlingen fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 till Valbohem	2016.4171	
	Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering Färgelanda Prästgård 1:204 och Prästgård 1:77	2016/393	KS
2016-10-17			2016-10-26
Ulla Börjesson	Beslut om sponsring till provruta för 5000 kr till nordiska mästerskapet för älghundar i Färgelanda kommun	2016.4198	
	Sponsring av provruta till nordiska mästerskapet för Älghundar i Färgelanda kommun	2016/761	KS
2016-10-18	Västsvenska Älghundklubben		2016-10-26

**FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen**

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Cirkulär 16:50 från Sveriges Kommuner och Landsting Budgetpropositionen för år 2017 och höständringsbudgeten för år 2016		2016.3803	KS 2016-10-26
In Beslut gällande ansökan om godkännande som huvudman för gymnasieskola vid Thoren Innovation School Uddevalla i Uddevalla kommun 32-2016:832, Skolinspektionen	Thoren Innovation School AB har hos Skolinspektionen ansökt om godkännande som huvudman för en utökning av en befintlig fristående gymnasieskola vid Thoren Innovation School Uddevalla i Uddevalla kommun fr.o.m. läsåret 2017/2018. Dnr 32-2016:832 Helena H. Kronberg	2016.3805 2016/124 KS	KS 2016-10-26
In Incidentrapport/Anmälning om diskriminering/kränkande behandling 2016-09-26, Wiveca Forsberg Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.3854 2016/42 KS	KS 2016-10-26
In Beslut avseende Godkännande av huvudman för gymnasieskola Vid Dinglegymnasiet AB, Munkedals kommun (32-2016:823), Skolinspektionen	Remiss avseende Nyetablering av en fristående gymnasieskola vid Dinglegymnasiet AB i Munkedals kommun (dnr 32-2016:823) Helena H. Kronberg	2016.3905 2016/130 KS	KS 2016-10-26
In Incidentrapport/Anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2016-09-27, Wiveca Forsberg Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.3929 2016/42 KS	KS 2016-10-26
In Beslut avseende Godkännande av huvudman för gymnasieskola vid Dalslands naturbruksgymnasium (32-2016:867), Skolinspektionen	Remiss avseende ansökan från Dalslands Naturbruksgymnasium AB Helena H. Kronberg	2016.3936 2016/121 KS	KS 2016-10-26

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In		2016.3937	KS
Beslut avseende Godkännande av huvudman för gymnasiesärskola vid Dalslands naturbruksgymnasium)32-2016:874), Skolinspektionen	Remiss avseende ansökan från Dalslands Naturbruksgymnasium AB Helena H. Kronberg	2016/121 KS	2016-10-26
In		2016.3947	KS
Protokollsutdrag från regionfullmäktige 160920, beslut om revisorer i vissa samordningsförbund och stiftelser, ersättare som lekmanrevisorer i vissa aktiebolag, Västra Götalandsregionen			2016-10-26
In		2016.3949	KS
Kommuntal 2017 - beslut om fördelning av anvisningar av nyanlända till kommuner dnr 851-32822-2016, Länsstyrelsen Västra Götalands län			2016-10-26
In		2016.3957	KS
Protokoll nr 4 2016-09-16, styrelsemöte Färgelanda Vatten AB, Västvatten AB			2016-10-26
In		2016.3963	KS
Regionfullmäktiges beslut § 135 (2016-09-20) avseende Ansvarsfrihet för samordningsförbunden för verksamhetsåret 2015, Västra Götalandsregionen, Regionfullmäktige	Lars-Göran Berg		2016-10-26
In		2016.3968	KS
Information avseende budgetöverskridande inom IFO utifrån aktuella placeringar			2016-10-26

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Handlingsprogram 2016-2018 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund NÄRF		2016.3991	KS 2016-10-26
In Cirkulär 16:52 från Sveriges Kommuner och Landsting samt Pacta Överenskommelse om ändringar i Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser, BEA, med OFRs förbundsområde Allmän kommunal verksamhet och AkademikerAlliansen, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08- 452 70 00 www.skl.se E- post:info@skl.se		2016.4025	KS 2016-10-26
In VB: Cirkulär 16:53 från Sveriges Kommuner och Landsting samt Pacta Överenskommelse om Bestämmelser för arbetstagare i arbets- livsintroduktionsanställning – BAL 16, med OFRs förbundsområde Allmän kommunal verksamhet och AkademikerAlliansen, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08- 452 70 00 www.skl.se E- post:info@skl.se		2016.4026	KS 2016-10-26
In Incidentrapport, Anmälan om diskriminering/kränkade behandling 2016-09-29, Wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4045 2016/42 KS	KS 2016-10-26

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport, Anmälan om diskriminering/kränkade behandling 2016-09-30, Wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4046 2016/42 KS	KS 2016-10-26
In Incidentrapport, Anmälan om diskriminering/kränkade behandling 2016-10-04, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4047 2016/42 KS	KS 2016-10-26
In Incidentrapport, Anmälan om diskriminering/kränkade behandling 2016-10-04, Wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4048 2016/42 KS	KS 2016-10-26
In Incidentrapport, Anmälan om diskriminering/kränkade behandling 2016-10-05, Wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4049 2016/42 KS	KS 2016-10-26
In Protokoll Styrelsemöte Västvatten AB 2016-10-12, Västvatten AB		2016.4120	KS 2016-10-26
In Protokoll 2016-09-29 Dalslands miljönämnd, Dalslands miljönämnd	Ulla Börjesson	2016.4128	KS 2016-10-26
In Bedömning gällande yttrande om rutiner för städning och rengöring efter tillsyn av Dalslands miljökontor på kommunens utbildningslokaler, Dalslands Miljönämnd	Rutiner för städning och rengöring i byggnader som används för skolverksamhet	2016.4163 2016/536 KS	KS 2016-10-26
In Incidentrapport, Anmälan om diskriminering/kränkande behandling Valboskolan 161003, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4164 2016/42 KS	KS 2016-10-26

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport, Anmälan om diskriminering/kränkande behandling Valboskolan 2016-10- 14, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4199 2016/42 KS	KS 2016-10-26
In Incidentrapport Anmälan om diskriminering/kränkande behandling Högsätters skola 2016- 1014, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.4210 2016/42 KS	KS 2016-10-26

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Plats och tid: Kommunkontoret, måndag 17 oktober 2016
kl. 08.15-11.40 och kl. 15.00-16.00

Beslutande:
Ulla Börjesson (S) ordf.
Kenneth Carlsson (L)
Tobias Bernhardsson (C)

Övriga närvarande
Lars-Göran Berg, kommunchef
Barbro Isaksson, sekreterare
Se i övrigt respektive §

Utses att justera: Tobias Bernhardsson Paragrafer: §§ 81-107

Underskrifter

Ordförande: _____
Ulla Börjesson

Justerare: _____
Tobias Bernhardsson

Sekreterare: _____
Barbro Isaksson

BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott
Sammanträdesdatum 2016-10-17
Anslags uppsättande 2016-10-20
Anslags nedtagande 2016-11-11
Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift _____
Barbro Isaksson

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 81 Dnr 2016-164
Redovisning av obesvarade motioner oktober 2016

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att lägga redovisningen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska obesvarade motioner redovisas två gånger om året, vår och höst. Kommunfullmäktige kan i samband med detta avskryva motioner från vidare handläggning.

Nedanstående motioner har ännu inte besvarats. (2016-10-01)

Dnr 2015-116
Motion om giftfri skola och andra miljöer m m, kartlägga de giftiga ämnena och ta fram en plan för att fasa ut dessa samt ta fram statistik för ekologiska produkter, vart köps varorna ifrån? (Elisabeth Örn (C))

Dnr 2015-400
Motion angående servicepunkter i landsbygd (Tobias Bernhardsson (C))

Dnr 2015-413
Motion om arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun ifrån nya moderaterna - Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD)
KF § 158 2015: Återremitterar motionen till KS för grundligare undersökning av behovet av skydds- och arbetskläder i samtliga verksamheter.

Dnr 2015-419
Motion om Elektroniska reklamskyltar längs väg 172 (Patrik Rydström (SD))

Dnr 2015-678
Motion avseende barnomsorg; "nattisavdelning centralt i Färgelanda" (Per Krokström (M))

Dnr 2015-679
Motion ang flexibel barnomsorg i hela kommunen (Tobias Bernhardsson (C))

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 81

Dnr 2016/90

Motion angående utökade öppettider på förskolor i hela Färgelanda kommun (Linda Jansson (M), Peter Johansson (KD))

Dnr 2016-91

Motion om utredning angående vägen till och från skolan inom kommunen (Linda Jansson (M), Per Krokström (M))

Dnr 2016-153

Motion om live-sändning inspelning och publicering av kommunfullmäktiges sammanträden (Marion Pelli (C), Thor-Björn Jakobsson (C))

Dnr 2016-179

Motion om nolltolerans mot hot och förtal av fullmäktigeledamöter (Per Krokström (M), Linda Jansson (M) Christina Svedberg (M))

Dnr 2016-248

Motion ang utvärdering av delägarskapet i Dalslands turist AB (Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Dnr 2016-622

Motion ang torghandel – ändring av torghandelstaxa (Tobias Bernhardsson (C))

Dnr 2016-659

Motion ang upprustning av elljusspår (Per Krokström (M) och Linda Jansson (M))

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänstskrivelse daterad 2016-10-06.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 82

Dnr 2016-758

Utökning av ledamöter och ersättare i kommunstyrelsens ledningsutskott

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige godkänner att kommunstyrelsens ledningsutskott utökas från tre ledamöter och tre ersättare till fem ledamöter och fem ersättare.

Ärendebeskrivning

Med anledning av den diskussion som förts om att under löpande mandatperiod utöka antalet ledamöter/ersättare i kommunstyrelsens ledningsutskott har kommunledningskontoret undersökt de legala förutsättningarna för en förändring. Resultatet framgår nedan.

Eftersom kommunfullmäktige har fattat beslut om att kommunstyrelsens ledningsutskott ska bestå av tre ledamöter och lika många ersättare ska kommunfullmäktige också godkänna om antalet ledamöter/ersättare ska förändras.

Kommunstyrelsen får själv avgöra om man vill välja ytterligare ledamöter/ersättare eller göra om valet i sin helhet.

(Kommunstyrelsen bestämmer själv mandattiden för ledamöter och ersättare i utskott och ingenting hindrar att styrelsen återkallar uppdragen i förtid).

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-12.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 83

Dnr 2015-221

Redovisning upphandlingsarbetet Gatersbyn 1:120, Björnhuset

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och lägger den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har 2016-06-29 (§ 172) bland annat beslutat att förvaltningen ska redovisa upphandlingsarbetet som har utförts i samband med investeringarna i Björnhuset. Redovisningen ska ha fokus på den av kommunfullmäktige 2015-09-02, § 110, beslutade investeringsramen på 10 mnkr och redovisas till kommunstyrelsesammanträdet 2016-09-07.

Vid kommunstyrelsens sammanträde i september (§ 181) har förvaltningen lämnat en kostnadsredovisning. Kommunstyrelsen har lagt den redovisningen till handlingarna och beslutat att ytterligare information om ekonomi, upphandlingar, hyresbetalningar med mera ska redovisas till kommunstyrelsen senast under sammanträdet 2016-10-26.

Förvaltningen har anlitat advokat Måns Ahlquist AB (SKL Kommentus) för att genomlysna det upphandlingsarbete som har utförts i samband med investeringarna i Gatersbyn 1:120. Denna utredning är genomförd och redovisas i "PM angående upphandling".

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-10-17 med bilaga PM angående upphandling.

Samhällsbyggnadschefen och upphandlaren informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 84 Dnr 2015-221
Kostnadsredovisning Gatersbyn 120, Björnhuset

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen godkänner kostnadsuppföljningen enligt redovisning nedan baserat på den av Kommunfullmäktige beslutade investeringsramen på 10 mnkr (2015-09-02, § 110).

Ärendebeskrivning

De åtgärder som har krävts för att hyresgästanpassa fastigheten Gatersbyn 1:120 är inne i sin slutfas. De sammanlagda prognostiserade investeringarna uppgår i dagsläget (2016-10-11) till 6 344 tkr.

När samtliga investeringar enligt kostnadsuppföljningen, se nedan, är betalda kommer resterande investeringsmedel bland annat att användas till byte av takluckor och asfaltering.

Björnhuset

Total projektkostnadsram 10 mnkr

Företag A	Prognos	Summa
Arbete		2 394 215
Värme cidisk		1 124 190
Utlastningskyl		162 500
Arbeten media på loftet		547 000
Konsultkostnader		217 804
Företag A (hyresgrundande)		4 445 709

Företag B	Prognos	Summa
Lastkaj G13		5 000
Lastkaj söder		376 000
Ändring kylrum		210 000
Rum utlastning T11		165 000
Katedralen		131 000
Konsultkostnader		34 199
Företag B (hyresgrundande)		921 199

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 84

Företag C	Prognos	Summa
Utlastningskyl		162 500
Konsultkostnader		10 444
Företag C (hyresgrundande)		172 944

Totalt hyresgrundande	5 539 852
------------------------------	------------------

Kommunens investeringar & underhåll, Björnhuset	Summa
Taggsystem	210 000
Reparationer Golv	506 575
Konsultkostnader	87 473
Summa totalt:	804 048

Total projektkostnad:	6 343 900
Projektkostnadsram:	10 000 000
Överskott:	3 656 100

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11 samt Bilaga 1 – Björnhuset Total projektkostnad 10 mnkr.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 85

Dnr 2016-179

Svar på motion om Nolltolerans mot hot och förtal av fullmäktigeledamöter
(Linda Jansson (M), Per Krokström (M) och Christina Svedberg (M))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Hot, hot om våld, förtal och annan otillåten påverkan av förtroendevalda är oacceptabelt.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att upprätta en handlingsplan/checklista för agerandet både i en akut situation när förtroendevalda blir utsatta och i förebyggande syfte.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M), Per Krokström (M) och Christina Svedberg (M) har i en motion föreslagit ”att man utreder och tillsätter en handlingsplan för en nolltolerans mot hot och våld av förtroendevalda. För att varje ledamot ska kunna känna sig trygg att föra sin politik här i Färgelanda kommun.”

Nästan tre av tio förtroendevalda uppger att de har utsatts för trakasserier, hot eller våld i samband med sitt politiska förtroendeuppdrag under 2014 enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Utsattheten utgörs främst av hot och trakasserier medan våld är ovanligare. Den vanligaste händelsen är hot eller påhopp via sociala medier.

Färgelanda kommun utgör inget undantag.

Hot och våld mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot vårt demokratiska system som kan innebära att människor avstår från att ta politiska uppdrag eller att förtroendevalda väljer att hoppa av.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-06.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 86

Dnr 2016-90

Svar på motion om Utökade öppettider på förskolor i hela Färgelanda kommun
(Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen vara besvarad. I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.”

Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan (2016-03-23, KS § 92).

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till motionen.

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att ”Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen vara besvarad.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.”

Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan (2016-03-23, KS § 92).”

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Peter Johansson (KD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att arbeta för utökade öppettider på förskolor i hela vår kommun”.

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 87

Dnr 2015-678

Svar på motion om att Starta verksamhet där flera alternativ för barnomsorg på andra tider än dagtid ingår (Per Krokström (M))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen. I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämlig arbetstid utifrån de behov som finns.”

Ärendebeskrivning

Per Krokström (M) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar ”att istället för att öppna en ny ”nattisavdelning” centralt i Färgelanda snarast startar verksamhet där flera andra alternativ för barnomsorg på andra tider än dagtid ingår.”

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, KS § 92 beslutat att en utredning av förskolans verksamhet ska genomföras på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt i hela kommunen. Utredning ska ledas av en styrgrupp bestående av förtroendevalda.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämlig arbetstid utifrån de behov som finns.”

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 88

Dnr 2015-679

Svar på motion om Flexibel barnomsorg i hela kommunen (Tobias Bernhardsson (C))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad vad gäller den ”flexibla barnomsorgen”. I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.” Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen i den del som avser investeringsstopp för konceptet ”nattis”. De pengar som hittills anvisats i budgeten är driftanslag. I Mål och resursplanen för 2017-2019 finns 17 mnkr anvisade för en ny förskola i södra kommundelen utan specificering.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till motionens första att-sats och avslag på motionens andra att-sats.

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad vad gäller den ”flexibla barnomsorgen”.

I kommunens Mål och resursplan för 2017-2019 har kommunfullmäktige uttalat att ”Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.” Kommunstyrelsen har också tillsatt en arbetsgrupp med företrädare för samtliga partier med uppgift att utreda den framtida strukturen för förskolan.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen i den del som avser investeringsstopp för konceptet ”nattis”.

De pengar som hittills anvisats i budgeten är driftanslag. I Mål och resursplanen för 2017-2019 finns 17 mnkr anvisade för en ny förskola i södra kommundelen utan specificering.

Ärendebeskrivning

Tobias Bernhardsson (C) har i en motion föreslagit ”att kommunfullmäktige tillkännager sin mening för kommunstyrelsen i linje med denna motion. Att

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KS § 88

flexibel barnomsorg skall uppnås med ett "hela kommunens"-perspektiv, dvs. med mer flexibla öppettider vid samtliga förskolor samt att som komplement tillhandahålla annan pedagogisk omsorg för övernattning vid behov."

"Att investeringar i kommunens förskolor för det så kallade konceptet "nattis" stoppas."

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, KS § 92, beslutat att en utredning ska genomföras över hela kommunens förskoleverksamhet. Utredningsuppdraget ska genomföras på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma så hög pedagogisk kvalitet som möjligt i verksamheten.

En annan arbetsgrupp arbetar parallellt med gruppen som har fokus på förskolan. Den arbetsgruppen arbetar med skolresultaten. Under hand har framkommit att resultatet från förskolearbetsgruppen ska överlämnas till "skolresultat-gruppen" och ingå i den gruppens fortsatta arbete.

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 89

Dnr 2016-74

Kommunfullmäktiges beslut om utbetalning av kommunalt partistöd 2017

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att utbetala kommunalt partistöd för 2017 i enlighet med de principer som anges i Reglementet för kommunalt partistöd – det vill säga i förskott och som grundstöd och mandatbundet stöd.

Partistöd för 2017 utbetalas till Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Yrkande

Kenneth Carlsson (L) yrkar att partistödet 2017 utbetalas till samtliga partier, även till Sverigedemokraterna trots att redovisning från partiet har inkommit för sent.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige årligen fatta beslut om utbetalning av kommunalt partistöd för nästkommande år.

Enligt reglementet för kommunalt partistöd utgår stödet dels som ett grundstöd, dels som ett mandatbundet stöd. Grundstödet är fast medan mandatstödet beräknas utifrån det belopp som återstår av det budgeterade totalbeloppet efter det att grundstödet fördelats.

I Mål och resursplan 2017-2019 har 250 000 kr anvisats för kommunalt partistöd

Grundstöd per år

Parti som har 1-3 mandat i kommunfullmäktige:	4 100 kr
Parti som har 4-6 mandat i kommunfullmäktige:	6 850 kr
Parti som har 7-9 mandat i kommunfullmäktige:	9 600 kr
Parti som har 10 och fler mandat i kommunfullmäktige:	12 300 kr

Totalt grundstöd 2017 uppgår till 42 400 kr

Det innebär att det mandatbundna stödet blir 7 159 kronor per mandat. (Samma som föregående år)

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 89

Enligt kommunallagen (KL) ska mottagare av partistödet årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att stödet föregående år har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin (KL 2 kap 11 §). Denna redovisning ska lämnas senast sex månader efter det aktuella årets slut, det vill säga 30 juni 2016. Enligt samma paragraf i kommunallagen får kommunfullmäktige besluta att partistöd inte ska utbetalas till ett parti vars redovisning inlämnas för sent. Ett sådant beslut har fattats av kommunfullmäktige (Reglementet för kommunalt partistöd).

Sverigedemokraterna har lämnat sin redovisning 18 juli 2016. Enligt muntlig uppgift från företrädare för partiet beror förseningen på en kommunikations-miss i samband med byte av funktionärer i lokalföreningens styrelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-07.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 90

Dnr 2016-402

Särskild medlemsinsats år 2016 till Kommuninvest ekonomisk förening

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att Färgelanda kommun erlägger särskild insats med 3 233 784 kronor för att helt fullgöra den obligatoriska insatsen i Kommuninvest ekonomisk förening under 2016.

Ärendebeskrivning

Föreningsstämman har 2015-04-16 fastställt nya stadgar för Kommuninvest ekonomisk förening. I stadgarna har bland annat tillkommit en möjlighet för medlemmarna att på eget initiativ och i egen takt erlägga en eller flera särskilda insatser för att snabbare fullgöra den obligatoriska insatsskyldighet som följer av medlemskapet.

De nya lagkrav på bland annat större kapital som växt fram i kölvattnet av finanskrisen påverkar också Kommuninvest i hög utsträckning. Den uppbyggnad av kapitalet som måste ske beskrivs närmare i ”Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad”. Planen syftar till att minimikravet på större kapital ska vara uppnått senast 2018 då kravet på viss lägsta bruttosoliditet träder i kraft.

Många medlemmar har redan under 2015 valt att sätta in hela eller huvuddelen av den högsta insatsnivån. Under 2015 beslutade hela 212 eller 76 % av medlemmarna att göra en särskild insats som också genomfördes samma år med totalt 2 690 mkr.

Färgelanda kommun valde att avstå från att under 2015 göra någon inbetalning på särskild insats.

Kommuninvest har även i år sänt ut en förfrågan om man vill göra en extra insatsbetalning till de medlemmar som ännu inte har nått den stadgemässigt högsta insatsnivån. Senast 2016-10-31 ska medlemmarna lämna in ett bindande besked om intresset för att betala in extra kapital under 2016.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 90

Bedömning

Enligt Kommuninvests sammanställning i utskick 2016-05-23 har Färgelanda kommun ett totalt insatskapital i kronor per invånare på 402,11 efter att 2016 års insats har betalats in. Det innebär att Färgelanda kommun uppnått knappt 50 % av högsta nivån. Högsta nivån skall vara uppnådd senast 2018 men även i år kan medlemmarna erlagga särskild insats för att helt eller delvis fullgöra den obligatoriska insatsen i Kommuninvest ekonomisk förening.

Grunduppgifter	
Invånarantal i beräkningarna	6 495
Insatskapital i kronor vid 2016 års början	2 219 870
Ny årsinsats 2016 i kronor	391 846
Totalt insatskapital i kronor	2 611 716
Totalt insatskapital i kronor per invånare	402,11

För att uppnå följande insatsbelopp		Återstår följande insatsbelopp
Miniminivå	200 kr/inv	0 kr
50 % av högsta nivån	450 kr/inv	311 034 kr
75 % av högsta nivån	675 kr/inv	1 772 409 kr
Högsta nivån	900 kr/inv	3 233 784 kr

Färgelanda kommun har uppnått miniminivå. Förvaltningens bedömning är att särskild insats upp till högsta nivån är möjlig att göra under 2016 då kommunens likviditet för närvarande är god.

Beslutsunderlag

Kommunledningens tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 91 Dnr 2016-732
Styrdokument för informationshantering

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige antar följande styrdokument när det gäller informationshantering inom Färgelanda kommun:

- Grafisk profil,
- Policy Information och kommunikation,
- Policy Organisationens webbplatser samt
- Policy Att arbeta med sociala medier.

Ärendebeskrivning

För att uppnå god kommunikation både externt och internt har förvaltningen arbetat fram flera styrdokument som tillsammans ger vägledning för kommunens kommunikation. Det övergripande målet med styrdokumenterna är att uppnå förbättrad samordning av kommunens kommunikation med enhetlig grafiskt uttryck och budskap.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11.

Upphandlaren informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 92

Dnr 2016/737

Digital kommunikation mellan medborgare och politiker i Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen uppdrar till förvaltningen att utreda möjligheterna att utveckla hemsidan för att tillgodose demokratiberedningens förslag till ökad dialog mellan medborgare och politiker i Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Demokratiberedningen lämnar i sin rapport ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- medborgarpanel
- webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- chatt med politiker.

Kommunfullmäktige har beslutat efter förslag från demokratiberedningen att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun.

Beslutsunderlag

T.f. kommunchefens tjänstutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 93

Dnr 2016-153

Svar på motion Livesändning, inspelning och publicering av kommunfullmäktiges Möte (Marion Pelli (C) och Thor-Björn Jakobsson (C))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Arbetet med genomförande m m kopplas till kommunstyrelsens tidigare givna uppdrag avseende digital kommunikation (dnr 2016/737).

Ärendebeskrivning

Marion Pelli (C) och Thor-Björn Jakobsson (C) har i motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar *”att kommunfullmäktiges möten på lämpligt sätt spelas in, livesänds och görs tillgängliga i efterhand för medborgare och intresserade”*.

Demokratiberedningen lämnar i sin rapport ett antal förslag på hur dialogen mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun kan förbättras via digital kommunikation. Det gäller:

- Medborgarpanel
- Webbsändning
- ”Fråga till politiker i kommunen”
- Chatt med politiker.

Kommunfullmäktige har beslutat efter förslag från demokratiberedningen att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra förändringar för att via digital kommunikation förbättra möjligheten till dialog mellan invånare och politiker i Färgelanda kommun. I uppdraget bör även ingå arbetet med genomförandet av inspelning/livesändning från kommunfullmäktiges sammanträden.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänstutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 94

Dnr 2016-740

Delegering av beslutanderätt avseende förvaltningens organisation

Ledningsutskottets förslag:

Ledningsutskottet beslutar att en muntlig information om pågående arbete avseende förvaltningens organisation ska lämnas till kommunstyrelsen 2016-10-26 innan ställningstagande sker i ärendet rörande delegering av beslutanderätten.

Kommunstyrelsen beslutar att ge kommunchefen delegation att efter samråd med kommunstyrelsens ledningsutskott besluta om förvaltningens organisation.

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C) yrkar att delegationen beviljas efter samråd med Kommunstyrelsens ledningsutskott.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen avser att med stöd av konsulter genomlysning arbeta fram den organisation som har bästa möjliga funktion för effektivt arbete i förvaltningen med medborgarnas bästa som utgångspunkt.

Facklig samverkan kommer att genomföras och risk- och sårbarhetsanalys kommer att arbetas fram enligt arbetsmiljölagen.

Beslutsunderlag

T.f. kommunchefens tjänstutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 95

Dnr 2016-739

Godkännande av att överlämna skolhälsovårdsjournaler i original till annan myndighet

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar godkänna att skolhälsovårdsjournal (gäller endast upprättade journaler) i original överlämnas till en annan myndighet i enlighet med § 15 (2 styck) i arkivlagen.

Ärendebeskrivning

Skolhälsovårdsjournalen följer eleven hela skoltiden till och med gymnasiet. När en elev flyttar från en kommun till en annan inhämtas målsmans godkännande för att överföra skolhälsovårdsjournalen, originalet, till mottagande skolhälsovård. Undantag kopior lämnas till Friskolor och vid flyttning utanför Sverige.

Varje kommun har att ta ställning till vilken information som skall överföras när en elev flyttar från en kommun till en annan. De former som står till buds är lån, överlämnande av kopior eller att överlämna skolhälsovårdsjournalen i original till en annan myndighet.

Om man väljer att överlämna skolhälsovårdsjournalen i original till en annan myndighet kan detta endast göras efter beslut i kommunfullmäktige i den kommun som avhänder sig skolhälsovårdsjournalen. Sådant beslut gäller endast för upprättande skolhälsovårdsjournaler och måste fattas årligen av kommunfullmäktige. Beslut om denna rutin fattas lämpligen vid skolstart på höstterminen.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 96

Dnr 2016-741

Uppföljning av utbildningsområdets arbete och utveckling

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att uppföljningen hösten 2016 sker genom det arbete som genomförs i den av kommunstyrelsen beslutade arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsgrupp för framtida barnomsorg har genomfört flera möten där förskolecheferna i kommunen beskrivit arbetet i verksamheterna och de behov av fler barnomsorgsplatser kommunen har både i nuläge och i framtid. Sammanfattning av det arbetet ska överföras till arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.

Kommunstyrelsens arbetsgrupp för ökad måluppfyllelse i skolan genomför besök i samtliga grundskolor samt någon förskola under hösten 2016 och då träffa och ha dialog med rektorer/förskolechef samt personal för att få en bred bild av verksamheterna.

Arbetsgruppen består av representanter från samtliga partier i kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-11.

Barn- och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 97

Dnr 2016-16

Utbyggnad av barnomsorg/förskola i hela kommunen – Redovisning av utredningsuppdrag

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen avslutar i och med lämnad redovisning styrgruppens uppdrag. Redovisningen överlämnas som ett underlag i pågående arbete kring utveckling av skolans arbete för att förbättra skolresultaten. (Arbetsgruppen för ökad måluppfyllelse i skolan.)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har den 23 mars 2016 (§ 92) beslutat att utreda en framtida struktur för förskolan på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma hög kvalitet och närhet till verksamheten.

Styrgruppen har vid sina möten bland annat diskuterat storlek på barngruppen, utepedagogisk verksamhet, utbildningsmöjligheter på hemmaplan för att öka antalet förskollärare, framtida byggande av nya bostadsområden i kommunen och behovet av barnomsorg/förskola utifrån aktuell kö och framtida behov. I samband med behovsdiskussionen har styrgruppen även diskuterat nyttjande av befintliga lokaler (redan idag nyttjande av barn och utbildning respektive andra verksamheter); om-/tillbyggnad kontra nyproduktion.

Förvaltningen har tagit fram ett diskussionsunderlag där dagens verksamhet i respektive större ort i kommunen samt framtida behov redovisats. Detta har varit underlaget för styrgruppens slutliga ställningstagande som redovisas, först samlat och sedan per delområde med styrgruppens bedömning.

Styrgruppens samlade rekommendationer:

- Målet är att en barngrupp/avdelning ska ha maximalt 15 barn vilket är ett riktmärke från staten för bästa resultat.
- En utredning bör genomföras kring möjligheten att i samverkan med högskola/universitet stödja personal som vill utbilda sig till förskollärare via distansutbildning. Vilka former av stöd som kan vara möjliga ska ingå i utredningen men kan vara till exempel handledare och diskussionsgrupper.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 97

- För att få verksamhet kostnadseffektiv, skapa möjligheter att samutnyttja lokaler och personal är styrgruppens mening att samlokalisering av flera avdelningar på samma plats är att föredra.
- En utredning bör genomföras kring möjligheten att nyttja Ekocentrum som ett komplement i utbildningsverksamheten.
- Att i planeringsarbete för nya eller i redan etablerade bostadsområden förbereda mark där lätta byggnader/ moduler skulle kunna sättas upp om behov uppstår av verksamhet eller under byggande av ny verksamhet. Även här är målet att det ska vara fleravdelningsverksamhet och inte enavdelningar, så långt det är möjligt.
- Förslag till kortsiktig lösning avseende behov av platser i Färgelanda, Stigen respektive Ödeborg från 2017 redovisas i separat ärende till kommunstyrelsen (dnr 2016-757).
- Långsiktig planering
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Stigen, med fördel i anslutning till nuvarande byggnation eller samlokalisering i ny byggnad.
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring ombyggnad/ utbyggnad motsvarande tre avdelningar i anslutning till Höjdens förskola.
 - Styrgruppen rekommenderar att en utredning görs kring byggnation av ytterligare två avdelningar i Ödeborg i anslutning till nuvarande förskola.
 - Ett alternativ kan vara att kommunen köper moduler som med förberedande av mark kan förflyttas till aktuellt område när behov av lokaler uppstår.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-14.

Barn- och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 98

Dnr 2016-757

Provisoriska lokaler för kommunens förskolor på kort sikt

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler i anslutning till förskolan i Ödeborg motsvarande en avdelning respektive Stigen motsvarande en avdelning, som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser på respektive ort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att iordningsställa nuvarande matsal på Höjdens skola till en förskoleavdelning som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser i Färgelanda tätort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ledningsutskott att fatta beslut om lätta byggnader/moduler ska hyras eller köpas utifrån de beräkningar som framkommer under upphandlingsförfarandet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har den 23 mars 2016 (§ 92) beslutat att utreda en framtida struktur för förskolan på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma hög kvalitet och närhet till verksamheten.

Styrgruppens arbete och rekommendationer redovisas i separat skrivelse till kommunstyrelsen daterad den 14 oktober 2016 (dnr 2016/16).

I Styrgruppens arbete har framkommit att behov av lokallösningar på kort sikt är av akut karaktär då kommunen från och med 2017 inte har lokaler för att ta emot barn motsvarande tre avdelningar; en avdelning i Färgelanda, en avdelning i Stigen samt en avdelning i Ödeborg.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 98 2/3

Färgelanda

I Färgelanda finns idag förskoleverksamhet vid Håvesten (tre avdelningar) och Höjden (fyra avdelningar). Inför 2017 finns en kö motsvarande en avdelning. För att lösa situationen är en möjlig väg att göra om matsalen i Höjdens skola till en provisorisk avdelning som då finns i anslutning till nuvarande förskola.

Stigen

Det finns idag en kö till barnomsorg från och med 2017 motsvarande en avdelning. På grund av kommunikationerna mellan Stigen och Färgelanda är det idag svårt för föräldrar ta sig till och från Färgelanda för att lämna och hämta barnen.

I Stigen bedriver kommunen en avdelning och friskolan en avdelning. Frågan har ställts till friskolan om de är intresserade av att starta ytterligare en avdelning vilket de meddelat att de inte är.

En kortsiktig lösning för att klara den brist som föreligger från årsskiftet är att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Ödeborg

I Ödeborg finns idag två avdelningar och behov finns av ytterligare en avdelning redan från 2017. Här är liksom i Stigen en kortsiktig lösning att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Finansiering

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017 och tydliga beräkningar för åtgärderna bör tas fram av förvaltningen.

Styrgruppen har i sitt arbete även diskuterat inköp av lätta byggnader/ moduler istället för att hyra sådana. Dessa skulle i framtiden kunna användas när behov av verksamhet uppstår och lokaler inte finns tillgängliga (om de inte redan nyttjas) eller under byggande av nya lokaler.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-14.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 98 3/3

Barn- och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 99

Dnr 2016-738

Synpunkter från Färgelanda kommun på förslag till ”Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossilberoende Västra Götaland 2030”

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter till Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götaland i enlighet med föreliggande förslag (2016-10-11) Kommunen vill särskilt prioritera att arbeta med Klimatsmart vardagsresande, accelererad omställning till fossila fordon, främja hållbart lantbruk och effektiv renovering av befintlig bebyggelse.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har 2016-06-16 lämnat rubricerat förslag på remiss för yttrande.

Strategiska vägval utgör ett gemensamt förslag för hur Västra Götaland ska nå målet om en fossiloberoende region 2030.

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen önskar veta vilka satsningar Färgelanda kommun kan bidra med inom de fyra fokusområdena (Hållbara transporter, Klimatsmart och hälsosam mat, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster samt Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler), och med vilket av de fyra arbetssätten föregångare, klimatplanering, innovationer och utveckla attraktiva samhällen.

Kommunens synpunkter önskas senast den 31 oktober 2016. Remissen besvaras digitalt i form av ett ”enkätyttrande”.

Förslaget är framtaget i samarbete mellan tjänsteman och presidium.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänstskrivelse med bilaga 1 daterad 2016-10-11.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 100

Dnr 2016-743

Färgelanda kommuns syn på åtgärder inför kommande Infrastrukturplan

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter enligt skrivelse daterad 2016-09-30 avseende åtgärder i kommande Infrastrukturplan 2018.

Inspelen och synpunkterna gäller bland annat:

- *Väg 172 - Vänstersvängfält och gång- och cykelpassage i fyrvägs korsningen väg 172/väg 2081.*
- *Väg 172- pendelparkering, ITS-lösning och gång- och cykelpassage i Ödeborg.*
- *Väg 172 vid Härsängen, 4 km norr om Högsäter.*
- *Väg 173 – allmän standardförbättring på hela sträckan mellan Färgelanda och Frändefors*
- *Väg 172 - Hastighetsdämpande åtgärd längs väg 172 vid korsningen till Ödeborg*
- *Väg 172 – Åtgärda svackor vid Stora Bön med mycket dålig sik och trafikfarliga utfarter.*
- *Väg 173 - Gång- och cykelväg mellan Färgelanda-Stigen.*
- *Väg 172 – Gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Högsäter.*

Ärendebeskrivning

Den 10 november har Fyrbodals tjänstemannaberedning för infrastruktur en workshop angående ett gemensamt inspel inför kommande prioriteringar av åtgärder i Infrastrukturplan 2018. Till detta möte ska tjänstemännen ta med respektive kommuns syn på vilka åtgärder som bör vara med i kommande infrastrukturplan. Mötet ska resultera i ett gemensamt förslag som Fyrbodals direktions tar ställning till den 15 december. Under hösten fortlöper sedan Västra Götalandsregionens arbete med åtgärdsplaneringen som kommer komma ut på remiss sommaren 2017.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse med bilaga daterad 2016-10-10.

Plan- och byggchefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 101

Dnr 2015/775

Genomförande av Dyrtorps Industriområde, Dyrtorp 1:3

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet är för närvarande inte berett att ta initiativ till att föreslå ändring i det av kommunfullmäktige 2015-12-16 (§ 172) fattade beslutet.

Tobias Bernhardsson (C) antecknar till protokollet att han anser att frågan ska behandlas av kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förhandlingar pågår med eventuell köpare av industrimark inom Dyrtorps industriområde. Under förhandlingarna har det framkommit önskemål från den presumtive köparen som avviker från kommunfullmäktiges beslut.

Samhällsbyggnadschefen och plan- och byggchefen informerar.

Skickas till:
Samhällsbyggnadschef
Plan- och byggchefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 102

Dnr 2016/763

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige antar förvaltningens förslag till riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal i Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Den 24 juni 2014 beslutade riksdagen om en ny lag om kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) och om ändrade regler i Plan- och bygglagen avseende upprättande av exploateringsavtal (SFS 2014:900).

De ändrade reglerna gäller bland annat bestämmelser om kommunens skyldighet att anta riktlinjer avseende kommunala markanvisningar och riktlinjer för exploateringsavtal. Syftet med riktlinjer för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal är bland annat att skapa tydlig och lättillgänglig information om exploateringsprocessen i kommunen. Syftet är också att ge en exploatör möjlighet att i god tid sätta sig in i vilka förutsättningar och förväntningar han eller hon kan komma att möta i samband med förhandlingar med kommunen. Detta ger i sin tur förutsättningar att effektivisera kommunens arbete.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsbyggnads tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Samhällsbyggnadschefen och plan- och byggchefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 103

Dnr 2015-400

Svar på motion om Utredning av servicepunkter på landsbygd
(Tobias Bernhardsson (C))

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till att kommunen redan har ingått i ett projekt som bland annat uppmuntrar samordnade servicelösningar för att behålla och utveckla den kommersiella och offentliga servicen, ett samarbete mellan Dalslandskommunerna med Västra Götalandsregionen som huvudman. (Projektstart 2016-03-01.) Under projektarbetet har ingen lokal aktör förklarat sig intresserad av att åta sig uppdraget.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till motionen. Även om det i dagsläget inte finns personer som tackat ja till att vara avtalspart för servicepunkt så kan detta ändras i framtiden.

Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag att ”Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen med hänvisning till att kommunen redan har ingått i ett projekt med som bl. a uppmuntrar samordnade servicelösningar för att behålla och utveckla den kommersiella och offentliga servicen, ett samarbete mellan Dalslandskommunerna med Västra Götalandsregionen som huvudman. Projektstart 2016-03-01. Under projektarbetet har ingen lokal aktör förklarat sig intresserad av att åta sig uppdraget.”

Ärendebeskrivning

Tobias Bernhardsson (C) har i en motion föreslagit ”att Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda stöd till servicepunkterna i landsbygd i linje med motionens mening”.

”Servicepunkter på landsbygden” är ett begrepp som myntats av organisationen ”Hela Sverige ska leva”. Den bygger på förutsättningen att det finns någon verksamhet på landsbygden att bygga servicepunkten kring, till exempel en lanthandel. Tanken är att servicepunkterna ska komplettera och förenkla för landsbygdsbefolkningen att kunna ta del av samhällsservicen.

Kommunen har deltagit i projektet och i samband med detta haft kontakter med näringsidkare som bedömts möjliga som avtalsparter för servicepunkter. Ingen har dock tackat ja till idén.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 103

Om nya verksamheter etableras i kommunen som kan innefatta tänkbara servicepunkter kan frågan tas upp på nytt.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteutlåtande daterat 2016-10-06.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 104

Dnr 2016-283

Samrådsredogörelse för planförslag avseende flerfamiljshus på fastigheten Färgelanda Prästgård 1:77 med flera

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen godkänner samrådsredogörelse avseende planförslag för flerfamiljshus på Färgelanda Prästgård 1:77 med flera, daterad 2016-08-29.

Kommunstyrelsen beslutar vidare att planprocessen ändras från enkelt planförfarande till normalt planförfarande enligt äldre Plan- och bygglagen (1987:10).

Ärendebeskrivning

Samrådshandling för planförslaget har under tiden 2016-05-09 till 2016-06-07 varit föremål för samråd och remiss enligt Plan- och bygglagen 5 kap 11 §.

Vid samrådstidens slut har elva yttranden inkommit. En sammanfattning av inkomna yttranden återges i samrådsredogörelsen med kommentarer. Med anledning av inkomna synpunkter under samrådsskedet behöver planförslaget, efter revidering, ut på granskning innan planen kan antas. De inkomna synpunkterna avser behov av fördjupad geoteknisk utredning, dagvattenbedömning, strandskydd samt behov av bullerutredning baserad på trafikflödesanalys med prognosår 2035. Planprocessen behöver därmed ändras från enkelt planförfarande till normalt planförfarande.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse daterad 2016-10-10.

Samhällsbyggnadschefen och plan- och byggchefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 105 Dnr 2015-774
Antagande av Färgelanda kommuns VA-strategi

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige antar Färgelanda kommuns VA-strategi daterad 2016-10-17.

Finansiering

Kostnaderna för upprättande av VA-strategin är knutna i sin helhet till förvaltningens arbetstid. Kommunala kostnader för åtgärder med anledning av strategin kan inte beräknas för närvarande. De kommer att bli föremål för beräkningar och övervägande i kommande års budgetarbete.

Ärendebeskrivning

VA-strategin har tagits fram med utgångspunkt i den tidigare utformade VA-översikten för Färgelanda kommun och är ett politiskt beslutat dokument som är styrande för resterade delar VA-planarbetet. VA-strategin har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från Färgelanda kommun, Västvatten AB och Dalslands Miljökontor. Aktualisering av strategin bör utföras vart fjärde år i samband med att översiktsplanen aktualiseras. När VA-strategin är antagen påbörjas arbetet med att ta fram en VA-plan för kommunen där det framgår hur VA-försörjningen inom kommunen ska utvecklas för att kunna uppfylla framtida krav.

Förslaget har remitterats till Färgelanda Vatten AB, Dalslands miljökontor och de politiska partierna i Färgelanda kommun samt tillgängliggjorts på kommunens hemsida där allmänheten beretts möjlighet att inkomma med synpunkter. Samtliga synpunkter har beaktats och övervägts hos kommunstyrelsens presidium inför framtagandet av detta förslag.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse med bilaga daterad 2016-10-10.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 106

Dnr 2016-666

Fastställande av den Allmän VA-anläggningens verksamhetsområden i Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa Färgelanda kommuns Allmänna VA-anläggnings verksamhetsområden och dess gränser avseende

Ellenö (dnr VVAB 2016/118)

Rådanefors (dnr VVAB 2016/118)

Högsäter (dnr VVAB 2016/118)

Färgelanda (dnr VVAB 2016/118)

Skällsäter-Järbo (dnr VVAB 2016/118)

Stigen (dnr VVAB 2016/118)

Ödeborg (dnr VVAB 2016/118).

Närmare beskrivning av den Allmänna VA-anläggningens områdesavgränsningar, vilka VA-tjänster som ingår i respektive geografiska område och vilka fastigheter som omfattas framgår av bilagorna 4-10 till Färgelanda Vattens AB:s styrelseprotokoll nr 4, 2016-09-16.

Ärendebeskrivning

Kommunen ska fastställa en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde och dess gränser. Beslutet ska visa vilka fastigheter som ingår i området.

Ett verksamhetsområde definieras av lagen om allmänna vattentjänster som det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning. Verksamhetsområdet består av ett antal utpekade fastigheter inom ett område. VA-huvudmannen skall därefter upprätta förbindelsepunkt vid fastigheterna där fastighetsägaren kan koppla in sig på det allmänna VA-nätet. Inom ett verksamhetsområde har fastighetsägaren en avgiftsskyldighet.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse daterad 2016-10-17.

Protokoll från Färgelanda Vatten AB:s styrelsemöte 2016-09-16 samt följande bilagor avseende:

Bilaga 4: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Ellenö (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 5: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Rådanefors (dnr VVAB 2016/118)

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 106

Bilaga 6: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Högsäter (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 7: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Färgelanda (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 8: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Skällsäter-Järbo (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 9: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Stigen (dnr VVAB 2016/118)

Bilaga 10: Tjänsteskrivelse 2016-09-06 avseende Ödeborg (dnr VVAB 2016/118).

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 107

Ekonomisk uppföljning

Ärendebeskrivning

Ekonomichefen informerar om förvaltningens ekonomi där mer information kan ges först efter att prognoserna till och med oktober är klara.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Plats och tid: Högsäters skola, onsdag 19 oktober 2016
kl. 15.55-16.10

Beslutande:
Ulla Börjesson (S) ordf.
Kenneth Carlsson (L)
Tobias Bernhardsson (C)

Övriga närvarande
Lars-Göran Berg, kommunchef
Barbro Isaksson, sekreterare

Utses att justera: Tobias Bernhardsson Paragrafer: §§ 108-109

Underskrifter

Ordförande: _____
Ulla Börjesson

Justerare: _____
Tobias Bernhardsson

Sekreterare: _____
Barbro Isaksson

BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott
Sammanträdesdatum 2016-10-19
Anslags uppsättande 2016-10-__
Anslags nedtagande 2016-11-__
Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift _____
Barbro Isaksson

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 108

Dnr 2016-764

Förbundsordning och arbetsordning för Dalslandskommunernas kommunalförbund

Ledningsutskottets förslag:

Kommunfullmäktige upphäver och återtar tidigare beslut om utträde ur Dalslandskommunernas kommunalförbund 2016-12-31 (KF § 173, 2015-12-16).

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till ny förbundsordning inklusive namnändring till Dalsland Miljö- och energiförbund.

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till arbetsordning för direktionen för Dalslands Miljö- och energiförbund.

Ärendebeskrivning

Samtliga fem Dalslandskommuner har under hösten 2015 begärt utträde från Dalslandskommunernas kommunalförbund från och med 2017-01-01 (för Färgelanda KF § 173, 2015-12-16). För flertalet kommuner var begäran om utträde ett sätt att markera att en förändring behövde göras och att skapa en handlingsfrihet inför detta.

Förbundet fattade under 2015 ett inriktningsbeslut om förändring av samverkan enligt följande:

- Kommunalförbundets operativa samverkansområde ska huvudsakligen vara inriktat på miljö- och energifrågor.
- Kommunalförbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.
- Övrig samverkan i Dalsland ska ske via befintliga nätverk med erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling.

Intentionerna är att kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud kommer att återta begäran om utträde ur förbundet medan Åmål kvarstår vid att lämna förbundet 2016-12-31.

Med anledning av att antalet medlemskommuner blir färre, det politiska inriktningsbeslutet från 2015 samt återkommande synpunkter på att ledning och styrning av förbundet behöver förbättras har en utvecklingsprocess pågått under 2016 som bland annat omfattat att se över ledning och styrning av förbundet.

Forts

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 108

Som grund för detta har förslag till reviderad förbundsordning och arbetsordning tagits fram. Kommunernas kommunfullmäktige ska besluta om förbundsordningen och arbetsordningen medan förbundsdirektionen beslutar om nytt reglemente för nämnden samt fastställer olika styrdokument.

Beslutsunderlag

Kommuncheferna i Melleruds, Dals-Eds, Bengtsfors, och Färgelanda kommuner samt processledarens tjänstskrivelse.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 109

Dnr 2016-405

Detaljbudget 2017 och verksamhetsplan 2018-2019

Ledningsutskottets förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till Detaljbudget 2017 och verksamhetsplan för 2018-2019 med sektorernas förslag på aktiviteter/åtgärder för att uppnå de av kommunfullmäktiges fastställda verksamhetsmål samt ramar för sektorernas verksamhetsområden.

Tobias Bernhardsson (C) ämnar lämna eget förslag till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har beslutat om Övergripande verksamhetsplan för perioden 2017-2019.

Kommunfullmäktiges beslut innehåller vision, övergripande mål och prioriterade inriktningar och ekonomiska mål samt förslag till ramar för kommunens sektorer och förslag till investeringsutrymme.

Detaljbudgeten har behandlats i kommunens centrala samverkansgrupp, CESAM.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 2016-10-20

Skickas till:
Kommunstyrelsen

1. Justerare: Ingemar Samuelsson, Uddevalla

BESLUTSÄRENDEN

2. **Information om genomlysningen plus att nya uppdrag ska passera AU för att prioritera uppdragen till förbundet.**

Information av förbundsdirektör Anneli Snobl.

Förbundsdirektören och kommundirektörerna vars ledamöter ingår i AU har i uppdrag att starta en arbetsgrupp för att ta fram prioriteringar för vad kommunalförbundet ska arbeta med och vad kommunerna är beredda att betala i medlemsavgift. Uppdraget ska presenteras som ett förslag till beslut till AU senast den 31 december. Beslut om medlemsavgiftens storlek beräknas tas i februari 2017. I arbetet ska samtliga kommuner involveras. AU ska vara styrgrupp och arbetsgruppen ska redovisa hur arbetet läggs upp till arbetsutskottet den 27 oktober.

Anneli Snobl redogör för ett förslag på definition av vad som menas med begreppet ”ärende”. Direktionen beslutar att alla nya uppdrag enligt definitionen tills vidare ska passera AU för att prioritera uppdragen till förbundet.

3. **Verksamhetsplan och budget 2017 fastställs med ett tillägg**

Direktionen fastställer verksamhetsplan och budget för 2017 och beslutar att ta i anspråk det egna kapitalet fram tills beslut om förändring av medlemsavgiften som beräknas tas i februari 2017.

Tillägg: Denna medlemsavgiftshöjning syftar till att skapa en budget i balans för 2017. Om inte detta lyckas är direktionen införstådd med att underskottet kommer att faktureras medlemskommunerna utifrån invånarantal.

4. **Beslut enligt rekommendation från Västkoms styrelse**

Direktionen beslutar enligt Västkoms rekommendation om att fortsätta arbetet med handlingsplansmallen för Trygghet, Service och Delaktighet i hemmet med digital teknik och den föreslagna arbetsgången.

INFORMATIONSÄRENDEN

5. **Revisionsrapport 2016-06-30**

Anneli Snobl informerar om revisionsrapporten.

6. **Hållbar Utveckling Väst (HUV)**

Anneli Snobl informerar om HUV.

7. **Lagen om planerad bosättning**

Kirsten Brogaard, Samhällsbyggnadsenheten på Länsstyrelsen, och Annette Nyman, ansvarig för strategisk integration, informerar om länstalen och redovisar för aktuell statistik om nuläget.

8. Integration och arbetet med nyanlända flyktingar

Annette Nyman, ansvarig för strategisk integration, informerar om pågående arbete inom Fyrbodals kommunalförbund.

9. Rapport från Beredningen hållbar utveckling (BHU), Västkom och SRO

Muntlig rapport lämnas på mötet. Hädanefter kommer kallelser och minnesanteckningar att skickas vidare ut till direktionen för kännedom.

10. Rapport från förbundets egna beredningar.

Muntlig rapport lämnas på mötet. Skriftlig rapport har skickats ut i samband med kallelse och dagordning.

11. Övriga frågor

Arvodering av ordförandeposten - förbundsordningen

Revisorerna tillskriver direktionen om att arvoderingen av ordförandeposten inte följer förbundsordningen. Direktionen ger AU i uppdrag att se över detta.

Riktlinjer för attest

I kommunalförbundets riktlinjer för attest anges ”kommunchef och biträdande förbundschef”. Detta ska ändras till förbundsdirektör och administrativ chef.

Vårdsamverkan

Frågan om finansiering av Vårdsamverkan lyfts. Valfärdsberedningen arbetar med ärendet. Information kommer att sändas ut till kommunerna.

12. Nästa direktionsmöte äger rum den 17 november 2016 i Bengtsfors.

Beslutade direktionsmöten under 2016:

15 december (inkl. DKR)

/Anteckningar Åsa Johansson

Anteckningar från BRÅ möte
2016-09-12

Inom Valboskolan är det problem med droger. Kända missbrukare befinner sig på skolområdet och ”rekryterar” yngre användare. Samarbete med IFO sker kring detta. Polis är informerad Information har gått ut till föräldrar.

I Centrumhuset är det lugnt just nu.

Det är svårt att rekrytera nattvandrare.

För närvarande bor det 82 personer på Dagsholm. Det har varit 22 händelserapporter på Dagsholm och HVB hem.

Inom räddningstjänsten har det varit en lugn sommar.

Vi diskuterar hur BRÅ kan bli tydligare En handlingsplan kommer att skrivas som sträcker sig mellan 2017 – 2019.

Ta med kyrkan som samarbetspartner.

Samverkansavtalet kommer att tas fram. Lisa Nicklasson och Peter Svernling gör ett utkast till nästa möte.

Pensionärsrådet

Plats och tid: Centrumhusets konferenslokal, Färgelanda, den 21 september 2016, klockan 13.30-14.45

Närvarande:

Edgardo Varas (S), ordförande
Tobias Bernhardsson (C) kl 14.00-14.45, punkt 3-6
Lennart Jansson SPF Seniorerna Valbo
Anna Britta Olsson SPF Seniorerna Valbo
Ann Marie Råhnängen SPF Seniorerna Valbo
Kjell Hildingsson SPF Seniorerna Högsäter
Vender Johansson SPF Seniorerna Högsäter
Inga Britt Rydholm SPF Seniorerna Högsäter
Berit Dahlgren PRO
Stig Emanuelsson PRO

Ej närvarande:

Per Ola Lund PRO

Övriga:

Elisabet Niklasson, säkerhetssamordnare, punkt 1-2
Lena Danielsson, samhällsvägledare, punkt 3
Barbro Isaksson, nämndsekreterare

Underskrifter

Godkända av ordföranden via e-post den 28 september 2016

Ordföranden: _____

Edgardo Varas

Sekreterare: _____

Barbro Isaksson

1. Föregående mötesanteckningar

Mötesanteckningarna från pensionärsrådet den 13 april är utskickade.

När det gäller kommunens Äldreomsorgsplan 2009-2015 ska denna revideras och för arbetet kommer en specifik beredning att utses av kommunfullmäktige. Arbetet ska vara klart till 1 juli 2017 och planen gälla från 1 januari 2018.

Pensionärsorganisationerna bör vara delaktiga i arbetet men ordföranden vill inte gå förbi kommande beredning och deras arbetsätt.

Föregående mötesanteckningar godkänns och läggs till handlingarna.

2. Lägesrapport - Säkerhet i kommunens samlingslokaler

Säkerhetssamordnaren informerar.

När det gäller belysningen vid övergångsstället i Gatersbykorsningen så är detta lämnat vidare till plan och bygghöfd. Något svar har inte getts ännu.

Beträffande samlingslokalen på Lillågården så har säkerhetssamordnaren tillsammans med ansvarig från Närff (Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund) i juni sett över lokalerna utifrån ett brandsäkerhetsperspektiv. Närff ser inga större problem när det gäller lokalen eftersom den finns i markplan. Däremot har personalen påmint om att bord som stod i vägen för utrymning måste flyttas. Det får heller inte placeras något framför brandposten. Skulle larm utlösas så har personalen på Lillågården ett ansvar för att se efter vad som hänt, även om de inte deltar i aktiviteten. Samma sak gäller på Solgården. Viktigt att de som nyttjar lokalen vet vad som gäller kring antal personer som får vistas i aktuell lokal samt utrymningsvägar.

Ordföranden föreslår att en rutin tas fram kring vad som gäller vid larm och utrymning. Förslaget till rutin kan stämmas av med pensionärsrådet innan den träder i kraft. Även information som tydligt talar om att brandposter inte för blockeras vore bra. **Säkerhetssamordnaren tar med sig detta och förslag till rutin återkommer till rådet för synpunkter.**

Vidare informeras om att personalen på Solgården respektive Lillågården kommer att genomföra utrymningsövningar på respektive boende i oktober. All personal i Färgelanda kommun erbjuds grundläggande eller repetitionsutbildning när det gäller brandskydd.

Säkerhetssamordnaren informerar även om kampanjen "Balansera mera" som Socialstyrelsen har ansvar för. Den handlar om tips och råd för att förhindra fallolyckor i vardagen. Hon delar ut visst material som också går att beställa eller ladda ner via Socialstyrelsens hemsida (länk: <http://www.socialstyrelsen.se/balanseramera/kampanjmaterial>).

Pensionärsrådet

Forts punkt 2

Det finns kommuner som köpt in broddar och delat ut till äldre – är detta något Färgelanda kommun har funderat över? **Ordföranden tar med sig frågan.**

Det pågår en förstudie kring reservkraften i Färgelanda kommuns verksamheter.

Ordföranden tackar för informationen.

3. Konsumentrådgivningens roll och ansvar

Vid förra pensionärsrådet togs frågan upp kring konsumentrådgivningens roll och ansvar i kommunen. Samhällsvägledaren informerar om uppdraget i Färgelanda kommun.

Färgelanda kommun har inte konsumentrådgivning däremot konsumentvägledning. Hit kan man vända sig med enklare frågor. Utöver detta finns via Konsumentverket ett antal rådgivningsbyråer som kan kontaktas, dessa är kostnadsfria. Ett exempel är telekområdgivarna dit man kan vända sig med frågor gällande avtal/abonnemang för tv, telefoni eller bredband.

Konsumentverkets ”Hallå konsument” (länk: <http://www.hallakonsument.se/>) svarar på frågor både via telefon och e-post. Mer information, se bilaga 1.

Vill konsumenten göra en anmälan till Allmänna reklamationsnämnden ska detta göras genom konsumentvägledningen i kommunen.

Ordföranden tackar för informationen.

4. Trygghetsboenden i kommunen

När det gäller trygghetsboende så finns inget nytt att rapportera från kommunstyrelsen.

Under våren erbjöds invånarna att vara med och ”tycka till” när det gäller mark- och bostadsstrategi för Färgelanda. Detta är ett underlag i arbetet med ett bostadsförsörjningsprogram för kommunen. Arbetet pågår och en redovisning av enkätsvaren kan vara en punkt att återkomma med till rådet.

Frågor ställs om byggnationer på Hermelinvägen respektive Sågverksvägen. Hermelinvägen pågår och ska vara klart våren 2017. Sågverksvägen är en del i pågående detaljplanearbete där ett antal synpunkter har inkommit som ska beaktas i det fortsatta arbetet med detaljplanen. Byggstart är därför inte klar än.

5. Ärenden till nästa möte den 22 november (dialog respektive råd)

Nästa pensionärsråd genomförs den 22 november (Dalslands folkhögskola). På förmiddagen samma dag, kl 10.00-12.00, genomförs Pensionärsdialog även denna på folkhögskolan.

Kommunpolis Peter Svernlund är inbjuden till dialogen. Diskussion om ämne för **dialogen** där rådet vill ta upp följande:

- Grannsamverkan – hur fungerar det?
- Bedrägeri mot äldre – vad ska man tänka på?

Utöver detta vill rådet att följande tas upp på dialogen:

- Redovisning av ”tyck till” och arbetet med bostadsförsörjningsprogrammet
- Riktade medel till äldreomsorgen och de medel som nu är föreslagna i statens budget för 2017 – vad har de använts till och vad ska de nya pengarna användas till?

När det gäller spridning av information kring dialogen ser pensionärsrådet gärna en annons i tidningen då alla äldre inte använder datorer.

Följande ärenden tas upp på efterföljande **pensionärsråd**:

- Lägesrapport trygghetsboende
- Rutin avseende brandskydd i samlingslokaler (om förslag är framarbetat)
- Frågor kring vårdavgifter inom äldreomsorgen; hur många betalar vårdavgift? hur beräknas avgiften till exempel när en bor kvar hemma och den partnern bor på boende?
- Genomförd äldreomsorgsplan – redovisning av vad har som gjorts.
- Mötestider 2017 där KS ledamöter kommer med förslag på tider.

Ytterligare frågor kan mailas till sekreteraren, barbro.isaksson@fargelanda.se senast **den 1 november 2016**.

6. Övrig fråga

Det går väldigt fort för många trafikanter på Hedekasvägen (vid Färgelanda kyrka). Någon form av begränsning för att trafikanter ska sänka hastigheten borde finnas.
Kommentar efter kontroll med Plan- och byggkontoret: Trafikverket har ansvar för vägen och med det även för eventuella hinder för att begränsa hastigheten.

Bilagor:

Hallå konsument - Information